PHARMACOPOEIAE

MEDICO-CHYMICÆ,

LIBER IV.

Seu

PHYTOLOGIA.

PHYTOLOGIA eſt pars Pharmacologiæ, quæ agit de plantis,

Claſſes Phytologiæ ſunt 4. Prima enodat *alterantia primaria*, quæ ſunt, *plantæ, harumque membra*. Secunda, enucleat *alterantia ſecundaria*, vti ſunt; *Succi, Olea, Reſinæ, Gummi-reſinæ, Gummata*. Tertia exhibet *purgantia primaria*. Quarta deſcribit *purgantia ſecundaria*: vtraque eodem modo cum prioribus accepta.

N. *Damus autem rerum quarumcunque* 1. *Species vſualiores ab aliis diſtinctas*. 2. *nomina ſeu titulos, quibus Authores celebriores & famoſiores eas rubricant, i.e. titulotenus inſcribunt* 3. *Tempus ac locum natalem*. 4. *delectum*. 5. *Officinalia Natiua, i.e. quid de rebus ſingulis crudè officinale ſit*. 6. *Vires*, 7. *Præparata vſualiora, &c.*

Rubricas ſeu titulos vnà cum auctorum nominibus addimus, non modo vt eo facilius res quæſita occurrat, atque a reliquis ſuis ſpeciebus diſtinguatur, ſed & innoteſcat, quinam authores & quænam illorum ſcripta ad vlteriorē rei cognitionem conſuli, adirique queant. Sunt autem Authores præcipui, eorumque ſcripta:

Amati Luſitani *Enarrationes in libros* 5. *Dioſcoridis*.

Andreæ Cæſalpini *de plantis lib.* 16.

Auguſtanorum *Pharmacopœia ſeu Diſpenſatorium*.

Bartholomæi Carrichteri *herbarium Germanicum in* 8.

Caroli Cluſij 1. *hiſtoria rariorum plantarum*. 2. *libri* 10. *Exoticorum*. 3. *Corollaria in Dodoneum Gallica à ſe redditum, vt & in Garziam, Monardem & Acoſtam*.

Caſpari Bauhini *Pinax theatri botanici*. 2. *Notæ in Matthiolum*.

Caſtoris Durantis *herbarium in linguam Germanicam à Clariſſ. Petro Vffenbachio huius reipubl. Francofurtanæ olim Medico celeberrimo translatum*.

Chriſtophori Acoſtæ *hiſtoria aromatum & medicamentorum in Orientali India naſcentium, qui eſt liber* 9. *Exoticorum Cluſij*.

Eurici Cordi *Botanologicum*.

Garziæ ab Horto *hiſtoria aromatum & ſimplicium aliquot medicamen-*

torum apud Indos naſcentium, qui liber eſt 7. Exoticorum Cluſij

Hieronymi Tragi *herbarium ſeu libri 3. de ſtirpium vſitatis nomenclaturis, &c.*

Iac. Theodori Tabernamontani *hiſtoria plantarum germanica libris 3. edita.*

Ioachimi Camerarij 1. *Hortus.* 2. *Epitome Matthioli,* 3. *Matthiolus German. quem nouis iconibus auxit.*

Ioh. Baptiſtæ Portæ 1. *Phytognomica.* 2. *Villa.*

Ioh. Fragoſi *hiſtoria aromatum, fructuum & ſimplicium aliquot ex vtraque India delatorum.*

Iohan. Gerardi *hiſtoria plantarum Anglica.*

Ioh. Manardi *libri* 20. *Epiſtolarum Medicinalium.*

Leonhardi Fuſchſij *hiſtoria ſtirpium.* 2. *Eiuſdem icones in* 8. 3. *Eiuſdem de compoſitionibus medicamentorum.*

Matthei Lobelij *hiſtoria plantarum ſeu obſeruationes & aduerſaria à Lobelo & Pena edita.*

Nicolai Monardis *ſimplicium Medicamentorum ex nouo orbe delatorum, hiſtoria : qui liber eſt* 10. *Exotico rum Cluſin.*

Ottonis Brunsfelſi *hiſtoria libris 3 comprehenſa.*

Pedacij Dioſcoridis *libri* 6. *de materia medica.*

Petri Andreæ Matthioli 1. *Commentaria in Dioſcoridem.* 2. *Eiuſdem Epitome in* 4.

Petri Bellonij *obſeruationes libris 3. expreſſæ, cum notis Cluſi, cuius Exotericis ſubiunctæ ſunt.*

Proſperi Alpini *de plantis Ægyptiis liber.*

Remberti Dodonæi *hiſtoria ſtirpium pemptades 6. ſeu libri* 30.

Valerij Cordi *annotationes in Dioſcoridem.* 2. *hiſtoria ſtirpium.* 3. *Diſpenſatorium.*

Et hi ſunt Botanographi, quorum hac in parte fit mentio, omiſſis authoribus pharmacopoëticis.

CLASS. I.

De Alterantibus primariis, quæ ſunt Plantæ, harúmque membra, i. e. Radices, Folia, Semina, Cortices, &c.

I. *Abies*

Abies { alba, ἐλάτη hæc præfertur. / rubra, πίτυς Picea.

Alba inſcribitur Abies, *Brunſ. Trag. Matth. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Lon. Ger. Dod.* (cui potius Picea.) Abies alba & fœmina, *C. B.* 2. Germ. *Thannenbaum, vveiſs. Thannenbaum.*

Rubra inſignitur, Picea *Brunſ. Matt. Cord. in D. Leon. Lob. Caſt. Tab. Germ.* Abies 1. & rubra, *Trag.* Abies, *Dod.* Picea maior prima ſeu abies rubra, *C. B.* Germ. *roth Thannenbaum, Fichte, Fichtenbaum.*

N. *Adeo conformes inter ſe ſunt, vt nonnullis confundantur. differunt tamen,* 1. *quod folia Piceæ ſint nigriora, latiora, molliora, læuiora, minus pungentia, ramos circumquaque veſtientia.* 2, 2. *quod*

Cortex

*Cortex Piceæ ſit nigrior, tenacior: abietis albicantior, fragilior. 3. quod Piceæ rami ad terram flectantur, ſecus ac abietis.&c.*Matth.

Virent perpetua fronde niſi quod menſe Maio foliis priſtinis decidentibus, noua ſubinde renaſcantur. Montibus gaudet ſaxoſis.

OFFICINALIA NAT.

Cortex (ſed raro) Coni & reſina.

N. *Innaſcitur & viſcum abieti albæ, quod Plinij & Theophraſti Stelin reputat Cluſius*

Vires, *Cortex exiccat, adſtringit. Vſusque eſt præcipui externi in vlceribus & ambuſtis.*

Coni (ſtrobili Thanapffel.) exiccant & adſtr. Vſus itidem ſunt inprimis externi inflammatione Epatis & aliarum partium (Epithema) in verrucis (cuius ſignaturam referunt) & clauis pedum abigendis (lotione.)

Reſina ab abiete duplex colligi poteſt, liquida & ſicca. Liquida (lacryma, oleum abiegnum (colligitur ex tuberculis (ceu ex Vomica) abietum nouellarum ſed pauca: Hæc Officinis Terebinthinæ Venetæ titulo venit (de qua claſs. 4.) ſed perperam, ſiquidem illa (abiegna) acrior ac calidior ſit. Sicca ex Abiete & Picea colligitur: Hæc vti Thus figurâ ementitur, ita & vſum eius æmulatur.

PRÆPARATA.

Oleum ſtill. Fit ex ligno per deſcenſum igne leni, ſic extillat clarum.

N. *Rari eſt vſus. Poterit tamen adhiberi in odontalgia, aliiſque affectibus loco Terebinthina.*

II. *Abrotanum.*

Ἀβρότονον, ἀβρότανον, ἀβρότονι. Germ. *Stabvvurtz, Girtvvurtz, Gertvvurtz, Gartenheil.*

Eſt { mas, quod vulgariter nomen abrotani retinet, *& huius loci eſt*
fœmina, Cupreſſus ſeu cypariſſus hortulana, *Vide ſ.l.*

Loco gaudet temperato, præcipuè dum adhuc in ætate adoleſcente conſtitutum eſt, coliturque in hortis.

OFFICIN. NAT.

Ex Abrotani maris variis generibus ſolum officininale eſt anguſtifolium maius: Huius extant in officinis *fol.* & *gemma* ſeu *ſummitates* collectæ Auguſto: huic ſuccedit minus ſeu abrotanum humile,

Maius *inſignitur* Abrotanum mas, *Brunf. Dod. Matth. Lob. Caſt. Tabern.* malculum maius, *Cam.* primum, *Trag.* vulgare mas, *Fuchſ.* Abr. mas anguſtifolium maius, *Caſp. Bauhino.*

Minus *C. B. 6.* Abrotanum 3. *Trag.* odoratum humile denſe fruticoſum, *Lob.* humile *Tab.*

Vires. *Calf. ſicc. incidit, aperit, ſubaſtringit, extergit, validè diſcutit, reſiſtit putredine ac veneno, morſibus venenatorum animalium medetur, vermes necat, vrinam mouet, impetus hyſtericos deſcutit, regium morbum ſoluit. Extrinſecus vſus eius famoſus eſt in oſſibus exiccandis, roborandiſque, & quia pilorum ſignaturam ſummitates eius æmulantur, ad alopeciam tollendam maximopere commendatur.*

PRÆPARATA.

1. ▽ ſtillat. Ex foliis ac ſummitatibus.

2. *Vinum*: Veteribus in vſu fuit creberrimo, modò non item.

3. *Conſerua*: Ex ſummitatibus & flor. paratur vt conſeru. abſinthij.

4. *Oleum:* Infuſarum ſummiiantum in o°o communi.

5. *Oleum ſtillatitium:* Ex ſummitatibus ſiccis.

III. *Abſinthium*,

Ἀβσίνθιον. Ἀψίνθιον. *Arab*. Aſſinthium, Aſeneſij, Seſurem, Alhanlais, Barus, Buleigi. Germ. *VVermuth*.

Eſt { Vulgare ruſticum noſtrate { maius. *C. Bauhin*. N. 1. | humilius montanum. *C. B.* } | Ponticum. *Vide loco ſequenti*. }

Maius *inſignitur*, Abſynthium ponticum ſeu Romanum officinarum *C. B.* 1. Abſynthium *Mati. Cord. in Dioſ. Lon.* vulgare *Trug. Fuchſ. Lob. Caſt. Tab.* commune *Cam.*

Humilius: Abſ. ponticum montanum. *C. B.* 2. Abſ. montanum *Cam. in Matth.* ſeu Romanum *Tab.* tenuifolium ponticum *Galeno.*

N. *Vulgare maius, illud eſt quod paſſim naſcitur. Montanum in certis tantummodo locis prouenit, eſtque humilius communi. Et hoc ſi haberi poſſit eligere monet Tabernam.*

Florent Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Ruſtici Abſintij *Folia* ac *Summitates.*

Vires. *Stomachicum inprimis eſt, hinc hepaticum ſpleneticum: calf.* 1. *(ad 2.) ſic* 5. *aper. atten. aſtringit. amarum eſt: hinc vermes necat, bilem eduit, crapulam diſcutit, ſudorem ciet, febribus (præcipuæ tertianis) conuenit.*

N. *Capiti quia vapores craſſos exhibet, pigritiem ac ſomnum inferre ſolet, minus tamen ſi prius per* ▽ *calidam trahatur leniterq; exprimatur. Extrinſ. arcet Vigilias (temporibus ac plantis pedum impoſitum) conforat ventriculum, auditum acuit (ſuffitus aure ſuſceptus.) &c.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtill.* Ex ſummit. & fol. recentibus.

2. *Spiritus*. Deſtillatur ex ſummit. ſiccis ▽ affuſà fermentatis.

NB. Poteſt ad fermentandum ⊖ aut ſimile quid addi. *Senn. in inſtit.*

3. *Succus expreſſus ac inſpiſſatus*. Fit, ex ſummitatibus ſiccis in ▽ coctis,

4. *Vinum abſinthites.*

5. *Extractum liquidum ſeu Tinctura* Cum Ṽ facta.

N. *Eiuſdem efficacia Tincturam facili negocio aſſequi poteris, ſi ſummitatibus aquam vitæ affuderis, parum accenderis atque hinc expreſſeris.*

6. *Conſerua*. Ex ſummitatibus paratur. l.a.

7. *Syrupus compoſitus*. Vide Diſpenſ. Auguſt & Noriberg.

8. *Trochiſci de Abſinthio* Vide Diſp. A. & N.

9. *Oleum infuſum* Ex omphacio, & ſummit. abſinth. cum Roſis. Vide D. Noriberg.

N. *Auguſtam addunt quoque ſuccum abſinthij.*

10. *Oleum ſtillatitium*. Cum aqua ac ſpiritu deſcendit.

11. *Sal fixum*. Ex incinerata planta l.a. elicitur.

12. *Sal. volatile.* Ex ſucco l.a. confici poteſt, quod raro in vſu.

N. *Sunt cui abſinihium hoc vulgare, veterum abſinthium ponticum eſſe velint, adeoque & Romanum dici.*

13. *Trochiſci de Abſinthio.* V. Diſp.

IV. Abſinthium ponticum.

Abſinthium ponticum Officinarum. *C.B.*4.5. *Abſinthium* ponticum & tenuifolium, incanum, nobile, Abrotanum minus & 1.*Trag.* Abr. fœmina. *Fuchſ. Lon.* Abr. album. *Card.* Abſynt. ponticum. *Matth. Fuchſ.* (*in iconibus.*) *Tab.* Abſ. tenuifolium. *Dod.* Germ. *VVelſch VVermuth, Garten VVermuth, Romiſch VVermuth.*

Vires. *Epaticum eſt præ vulgari. Calf. in princ. gr.* 1. *ſicc. in princ.* 3. *minus amarum eſt, aſtringit, valideque incid. exterg. diſc. putredini reſiſtit, educit bilem per vrinam; proin conuenit in omnibus affectibus Epatis, veſicæ, bilis, ventriculi: tormina ventris & vteri ſedat: minus commodè autem in mucilaginoſis affectibus pulmonum, inprimis ob aſtrictionem adhibetur. Extrinſecus diſcutit tormina ventris, ideoque & quæ partum ſubſequuntur: infantum vomitum compeſcit. &c.*

N. *Huic affinia ſunt, quæ & in locum eius ſubſtitui cum commodo poſſunt, abſinthium ponticum repens, vt & abſinthium Nabathæum ſeu tenuifolium Auſtriacum. C.B.* 4. & 5.

PRÆPARATA.

Præparata eius raro pro vſu extant, parari tamen poſſunt non ſecus ac ex abſinthio vulgari. ▽ *ſtillat, Spiritus, Succus, Vinum, Extractum, Conſerua, Syrupus, Oleum infuſum & deſtillatum,*

V. Acacia vera.

Acacia Dioſcoridi frutex lignoſus ac ſpinoſus eſt, ex cuius ſemine maturo, eiuſdem nominis ſuccus exprimitur nigricans: ex immaturo; rubeſcens ſeu ſubfuluus. Et hic eſt vera veterum acacia, quæ Theriacam ingreditur, recipiendaque eſt, vbi acaciæ ſimpliciter mentio fit. Ex omnibus præſtantiſſima perhibetur luteorubea odoris grati.

Vires. *Refrig. ſicc. craſſarum partium eſt, incraſſat, aſtringit.*

N. 1. *Succus hic cum rarus ſit, ſubſtituitur vt plurimum Acacia Germanica.*

N. 2. *Dat & aliam Acaciæ ſpeciem arbuſcula, quæ G. Arabicum profert, ſed minus vſitatam.*

VI. Acacia Germanica.

Ἀχρακοκκομηλέα Prunus ſylueſtris, *Brunſ. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt. Tab. C. B.* 1. *alias* Acantha, *Arab* Schamuth. Schak!Halepi. Germ. *Schlehendorn.*

N. *Prunus ſylueſtris tranſplantatione diligentique cultura euadit hortenſis, fructuſque fert gradiores, quos Germani vocant groſſe Sartenſchlehe.*

Floret primo vere: fructum fert maturum autumno.

OFFICIN. NAT.

Flores pruni ſylueſtr. raro *Folia*, rariſſimè *cortices* radicum.

Vires. *Folia, fructus, cortices refrig. exiccant. gr.* 3. *aſtring. incraſſant. Vſus præcipuus eſt in profluuiis alui, Vteri. Extrinſecus in gargariſm. balneis vterinis.*

Flores. *Reſoluunt, Renum ſabulum educunt, compreſſiones cardicas leniunt, pleuriticam radicem reſoluunt, aluum laxant.*

N. *Accreſcit nonnunquam muſcus. qui ſpecifice hernus conferre dicitur.*

PRÆPAR.

1. *Conſeru.* Flor.

2. ▽ *ſtillatit.* Ex floribus elicita. MB

N. *Alij cum vino diſtillant.*

3. *Syrupus:* fit ex multiplici florum infuſione, vt roſarum.

Vires. *Purgat leniter, prodeſt in plureſi: tuſſi ſicca, renes expurgat, &c.*

4. *Succus ſeu Rob prunor. ſylueſtrium ſolidius.* Ex fructibus exprimitur, inſpiſſatur, inque taleolas formatus aſſeruatur pro acaciæ veræ ſubſtitutione.

5. *Vinum.* Ex fructibus maturis exiccatis. Nim. contuſi hi rediguntur in globulos ac in furno exiccantur. Hinc infunduntur.

6. *Fructus conditi.* Fiunt cum mellis, P. ij. & Vini p. j. l. a.

VII. Acetoſa.

Ὀξαλὶς λάπαθον, Acetoſa, German. *Savvrampffer.*

Eſt Acetoſa
- Maior
  - hortenſis rotundifolia.
  - ſylueſtris ſeu pratenſis
    - plana & *hac interdum folia habet criſpa.*
- Minor aruenſis
  - Lanceolata aruenſis.
  - Non Lanceolata minima.

Ex his Officinis maior ſylueſtris, *C.B* 1. in vſu eſt, de qua vox acetoſa ſimpliciter intelligatur. Huic tamen niſi præferre volueris, ſubſtituere non citra rationem poteris, hortenſem rotundifoliam.

Maior ſylueſtris *inſignitur* Acetoſa pratenſis, *C.B.* 1. Lapathum 4. *Dioſc.* Acetoſa, *Lon.* maior, *Caſt.* Oxalis *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Tab.* Rumicis 4. genus, *Cord. in Dioſc.*

Hortenſis rotundifolia, *C.B.* 8. *inſignitur* Oxalis rotundifolia, *Dod.* rotunda, *Tab.* ſatiua Franca rotundifolia repens, *Lob.* Acetoſa rotundifolia repens, *Cam.* Acetoſa rotundis foliis, *Cam.*

OFFICIN. NAT.

Exhibent vſui pharmaceutico *Folia, Radices & Semen.*

N. *Radices aſſeruantur excorticatæ*

Florent Majo, *turgeſc. ſemine* Iunio & Iulio.

Vires. *Cardica inprimis eſt & Epatica: frigef. & ſicc. 2. aperit, reſiſtit putredini, appetitum excitat, choleram reprimit, ſitim ſedat, vnde in febribus ſimplicibus ac peſtilentibus vſitatiſſima eſt, præcipue autem vſu interno; hinc & externo adhibita.*

PRÆPARATA.

1. *Conſeru.* folior.

2. ▽ *deſtill.* Ex foliis.

3. *Succus.* Ex fol. rec. exprimitur, clarificatur ac coagulatur.

4. *Syrupus.* Ex ſucco & ſacchar. Auguſt. $\frac{1}{1}$ Norib. $\frac{1}{3}$.

5. *Conſeru.* Ex fol. rec. & ſacch. $\frac{3}{1}$ aut $\frac{2}{1}$.

VIII. Acetoſella.

Trifolium acetoſum, *Matth. Dod. Caſt. Brunf.* Oxys, *Fuchſ. Cord. Cam. Tab.* Oxytriphyllon, *Trag.* Luiula, Alleluja, *Lon.* Trifolium acetoſum vulgare, *C. B.* 1 *Buchampffer, Savvrklee, Guckgugsklee.*

floribus

Eſtque { floribus albis. / floribus luteis.

Floret Aprili ac princip. Maij. Locis gaudet nemoroſis & arenoſis.

OFFICIN. NAT.

Folia acetoſellæ albæ.

Vires. *Cardiaca & Epatica eſt ſingularis, acetoſæ vires niſi ſuperans ſaltem æmulans, adeoque actum febrilem mitigat, ſitim ſedat, &c.*

N. *Acetoſella Lonic. eſt acetoſa aruenſis lanceolata.*

PRÆPARATA.

1. *Conſeru.* Folior.
2. ▽ *ſtillat.* Ex foliis.
3. *Syrup.* Ex ſucc. & ſacchar $\frac{1}{2}$. aut $\frac{1}{3}$.
4. *Conſerua.* Ex foliis.

IX. *Acorus.*

Acorus verus, ſiue calamus arom. Officinarum. *C. B.* 1. Acorus* perperam Calamus arom. Officinarum. *Monard. Trag. Matth. Cord. Lob.* Acorum, *Lon. Cam. Tab. Ger.* Acorum legitimum, *Cluſ. hiſt. Germ. Calmus, Ackerwurs.*

N. *Acorus officin. dicitur vulgo calamus aromaticus, cum tamen cal. aromat. proprie ſic dictus herba ſit ab hac diuerſa. Vide infra.*

Colitur in hortis, ſoloque gaudet paluſtri.

OFFICIN NAT.

Radix, rarò *Folia*.

Eligenda radix albicans ſapore amara ac acris.

Vires. *Stomachicus eſt, calfac. & ſicc. in princ.* 3. *partium tenuium eſt atten. aper. uſus præcipuus in obſtruct. menſium, Lienis ac Epatis, in dolore colico.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex radice macerata.
2. *Acorus conditus* vulgaris. Vide Auguſtan.
3. *Confecta radix.*
4. *Ol. ſtillat.* cum ▽ aſcendit.
5. *Elect. diacorum.* Vide Auguſt.
6. *Extract. rad.* Coque in Vino exprime & inſpiſſa.

Vires. *Plurimum valet in dolore colico. Doſ.* ℈j.

X. *Acorus adulterinus.*

Acorus adulterinus, *C. B.* 2. Acorus falſa, *Cord. in Dioſc.* Acorum adulter. *Trag.* falſum, *Matth.* Gladiolus luteis liliis, *Eric. Cordi*, luteus, *Fuchſ.* (icon.) *Lon.* Acor. Officinarum, *Fuchſ.* Acorus paluſtris, *Lob.* Iris paluſtris lutea, *Tab.* Pſeudoiris, *Dod.* Grem. *gelb Schwertel.*

Officinis raro inſeruit uſu, eoque in ſolâ radice effodienda ſc. Septemb.

Vires. *Exiccat, parum calefacit, attenuat, aſtringit, roborat, reſoluit, vi peculiari ad neruoſi generis & cerebri affectus commendatur, vt & ad dyſenteriam, alioſque fluxus alui ac vteri ſiſtendos. Extrinſecus ad dyſenteriam præcauendam, more noſtratium, de collo ſuſpendi ſolet.*

PRÆPAR.

Nonnunquam inde paratum extat *Electuarium* Stomachicum. Vide lib. 2.

XI. *Adiantum.*

Adianthum, *Math. Dod.* Capillus ♀ *vulgo* Adiantum foliis cor[illegible]ndri *C. B.* 1. Adiantum nigrum, *Cordi.* Adiant. nigr. verùm, *Tab.* Ad album *Plinij*, magnum, *Trag.* Lugdunenſe, *Cam.* German. *Fravvenhaar. Venushaar.*

N. *Adianti vox pluribus plantis impoſita inuenitur.* 1. *Plantæ iam datæ* 2. *Adianto aureo, polytricho.* 3. *Rutæ murariæ* 4. *Trichomani: de prioribus hoc loco, de poſterioribus alibi*

Aduehitur ex Gallia Narbonenſi: Floret æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu folia.

Vires. *Caliditate & frigiditate temperatum eſt, exiccat, attenuat, aperit, extergit, pulmonum renumque vitiis medetur, Epatis & Lienis obſtructiones reſerat, vrinam & menſes ciet.*

N. *Sunt qui Trichomani eaſdem vires aſcribunt, adeoque ſubſtitui poſſe autumant: Alij Rutam murariam.*

PRÆP.

1. *Aqua* Ex fol.

2. *Syrupus ſimpl.* Ex decoct. & ſacchar. ∴ Auguſt.

3. *Compoſ.* Vide Auguſt. & Norib.

XII. *Adiantum aureum.*

Polytrichũ aureum { maius. *Hoc minus vſuale.*
medium. *Hoc vſuale.*
minus. *Nec hoc officinas ſubit.* }

Dicitur Polytrichum aureum, medium, *C. B.* 2. nobile vel primum, *Trag.* aureum Apuleij vel 2. *Lonic*, Muſcus capillaris, *Dod.* Adiant. aureum minus, *Tab.* Germ. *gulden Vviderthon.*

OFFICIN.

Integra herba ſeu caulis cum foliis muſcoſis & floribus.

Vires. *De viribus apud authores nihil fere inuenitur. Carrichterus tamen ad morbos incantatione introductos commendat, cuius rei gratia apud mulierculas celeberrima eſt.*

Extrinſecus ob ſignaturam comm endatur ad capillos generandos

XIII. *Agallochum.*

Ξυλαλοη Lignum aloes, *Lon. Tab.* Agallochus ſeu Xylaloes, *Cord. in D. Lob. Caſt.* Tanrum, *Cord. h. C. B.* 2. *Paradiſs. oder. Aloës-holtz.*

OFFICIN. NAT.

Lignum cuius fruſta raro magna ad nos advehuntur, vt plurimum enim in fragmentis nobis tranſmittitur, quæ optima cenſetur nigropurpurea, venis cinerij coloris interſecta, amara, ponderoſa, liquorem, ſi prunis, candentine ferro imponantur, exudantia, ſuauem ac acidulum fumum, ſi incendantur, præbentia, bullulaſque ſimul poſt ſe relinquentia, haud ita facile diſparentes: His adde haud poſtremum bonitatis ſignum, ſi aquæ ſupernatarint.

Vires. *Calfac. & ſicc.* 2. *confortatiuum eſt omnium viſcerum ac præcipue cerebri, Cordis ac Vteri; Spiritus vitales ac animales recreat: hinc medetur Lypothymiæ, amaritudine ſua lumbricos necat. Externè creber eius vſus eſt in cucuphis & Epithematibus cordiatibus;*

PRÆPAR.

1. *Extractum.* Fieri poteſt ad normam aliorum Extractorum ſiue Gummoſum ſolum id expetatur ſiue ſimul

viſcoſum:

viſcoſum: *De quo vide lib.2.c.57.*

Angelus Sala. ℞. Fragmentor. elector. pulueratorum (inſtillari poteſt inter pulueriſandum 🜄 Roſar. ne quid auolet) ℔j. digerit ac extrahit cum 🜄i rectificatiſſimi ℔vi. vaſe clauſo MB ♂ 3. digerendo. Decantato dein liquori affundit 🜄 Roſar. ℔j. abſtrahit lentiſſimo calore 🜄. Reſtantem Eſſentiam Reſinoſam lauat & exiccat, pro libitu coquit ad conſiſtentiam, vt exinde trochiſci formari poſſint.

Doſis gr.iiij.ad x.

Reſiduæ feces aptæ ſunt quæ admiſceantur candelis pro fumo.

Quercetanus. Extractum hoc ſeu gummi patat cum 🜄ſtillat. Hyperici aut Centaurij atque pro peculiari remedio habet in lumbricis ac putredinibus arcendis.

2. *Species Diaxylaloes.* Vide Diſp.

3. *Trochiſci Diaxylaloes.* V. Diſp.

XIV. *Ageratum*

Ἀγήρατον, *Matth. Cam. Tab. Caſt.* Eupatorium Meſuæ, *Trag. Matth. Lon.* mentha corymbifera minor, *Cord. hiſt.* Coſtus minor hortenſis, herba Iulia, Balſamita minor. *Dod.* Ageratum foliis ſerratis, *C. B. 1. Arab.* Gafet. *Leber-Balſam, kleiner Coſten-Balſam.*

Colitur hortis, floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Planta cum foliis & floribus.

Vires. *Calf. & ſiccat. gr. 2. ſubſtantia tenuis, ſaporis aromatici, attenuat, exterget, putredini reſiſtit, Epatica eſt. laxat aluum quam blandiſſime. Extrinſecus ciet vrinam, vterumque emollit (ſuffitu.)*

PRÆPAR.

2. *Syr. de Eupatorio Meſue.* Vide Diſp.

Pil. de Eupatorio. Vide Diſp.

3. *Trochiſ. de Eupator* Vide Diſt.

XV. *Agnus caſtus.*

Salix Amerina Dioſc. *Matth.* Vitex. *Trag. Dod. Cord. in L. Lon. Cam.* Agnus caſtus, *Caſt.* Eleagnon. Theophraſti, *Lob* Vitex foliis anguſtioribus cannabis modo diſpoſitis, *C. B. 1. Keuſchzamb.*

OFFICIN NAT.

Semen.

Vires. *Calf. & ſiccat. inſigniter diſc. menſes ciet, appetitus venereos cohibet, ſemen imminuit.*

PRÆPAR.

Trochiſci. Vide Diſpenſ.

XVI. *Agrimonia* ſeu *Agrimonium.*

Agrimonia, *Brucf. Dod. Lob. Cam.* Eupatorium, *Matth. Fuchſ. Cord. Caſt. Tab.* Vulgare, *Trag.* Eupatorium Græcorum, *Lob. Cam.* (Arabum enim Eupatorium vel Ageratum eſt, vel Eupatorium Cannabin.) Eupatorium veterum ſeu Agrimonia, *C. B. 4.* German. *Agermenig, Odermenih, Adermenig, Bruchvvurtz, leberkletten.*

Floret fere æſtate integra, creſcit iuxta ſepes,

OFFICIN. NAT.

Folia & Summitates.

Vires. *Epatica nobiliſſima inprimis eſt, hinc ſplenetica vulnerariaque: calf. & ſicc, 2. ſubſtantia eſt tenu , aperit, deteg. ſubaſtr. corroborat Epar, eiuſque fluxus coërcet, adeoque vſu creberrimo*

venit in morbis ab Epatis imbecillitate ſubortis, vt ſunt Hydrops, cachexia, &c. extrinſecus adhibetur ſapiſſime in balneis & lotionibus.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex fol. & flor. vel ex integra planta circa finem Iunij collecta.

2. *Succ.* Ex fol. & flor.

2. *Syrup* Ex ſucco.

4. ⊖ ex cinere integræ plantæ.

XVII. *Alchimilla.*

Alchimilla, *Trag. Dod. Lob. Tab. Ger.* Vulgaris, *Cluſ. hiſt. Cam.* Pes leonis, *Brunf. Fuchſ. Leon.* Brancha Leonis, Planta Leonis. (Dioſcor. Pſiadium.) Stellaria, *Matth. Caſt.* German. *Sinavv, gülden Genſerich, Lœvvenfuſs, vnſer Fravven Mantel.*

Creſcit loco vdo ac humido ac præcipue in paſcuis, vnde & in hortos transplantari ſolet. Floret Majo & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Vulneraria eſt è nobiliſſimis non poſtrema, calid. & frigid. temperata, conſolid. aſtring. exterget. ſanguinem incraſſat, proin vtilis fluxui menſium, &c. Vſuque adhibetur interno in potionibus vulnerariis, tùm & externo.*

PRÆPAR.

▽. Fit ex integra planta, collecta menſe Iunio cum floribus.

XVIII. *Alkekengi.*

Ἁλικάκαβον, Halicacabum, *Caſt.* vulgare, *Fuchſ.* Hal. veſicarium, *Cam.* Hal. ſeu veſicaria, *Cord.* Hal. Solanum halicacabum, *Trag. Matth. Lob.* Solan. veſicarium, *Dod.* Alkakengi, *Lon.* Saxifraga rubra & 4 *Brunf* Solan. veſicarium 2. *Bauhi* 1. *Iudenkirſchen. Boborellen*

Creſcit in vineis inter vites, locisque opacis, floret Iunio, fructus fert ante autumnum.

OFFICIN. NAT.

Baccæ quæ colore ac figura ceraſa rubra ræpræſentant, colligendæ, circiter finem Auguſti.

Vires. *Refrig. & ſicc. 2. Nephriticæ diureticæ ac lithontripticæ inſignes ſunt. Vſus præcipui in calculo renum & veſicæ, in ictero (baccæ & folia) in ſanguine coagulato.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex baccis.

2. *Tinctura.* Ex baccis cum ▽ propria.

3. *Trochiſci de Alkekengi.* Vide Diſpenſat.

Alkermes *vide* Chermes.

XIX. *Allium.*

Σκόροδον. Dioſcoridi, *Arab.* Chaum. Allium, *Brunf. Trag. Matth. Cord. in Dioſc. Lon. Lob. Caſt.* hortenſe, *Fuchſ.* vulgare *Cam.* ſatiuum, *Dod. C. B.* 1 *Knoblauch.*

OFFCIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. & ſicc. 4. incid. aperit. diſcutit, alexipharmacum eſt Vſus præcipuus internus & externus in collica flatulenta, lūbricis, peſte (cum +) tuſſi, calculo. Extrinſecus in ſcabie, vrinæ obſtructione, apoplexia vterina (vmbilico inungitur ſuccus) tuſſ: (iniungitur plantis pedum cum axungia porcina).*

N. *Dulcius ſapit ſi plantetur* ☾ *exiſtente ſub Horizonte, eodemque tempore*

re rurſum effodiatur.

PRÆPARAT.

Electuar, de allio. Vid.l.2.

Aloes lignum. *vide* Agallochum.

XX. *Alſine.*

Alſines varia à Botanicis exhibentur genera, è quibus potiſſimum vſualis eſt Alſine media, *C.B.* 11. Alſine, *Matth. Lob. Caſt.* Alſ. maior, *Fuchſ.* media, *Tabern. Ger.* minor, *Cord. hiſt.* Morſus Gallinæ. 1. *Trag.* German. *Hünerdarm. Hünerbiſs. Vogelkraut.*

Creſcit in omnibus hortis & vinetis. Prouenit hyeme floretque ad mediam vſque æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Folia, vel integra *herba*, ſed raro.

Vires. *Refrig & humect.* 2. *eaſdem vires obtinet quas parietaria, præterquam quod non aſtringat: inſigniter nutrire creditur, vnde atrophia, phthiſique laborantibus eſca ſalutaris æſtimatur.*

XXI. *Althæa.*

Althæa Dioſcoridis & Plinij, *C.B.* 1. Althæa, *Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord.* Vulgaris, *Cam. Bluſ. hiſt.* Malua paluſtris, *Lon. Lob.* Ibiſcus *Caſt. Tab.* Maluauiſcus, Biſmalua, *Ger.* Germ. *Erbiſchwurtz.*

N. *Quatuor faciunt althea genera: althæam ſimpliciter ſic dictam, althæam aboreſcentem, altheam paluſtrem, & althæam Theophraſti ſeu Abutilon Auicennæ. Ex his primum officinis in vſu eſt.*

Creſcit locis humidis, floret Iulio & Auguſt.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, (collecta vere vel Autumno) *Semen.*

Vires. *Herba calida eſt ſicca (aliis humid.) gr.* 1. (*Radix calfac. in princ.* 2.) *emollit, laxat, diſcut. dolores lenit, tumores maturat, acrimoniam mitigat & corrigit. Vſus præcipuus in affectibus veſicæ, pectoris, v.g. pleuritide, &c. Vide Maluam, cum qua in qualitatibus omnibus conuenit: Externis creberrimus eius vſus eſt in cataplaſm. clyſteribus, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis & floribus.

Mucilago. Ex radice extrahitur cocta cum aqua.

N. 1. *Vtiliter hac adhiberi poterit pro trochiſcis ſublingualibus incorporandis.*

N. 2. *Ex mucilagine hac inſigne Extractum cum* ▽ *parari poterit, in leniendа faucium aſperitate vtiliſſimum.*

3. *Syrupus Althææ. Fernel.* V.D.

4. *Vnguentum Dialthææ ſimpl.* Ex folis emollientibus. Vide Diſp.

5. *Vnguentum Dialthææ Compoſ.* Ex emollientibus & diſcutientibus. Galbano ſcil. & S. hederæ. Vide itidem Diſpenſatoria.

XXII. *Amaranthus.*

Amaranthus, *Matth.* Am. paruus, *Cam.* purpureus, *Fuchſ. Dod. Lon. Cord. in D.* anguſtifolius ſimplici ſpicata pannicula, *Lob.* Amar. vulgaris, *Tab.* Amal. ſimplici pannicula, *C.B.* 4. Circæa, *Trag.* aliis, Flos amoris. German. *Flor-Amor, Tauſentſchœn, Sammetblum.*

Floret Auguſto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Refrig. & ſiccat. modicè aſtring. Hinc vſus in fluxionibus cũctis.*

E.g.exputione ſanguinis, diarrhæa, dyſenteria,fluxu vterino,&c.

N. *Sunt qui propinant ad lactis generationem iuuandam.*

XXIII. *Ammi verum.*

ἄμμι, ἄμι, ἄμιν. Ameos, mios Ammeos, cuminum Æthiopicum. Ammi, *Brunſ. Trag. Cord.in D. Lon.* commune ſeu vulgare, *Dod. Cam. Ger.* vulgatius, *Lob.* Ammioſelinum, *Tab.* Germ. *Ammey.*

Adfertur Alexandriâ Ægypti Venetias & in Germaniam.

OFFICIN. NAT.

Semen. Eligendum hoc eſt purum.

Vires. *Calf.& ſicc.g.3. tenuium partium eſt,incîdit,aperit,diſc. Hinc conuenit in dolore colico & vterino,in menſibus & vrinâ obſtructis,in inflatione ventriculi,vsúſque præcipuè interni eſt,hinc & externi.*

XXIV. *Amomum.*

ἄμωμον. Amomum veterum quodnam ſit,adhuc ſub iudice lis eſt. Sunt enim qui Roſam Hierochontis eſſe velint, vt Cordus: alij aliud quid eſſe contendunt. Cluſius tres eo nomine deſcribit herbas, quas tamen cum Dioſcoridis amomo minimè reſpondere confitetur.

Officinæ duplex ſemen ſub Amomi nomine monſtrant, quorum alterum maius nigrum rotundumque eſt iuſtar granor. piperis rotundi vel cubebarum, guſtu minime acre, quod videtur veterum eſſe ſiſon,ſinon, &c. Alterum minutum ſemen & pallidum,vtrumque rarò in vſum venit,locoque amomi veterum recipitur Acorus.

XXV. *Amygdalæ*, ſeu *Amygdala.*

Amygdalæ fructus ſunt, amygdali arboris,iique vel dulces vel amari. De Amydalo videatur, *Brunſ. Trag. Dod. Cord.in D.Lon.Lob. Cam. Tab. Matth.* Germ. *Mandeln.*

OFFICIN. NAT.

Vtriuſque nuclei amygdala vel amygdalæ dicti.

Vires. *Dulces nutritiuæ ſunt temperatè calidæ & humidæ, humorum acrimoniam lenientes, & hinc dolorem & Vigilias ab acrimonia oriundas, demulcentes,adhibenturque præcipue in Emulſioſionibus.*

Amaræ ſunt calidæ & ſiccæ. 2. atten. aper.exterg.diureticæ ſunt, obſtructioni iecoris,lienis,menſenterij,vterique conferunt. Extrinſecus lentigines tollunt, ſi maſticatæ illinantur,capitis dolori ſubueniunt (in frontalibus.)

PRÆPARAT.

Confect. amygd.dulc.
amarar.
Ol.expreſſum amygd. dulc.
amarar.

Vires. *Oleum dulce lenit, maturat, anodynum eſt,vſuſque præcipui in colico ac nephritico dolore mitigando (propinatum doſi ℥j.vel ij.cum manna, vel & clyſmati infuſum)infantulis recèns natis creberrimo ad tormina Ventris compeſcenda cum ſaccharo penidiato exhibetur ad ℨij. quin etiam ad mitiganda tormina puerperarum vſus eius creberrimus eſt.Olei amari vires ex ſuperioribus colligendæ ſunt.*

N. *Vſus interno recens expreſſum adhibendum eſt, non rancidum: Exprimitur autem tum ſine igne, i.e.non calfaciendo*

faciendo ad ignem vel cum igne.

XXVI. *Anacardium.*

Anacardinum, *Matth. Cord. h. Lon. Caſt. Trag. Tab. Ger. Ger. Arab.* Balado. Anacardum, *Elephanton, Lauſz.*

Fructus eſt arboris exoticæ, colore ac figura cor repræſentans, præcipuè ſi ſiccatus ſit.

Creſcit in India Orientali.

OFFICIN. NAT.

Fructus (ſed raro.

Vires. *Calf. & ſiccat (non 4. nec 3. gradu) vt nonnulli volunt, ſed remiſſius, Cephalicus eſt, memoriam ac ſenſus acuens ac confortans.*

PRÆPARATA.

1. *Elect. ſeu Confectio Anacardina.* Vide Diſpenſ.

2. *Mel anacardinum.* Ex fructu recenti in ▽ cocto ſupernatat. Vide Diſpenſat.

3. *Oleum* vel ex fructibus exprimitur vel in corticis coctione ſupernatat, ſed rariſſimum hoc eſt.

XXVII. *Anagallis.*

Anag.
- Aquatica. *Vide infrà.*
- Terreſtris
  - Mas flore phœniceo, *C.B.* 1.
  - Fœmina fl. cæruleo, *C.B.* 2.
  - Lutea *inuſitata.*

(Mas & Fœmina:) *hæ officin. & huius loci.*

Mas *inſignitur* Anagallis, *Cord. in D. Brunſ. Trag. Matt. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt. Ger.* Anag. phænicea mas, *Lob. Tab. Cam.* mas, *Cluſ. hiſt.*

Fœmina dicitur Anagallis fœmina, *Brunſ. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt. Ger.* Anag. cærulæa, *Tabern. Cam.*

Dicuntur. *Gauchheil, Golmarkraut, Vogelkrant.*

Creſcunt in vinetis, hortis ac aruis; lutea tamen non niſi in ſylueſtribus ac vmbroſis locis prouenit.

Floret Majo & hinc per totã æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, ſed raro.

Vires. *vtraque calf. & ſicc. amara eſt, exterg. & ſubaſtr. Vnde & pro vulneraria habetur, morſus canis rabidi ſubuenire à nonnullis commendatur: adhibeturque vſu interno & externo.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex integra planta.

2. *Succus.* Raro extat, cum tamen maximè commendetur in Errhinis.

XXVIII *Anagallis aquatica.*

Anag. aquat.
- Latifolia
  - folio ſubrotundo
    - maior, *C. B.* 1.
    - minor, *C.B.* 2.
    - (*Hæ vſuales & præcipuè minor.*)
  - folio oblongo
    - maior.
    - minor.
- Anguſtifolia.

Dicuntur Beccabunga, Berula, Sium aquaticum, Lauer. Germ. *Bachbungen, VVaſſerbungen.*

Creſcunt in riuulis. Florent Majo & iunio.

OFFI

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra planta.

Vires. *Calfac. moderate humectat. Vſus pracip.in ſcorbuto,vrinam, calculum renum & veſicæ inſigniter expellit, menſes ciet,fœtum mortuum eiicit, Extrinſecus opitulatur phlegmonis & Eryſpelat;maculas facies abſtergit (cum furfure.) Vulneribus medetur (cum ⊖ & tela aranearum impoſ.)*

PRÆPARATA.

1. ▽ Ex planta integra vel ſucco eius expreſſo.

2. *Succus.* Expreſſus & inſpiſſatus: rui raro extat.

XXIX *Anethum*

Ἄνηθον, ἄννηθον, Dill, Dillenkraut.

Aneth. { Hortenſe, *hoc vſuale.*
Syluestre. }

Inſigitur Anethum, *Brunf. Trag. Matth.Fuchſ.Dod.Cord.in D.Lob.Caſt Tab.Cam. Ger.*

Creſcit loco arenoſo & aprico. Flor. Iun. Iul. Aug.

OFFICIN. NAT.

Folia, *Flores* & *Semen.*

Vires.*Calefac.in princ.3.ſicc.in princ. 2 (radix calf.3.ſicc.2.complete)diger. diſc.maturat, lenit dolores, auget lac, conciliat ſomnum,venereos appetitus minuit,ſingultui vomituique medetur: Et hæc omnia præſtat vſu interno & externo. Inprimis tamen extrinſecus Clyſteribus anodynis immiſcetur, capitiſque cataplaſmatis anodynis & ſomniferis (ſummitates cum oleo oliuarum cocta.)*

PRRÆPARATA.

1. ▽. Exintege. planta. (rari vſus eſt.)

2. *Oleum inſolatum.* Ex fol. & flor.

3. *Ol.ſtillati.* Fit ex ſemine.

XXX. *Angelica.*

Hortenſis ſeu ſatiua, Coſtus niger. *C.B.*1.

Sylueſtris { Major.*C.D.*2.
Minor montana. *C. B.* 5. }

Ex his in vſu eſt prima; Nec contemnenda tamen & ſecunda.

Prima dicitur Angelica, *Brunf. Lob. Caſt.Tab.* Angelica major, *Dod.* Angelica ſatiua, *Trag. Matth. Dod. Lon. Ger.* Ang.odorata, *Cam.* Smyrnium, *Cord. in D.*

Secunda, deſcribitur ſylueſtris maior, *C.B.*2.Angelica ſylu. *Trag. Matth. Fuchſ.Dod. Lob.Cam.Ger.*Germ. *Angelick Zvvrtz.Geilgen Beiſtuurtz.*

Creſcit ſatiua locis cultis, humidis ac pinguibus; Sylueſtris maior humidiora amat prata: Minor locis montanis opacis & nemoroſis gaudet.

Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda initio veris

Vires. *Bezoardica & cordialis nobiliſſima eſt,Calf.3.(ſyl. maj.2.) ſicc.2. aper.atten.ſudorifica & vulneraria eſt: menſes mouet,fœtum expellit,ſuffocationi vteri maxime conducit,malignis morbis, venenis, ipſique peſti medetur: Venena omnis generis per ſudorem pellit,adeoque vſu interno præcipue,tùm & externè adhiberi apta eſt. V.g.ad arcendam peſtem (in amuleto,in ſublingualibus)ad morſum canis rabidi (in cataplaſm, &c.)*

Doſis ℥j.

PÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.

2. *Succus.* Ex radic.recent.

N. *Poteſt & ex ſiccis radic.mediante coctione elici.*

3. *Extract.* Fit cum 🜄.

Doſis

Doſis à ℈ß. ad ℥ß.

N. *Quercetanus extrahit. cum Spir. Iuniperi. hydromelite Vinoſo, &c.* Vide pharmacop. reſt.

4. *Condita radix.* l.a.

5. *Oleum ſtillat.* Aſcendit cum ▽.

6. *Balſamus.* l.a. cum oleo nuciſtæ præparato fit.

7. 🜔. *Ex* incinerata vel integra *planta vel* 🝎 in deſtillatione remanente.

N. *His adiungi poteſt rad. præparata, quam dicunt, i.e. in aceto macerata. Verum enim vero, quis dubitat, infuſione hac magnam virium partem, menſtruo communicari, adeoque radici decedere.*

XXXI. *Aniſum.*

Ἄνισον, ἄνησον, Anis.

Gaudet loco optimo & ſtercorato; ſeritur menſe Martio, floret Iulio, ſemen matureſcit Autumno.

Officin. Nat.

Semen, raro *Herba.*

Vires. *Calf. ſicc. 3. recens mitius eſt, atten. diſcut. diureticum eſt, lac auget, pulmonicum ac ſtomachicum inprimis audit: Hinc vſus præcipui, in inflatione ventriculi, tuſſi, &c. Infantibus* ℈j. *exhibitum blande per inferiora ac ſuperiora ſaburram ventriculi inteſtinorumque eiicit.*

Præparata.

1. *Confectio.* Ex ſemine fit.

2. *Confectio Aniſi laxatiui ſimplex.* Fit ſcammonij cum ſaccharo mixtione, vel maceratione aniſi in ▽, in qua ſcammonium fuerit diſſolutum.

N. *Alij in infuſione* ♁ *ij aniſum conficiendum macerant.*

3. *Confect. aniſ. laxat. compoſit.* Vide Auguſt.

4. ▽. *deſtill.* Ex herb. & ſemine.

5. ▽ *vitæ Aniſata.* Ex ſemine cum Vino deſtillatur. Vide lib. 2. de ſpiritibus.

Fieri itidem poteſt ſpiritus, ſi remanentia ex deſtillatione aqua reſidua cum fœcibus cereuiſitæ fermentetur vel ſimili.

6. 🝆 *ſtillat.* cum ▽ aſcendit.

N. 1. *Ex aniſo ſtillat aqua lactea quæ calori ſolis expoſita copioſius oleum, ad ſuperficiem mittit.*

N. 2. *Aniſum diu macerare oportet. Sic dat* ℔j. *olei* ℥ß.

N. 3. *Aniſi deſtillatio lento igne peragenda eſt, quia nimirum volatilior illa pars facilis eſt aſcenſu.*

7. *Sal.* Ex incinerata planta vel remanentia deſtillationis.

8. *Species Dianiſu.* Vide Diſp.

XXXII. *Anſerino.*

Argentaria, Argentina, *Dod.* Potentilla, *Brunſ. Matth. Lon.* Agrimonia ſylueſt. Anſerina, *Trag. Tab.* German. *Grenſich, Genſerich, Grünſing, Silberkraut.*

N. *Eſt ſine ſapore & odore.*

Creſcit paſſim herboſis locis, pratis, iuxta ſepes & vias. Floret appetente æſtate, quo tempore & colligi apta eſt.

Officinali Nativa.

Folia vel integra planta.

Vires. *Refrig. moderate, ſicc. fortius, aſtring. conſtipat. Hinc ſanguinis expuitioni medetur. diarrhæam ac reliquos alui tum & vteri fluxus, compeſcit: hæmoptoicis & hæmorrhouſis ſubuenit: renum calculum inſigniter atterit: vulneribus inſuper admodum conducit. Externè*

famoſa eſt in doloribus dentium mitigandis, putredine gingiuarum arcenda, æſtu febrili ſopiendo, quem potenter compeſcit ſi cum ſale & aceto contuſa plantis pedum ſupponatur vel & carpis applicetur.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex planta integra.
2. ∇. Ex floribus.
3. *Conſerua.* Ex floribus.

XXXIII. *Anthora.*

Anthora, *Matth. Lon. Caſt. Cam.* Anthora, *Lob. Dod. Tab. Ger.* vulgaris, *Cluſ. hiſt.* Aconitum ſalutiferum ſeu Anthora *C. B.* 17. Napellus Moyſis, Auicennæ, aliis Antithora (quod Thoræ pharmacum ſit,) *Heilgifft, Gifftheil.*

N. *Sunt qui radicem Contrayeruam faciunt Germanicam: alij Zedoariam Arabum, Auicennæ ſcil. & Serapionis. Vide Tabern. Herbar. lib. 1. qui poſterius mordicus aſſerere nititur.*

Creſcit in Alpibus Heluelicis, in Sabaudia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Saporis amari eſt, calfac. & ſicc. cardiaca eſt: attent. aperit. abſterg. Vſus præcipui in morbis ac ictibus venenatis, peſti ſpecifice aduerſatur & peculiariter Radici Thoræ.*

Doſis à ʒß. ad ℥j.

N. *Educit inſuper mucilaginem Tartaream ac aquas per aluum.*

XXXIV. *Antirrhinum.*

Ἀντίῤῥινον, ἀνάῤῥινον. Antirrhinum *Matth. Dod. Lob. Tab.* Antirrhinum maius alterum folio longiore. *C. B.* 2. Germ. *Orant, Dorant, Brackenthaupt, Kalbsnaſen, Hundskopff.*

Creſcit locis ſabuloſis. Floret Maio, Iunio.

OFFICIN. NAT.

Herba integra, i.e. folia cum floribus ac gemmis ramuſculorum, quæ repræſentant caput vituli.

Vires. *Rari vſus eſt in Medicina, nec adhibetur niſi à mulierculis contra ſpectra, incantationes, veneficia, &c. idque tam præſeruandi quàm curandi intentione vtrique ſatisfacit appenſione, fumigatione, ſuppoſitione, appoſitione, balneatione. Vide Carrichter in Herbario.*

XXXV. *Apium.*

Apium, Σέλινον, *Eppich,*
- Macedonicum. *Vide Petroſelinum Macedonicum.*
- Veterum ſeu hortenſe. *Vide Petroſelinum officinarum.*
- Paluſtre, Apium officinarum: *de quo hic.*
- Montanum. *Vide Petroſelinum montanum.*

Dicitur Apium, *Fuchſ. Lon.* Paludapium *Lob.* Eleoſelinum, *Dod. Lob.* Apium vulgare, *Trag. Braunes Peterlein, VVaſſerpeterlein, VVaſſermorellen, VVaſſereppich, VVaſſermarck.*

Creſcit inter Beccabungam: floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

Vires. *Calef. & ſicc. ferè gr. 3. incid. aperit, vnde & inter 5 radices aperientes recenſetur. Vſus præcipuus internus* ⊡ *& menſes mouet, calculum pellit, regium morbum ſoluit. Semen efficacius eſt quam radix, annumeraturque ſeminibus calidis minoribus. Vtraque præcipuè internè vſurpantur.*

PRÆ

PRÆPARAT.

▽. Ex caule, fol.& floribus Iunio collectis.

XXXVI. *Aquilegia.*

Aquileia, *Ageley, Ageleyen.*

N. *Diuerſa reperiuntur ſpecies florum colore vel plenitudine diſtinctæ: Officinaria ſimplex illa flore cæruleo, C.B 2. vel 8. intelligitur.*

Dicitur Aquilegia: *Trag. Fuſc. Lon. Dod. Cam.* Aquileia, *Matth. Lob. Caſt. Tab.*

Creſcit ſata in hortis ac fundo pingui nonnunquam in locis ſylueſtribus incultis. Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Semen, tùm *Flores & Herba.*

Vires. *Calf. moder. ſicc. 1. aperit Epar & Lienem, ac inprimis meatum bilarium, vnde regio medetur morbo; Ciet vrinam & menſes, vulnera conſolidat, ventris tormina ſedat.* NB. *Semen in expellendis morbillis ac variolis vſus mulierculis eſt creberrimi. Extrinſecus frequens eius vſus eſt ad putredinem gingiuarum ſcorbuticam emendandam, vlceraque oris fauciumque ſolidanda.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Fit ex fol. flor. ac radice, Auguſto collectis

2. *Conſerua.* Ex floribus quæ rari vſus eſt.

3. *Acetum.* Ex infuſione florum.

XXXVII. *Ariſtolochia.*

Ariſtolochia, *Oſterlucey, Holtzvurtz.*

Eſt
- Longa, *lange Hollvvurtz.*
- Rotunda, (à radice rotunda,) *runde Hollvvurtz.*
- Clematitis.
- Piſtolachia.

Ex his officinales ſunt longa & rotunda. Verum de (rotunda) notandum, quod officinis fumaria bulboſa illius loco vſualis ſit, quam vide ſuo loco.

Indigitatur Ariſtolochia longa, *Dod. Cord. in D. Lob. Cluſ. hiſt.* Ariſtolochia longa vera, *Cam. C.B. 3.*

Rotunda vocatur Ariſtolochia rot. vera, *Trag. Lon. Cam.* Ariſt. rotunda, *Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. 1.* Ariſtolochia rotunda, flore ex purpura nigro, *C.B. 1.*

Vtraque colitur in hortis: floretque potiſſimum Maio & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Rotunda Radix ſola. *Longæ Radix & Folia.*

Vires. *Vtraque Cephalica, Epatica & Pulmonica inprimis eſt: calf. & ſicc. 2. completè; atten. aperit. Hinc prodeſt ad* ☐ *eam mucilaginem reſoluendam expectorandamque; ad menſes ciendos, tumores internos rumpendos, venena diſcutienda. Inſuper* longæ *infuſio ad ſcabiem exiccandam vel vulgo hic vſitatiſſima eſt. Extrinſecus adhibetur vſu creberrimo ad exiccanda & mundificanda vulnera.*

Rotunda *tenuiorum eſt partium quam Longa adeoque efficacior & in primis menſibus ac ſecundinis ciendis celeberrima: Calf. & ſicc. 3. aper. attenuat.*

PRÆPAR.

△ Ex integra Ariſtol. longa, i.e. foliis ac radice.

XXXVIII. *Armoracia.*

Raphanus ſylueſtris. Sinapi agreſte 3. *Trag.* Rapiſtrum albo fl. erucæ foliis, *Lob.* album, *Tab.* Rapiſtrum fl. albo ſeu ſiliqua articulata, *C. B. 2.*

Heydenreich.VVildmeerrettich.

N.*Sunt qui Lampſanam Dioſcoridis putant.*

Creſcit in locis multis iuxta riuulos ac in vallibus.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Calfac. & ſicc. mucilaginem tartaream incidit, attenuat, reſoluit, viſcera aperit, diuretica, lithontriptica & antiſcorbutica eſt.*

N.*Lac imminuere dicitur.*

XXXIX. *Arnica.*

Chryſanthemum latifol. nardus. Chalta 2. vel plantago alpina, *Lob.* Chalta alpina vel Damaſonium, *Tab.* Alyſma Dioſc. *Matth.* aliis Lagea Lupi. Germ. *Mutterwurtz*, *VVolverley* Saxonibus.

Creſcit in montibus ac pratis, floretque per totam ferè æſtatem.

OFFICIN. NAT

Planta cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. partium tenuium; ſudorifica eſt & diuretica, nonnunquam & vomitoria. Proin Holſatos ruſticos contra grumoſum ac coagulatum ſanginem vel & contra febrem in cereuiſia coxiſſe ac cum ſucceſſu propinaſſe, obſeruaui.*

XL. *Artemiſia.*

Ἀρτεμισία Dioſc. Artemiſia vulgaris maior, *C.B.* 1. Artemiſ. maior. *Trag. Matth. Cord. in D. Cam.* Artemiſ. vulgaris, *Cluſ.h.* Artem. Latifolia, *Fuchſ. Lon. Dod.* Artem. mater herbar. *Lob. Ger.* Artem vulgaris & Artemiſia altera polycronos dicta, *Dioſc.* Artemiſia rubra & alba, *Tab.* aliis olus regium, herba regia. Germ. *Beyfuſs*, *S. Johannis Gurtel.*

N. 1. *Variat colore tum caulis tum floris: vna caule & flore rubro purpuraſcente, ſeu ſubpurpuraſcente: altera ex viridi albicante, vel ſubpallente ſpadiceone. Hinc duæ figuræ Tab.*

N. 2 *Vtraque etſi interdum inueniatur maior, interdum minor attamen viribus conueniunt.*

OFFICIN. NAT.

Summitates cum ſemine incluſo: quin & *tota herba*, eaque tum rubra, tum alba.

Vires. *Vterina eſt, calf. 1. ſicc. 2. aperit, diſcutit; menſes, fœtum, ſecundinas pellit, ſordes abſtergit, adeoque vſus creberrimi eſt mulierculis, quæ eam adhibent internè & externè, adeo vt vix balnea ſeu lotiones parent, in quibus artemiſia non contineatur.*

N. *Rubra efficacior habetur alba, proin & communior.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex ſummitatibus & foliis.

2. *Ol. ſtillat.* rarò extat.

3. *Syrup. Compoſ.* Vide Diſpenſ. Auguſt. & Norib.

4. *Sal.* Ex planta incinerata.

N. *Sunt qui carbonem ſacro Ioh. Baptiſtæ die ſub radice foſſam, ad Epilepſiam comment. Exhibent autem tum in puluere, tum ſuſpendunt de collo.*

XLI. *Arum.*

Ἄρον, *Pfaffenpint, Teutſche Ingber.*

Eſt vel { foliis maculatis / non maculatis } *vtrumque ſine diſcrimine officinale eſt.*

Prius dicitur Arum maculatum, maculis candidis vel nigris, *C.B.* 2. Ari 3. genus,

genus, *Trag.* Arum nigicrantibus lituris ſignatum, *Dod.* Arum, *Matth.* maius foliis aliis maculis notatis, *Caſt.* Arum offic. *Lob.* A. maculatum, *Tab.*

Poſterius vocatur Arum vulgare non maculatum, *C.B.* 3. Arum, *Brunf.* Arigenus, *Trag* Arum, *Fuchſ. Cord. Lon. Tab.* vulgare, *..am.majus, Ger.*

Creſcit locis pinguibus & campeſtribus. Folia erumpunt menſe Martio, flores Iunio.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ recens rari vſus eſt ob acrimoniam ſummam, exiccata autem crebrioris, Colligenda radix eſt cum germinare Arum incipit menſe ſcil. Martio.

Vires. *Calfac. & ſicc.* 3. *Galeno gr. j. (quod de Aro noſtrati quippe quod acrimonia maxima & exulcerante ſole piperino præditum, intelligi nequit,) ☿m præcipuè primæ regionis, tum quoque pectoris & pulmonum peculiariter incidit, reſolvit ac diſcutit. Proin vſus eius creber eſt in cachexia, aſthmate, &c. hernias curat, ciet vrinam, obſtructiones viſcerum reſolvit.*

PRÆP.

1. *Radix præparata.* Præparatur vulgò maceratione in 🜊 atque exiccatione.

2. *Fecula.* Fit l.a. Vide lib. 2. Vide Diſp. Auguſt.

3. *Pulvis Stomachicus Quercet.* Cuius baſis eſt radix Vino præparata. Vide lib. 2.

XLII. *Aſ ar·gus.*

Ἀσπάραγος, Ἀσφάραγος. *Spargen, Sparſchen.*

Triplicis generis eſt, hortenſis ſatiua. 2. ſylveſtris, 3. paluſtris. Ex his prior officinis in vſu eſt. Cui ſubſtitui in defectu poteſt ſecunda, vtpote quæ à prima non niſi ſola cultura differt.

Dicitur Aſparagus, *Brunfelſ. Trag. Matth. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon.* Aſparagus altilis, *Fuchſ. Tab.* Domeſtica, *Bellon,* Aſparagus *Dioſc.* Aſp. ſatiuus, *Caſt. Ger.* Aſper. hortenſis, *Dod. Cam.* Aſp. domeſticus, *Lob.* Aſparagus ſatiua, *C.B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

Vires. *Radix eſt diuretica, lithontriptica & ex aperitiuis 5 illis famoſis non poſtrema. Calfac. & ſicc. moderate, diſcutit. Epar. Lienem præcipue & Renes infarctu liberat, ideoque in decoctis eo reſpicientibus frequentiſſima eſt. Externe adhibetur (in gargariſmis) pro lenienda odontalgia & laxitate gingiuarum.*

Semen, eaſdem Vires obtinet, ſed vſus eſt rarioris.

PRÆPAR.

▽. Fit ex integra planta cum baccis rubris Septembri menſe collecta, quæ ſupra recenti herba rectificari poteſt, ſed rari eſt vſus.

XLIII. *Atriplex.*

Melte, Milte, Molte, Scheiſzmilte.

Eſt:
- 1. Hortenſis fol. ac caule
  - rubris.
  - viridi albeſcentibus. *Hæc præſtantior reliquis eſt, licèt nec reliquæ contemnendæ fuerint.*
  - viridi nigris.
- 2. Syluestris.
- 3. Maritima.

Alba nominatur Atriplex ſatiua *Trag.* Atr. ſatiua alba, *Lob.* Atriplex, *Matth.* Hortenſis, *Fuchſ. Caſt.* Atriplex ſatiua viridis, *Cord. in D.* A. alba viridis, *Lon.* Atriplex hortenſis alba ſeu pallide virens, *C.B.*1.

Rubra dicitur atriplex rufo folio, *Cord. in D.* Atriplex hortenſis, *Dod.* hortenſis rub. *Lon.* Atripl. ſatiua, *Lob.* Atr. rub. *Tab.* ſubſatiua alba. *Ger.* Atr. purpurea grandis, *Cam.* Atripl. hortenſis rubra. *C.B.*2.

Locis gaudent arenoſis, creſcitque ſyluestris paſſim iuxta vias. Florent Iunio, Iulio, & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia ſyluestris præcipue: hinc hortenſis pallide virentis. *Semen* rarioris vſus eſt.

Vires. *Refrigerant* 1. *humect.* 2. *leniunt dolorem: Hortenſis inſuper culinaris ac alimentoſa eſt, ſyluestris autem in ſoluenda aluo celebris.*

Vſus officinalis præcipue externus eſt, in clyſteribus ac Epithematibus paregoricis, v. g. antipodagricis, tùm quoque in lotionibus pedum ſomni cauſa paratis.

XLIV. Auena.

Βρῶμος vel Σποδὸς, Auena *Brunf. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt. Lob.* Auena ſatiua & prima *Trag.* Auena veſca, *Lob. Ger.* Auena vulgaris ſeu alba, *C.B.* 1. frumentum, *Cord. in* D. Germ. *Habern.*

Auenæ ſemen culinare potius eſt quam officinale, nihilominus tamen non exul prorſus eſt, ſed adhibetur tùm crudum, tùm quoque in farinam redactum. Crudum ſacculo inditur, qui ventri optimè calfactus imponitur ad dolores colicos & vterinos leniendos, Farina auenacea cum butyro in pultem cocta, conducibilis eſt in ſcabie capitis exiccanda, &c.

XLV. Malus Aurantia.

Malus Nerantia, *Pomerankenbaum.* Viret per integrum annum. Videatur pomum Aurantium, *Trag.* Aurantia mala, *Matth. Lon. Caſt. Tab. Cam.* Aureum malum, *Cluſ. hiſt.* Arangia, *Cord. in* D. Arantia, *Lob.* Malus anarantia, *Dod.* Arantia major, *C.B.*1.

OFFICIN. NAT.

1. *Poma* quæ ſimpliciter arantia, aurantia vel mala aurea, poma nerantia & anerantia, poma arangiæ dicuntur: ſuntque tùm acida, tùm dulcia, tùm vinoſa, ſeu media.

2. *Cortices.*

Vires. Poma *acida & vinoſa præferuntur reliquis, eaſdemque virtutes habere putantur, quas Citria mala, imbecillius tamen:* Cortices *calidiores ſunt vſuſque vulgaris in torminibus ventris colicisque (à flatu subortis) inque dyſuria corrigenda. Quinimo & febrifugi comperti ſunt ſubſequente ſudore.*

Doſis ℈j ad ʒj.

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex floribus. Dicitur peculiario

riore nomine Nampha, Lauſam vel Angelica.

Vires. *Promouet ſudorem, adhibeturque in odoriferis.*

2. ▽. E corticibus.

3. *Succus expreſſus.* Ex pomis acidis; qui tamen rari vſus eſt.

4. *Syrupus.* Ex ſucco acido & ſacchar. ♃. rari itidem eſt vſus

5. *Condit. cortices.* Ex corticibus recentibus (purgatis, amaroreque aliquantulum liberatis) & ſaccharo.

6. *Conſeru.* Ex floribus. Apportatur ad nos ex Gallia, Hiſpania, Italia.

7. *Electuar. ſeu Gelatina arantior.*

Ex corticibus exterioribus recent. (a amarore ſuo exutis) coctis vel & contuſis & cum maluatico ſaccharoque mixtis.

8. *Oleum ſtillatit.* E corticibus.

9. *Balſamus.* Ex oleo: vt alij Balſami.

10. *Vnguentum aurantior.* ℞. Pomum arantium acid. facto foramine, exprime ſuccum, cum quo miſce tantillum Theriacæ, croci & aceti, inde iterum pomo ac coque ſub cineribus: tandem exprime.

Vires. *Fugat lumbricos infantum vmbilico impoſitum, compeſcit æſtum cardiæ, iunctum, ſomnum blande conciliat temporibus illitum.*

XLVI. *Auricula muris.*

Piloſella, piloſella lutea, *Maüſzœhrlein, gelb Maüſzœhrlein, Nagerkraut.*

Eſt { Repens maior { hirſuta. / non hirſuta. } / Erecta. / Montana, hiſpida ſeu hiſpidula, *vide ſuo loco.* }

Præfertur autem reliquis piloſella maior repens hirſuta, *C. B.* 1. Auricula muris *Brunf. Cord. in Dioſc.* Auricula muris minor, *Trag. Lon.* Piloſella, *Matth. Lob. Caſt. Tab.* Piloſella maior, *Fuchſ. Dod.* Piloſella repens, *Ger.* Piloſella maior repens hirſuta, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Integra *planta* ſeu *folia.*

Vires. *Calfac. & ſicc.* 2. *aſtring. abſterg. conſtip. ſternutatoria eſt & vulneraria (intus & extus adhibita) dyſenteriam, alui vterique fluxus ſiſtit, bilem æſtuantem ſedat & incraſſat, hernias (infantum præcipue) curat. Extrinſecus medetur vlceribus oris (in collutionibus) hæmorrhagiam narium ſedat (puluis nari inditus.)*

PRÆPAR.

▽. Deſtillatur in ℳ︎B ex integra planta collecta fine Maij vel circiter.

B.

XLVII. *Balanus Myrepſica.*

Βάλανος μυρεψική *Dioſcoridi.* Balan. myrepſica, *Cord. in hiſt. Tab. Cer. Bell.* Glans vnguentaria, *Matth. Cord. in D. Lob. C. B.* Granum Ben, *Lon.* Ben paruum, *Monard.* Arab. Habel Ben. Fructus eſt arboris myricæ ſimilis, magnitudine auellanæ nucis, intus nucleum continens pinguem & oleoſum, veluti amygdalæ.

Vires. *Nucleus calf.* 3 *ſicc.* 2. *terget, purgat ſupra ac infra, educitque bilem, ac pituitam. Curat ſcabiem impetiginesque ſanat.*

N. *Meſues Ben duples facit, magnum ſc. vt auellana, quod Monardes auellanas purgatrices eſſe vult: & paruum ciceris magnitudine, ex quo oleum Itali conficiunt.*

PRÆPAR.

Oleum ex nucleis exprimitur & ad

nos

nos transfertur, titulo olei Balanini vel de Been. Vide Auguſt.

Vires. *Emollit, diſcutit, neuriticum eſt, ſcabritiem, lentigenes aliaque cutis vitia ſanat, qualicunque tinnitui aurium ſubuenit (inditum auri.)*

N. *Oleum hoc quia ranceſcere neſcit, commiſcetur rebus fragrantibus. E. g. moſcho, zibettæ, coriiſque illinitur ad fragrantiam impertiendam. Aly tamen eius loco adhibent oleum expreſſ. è nucleis ceraſorum, in quo ſolutum Beniouinum. Heurn. in meth. prax.*

XLVIII. Balſamum.

Balſami planta frutex ſeu arbuſcula eſt, tres cubitos ad ſummum alta, folia aliens rutæ foliis ſimilia.

Dicitur Balſamum Syriacum rutæ folio, *C. B.* 1. Balſamum Lentiſci folio Ægyptiacum, *Bellon. obſ.* Carpobalſamum veterum flauum. Carpobalſamum & Caſſamum verum, *Cord.* Germ. *Balſambaum.*

Naſcitur ſponte in Arabia felici, vnde olim in Iudæam, & hodiè in Ægyptum tranſlata, loco quodam occluſo (Cayro vicino) quem Matercam vocant, colitur.

OFFICIN NAT.

Fructus (*Carpobalſamum.*) Ramuſculi (*Xylobalſamum.*) Liquor Balſameus (*Opobalſamum,*) de quo vide Balſamum, claſſ. 2.

Fructus eligatur recens, plenus, ponderoſus, guſtû mordax: Ramuſculi probatur recentes, tenues odorati.

N. 1. *Carpobalſamum atque Xylobalſamum quia non niſi in compoſitionibus quibuſdam veterum adhibentur, proſtant raro atque non niſi vetuſtate obſoleta, vnde loco Carpobalſami Cubebas adhibere receptum eſt, loco Xylobalſami Lentiſcum recentem: Xylobaſalmum autem noſtrate, quod Mechà Arabiæ felicis aſportatur, eſſe idem cum veterum probat Petrus Bellonius in ſuis obſeruation. lib. 2. cap. 29.*

N. 2. *Eſt & arbor quædam malo punica maior, ſponte in noua Hiſpania naſcens, ex qua elicitur Balſamum Indicum ſeu Peruuianum. Vide infra cl. 2.*

N. 3. *Sunt & Arbores in Tolu Prouincia inter Carthaginem & nomen Dei ſita, pumilis pinis ſimiles, ex quibus elicitur Balſamum de Tolu.* Monardes. *Vid. infra cl. 2.*

XLIX. Bardana.

Kletten { Maior, *huius loci.* / Minor, *loci ſequentis.* }

Dicitur Bardana ſiue Lappa maior, *Dod. Brunſ. Trag.* Perſonata. *Lon. Lob.* Perſonata maior, *Matth. Caſt.* Perſonaria, *Fuchſ.* Arcium, *Cord. in D.* Lappa maior, Arcium, *Dioſc. C. B.* 1. Germ. *groſz Kletten.*

Creſcit paſſim iuxta vias, & in Cœmeteriis. Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radices, raro *Folia,* rariùs *Semen.*

Vires. *Siccat, eſt pulmonica* (NB.) *diuretica, diaphoretica, extergens, ſubaſtringens. Hinc conuenit in aſthmate, calculo, expuitione ſanguinis, in vulneribus inueteratis; tumore lienis, aliarumque partium, in arthriticis morbis, (quibus peculiari proprietate conferre ſtatuitur.*

Semen inſigne cenſetur Lithontripticum.

Extrinſecus imponuntur folia vulneribus inueteratis, articulis luxatis, ambuſtis, &c.

L. Bardana minor.

Ξάνθιον, *Dioſc.* φασγάνιον, *Galen.* Xanthium, *Fuchſ. Matth. Dod. Cord. in D. & hiſt. Lon. Caſt. Tab.* Xanth. ſeu Strumaria, *Lob.* Bardana minor, *Ger.* Lappa minor, *C.B.6.* Germ. *klein Kletten, Betlerſlauſe.*

Gaudet ſolo læto & pingui iuxta mœnia & ſcrobes arefactas. Viget Iulio & Auguſto.

OFFCIN. NAT.

Radix, Fructus (lappulæ) & herba.

Vires. *Calf. & ſicc. dig. guſtu eſt amaro & ſubacri. Vſus præcip.* (*ſecund. Matthiol.* (*in minera lepræ educenda* (*cum Rhab. exhib. radix*) *in lipothymia. Extrinſec. in ſtruma & tumoribus diſcutiendis* (*epithem.*) *in capillis luteo colore tingendis. Herba cancrorum ardori efficax eſt extinguendo.*

L I. Baſilicum.

Ὤκιμον, ὤκιμον. Baſilicum ſiue Ocimum, *Brunf.* Baſilica minor & Baccharis Germanica, *Trag.* Ocimum medium, *Matth. Caſt. Cam.* Ocimum mediocre, *Fuchſ.* Ocimum ſeu baſilicum medium vulgarius, *Lob.* Ocimum magnum, *Tab. Ger.* Ocimum vulgatius, *C. B. 6.* Germ. *Baſilien.*

Creſcit in hortis. Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Semen.

Vires. *Calf. 2. humect. diger. reſolu. expurgat pulmones, menſes mouet, ideoque vſurpari poterit vſu interno & externo, ſed rarius adhibitum deprehenditur.*

PRÆPAR.

▽. Ex integra fit planta collecta Iunio.

L II. Behen album, Behen rubrum.

Binas officinæ noſtrates radices monaſtrant nomine Behen: vnam Behen rubrum appellant, alteram album. De vtraque controuertitur cuius ſint ſpeciei. Arabibus (vt Serapioni) ſunt Behen radices, paſtinacæ radicibus ſimiles. Hinc ſcribit Haly Abbas, Behen & Paſtinacæ ſylueſtris radices nullum inter ſe diſcrimen habere. E modernis Behen album aliqui Polimonij ſiue Lychnidis ſylueſtris ſpeciem eſſe æſtumant, quam Tabern. vocat herbam articularem: Behen rubrum alij Limonij maritimi, alij valerianæ rubræ, alij Biſtortæ ſpeciem eſſe autumant: aliqui vero Garzia & monente & reprehendente, zerumbeth eſſe ſtatuunt. Hinc eſt, quod aliqui in deſcriptionibus Arabum ſubſtituunt Eryngium, alij Tormentillam, alij paſtinacam ſylueſtrem, alij Angelicam, alij denique Caryophilatam. Actuarius & Myrepſus Behen hermodactylos eſſe volunt, forſan auellanas purgatrices, de quibus vide ſupra: Balanus Myrepſica.

L I I I. Bellis.

Primula veris, *Marienblümlein, Gansblümlein, Maszlieben, Zeitloſen.*

NNn Eſt

Eſt vel
- ſylueſtris
  - Major, *Trag. Matth.Fuchſ.Dod.Caſt.*Cam.*Ger.Lob.Tab.*
  - Media, *Matth.Lob. Tab.Cluſ.Dod.* minor *Caſt.*
  - Minor, *Matth.Fuchſ.Tab.Ger.Lob.C.B.*7.
- hortenſis
  - ſimplex.
  - prolifera.

Etſi ſingulæ officinales eſſe non nequeant, præualet tamen ſylueſtris, eaque minor.

Syueſtr. creſcit paſſim in pratis & paſcuis: Hortenſis colitur in hortis. Floret per integram æſtatem præcipuè verò verno tempore.

OFFICIN. NAT.

Integra *Herba* cum floribus, ſed rarò.

Vires. *Vulneraria eſt calfac. & ſicc. moderatè, partium eſt tenuium: mulierculis noſtris vſitatum eſt, herbam cum floribus infantibus ad aluum laxandam exhibere.*

N. *Bellis maior & minor* 5.6.6. *Aprilis manè ante ortum Solis collectæ validè emolliunt attenuántque: eædem collectæ menſe Iunio, ſecundo die à plenilunio ſub crepuſculo noctis, plurimum valent ad hæmorrhœam ſiſtendam.*

PRÆPARAT.

▽. Fit ex integra planta florente, menſe Majo collecta.

Ben, *vide* Balanus Myrepſica.

LIV. Berberis.

Berberis, *Brunf. Lon. Lob. Caſt. Com.* Spina acida, *Brunf. Dod.* Oxyacantha, *Trag.* Oxyacantha Galeni, *Cord. in D. Tab.* Creſpinus, *Matth.* Oxyacanthus Galeni, *Cam.* Berberis dumetorum, *C.B.* 1. Germ. *Saurrauch, Verſich, Saurdorn, Reliſſelbeern.*

Gaudet locis incultis, dumetis, &c.

OFFICIN. NAT.

Fructus (nomine *Berberis* collectis Autumno.

Vire. *Refrigerant & humectant* 2. *partium, tenuium, aſtringunt, appetitum excitant, roborant ventriculum ac Epar. Proin vſus ſunt frequentiſſimi in morbis vbi refrigeratione & aſtrictione opus, quales Diarrhœa, Dyſenteria, &c.*

PRÆPARAT.

1. *Conditi fructus.*

2. *Succus liquidus.* Ex recentibus baccis expreſſus.

3. *Syrupus de ſucco berberum.*

4. *Rotulæ.* Ex ſucco & ſaccharo.

N. *Fit ſolâ miſturâ ſine coctione, Vid. lib.* 2.

5. *Trochiſci.* Vid. Diſpenſ.

6. *Rob. de berberibus compoſ.* Vide Diſpenſ.

L V. Beta.

Τεῦτλον, *Dioſc.* Germ. *Mangolt, Rœmiſch Kohl.*

Beta
- alba
- rubra
  - vulgaris
  - radice rapæ, rapum rubrum.

Hæ ſunt officinales, præfertímque rubra.

Alba

Alba dicitur Beta, *Brunſ.Tab.Ger.* Candida. *Trag.Fuchſ.Cord.in D. Dod.* Beta alba, *Matth.Lob.Lon. Caſt.Cam.* Beta alba vel pallefcens, quæ Cicla officin.*C. B.*2.

Rubra vocatur. Beta rubra. *Brunſ. Trag.Lon. Dod.*B.nigra, *Matth.Fuchſ.* & rubra,*Caſt.*rubra vulgatior, *Lob.*

OFFICIN. NAT.

Radices,Folia & Semina.

Vires. *Calf. & ſicc.in princip. gr.* 3. *laxat aluum.ob nitroſitatem, errhinum eſt. Vſus eius internus potiſſimus culinaris eſt, in acetariis, &c.Externus in errhinis.*

PRÆPARATA.

Succus. Ex tota herba & præcipue ex radice.

LVI. Betonica.

1. Betonica, alba vel primula veris. *Hæc inuſitata.*
2. Betonica vel Vetonica coronaria.*Vide Cariophyllus hortenſis.*
3. Betonica officinarum, *De qua hic,*

Dicitur Betonica, *Brunfelſ. Trag. Matth. Fuchſ.* Purpurea *Fuchſ. Dod. Lob.Lon.Caſt. Tab. Ger.* Betonica vulgaris, *Cluſ.hiſt.* Vetonica, *Cord.in D.* Betonica purpurea,*C.B.*1. Germ *Betonien,braun Betonien.*

Creſcit in hortis ac pratis, locisque vmbroſis: Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia(Maio legenda) & *Flores*

Vires. *Calfac & ſicc.*2.*acris eſt & amara: diſcutit. atten. aper extergit, inprimis Cephalica eſt Epatica, Splenetica,Thoracica,Vterina, nec non & vulneraria, & demum diuretica: hinc vſu interno & externo creberrime venit,maximè in morbis capitis.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Fit ex fol.antequam floreſcit, vel ex flor.in MB.

2. *Conſerua.* Ex floribus.

3. *Syr. ſimplex.* Ex ſucco & ſaccharo ½.

4. *Compoſitus.* Vid.in Diſpenſat. Auguſt.

5. *Exempl.ex Betonic.* Vid.Auguſt.

6. ⊖Ex incinerata planta.

LVII. Betula ſeu *Betulla.*

Betula, *Trag. Monard. Dod. Lon. Lob.Caſt.Cam.Tab. Ger.* Germ. *Birchbaum.*

Creſcit in ſyluis, locis gaudens aſperis. Iulos prodit Martio, quibus Aprili folia ſuccedunt.

OFFICIN. NAT.

*Folia,Cortex,Fungus,*ſed raro.

Vires. *Folia calf.ſicc. reſoluunt, atten. abſterg. aperiunt, amara ſunt. Serum proliciunt. Hinc vſus non minim.in hydrope, ſcabie, & ſim. intus & extus adhibita.*

Cortex item quia bituminoſus, calfac, & emollit. Adhibeturque in ſuffitibus aëri corrigendo dicatis.

Fungus vi pollet adſtrictoria; vnde ramenta eius hæmorroidibus inſperſa ad miraculum fluxum cohibent.

PRÆPARATA.

1. *Succus.* Ex perforato caudice verno tempore prolectus.

Vires. *Commendatur ad comminuendos calculos Renum & Veſicæ, maculaſque cutis abſtergendas.*

2. ▽ *ſtill.*è ſucco.

LVIII. Biſtorta.

Natterwurtz, Eſt *C.B.*
- Maior radice
  - minus intorta
  - magis intorta
  - } *hæ ſine diſcrimine officinales.*
- Alpina
  - Maxima
  - Media
  - Minima
  - } *minus officinales.*

1. Dicitur Biſtorta, *Cord. in D. Matth. Dod. Caſt.* Biſtorta fœmina, *Brunf.* Biſtorta Britannica. *Lob.* Serpentaria fœmina & colubrina. *Fuchſ.* Colubrina, *Lon.* Colubrina & Dracunculus Maior, *Brunf.* Biſtorta maior radico minus intorta *C.B.* 1.

2. Colubrina & Dracunculus minor, *Brunf. Trag.* Serpentaria mas ſeu Biſtorta, *Fuchſ.* Biſtorta, *Con.* minor. *Tab.* latifolia. *Ger.*

OFFICIN. NAT.

Radix & interdum *Fungus.*

Vires. *Refrig. ſicc. ad gr. 3. aſtringit valide. eſt auſterinſcula, alexipharmaca, ſudorifera. Vſus præcipui in vomitu compeſcendo, in abortu præcauendo, &c. Extern. in catarrhis exiccandis, fluxu vteri ſanguineque vulnerum ſiſtendo.*

Fungus *ſanguinem in vulneribus ac hæmorrhagia narium mire ſiſtit.*

PRÆPAR.

∇. Ex herba.

LIX. Bombax.

Arbuſcula eſt exotica ferens fructus inſtar nucis crinitæ, in qua ſemen latitat lanugine molliſſima inuolutum.

Dicitur Bombax officinar. Cottus ſeu Cotto & bombax *Serapioni.* Xylon ſeu Goſſypium, *Matth.* Xylon, *Fuchſ. Lon.* Goſſypium, *Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab.* Goſſypium fruteſcens ſemine albo, *C.B.* 1. Germ. *Baumwollbaum.*

Copiam eius plurimam producit Syria ac Cyprus.

OFFICIN. NAT.

Semen & Lanugo quæ *Goſſypium* officinarum, *Baumwoll.*

Vires. *Lanugo calfacit & ſiccat: ſemen pulmonarium eſt, tuſſientibus & aſthmaticis maxime proficuum, auget ſemen.*

N. *Vſus tùm ſeminis, tùm lanuginis rarus eſt modernis*

LX. Borrago.

Borrago *Brunf. Trag. Fuchſ. (icon.) Dod. Lon. Cam.* Bugloſſum *Matth. Fuchſ. Caſt.* Bugloſſum verum, *Cord. in D.* Bulgloſſum latifolium, *Lob.* vulgare, *Cluſ.* Bugloſſa vrbana, *Cluſ. hiſt.* Borrago floribus albis, *Tab.* hortenſis, *Ger.* Bugloſſum latifolium, Borrago, *C.B.* 1 *Borretſch.*

Creſcit vtplurimum in hortis, tùm quoque locis incultis, officinaliſque eſt ſine diſcrimine ſiue cæruleos ferat flores, ſiue albos, quæ hîc æque vulgaris, ac prior.

Floret menſe Iunio, Iulio, Auguſto, vſque in Septemb.

OFFICIN. N T.

Radix, Folia, Flores, (qui inter 4. cordiales

cordiales famoſos, recenſentur.

N. *Radix aſſeruatur excorticata.*

Vires. *Cordialis eſt è præcipuis, calf. & humect. 1. atram & aduſtam bilem corrigit, ſpiritus vitales ac animales fuligine atra biliaria inquinatos mundificat, vnde & omnibus affectibus ex atra bile oriundis conuenit, v.g. hypochondiacris.*

PRÆPARATA.

1. ▽. *duplex*, 1. ex toto. 2. ex floribus.

2. *Conſeru.* Ex floribus.

3. *Syrup.* Ex infuſione triplici florum & ſacch Diſp. Auguſt.

N. *Alij* ℞. *ſucci ex fol. expreſſ.* ℥viij. *flor. Recent* ℥j. *vel* ℥iß. *cum ſacch.* ℥iiij. *coquunt in ſyrupum.*

4. *Succus inſpiſſatus* ſiue eſſentia. Vide l. 2. de ſuccis.

LXI. Branca Vrſina.

Σπονδύλιον, σφονδύλιον. Spondylium vulgare hirſutum, *C. B.* 1. Spondylium, *Lob. Matth. Lon. Caſt. Tab.* Vulgare, *Dod.* 8. Branca vrſina, *Brunf. Trag. Cord. in D.* Acanthus vulgaris ſeu Germanica, *Fuchſ. Bærenklavv, Barvvurtz.*

Creſcit paſſim in locis humidioribus: floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Folia ſola.

Vires. *Eſt è 5. herbis emollientibus calf. & ſicc. aperit. Vſus potiſſimum externus eſt in clyſteribus aliiſque paregoricis, quaruncunque formularum, & vt plurimum in cataplaſmatis.*

LXII. Braſſica.

Κράμβη, Caulis, *Kal. Kolkraut.*

Varia Braſſicæ ſunt genera, quæ his claſſibus comprehendi poſſunt.

Satiua:
- capitata.
- non capitata.
- criſpa.
- Apiana, i.e. apij flore.

Sylueſtris.

Marina, i.e. *Soldanella.*

Ex his magis medicamentoſa eſt, teſte Matthiolo, non capitata minutis caulibus, tenerioribus foliis, læuis, tenera, *C. B.* 1. Braſſica alba vel viridis: huic ſuccedit non capitata rubra.

Dicitur Braſſica, *Brunfelſ.* Læuis, *Matth. Caſt.* Braſſica candida, *Geſ.* hortenſ. lata alba, *Lon.* Braſſica vulgaris latiua, *Lob. Dod. Ger.* Braſſica prima, *Tab.* Braſſicæ ſatiuæ maioris ſpecies altera, *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Folia Ius foliorum, *Semen.*

Vires, *Folia calf. & ſicc. citra acrimoniam, vulneraria ſunt, ebrietatem arcent, aſtringunt & laxant, adeoque qualitatis mixtæ: Nimir. vt aiunt Salernitani.*

Ius caulis ſoluit, cuius ſubſtantia ſtringit.

Extrinſecus vſitatum eſt ruſticis. Vulneribus folia imponere vt conſolidentur quinimò & pleuriticis doloribus impoſita, eos mitigant.

Semen eâdem pollet qualitate cum foliis.

PRÆPARATA.

Loch. de caule. Vide Diſpenſ.

LXIII. Bugloſſa.

Βύγλωσσον, Bugloſſum *C. B.*
- Satiuum
  - Latifolium
    - Vulgatum. *Vide Borrago.*
    - Peregrinum. Hiſp. *inuſit.*
  - Anguſtifolium
    - Maius. *Huius loci.*
    - Minus — *Inuſitata.*
- Syluestre — *Inuſitata.*
  - Maius nigrum
  - Minus 1.2.3.

Dicitur Bugloſſa, *Brunſ.* Bugl. Italica, *Trag. Lon.* Bugl. longifolia. *Cord. hiſt.* Bugloſſum vulgare, *Matth. Caſt. Tab. Ger.* Kugloſſum anguſtifolium, *Lob.* Bugloſſ. Italicum, Hiſpanicum grande, *Cam.* Cirſium Italicum, *Fuchſ. Cord. in D.* Echium Italicum Spinoſum, *Fuchſ. ico.* Anchuſa, Alcibiadion. *Dod.* Germ. *Ochſenzung.*

Creſcit nobis in locis campeſtribus & aruis, floret Majo & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radices & Folia.

N. *Radix aſſeruatur excorticata.*

Vires. *Eaſdem obtinet quas Borrago.*

PÆPAR.

Eadem quæ Borraginis.

N. *Succus bugloſſæ mucilaginoſus, adeoque difficilis eſt expreſſu: eapropter ſi nihilominus eundem deſideraris, colloca in loco humido per noctem, hinc exprime.*

LXIV. Burſa paſtoris.

Pera Paſtoris, *Teſchelkraut, Hirtentaſch, Hirtenſeckel, Seckelkraut.*

C. B. eſt
- foliis ſinuatis
  - Maior, *C. B.* 2.
  - Media, *C. B.* 3.
  - Minima, *C. B.* 4.
- foliis integris, loculis oblongis
  - maior ac
  - minor, &c.

Ex his vſitatior eſt maior, cui ſuccedunt media & minor.

Maior dicitur Burſa paſtoris maior, *Brunſ. Trag.* Burſa paſtoris. *Matt. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt.* (herba cancri,) *Ger.* Paſtoria burſa, *Fuchſ. Dod.* maior, *Tab.* Burſa paſtoris maior folio ſinuato, *C. B.* 2.

Media deſcribitur Burſa paſt. minor, *Tab.* minima, *Ger. C. B.* 2.

Minor eſt Paſtoria burſa minor, *Dod.* minima, *Lob.*

Creſcit B. paſt. paſſim in locis incultis. Floret Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & ſicc. adſtringit & conſtipat. hinc valet in hæmorrhagia narium, expuitione ſanguinis, diarrhœa, dyſenteria, mictione cruenta, fluxu nimio mulierum. Externe vulneribus ſolidandis à pelbeiis adhiberi ſolet, nec ſine ſucceſſu: vti & hæmorrhagiis narium (ſub alis & in nucha.) Quinimo adhibetur ſæpius in cataplaſmatis febrifugis quæ carpis imponuntur.*

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

LXV. *Buxus* ſeu *Buxum.*

Πύξος, *Buchsbaum,*
- Arboreſcens. *Huius loci.*
- Fruticoſa.
- Foliis rotundioribus. Chamepyxos, *Trag. Tab. Hac vtentur ad areolas hortorum.*

Inſignitur Buxus, *Brunf. Matth. Dod. Fuch. Lon. Caſt. Cam. Tab.* Buxus vulgaris, *Trag.* Buxus arboreſcens, *C.B. 1.*

Viret perpetuo, Aprili tamen germina nouella profert: locis gaudet aſperis, ſaxoſis.

Vires. *Rari vſus eſt in Medicina: ſunt tamen qui* oleum *ex ligno deſtillant, ſummè narcoticum: idque non ſolum ſummopere commendant in Epilepſia, odontalgia (ſi dentiſcolpium ipſi intinctum in radicem dentis dolentis immittatur (dentibuſque corroſis, verminatione, &c. ſed & pro oleo Ligni Heraclei Rulandino venditant. Videatur Quercet. Tetrad. p. 214. 215. 216. vbi buxum lignum efficaciſſimum ſulphure narcotico ſcatere docet.*

Extractum Ligni. Vid. l. 2.

Vires. *Inſigne eſt ſudoriferum & ſpecificum ad Epilepſias, vermes, putredines.*

Doſis: *Exigua pilula Quercetan. in Pharmac. Reſt. cap. 26.*

C.

LXVI. *Calamus Aromaticus Indus.*

Calamus Aromaticus officinarum. *Vide Acorus.*

Calamus Aromaticus Indus, eſt planta Indica & diuerſa ab Acoro. Super quo legi poteſt Garzias ab horto, lib. 1. aromat. cap. 23. & anotationes Cluſij in eundem.

Inſcribitur κάλαμος ſimpliciter & κάλαμος μυρεψικὸς *Hippocr. & Galen.* κάλ' ἀρωματικὸ. *Dioſc. Oribaſ. Ægin. Aëtio.* Calamus Alexandrinus, *Celſo.* Calam. aromaticus, *Cord. in D. Fuchſ. Garz. Lob. Acoſt.* Calamus aromaticus Indicus. *C. B. 1.* inter arundines odoratas. Germ. *vvolrichend Calmus.*

N. *Rara planta eſt officinis noſtratibus & non niſi* Foliis *ſolummodo arundinaceis (iiſque raris) nota.*

Subſtituunt itaque Acorum ſeu Calamum Aromaticum officin.

Vires. *Calfac. ſicc. 2. acris eſt. Vſuſque præcipuè in Vteri affectibus & neruorum doloribus. Garzias ab Horto.*

LVII *Calamintha.*

Καλαμίνθη, *C.B.*
- Incana, ocymi foliis.
- Pulegij odore ſeu Nepeta.
- Vulgaris, vel officinarum *Hæc vſualis.*
- Magno flore.
- Exiguo flore.
- Aruenſis verticillata.

Dicitur Calamintha, *Matth. Fuchſ.* vulgaris, *Cam.* Cal. montana, *Dod. Caſt.* Calam. montana vulg. *Lob. Tab.* Nepeta montana, *Cord. 1. D.* Mentha ſatiua rubra, *Ger.* Calamintha vulgaris, vel officinarum Germaniæ, *C.B. 3.* aliis calamentum. Germ. *Ackermüntz, Calament.*

Floret

Floret Iunio & Iulio, creſcit in aruis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires *Calfac. ſicc. & aperit, attenuat, diſcutit, extergit partium tenuium eſt, ſtomachica ac vterina inprimis, hinc & pectoralis atque Epatica: menſes ciet, fœtum eiicit, vrinam mouet, tuſſi medetur, Epar reſerat.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra Iunio vel Iulio collecta.

2. *Sal.* Ex cinere.

3. *Syrup. compoſ. de calamintha.* Vid. Diſpenſ. Auguſt.

4. *Spec. Diacalaminth.* Vid. Diſp.

LXVIII. Calcatrippa.

Videatur conſolida Regalis, *Matthiol. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Conſolida Regia. *Lob.* Flos Regius, *Dod.* Delphinium, *Clauſ.* Germ. *Ritterſpron.*

Varia extant genera, quoad colores, florum multiplicitatem, modumue naſcendi differentia, adeoque alia eſt flore ſimplici, alia pleno, quædam hortenſis, alia aruenſis, Hortenſis colitur in hortis, aruenſis paſſim in aruis reperitur, præſtantiorque habetur hortenſi. Floret Majo, Iunio.

N. *Sunt qui calcatrippam pro Delphico Dioſcoridis reputant, alij Cyminum ſylueſtre Dioſcoridis eſſe volunt. Sufficit nobis ſcire vires & vſum.*

OFFICIN. NAT.

Herba & *Flores.*

Vires. *Omnes calcatrippæ ſpecies ſiccant, calore & frigore temperatæ ſunt, ſubaſtringunt, vulnera conſolidant, partum facilitant intrinſecus & extrinſecus adhibitæ.*

PRÆPAR.

1. ▽. *ſtillat.* Ex herba cum floribus collecta initio Iunij.

Vires. *Commendatur ad oculorum rubedinem & ophthalmias. Præſertim quæ è cærulei coloris floribus prolecta eſt.*

2. *Conſerua.* Ex floribus.

Vires. *Commendatur ad tormina ventris infantum, vt & ad ardorem ſtomachi.*

LXIX. Caltha.

Calendula, Chryſanthemon, *Ringelblum.*

Eſt præcipuè { vulgaris. *Hæc officinalis.* / paluſtris. *Hæc officinis ignota.* }

Indigitatur. Calendula, *Brunf. Trag. Dod. Cam.* Caltha ſatiua, *Tab.* Caltha, *Matth. Fuchſ. Lon. Caſt.* Chryſanthemum, *Lob.* Calendula ſimplici flore, *Ger.* Caltha vulgaris, *C. B.* 1.

Creſcit in hortis, florere incipit Majo floretque per integram æſtatem.

OFFICINALIA NATIVA.

Flores.

Vires. *Flores Cardiaci cenſentur, hinc Epatici calf. & ſicc. 2. (præcipue ſi ſicci ſint) aper. diſcut. ſubaſtring. menſes cient, partum promouent (fumus ſubditus parturienti,) ſudores mouent, alexipharmaci cenſentur, ictero medentur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex fol. & flor. cum incipit floreſcere.

2. *Acetum.*

3. *Conſeru.* Ex floribus.

LXX. Cannabis.

Eſt { ſatiua { fœminina / maſculina } *Hæ vſuales promiſcue.* / ſylueſtris. }

Dicitur

Dicitur Κάνναβις, *Dioſc.* Cannabis, *Brunf. Matth. Dod. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* major, *Trag.* ſatiua, *Fuchſ. Cord. in D. C. B. 1. vulgo*, Canapus, German. *Hanff*, *zahmer Hanff.*

Colitur in agris: Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro *Herba.*

Vires. *Semen calf. (aliis refrig.) ſiccatque, ſemen genitale imminuit (vſu continuato) tuſſi opitulatur. Ictero ſubuenit: at caput vaporibus replet.*

Herba refrigerat & ſiccat, ambuſtis conuenit, aurium dolores (ab obſtructione natos) ſanat (ſuccus inſtillatus.)

LXXI. *Capparis.*

Frutex eſt exoticus, ex quo flores antequam è gemmis erumpant decerpuntur, conditique ad nos tranſportantur.

Nominatur Capparis. *Trag. Matthiol. Cord. in D. Lon. Caſt.* Cappar. 2. *Tab.* Capparis ſpinoſa, *Bellonij.* Capparis retuſo folio, *Lob.* Capp. rotundiore folio, *Ger.* Capparis ſpinoſa fructu minore, folio rotundo, *C. B.* 1. Germ. *Cappern.*

OFFICIN. NAT.

Cortex radicis inprimis.

Vires. *Calf. & ſicc. eſt ſplenicus, acris, amarus, auſteriuſculus, ideoque incidens, aperiens, extergens, ſubaſtringes. Prodeſt in affectibus Arthriticis, hypochondriacis, & ſimil.*

PRÆPAR.

Conditi flores.

1. *Condiuntur* + affundendo.

2. *Sal.* aſpergendo.

N. *Nocere dicuntur ſtomacho imbecilliori, Epati è contra & Lieni conferunt, obſtructiones eorum reſerando.*

1. ∴ *Compoſ.* Vide Diſp.

2. *Trochiſ. de Cappar.* Vide Diſp.

3. *Extract. è corticibus Rad.* Fit ſecundum Quercetan. cum ∇ flor. Geniſtæ vel ſimili P. R. cap. 26.

LXXII. *Caprifolium.*

Περικλύμενον, Matriſylua, Volucrum maius, Lilium inter ſpinas, *VValdvinde, Speckgilg. Geisblatt. Zaungilg.*

eſt { non perfoliatum / perfoliatū } *vtrumque promiſcue officinale eſt.*

1. Non perfoliatum vocatur Caprifolium, *Brunf. Lon.* Germanicum. *Dod.* Periclymenum, *Trag. Fuchſ. Cord. in* D. *Cam.* Periclymenum non perfoliatum ſeptentrionale, *Lob.* Periclymenum vulgare ſeptentrionalium, *Cluſ. hiſt.* Periclymenum non perfoliatum Germanicum, *C. B.* 1.

2. Perfoliatum dicitur Periclymenum, *Matth. Caſt.* Periclymenum perfoliatum, *Lob. Tab. Ger.* Periclymenum vulgare alterum, *Cluſt. hiſt.* Periclimenum perfoliatum, *C. B.* 2.

Creſcit in dumetis, fruticibuſque inſtar conuoluuli adhæreſcit. Floret. Maio ac iunio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Calf. & ſicc. diureticum validum ac ſpleneticum eſt. Vſus præcip. in aſthmate & tuſſi. Externè extergit vlcera ſordida, ſanat impetigines, aliaſque cutis maculas abſtergit.*

PRÆPAR.

∇. *ſtillat.* Ex floribus.

Vires. *Confortat. neruoſum genus, auxiliatur aſthmati, tuſſi, palpationi cordis: facilitat ac accelerat partum, oris*

ſiccitatem emendat(in gargariſmis.) Succus *ex foliis raro extat, inſignis tamen efficacia eſt in vulneribus capitis ac crany curandis.*

LXXIII. Cardamomum & grana Paradyſi.

Cardamomum C. B.
- 1. Granum Paradyſi.
- 2. Maius officinarum.
- 3. Medium.
- 4. Minus in officinis ſimpliciter Cardamomum dicitur.
- 5. Minimum.

Ex his officinis vſualiora ſunt Grana Paradyſi, quæ officinis Cardamomi maioris nomine veniunt: tum cardamomum ſimpliciter ita dictum. quod officinarum Cardamomum minus audit.

Grana Paradyſi inſcribuntur Cardamomum maius, *Matth. Lon. Caſt.* Gran. Parad. *Cord.in D.* Milleguetta, *Lob.* Malaguetta, *Garz.* Cardam. Arabum maius, *Tab.* Germ. *Paradiſzkœrner.*

Cardamomum ſimpliciter dictum videatur, Cardamom.minus, *Matth. Lon. Tab. Cord. in D. & hiſt.* minus vulgare, *Lob. Cluſ. in Garz.* Germ. *Cardamœmlein.*

N. *De Cardamomo veterum diſputatur, vtrum ſub generalibus his 5. contineatur. Sunt qui Cardamomum maius, veterum Cardamomum eſſe contendunt: aly contra·dicuut, obiicientes amaritudinem ac odorem grauem, quibus veterum Cardamomum celebre fuit, noſtrum non item.*

Eligitur vtrumque quod eſt fragenti contumax, plenū, occluſū & caput odore tentans, guſtu acre & ſubamarum.

Affertur vtrumque in Europam Alexandriâ Ægypti, ac etiam ex Indiæ Orientalis Prouinciis Malauar. Iaua, & ſimil.

OFFICIN. NAT.

Fructus vterque *Cardamomum* ſcil. & *grana Paradiſi.*

Vires. *Vtrumque calfac. & ſicc. (maius gr. 2. minus 3.) partes principes recreat, attenuat, flatus diſcutit, coctionem iuuat, proin conducibilis eorum vſus eſt in affectibus capitis, ventriculi & inprimis vteri.*

PRÆPAR.

1. *Ol.* Cardamomi.
2. *Confectio.*

LXXIV. Cardiacæ.

Cardiaca, *Matth. Lob. Lon. Caſt. Tab. Ger. Fuchſ,* Meliſſa ſylu *Trag.* Marrubium, mas, *Brunf.* Marrubium Cardiaca dictum, forte primum Theophraſti, *C. B. 1.* Germ. *Heri geſpan.*

Creſcit iuxta ſepes & vias, lociſque gaudet frigidis: floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. 2. ſicc. 3. attenuat, diſcutit, peculiariter medetur diſtenſioni hypochondriorum & cardiæ infantum (quam affectum cardiacum ſeu cardialgiam appellant, ciet vrinam & menſes, pectus apituita detergit, difficulter parientibus opitulatur.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex herba quæ præcipue in vſu eſt.
2. *V•guentum Cardiacum.* Vide l. 2.

LXXV. Carduus Benedictus.

Dicitur Carduus Benedictus. *Brunf.*

Brunſ. Trag. (cui & Acanthus Germanicus,) *Matth. Lob. Caſt. Tab. Cam. Ger.* Attractylis hirſutior, *Fuchſ.* Acanthium, *Cord. in D. Lon.* Cuius ſylu. alter Theophraſti, *Cord. in D. Cam.* Cnicus ſupinus, *Cord. hiſt.* Carduus benedictus & attractylis altera ſpecies, *Dod.* Cnicus ſylueſtris hirſutior, ſiue Carduus benedictus, *C. B.* (4. Cnici.) Ger. *Cardobenedicten, geſegnete Diſtel.*

Creſcit in hortis, floret Iunio & Iulio.

N. 1. *Tempus ſationi aptius eſt* ☾ *creſcente.*

N. 2. *Carduus benedictus ſi ſub initium Iunij collectus fuerit, vulnerata recentia mirabiliter curat, ſin alio tempore, nunquam id praſtabit.*

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires. *Herba Cardiaca, alexipharmaca, ac ſudorifica eſt ex vſitatiſſimis, calf. & ſicc. 2. atten. aperit. diſc. veneno ac putredini reſiſtit, febres etiam inueteratas & quartanas curat. Laudatur à nonnullis peculiariter in Cephalaa clauo dicta, vt & in ſurditate. Extrinſecus rarioris eſt vſus, adhibetur tamen nonnunquam ad gangranam arcendam (in Epithem. vel cataplaſ.*

Semin. *vires eaſdem obtinet, ſed vſu non aque crebro adhibetur, commendatur imprimis ad Epar obſtructum.*

PRÆPAR.

1. *Puluis.* Datur ad ℨj.
2. ▽ Ex herb. integr.
3. *Spir.* Ex herb. fermentata.
4. *Succus.* Ex herba expreſſus.
5. ⊖. Ex Cinere.
6. ००० *Stillatit.*
7. *Conſeru.* Ex foliis ſeu ſummit.
8. *Syrup.* Ex ſucco.
9. *Extract.* Ex foliis c. ✕.

LXXVI. *Carduus Mariæ.*

Carduus Mariæ, *Trag. Fuchſ. ico. Lon. Caſt. Ger.* Vulgaris, *Cam.* Carduus Lacteus, *Matth.* Spina alba hortenſis *Fuchſ.* Carduus albus & Chamæleon, *Brunſ.* Carduus Marianus, *Cord. in D. Tab.* Carduus Leucographus. *Dod.* Carduus albis maculis notatus vulgaris, *C. B.* 1. Silybum, *Lob.* Germ *Mariendiſtel, Frauvendiſtel, Bechediſtel.*

OFFICIN. NAT.

Semen inprimis, hinc *Folia* & nonnunquam *Radix.*

Vires. *Pectoralis inprimis Carduus Maria cenſetur. Calf. & ſicc. 2. ſubaſtring. incidit, aperit: in cateris æmulatur barduum benedictum. Vſus pracipue in pluritide, Iſtero ac hydrppe*

Doſis ſeminis ad ℨj.

N. *Semen in emulſionibus crebri eſt vſus.*

PRÆPARATA.

△. Ex herba tenella.

LXXVII. *Carlina.*

Χαμαιλέων λευκὸς, Apri radix, ſeu *Eberwurſz, Brunſ.* Carduus panis ſeu pacis, *Ericio Cord.* Chamæleon albus, *Matth. Cord. in D. Caſt.* Carlina herbarior. *Lob.* Chamæleon albus Dioſc. *Lob. ico. Cluſ. hiſt.* Carlina humilis (vel altera,) *Dod.* Carlina ſeſſili flore, *Cam.* Carlina acaulos magno flore, *C. B.* 1. aliis Carolina, cardopatium. Germ. *wveiſz Eberwurſz.*

Creſcit in locis montoſis, v. g. in Alpibus Heluetiæ & alibi.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta tempore verno.

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. e ſt alexipharmaca, ſudorifera, diuretica, emmenagoga, tineas ventris necat.*

LXXVIII. *Carum.*

Κάρος, κάρον, καρίον, Caros, *Brunf. Trag.* Careum, *Fuchſ.* Carum, *Cord. in D. Matth. Lob. Dod. Caſt. Tab. Ger.* Carui, *Lon.* Cuminum pratenſe, Carui officinarum, *C. B.* 1. Germ. *VVeiſzkümmel, Feldkümmel, Mattkümmel.*

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. diſcut. atten. Stomachicum eſt ac dingeticum, lactis abundantiam prabet. Hinc vſus eius inſignis in colica, vertigine, &c. cum internè, tùm externè applicatum.*

PRÆPARATA.

1. *Confectum Semen.*
2. *Condita Radix*, ſed raro.
3. ▽. *Stillat.* Ex planta integr.
4. *Ol.* Ex ſemine ſiccol. a. deſtillatum.

LXXIX. *Cariophyllus hortenſis.*

Videatur Cariophyllus, *Lob. Tab. Ger. Caſt. Matth. Cam. Lon.* Caryophylla, *Trag.* Veronica, *Dod.* Betonica altilis coronaria, Tunica *Fuchſ. Nagelblümlein, Graſzblümlein.*

Eſt { Hortenſis, colitur in hortis varior. color. & diſcrepantis plenitudinis.
Sylueſtris, *qui rari vſus.* }

Floreſcit Iunio atque in multam æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Flores potiſſimum rubri.

Vires. *Moderate calf. & ſicc. Cephalici ſunt ac cordiales. Vſus præcip. in vertigine. Apoplexia, Epilepſia, aliiſque capitis & neruorum affectibus. In ſyncope ac palpitatione cordis: fugant lumbricos, allenant partum: Extrinſecus adhibentur in vulneribus capitis: extrahunt oſſa cranij fiſſa, leniunt Cephalalgiam & odontalgiam.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus, eſſentia dictus.*

℞ Flor. rubr. (cum primum gemmæ explicari incipiunt (reſectiſque albidis illis partibus conquaſſa irrorando, exprime, clarifica ac coagula dentiſſime.

N. *Calore nimio perdit vires, nimia agitatione cum ſpatula amittit calorem,*

Doſis à ℈ß. ad ʒß.

2. *Conſerua* ex floribus.
3. ▽ *ſtillat.* ex flor. cum herba leniſſimo M̃ calore.

N. *Ophtalmica inſignis eſt, &c.*

4. *Syrupus.* Ex infuſione florum.
5. ⊥. Ex infuſione florum. Vide lib. 2.

LXXX. *Cariophylli Aromatici.*

Charunfel *Arabibus.* Caryophilli, *Matth. Tab.* Cariophyllus, *Cord. hi. ſt. Caſt.* Calafur *Arabibus* & pleriſque Indis Cariophylli. *Lob.* Cariophyllus florens & Caryophylli veri *Ger.* Caryophyllus aromaticus fructu oblongo, *C. B.* 1. Antophylli dicuntur reliqui maiores, *Lon. Lob. Tab. Ger.* Caryophylli maturi ſeu maiores, *Cord. hiſt.* Caryophylli mares, *Auicenna.*

Fructus ſeu ſi mauis flos eſt aromaticus exoticus, Solis radiis induratus & nigrefactus.

Dupli

Duplicis ſortis proſtant: Nimirum 1. Caryohylli dicti, qui diſcuſſi ſunt antequam maturuerunt, vnde & minores eſſe ſolent. Germ. *Nelcken*.

2. Anthophylli, *Mutternelcken*, qui maturitatem aſſecuti ſunt: vnde & maiores exiſtunt.

Delectus: Eligendi ſunt ſuaue fragrantes, *oleoſam* quandam humiditatem premendo exhibentes.

Vires. *Cardiacum, Cephalicum ac Stomachicum inſigne exhibent, calf.& ſicc.3 diſcut. Hinc proſunt in Lypothymia, Odontalgia, cruditate ventriculi, vertigine; arcent quoque morbos malignos, vterinos, &c.*

PRÆPAR.

1. *Confect.* Fit l.a.

2. ▽. } vt ex aromatibus reli-
3. *Oleum* } quis eliciuntur, vide l. 2. vel l. 4 in Cinamomo.

N. 1. *Garyophilli multum olei fundunt.*

Vires. *Oleum hoc denti cauo inditum odontalgiam mirifice lenit.*

4 *Extractum.* Fit ex caryophyllis cum aq. ſtillat. & 🜄 l.a.

5. ⊖. Ex remanentiis incineratis elixiuiatur

5. *Balſamus.* Fit l.a. ex ol. Nuciſtæ depurato ac ol. caryophyll. tingiturque puluere caryophyllor.

6. *Species diacaryophyllor.* Vide Diſpenſator.

LXXXI. *Caryophyllata.*

Caryophyllata, *Brunſ. Trag. Lon. Matth. Caſt. Tab. Ger.* Vulgaris, *Lob. Cam. Cluſ. hiſt.* Caryophillata hortenſis, *Fuchſ.* Herba benedicta, *Brunfelſ.* 4. Caryophyllata vulgaris, *C. B. 1. alias* Sanamunda. Herba benedicta. German. *Benedictvvurz*, *Benedictkraut*.

Creſcit locis incultis pinguibus iuxta ſepes.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta menſe Martio, quæ odoris fragrantis eſt (23. Martij circiter,) raro *Folia*.

Vires. *Calfac. & ſicc. 2. ſubaſtring. robor. diſcut. cephalica ac cardiaca eſt. Vſus præcipue interne in catarrhis exiccandis, ſanguine coagulato reſoluendo.*

LXXXII. *Caſtanea.*

[Κάςανα, Caſtanea, *Brunſ. Trag. Fuchſ. Dod. Lac. Lon. Lob. Tab. Ger.* Caſtaneæ minores, *Matth.* Caſtaneæ ſylueſtres, *Cord. in D. Caſt.* Cathanea ſylueſtris, quæ peculiariter caſtanea, *C. B. 1.* Germ. *Kaſtanien*.

Caſtaneæ etſi omnium glandium ſint præſtantiſſimæ, teſte Galen. attamen præter *membranam rubram* cortici ac carni intercedentem, nihil officinis exhibent.

Vires. *Membrana ſiſtit valenter immodicos alui fluores & ſanguinis reiectiones (in vino auſtero ſumpta.) Quin etiam cum pari pondere ramentor. eboris, alba fœminar. profluuia cohibet.*

Doſis ℥ij. Matthiol.

LXXXIII. *Centaurium minus.*

Centaur. { Minus. De quo hic.
Maius Eſt Rhaponticum vulgare. Vide ſuo loco. }

Dicitur Centaurium. *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lac. Lon. Lob. Cam. Caſt. Tab.* Centaureum paruum, *Lob. Ger.* Centaurea *Brunſ. Caſ.* minor, *Brunſ.*

Centaurium minus, *C.B.* 1.alias febrifuga, fel. terræ Germ. *Tauſentgülden-kaut. Erdgall.*

Naſcitur ſolo arido & pratis ſabuloſis: Floret Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Planta foliis ac floribus, referta vel *ſummitates* ſolæ.

Vires. *Spleneticum eſt & Epaticum. Calf. & ſiccat, amarum eſt citra mordacitatem, vnde & leniter aſtringens, extergens, aperiens vulnerarium: bilioſos & pituitoſos humores quam leniſſime per aluum educit, ſerum per poros diſcutit. Hinc vtile in febribus (vnde & nomen habet.) Ictero, menſtruis ſuppreſſis, Scorbuto, Arthritide, lumbricas, & ſpecifice in morſu canis rabidi.*

N. *Tantæ æſtimationis eſt, vt vix vinum medicatum ſeu abſynthites vulgus paret, eius partem non conſtituat.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.

2. *Extract.* i. e. ſuccus inſpiſſatus ex herbis ac floribus conquaſſatis atque cum aqua maceratis.

Doſis ad ℨj.

3. ⊖ Ex Cinere.

LXXXIV. Cepa, Cepe.

Κρόμμυον, Arab. Baſſal. Cepe, *Trag. Fuchſ. Matth. Cord. in D. Caſt.* Capitata. *Matth.* Cepa rotunda, *Dod.* Cepa ſatiua, *Matth.* Cepa alba & rubra, *Lon. Tab.* Cepa vulgaris, *C.B.* 1. Germ. *Zvvibel, Zwiffel.*

Ceparum etſi variæ dentur ſpecies, differentes pro diuerſo colore florum & radicum, tum pro diuerſa radicum, figura, rotunda, oblonga, ſeſſili, &c. attamen conueniunt facultatibus, adeoque pro̅miſcue vſurpantur, acriores tamen ſunt oblonge.

Coluntur in hortis, ſoloque gaudent optimo: Florent Iunio & Iulio.

OFFICINALIA NATIVA.

Radix ſola.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr. 4. aper. incidunt, abſtergunt, partium ſunt craſſarum, adeoque flatulenta. Vſus præcipui in tartaro pulmonum incidendo & expellendo (cum melle cocta & eſitata) in vrina & menſtruis ciendis, in lumbricis fugandis (ex infuſione.) Extrinſecus maturant & rumpunt apoſtemata (cocta & impoſita (etiam maligna in peſte (impleta Theriaca vel Mitridatio & cocta.) Vrinam proritant (toſta in axungia & impoſita. N. idem facit membranula cuilibet carneæ particulæ intercedens, glandi ſcilicet impoſita.) Pernioni conferunt (cum adipe cocta & impoſita) menſes & hæmorrhoides proliciunt (ſubdita) ambuſtis medentur (crudæ cum ſale ſubactæ ac ſtatim impoſita.)*

N. *Sunt qui contagioſo aëre in conclauibus ſuſpendunt, vſque contagium colligi, adeoque conclaue purgatum iri autumant.*

LXXXV. Ceraſa.

Ceraſorum varia producuntur genera, tàm ſecundùm colorem, quàm ſecundùm ſaporem differentia. Veruntamen in vſum pharmaceuticum duo potiſſimum accerſuntur, ſubacida rubra ſcil. (Amarenæ) & dulcia nigra.

Ceraſa apud omnes ferè autliore s nomen ſuum retinent & dicuntur ceraſa. Germ. *Kirſchen.*

OFFICIN. NAT.

Ceraſa vtriuſque generis ſiccata, *Nuclei & Gummi.*

Vires.

Vires. *Acida refrigerant, ſiccant, aſtring. Cor ac Stomachum roborant. Hinc vtilia in febrili ſiti ac aſtu mitigando, &c. Fernel. decoctum ceraſorum in hypochondriaco affectu ſummè commendat. Dulcia temperata ſunt ad humiditatem inclinantia, cephalica, vnde & in morbis capitis Apoplexia, Epilepſia, Paralyſi, &c. peculiariter proficua cenſentur.*

Nuclei *calculum comminuunt, adhibenturque contuſi in frontalibus, vnguentóue refrigeranti commixti, ad dolores febriles capitis demulcendos faciunt.*

Gummi *celebratur vi lithontriptica.*

PRÆPAR.

1. *Condita.* Condiuntur acida cum ſaccharo. Vide ſupra.

2. *Succus ſiue Rob.* Ex accidulis fit, expreſſione ſcil. & inſpiſſatione.

3. *Syrup.*. Ex ſucco acidor. & ſaccharo $\frac{1}{2}$.

4. ▽. *ſtillat.* Ex dulcibus nigricantibus.

5. .Ex dulcibus nigris fermentatis Dicitur & QE. Vide de Spirit.

6. ▽. *Diuretica.* Ex nucleis vtrorumque. Vide l. 2.

7. *Tinctura ac Extractum.* Ex nigris fit cum 🜅 vel ▽ propria l. a. *Querc. Phar. Reſt.*

8. *Diamarenatum*
- *ſimplex.* ℞. pulp. ceraſ. vinoſ. (per cribrum) ℔. iij ſacch. ℔. ij.
- *compoſ.* fit ex ſimplici ac aromatibus.

9. *Oleum.* Ex nucleis exprimi poteſt, ſed minus vſuale.

LXXXVI. *Cerefolium.*

Καιρέφυλλον. Chærefolium, *Brunſ. Dod.* ſatiuum, *Trag.* Cerefolium, *Matth. Caſt.* vulgare, *Ger. Con. Lob. Cam. Tab.* Gingidium, *Fuchſ.* Chærophyllum ſatiuum, *C. B. 1. aliâs* Cerifolium. Germ. *Kerbel.*

Eſt
- ſatiuum. *Hoc officinale, & iam nominatum.*
- ſylueſtre. *Hoc minus vſuale.*

Creſcit in hortis, floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Semen.*

Vires. *Calfac. & ſicc. diſcutit, eſt partium tenuium, dureticum, emmenagogon ac lithontripticum, ſanguinem coagulatum reſoluit, ſomnum ſuaniter inducit. Extrinſecus vſus inſignis eſt in dolore colico, in vrina retenta (impoſit. in cataplaſ.)*

PRÆPARAT.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta.

2. ⊖. Ex cinere.

LXXXVII. *Chamedris.*

Trixago, Triſſago, Quercula Calamandrina, *Gamanderlein, klein Bathengel.*

Species dantur variæ, ex quibus officinalis præ reliquis chamædrys minor repens, *C. B.* 3. Chamæpytis, *Brunſ.* chamædrys, *Cord. hiſt. Tab.* chamædrys vera, *Trag. Cord. in D.* vera mas. *Fuchſ.* cham. vulgaris mas, *Lon.* chamædrys major, *Lob. ico.* minor *Ger.* chamædr. minor repens, *Dod.* chamæd. major vel 2. *Cluſ.*

Colitur in hortis, ſolo gaudens aſpero, floret Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calfac. & ſicc. ad gr. 2. Eſt ſplenetica ac Epatica, ſaporis amari, incid. atten. aperit, potenter vrinam ac ſudorem*

dorem mouet. Hinc confert in febribus, Scorbuto, ſanguine coagulato, Hydrope incipiente, menſibus obſtructis ac inprimis in arthrtide. Extrinſecus in vlceribus ſerpentibus, in dolore hæmorrhoidum, in ſcabie ac pruritu, in catarrhis exiccandis.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta, foliis ſcil. & floribus.

2. *Conſerua.* Ex floribus.

N. *Eſt & chamædrys fruticeſcens, quam Teucrium vocant, hæc iiſdem pollet viribus. Et præter hanc eſt chamædrys vulgaris, iuxta ſepes naſcens, quæ veræ ſubſtitui poteſt.*

LXXVIII. *Chamæpitys.*

Aiuga, Abiga, Arthetica, Arthritica, iua arthetica, *Schlaffkrautlein, ie lenger ie lieber*, pidigrin. *Arab.*

Ex generibus variis chamæpytios officinalis præ reliquis eſt lutea vulgaris, *C. B.* 3.

Quæ dicitur chamæpitys 3. *Trag. Fuchſ.* 2. *Lon.* chamæpitys 1. *Matth. Dod. Cord. hiſt.* vera. *Cord. in D.* chamæpitys maior, *Tab.* mas, *Ger.* Aiuga ſiue chamepitys mas Dioſcoridis, *Lob.* Aiuga, *Caſt.* Aiuga luteo flore, *Cluſ. hiſtor.*

Creſcit in agris ſabuloſis, floret Iulio & Auguſto, præcipue autem in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus ſeu herba tota.

Vires. *Neruoſum genus roborat, calf. 2. ſicc. 3. incid. aper. diuretica eſt, & emmenagoga, cõfert in arthriticis doloribus.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba integra.

2. *Pilulæ de iua arthritica.*

LXXXIX. *Chamomilla.*

Χαμαίμηλον, ἄνθεμις, Leucanthemum Dioſcor. camomilla, chamomilla, *Chamillen.*

Eſt
- vulgaris. *Hæc vſitatiſſima.*
- Romana ſeu nobilis odorata. *Hæc itidem vſualis.*
- fœtida. *Hæc minus officinalis.*
- Inodorata. *Itidem minus vſualis.*

Vulgaris inſignitur chamomilla 3. & vulgaris, *Trag. Lon.* chamæmelum (parthenij 3. ſpecies,) *Brunfelſ. Caſt. Tab. Ger.* chamæmelum Leucanthemum, *Fuchſ.* chamæm. ſylu; *Dod.* aruenſe, *Cam.* Anthemis, *Cord. in D. Matth.* Anthemis vulgarior, ſiue chamæmilla, *Lob.* chamæmelum vulgare, Leucanthemum Dioſcoridis, *C. B.* 1.

Romana dicitur Parthenium & nobililis chamomilla, *Trah. Lon.* Leucanthemum odoratum, *Dod.* Anthemis ſeu Leucanthemis odorata, *Lob.* chamæm. odorat. *Cam.* Romanum, *Tab. Ger.* chamæmel. nobile ſeu odoratius, *C. B.* 2.

Vulgaris naſcitur paſſim, in aruis aliiſque locis arenoſis. Romana colitur in viridariis. Fœtida inuenitur itidem paſſim.

OFFICINALIA NATIVA.

Flores ſeu tota herba, tam vulgaris, quàm Romana.

Vires. *Calf. & ſicc. 1. diger. laxat. mollit, mitigat dolorem, menſes & vrinam ciet. Eapropter vſus inſignis eſt in dolore colico & hinc pediſſequa pareſi. Extrinſecus vſitatiſſimus eius vſus eſt in paregoricis, emollientibus, maturantibus, cataplaſmatis, clyſteribus, &c.)*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex vulgari.

2. ▽. Ex Romana.

3. ▽. carminatiua ſeu de camomilla compoſita. Vid. l. 2.

4. *Ol. ſtillat.* Ex vulgari.

N. *Deſtil*

N. *Deſtillant alij cum Terebinthina, vnde oleum cæruleum.*

5. *Ol.ſtillat.* Ex Roman.

6. *Ol.infuſ.* Ex vulgari ſeu cum floribus ac oleo cummuni.

7. ⊖ ex cinere.

8. *Syl.* de ſucco camomillæ.

X C. *Chelidonium maius.*

Χελιδόνιον μέγα Celidonia, *Brunſ.* Chelidonium maius, *Trag. Matth. Fuchſ. Cord. hiſt. Dod. Lob. Caſt. Tab. Ger.* vulgare, *C.B.* 1. *aliàs*, Hirundinaria, Germ. *Schvvalbenvvurtz, Schellvvurtz, Goldvvurtz.*

Creſcit paſſim iuxta ſepes, adhæreſcitque muris: Floret primo ſtatim vere & per multam æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Folia c. floribus, *Radix.*

Vires. *Calfac. & ſicc.* 3. *valide abſterg. atten. ſaporis eſt acris & amari, bilem per aluum & vrinam educit, viſum acuit. Hinc conducit in Ictero, obſtructione Lienis & Epatis, Vreterum. Radix alexipharmaca ſtatuitur. Extrinſecus oculorum imbecillitati, vlceribus, cæteriſque affectibus medetur, (Cuius rei gratia ſunt, qui ſuccum luteum ex rupto caule manantem, oculis indunt.)*

N. *Sunt qui ad Icterum ſanandum plantis pedum ſupponunt.*

PRÆPARATA.

1. *Succus inſpiſſatus*

▽. Ex herba cum floribus.

3. ⊖. Ex cinere.

X C I. *Chelidonium minus.*

Χελιδόνιον μικρὸν Ficaria & ſcrophularia minor vel 2, *Brunf.* Chelidonium minus, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Chelidonia rotundifolia minor, *C. B.* 2. *Arabib* memiten, *Feigvvartzenvvurtz, klein Schellkraut, Schorbuckskraut.*

Creſcit locis humidis & paluſtribus. Floret Martio.

OFFICIN. NAT.

Radix & *Folia.*

Vires. *Refrig. & humect. ſpleneticum eſt. Vſus præcipui, in Ictero, Scorbuto, hæmorrhoidum fluore. Extrinſecus ſpecifice mariſcas ſeu ficos ani curat, dentiumque putredini maximopere ſubuenit.*

PRÆPARATA.

▽. *ſtillat.* Ex herba tota.

X C I I. *Chermes.*

Kermes, coccum infectorium, *Matth.* coccus infectoria, *Cord. in D. Caſt. Tab.* Granum & coccus baphica Dioſcor. granum tinctorium, *Lon.* aliàs Scarlatum. Fructus eſt famoſiſſimi fruticis, qui inſcribitur Ilex in quo coccus baphica, *Bellon.* Ilex coccigera, *Cluſ. hiſt. Ger.* minor coccigera, *Dod.* Ilex coccifera, *Cam.* Ilex acculeata cocciglandifera, *C.B.* 4. Germ. *Scharlachbeer, Kermeskœrner.*

Naſcitur in Creta, teſte Bellon. *l.* 1. *obſ. c.* 17. vti & multis Hiſpaniæ locis, in Narbonenſi etiam Gallia & Provincia, &c.

Delect. Eligenda ſunt grana rubicundo-nigra, integra, vermiculum in ſe continentia.

Vires. *Cardiaca ſunt grana calf. & ſicc. adſtring. vapores tetros diſcutiunt, ſpiritus vitales reficiunt, parturientibus ſubueniunt, vulneratis neruis medentur, morbillos erumpere faciunt.*

PRÆPAR.

1. *Confectio Alkermes.* Vide Diſp.

Fit cum & ſine moſcho illa viris, hæc mulieribus conuenientior eſt.

2. *Extractum ſeu Eſſentia.* Fit è fructibus contuſis cum ∇ vel ∇ Roſar. quæ acidula reddita ſit guttulis aliquot. ſpir. 🜖 aut 🜍ris. *Quercetan.*

N. *Scarlatus pannus, granis hiſce, (quibus tinctus eſt) admodum celebris eſt, adhibeturque non modo ad morbillos proliciendos. (Patientes in eum inuoluendo,) ſed & ad cor roborandum (Epithemata eo ſuſcepta cordis regioni imponendo,) vt & ad bubones venereos curandos (pannum iis imponendo.) Quin & filo ſericeo huius coloris, ad arcendum Eryſipelas, locum affectum circumligare vulgo vſitatiſſimum eſt.*

XCIII. *Cheyri, Keyri, Leucojum.*

Claſſes Leucojorum, *C. B.* ſunt 4. exhibetque.	1. Incanum (folio incano) hortenſe,	*ſingula ſunt diuerſorum generum.*
	2. Incanum maritimum,	
	3. Luteum folio hirſuto,	
	4. Luteum folio viridi,	

Ex his placet officinis luteum vulgare, *C.B.* 5. inter Leucoja folio viridi, quod eſt Leucojum. *Brunf. Cord. in D.* Leucojorum aureum, *Matth.* Leucojum Luteum, *Fuchſ. ico, Dod. Lob. Caſt. Cam.* Leuc. ſatiuum luteum, *Cluſ.* Keyri vel Cheyri, *Lon.* Viola lutea, *Trag. Fuchſ. Ger.* Viola petræa lutea, *Tab.* German, *gelbe Biolen, Nagelveilen.*

Creſcit nobis in hortis, raroque ſponte prouenit: Floret Aprili, Majo & vltra.

OFFCIN. NAT.

Flores, ſeu herba cum floribus, & raro *Semen.*

Vires. *Cordiales ſunt, calf. & ſicc. 2. attenuant, diſcut. partium ſunt tenuium, extergent, cordiales ac neruini ſunt, dolores mitigant, menſes cient, ſecundinam proritant.*

PÆPAR.

1. *Conſerua.* Ex floribus.

2. ∇. Ex floribus vel integra planta.

3. *Ol.* Ex infuſis floribus in oleo veteri.

XCIV. *China.*

Chinæa radix, China radix, *Fragoſ. C.B.* 1. Cina alias China, *Matth.* China, *Garz. Acoſt.* Chinna ſeu Cinna, *Cæſalp. Bockenvvurtz.*

Eſt { Orientalis. Ex regione Sinarum, China dicta.
Occidentalis. Ex Hiſpania noua & Peru. }

Præfertur Orientalis quæ exterius eſt colore rubente aut ſubnigro, interius candicante aut ſubrubente: & hæc, quò nigrior eò melior. Occidentalis colore eſt interius magis ruffo.

Vires. *Calfac. leniter ſiccat. 2. ſubaſtringit, eſt diaphoretica, diuretica, diſcutiens, aperiens, Epatica. Hinc conuenit in cachexia, hydrope, paralyſi, arthritide, cephalæa, ictero, lue venerea, tumoribus ſcirrhoſis & œdematoſis.*

PRÆPAR.

Extract. cum ∇, quod tamen rari vſus: adhibetur crebrius in decoctis, ſufficitque ℥j. vel ℥ij. pro ℔ix. ∇æ.

N. *Veſa*

N. *Veſalius de China librum conſcripſit integrum.*

XCV. *Cicer.*

Ἐρέβινθος, *Kücher, Ziſer Erbſen.*

Satiuum { album. rubrum. nigrum.
Syluestre.

Ex his arridet officinis rubrum ſatiuum, cui tamen & album ſubſtitui poteſt.

Videatur Cicer, *Brunf. Matth.* (cui & Domeſticum, *Cord. in D. Caſt. Tab.* Ciceris altera ſpecies, *Trag.* cicer nigrum, *Fuchſ.* ſeu arietinum, *Cord. hiſt.* cicer arietinum, *Dod.* cicer ſatiuum, *Ger.* Arietinum, *Lob.*

Vires. *Calf. & ſicc.* 1. *emoll. abſterg. diſcut. diuretica ſunt ac lenientia, proin conducibile eſt eorum decoctum nephriticis. Extrinſecus adhibetur farina in cataplaſmatis, &c.*

XCVI. *Cichorium & Cichorea.*

Κιχώριον, Σέρις, ſolſequium, intybus, Ambubeia, Cicorea, *Cichoren, VVegvvart, Sonnenvvendel, Sonnenkraut.*

Satiuum.
Syluestre flore { cærul. vel albo. luteo.

Ex his vſitatum ſatiuum, tum ſylueſtre cæruleum vel album.

Creſcit iuxta vias, floret Iunio.

Satiuum dicitur Cichorium domeſticum, *Matth. Caſt.* Cichorium ſatiuum cæruleum, *Lob.* Cichorium latioris folij, *Dod.* Cichor. latifolium ſatiuum, *Lon.* ſeris ſatiua, *Lob.* Cichorium ſatiuum & album ſat. *Tab. Ger.* Cichorium ſatiuum, *C.B.* 1. Sylueſtre dicitur ſolſequium, *Brunf.* Cichorea, *Trag.* Sylueſtris, *Matth.* Seris ſylueſt. *Lob.* Seris picris, *Lob. ico,* Cichorium ſylueſtre, *Dod. Caſt.* agreſte, *Lon.* Intybum agreſte, *Cord.* Sylueſtre, *Fuchſ. Cord. hiſt.* Cichorium, *Tab.* Hieracium latifolium. *Ger. ico.* Cichorium ſylueſt. ſiue officinar. *C. B.* 2. Seris πικρὶς *Dioſcoridis.*

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia (ſylueſtris potiſſimum) *Radix* (ſatiui.)

Vires. *Epaticum eſt nobiliſſimum frig. & ſicc.* 2. *(aliis calidum videtur ob amatorem) aperit, diureticum eſt, attenuat, extergit. Vſus præcipuè in Epatis obſtructione & febribus.*

N. *Collectum in ſua exaltatione (die feſto Natiuitat. Mariæ,) hæmorrhagias ſiſtere creditur.*

PRÆPAR.

1. *Conſerua.* Ex floribus.

2. *Condit.* Radix cum ſaccharo.

3. *Syrup. ſimpl.* Ex ſucco & ſacchar. Vide Diſpenſ.

4. *compoſ.* (Cordi.) Vide Diſpenſ. Norib.

5. *de cichor. cum Rhab.* Florent. Vide Diſp.

6. ∇. Ex foliis & floribus.

7. ∇ *ophtalmica.* ℞. Flores cæruleos (collectos ☉ in principio ♌ collocato,) q. v. inde vitro orificij anguſti, obtura optime & maſſæ panis circumuolutum committe Clibano, vt pinſatur cum pane: hinc exprime ac deſtilla in MB.

Vires. *Conuenit omnibus affectibus oculor. albugini, nubeculæ, vngui, ſuffuſioni, caligini, &c. Inungitur palpebræ mane & veſperi. Hartm. in Pract. Poppius in Herbar.*

8. ⊖. Ex planta incinerata. Attenuat, diſcutit, febrifugum eſt.

XCVII. Cicuta.

Κώνειον, *VViiterich* , *Shcierling.*

Ex Generibus cicutarum infertur in Officinas, cicuta major, *C. B.* 1. quæ Cicuta, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Lon. Caſt. Tab. Ger.* Cicuta major, *Cord. hiſt. Cam.* Vera *Geſn. hiſt.* Cicutaria vulgaris, *Cluſ. hiſt.*

Naſcitur paſſim in pratis, locis incultis & vmbroſis: Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Radix*, ſed raro.

Vires. *Quamuis ſumme frigida cenſeatur, atque inter venenata referatur à Dioſcoride; Nihilominus tamen frequens eius vſus modernis eſt in tumore ac inflammatione lienis, ſuccus Emplaſtro ſplenico incoctus extrinſecus adhibetur: hinc in inflammationibus aliis, quinimo adhibetur quoque nonnunquam in collyriis.*

Sunt qui radicem fodere monent tempore ♂ ♄ & ☉.

PRÆPAR.

Emplaſtr. de Cicuta ſplenetic. Vide lib. 2.

XCVIII. Cinamomum.

Cortices ſunt arboris cuiuſdam exoticæ, eiuſdem nominis. German. *Zimmetrinde, Canel.*

N. *De Caſſia & Cinamomo officinar. quod & Canella dicitur, controuerſæ occurrunt opiniones. Sunt enim qui inter ſe confundunt & pro vno & eodem vtrumque habent Cortice, ſoliſque nominibus differre, non reipſa: alij ex ſola loci varietate ea diſtinguunt, non ex diuerſa ſpecie arboris: alij ex vna eademque arbore vtrumque deſumi volunt, cuius corticem exteriorem & craſſiorem appellitant caſſiam ligneam ſeu odoratum; interiorem & tenuiorem Cinamomum. Alij diuerſæ ſpeciei arborum cortices faciunt, inter quos tamen maxima ſimilitudo intercedat, adeo vt Caſſia arbor in Cinamomi arborem transplantari facilè queat: Hæc opinio Galeni. Recentiores primæ vt plurimum ſubſcribunt opinioni, Cinamomúmque officinarum vulgo canellam dictum, legitimam antiquorum caſſiam ducunt. Et in compoſitionibus Græcorum Xylocaſſiam, i. e. caſſiam ligneam ſeu odoratam poſtulantibus, canellam noſtram eſſe adhibendam. Si qua tamen diſtinguere libet, craſſiorem caſſiam appellare licet, tenuiorem Cinamomum, differentia ſuborta à differente loco natali arborum.*

Videantur ſupra hac re Garzias ab H. lib. 1. arom. hiſt. cap. 15. Ioh Manard. lib. 8. Epiſt. 1. Matthiol. in Dioſcor. Caſpar Bauhinus Theatr. Botan. lib. 11. ſ. 3. & ſim.

Frequentes ſunt hæ arbores in Zeilan, Cinamomumque præbent præſtantiſſimum, ignobilius è contra Cinam. præbent arbores in Prouincia Malauar. & Iaba ſeu Iaua.

N. *Roſeum ſiue ex cinereo vinoſum colorem contrahit Cinamomum, ex ſolis calore, cui cortex detractus exponitur: non probe idem paratus, candicans ſiue cinerei coloris fit, nimis vero ardoribus ſolis combuſtus niger.*

Delectus. Probatur ſubrubum odoris fragrantiſſimi, ſaporis ſubaſtringentis & acris.

Vires. *Calf. & ſiccat, aperit, diſcutit, menſes & partum accelerat, omnia viſcera*

cera ſpiritúſque ſingulos recreat, concoctiones iuuat. Hinc vſus eius frequentiſſimus eſt in virium imbecillitate, lypothimia, capitis, ventriculi & vteri affectibus frigidioribus.

PRÆPAR.

1. *Confect. Cinamom.*

2. ▽. *Cinamon.* Fit l.c. vt ex aliis aromatibus. *Vide* l.2. vel vti in deſtillatione olei.

3. *Tinctura* ſeu *Extract.* cum 🜈 🜿ſato.

4. *Elixir. Cinam.* Fit ex Tinctura cinamomi, additis & croci & ſantali citrini Tincturis.

5. 🝆 Elicitur vna cum ▽ beneficio deſtillationis, l.2. ℔.j. dat ℥ij. vel ʒiiß.

Nota de *menſtruo: Alij adhibent ſolum vinum; alij vinum cum ▽ miſtum: quibus quoque* 🜿 *aut* ⊖ *commune inſuper admiſcent.*

6. *Sal.* Ex fecibus incineratis elixiuiatur

7. *Balſamus.* Ex ol. Cinam. ol. Nuciſt. depurato. Tingitur bolo Orientali vel puluere Cinamomi.

8. *Syrup.* Vide Diſpenſ. Norib.

9. *Magiſterium.* Extrahitur cum 🜈 opt. ac præcipitatur cum ▽ font. vel cum ▽ Cinam. primum ſtillanti, retinétque colorem Cinamomi.

10. *Spec. Diacinam.* Vide Diſpenſ.

XCIX. *Citrus.*

Malus Citria, Medica, Aſſyria. Arbor eſt exotica per totum annum virens, fructúmque tenellum cum matureſcente ſimul ferens.

Videatur Citrum, *Brunf.* Citria, *Trag.* Citrus. *Tab. Cord. hiſt.* Malus Medica, *Matth. Cord. hiſt. Dod. Lob.* Malus citria, *Geſn. hort. Lon. Caſt. Cluſ. hiſt. Cam.* Citria & mala Medica, *Bellon.* Malus Medica, *C.B.* 1. *Citronbaum.*

Dicitur Medica & Aſſyria quia apud Medos & Aſſyrios & inprimis apud Perſas frequens eſt. Hinc in Italiam tranſlata fuit, poſtea & in Hiſpania in vſum deuenit, vt nemora & campos occuparit hodie. Colitur & apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus ſeu *Poma Citrea,* (citrea) *Cortices* & *Semen* raro *Flores.* Fructus variant magnitudine: quædam ſunt majora inſtar melo-peponum: alia minora & vulgaria: alia Limonum magnitudine. Sic alia prælonga ſunt, alia rotundiora: in officinis vſitatoria ſunt minora, vtpore quæ carnoſiora, tum quoque majora.

Vires. *Citrium malum (cum cortice ac carne) alexipharmacum putatur cuiuſlibet veneni, reſiſtit putredini morbiſque malignis, lumbricos fugat, diaphoreticum eſt. Cortex calf.* 1. *ſicc.* 2. *(aliis calef. & ſicc.* 3.*)*

Caro: ſeu pulpa refrig. & humect. & hinc ſuccus expreſſus.

Semen: calf. & ſicc. attenuat, digerit, abſtergit, lumbricos fugat.

PRÆPAR.

1. *Condit.* 1. *Poma* maxima condiuntur nondum ſatis matura, cum cortice ac carne inciſa, nucleis exemptis: dicuntur noſtratibus Citronat.

N. *Eodem modo condiuntur & minora, integra vel in taleolas diſſecta.*

2. *Cortices.* Condiuntur poſt mitigationem amaroris, cum ſaccharo.

3. *Flores cond.*

2. *Conſeru.* 1. *ex floribus.*

2. *Ex medulla,* remotis ſc. corticibus ac ſemine ſuccoque expreſſo.

3. *Confect.cortic.*

N. *Maiores cortices conditi dicuntur. Citrinat. confect.*

4. ∇. Ex corticibus.

5. o°o itidem cum ∇ ex corticibus extillat.

N. *Poteſt & exprimi oleum ex ſemine; ſed minus id vſitatum.*

6. *Succus.* Ex carne exprimitur & reſeruatur pro vſu, diciturque nonnullis Vinum citri, præcipue ſi cum tantillo ſacchari ſit fermentatus.

7. *Syr. acetoſitatis citri.* Ex ſucco & ſaccharo.

Syr. citri ſimpl. Ex cortic. Vide Diſp.
Compoſ. Vide Diſp.

8. *Morſuli citri.* } Vide ſuis
Citri laxatiu. } locis

9. *Balſamus* Ex ol. ſtillat. & ol. Muſchato.

10 *Electuarium de Citro ſolutiuum.*

C. *Citrullus.*

Citrullus, Anguria, *Angurien.* Species Cucumeris eſt, fructu rotundo, quo reliquas cucumeris ſpecies quoad magnitudinem exuperat.

Dicitur Citrullus, *Trag. Lon. Tab.* officinar. *Lob. Ger.* Anguria, *Matth. Dod. Caſt. Cam.* Cucumer vel cucumis citrullus, *Fuchſ.* Anguria citrullus dicta, *C. B.* 1.

N. *Variat Corticis colore, qui aliis viridis ſeu herbaceus, aliis candidus maculis aſperſus: Caro aliis rubens & dulcis, aliis candida: Semina colore nigro, rubro, fuluo.*

OFFICIN. NAT.

Officinis tantum *Semen* in vſu eſt, idque adhibetur vel cum, vel ſine cortice.

Vires. *Eſt ex 4 ſem. frig. mai. Refrig. itaque & hum. ad gr. 2. eſt Diureticum, aperiens, acrimoniam obtundens. Inſeruit præcipuè Renibus ac veſicæ abſtergendis, bilis ac ſanguinis æſtui compeſcendo.*

Cochlearia *Zœffelkraut*, { folio ſubrotundo, cochlearia Batauica, *quæ vſualis.*
{ folio ſinuato Britannica, *Lob. hæc nobis inuſitata.*

Vocatur Cochlearia, *Dod. Cam. Ep. Matth. Tab.* Cochlearia Bataua, *Lob.* Cochlearia fol ſubrotundo, *C. B.* 1.

Creſcit apud nos in hortis loca amans paluſtria rigua & vmbroſa: floret April. Maio. Videlicet anno ſecundo à ſatione.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ recentiora abhibere præſtat, quam ſiccata, quippe Sal volatile quo potiſſimum efficacia ſunt areſcendo euaneſcit.

Vires *Calf. & ſicc. 2 ad 3. aper. eſt ſplenetica, ac diaphoretica, fixos ac crudos humores ſpirituales ac volatiles reddens, putridinique reſiſtens. Hinc vtilis in hypochondriacis morbiſque Tartareis primæ regionis, ac præcipuè in Scorbuto, in cuius medicatione celeberrima audit, adhibeturque intus & extus in gargariſmis, (ad putredinem gingiuarum) balneis, ad artuum reſolutionem.*

PRRÆPARATA.

1. *Conſeru.* Ex fol.

2. ∇ *ſtillat* Ex fol. recent.

3. *Syrup.* Ex ſucco & ſaccharo.

4 ⊖ *volatile.* Ex ſucco.

5. *Spiritus* è foliis fermentatis.

6. *Succus* expreſſus.

N. Recens *maxima eſt efficaciæ ad arcendum oris ac gingiuarum putredinem, etiam poſt morbillos.* Inſpiſſatus

loco

loco Extracti aſſumi poterit.

CII. Lignum Colubrinum.

Lignum ſerpentarium, Clematitis Indica, *C. B.* 2. Ligni colubrini alterum genus Garziæ, *Trag.* & *Cluſ.* Lignum colubrinum, *Tab.* Germ. *Sriesholz.*

Aduehitur ex Inſula Zeilan. Eligendum amarum, non cariosum, graue.

Vires. *Calidum eſt ac ſiccum (vt amaror arguit) abſtergit morſibus ſerpentum, aliiſque venenis medetur: bilem ac mucilaginem per aluum (nonnunquam etiam per vomitum educit) vnde vſus præcip. eſt in febribus intermitentibus, tertianæ ac quartana: Lumbricos necat ac fugat. Extrinſecus maculas cutis abſtergit.*

PRÆPARATA.

Extractum, cum ▽ Centaurei vel ſimili factum.

Doſis ad ℈j.

CIII. Contrayerua.

Contrayerua, radix yerua, radix contrayerua, radix bezoartica, alexipharmaca, radix contra venena, rad. venenis aduerſans. *Monar. Siffvvurtz.*

Ex radix Iridis vel Cyperi radicibus non abſimilis, quæ annis abhinc aliquot ex Prouincia Peruana. Charcas apportari cepit.

N. *Bauhinus facit ſpeciem Cyperi, vocatque Cyperum longum, odorum Peruanum.*

Eligatur denſa non carioſa, quæ aromaticum quiddam ſapiat, cum acrimonia coniunctum.

Vires. *Calida eſt 2. alexipharmaca & ſudoriferā, praſtantiſſimumque remedium aduerſus omne venenum, cuiuſcunque ſit generis (excepto (☿) vomitione id reiiciens, aut per ſudores euacuans. Sed & amatoria pocula ex puluere hauſto, educi ferunt. Ventris etiam animalia pellit. Quin & in peſte felix eius vſus compertus eſt, vt & morbillis nigris.*

Doſis ʒj.

CIV. Conſolida.

1. Conſolida ſeu conſ. maior. *Vid. ſymphytum.*
2. Conſolida media. *Hæc huius loci.*
3. Conſolida minor. *Vide bellis hortenſis.*
4. Conſolida Regalis. *Vide Calcatrippa.*
5. Conſolida aurea & ſarracenica. *Vide Virga aurea, Süldengünſel.*

Eſt { flore cæruleo. *Hæc vſualior.* / flore purpureo. *Hæc rari vſus.*

Dicitur Conſolida media. *Brunf. Matth. Fuchſ. Tab. Caſt.* Conſolida media prima, *Tab.* prunella cærulea, *Trag.* Bugula, *Dod. Cluſ. hiſt. Ger.* Bugula & prunella quibuſdam, *Lob.* Symphytum medium, *Lon.* Conſolida media pratenſis cærulea ſeu N. 1. *C. B.*

Creſcit in locis Campeſtribus: *floret* Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Vtraque vulneraria eſt, tàm intrinſecus quàm extrinſecus adhibita: confert & ictero, Epatis obſtructioni, vrinæ retentioni, herniis, &c. Breuibus: vt ea cum Prunella & figura ferè conuenit; ita & viribus.*

CV. Corallina.

Βρύον θαλάσσιον. *Dioſcor.* Muſcus marinus,

rinus, *Matth. Cord. in D. Caſt. Tab.* Corallina, *Lob. Lon.* Muſcus maritimus ſeu corallina officinarum. *C.B.* Germ. *Meermoos, Corallenmoos.*

Inhæret ſcopulis & piſcium teſtis coralliſque, eo ſane modo, quo muſcus arboribus innaſcitur, optimaque eſt, quæ à corallis detrahitur.

Eligatur colore cum ſicca eſt, ſubrubeſcente, ſalſo ſapore, odore concharum marinarum ſimili.

Vires. *Refrig. & ſicc. aſtringit. incraſſat, vt lumbricos necandi & expellendi celeberrima eſt, intus & extus adhibita.*

Doſis ad ℥j.

PRÆPAR.

Magiſterium: fit cum lixiuio forti. Vid. l. 2.

Doſis ℈j.

CVI. *Coriandrum.*

Κόριον ἢ κορίαννον, *Dioſcor.* Coriandrum, Germ. *Soriander.*

eſt C.B.
- 1. Maius. *Hoc vſuale ſolum.*
- 2. Minus teſticulatum } *inuſitata.*
- 3. Syluestre. }

Inſignitur Coriandrum, *Brunf. Trag. Fuchſ. Matth. Cord. hiſt. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.*

Colitur nobis in hortis, ſolo gaudens pingui: floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Semin granoſum, quod primum halitum grauem halat, reſiccatum autem ſuauem acquirit odorem.

Vires. *Stomachicum inprimis eſt, calf. & ſicc. ad gr. 3. aſtring. Hinc celeberrimum in laxitate ſtomachi, ſi poſt cibum aſſumatur, claudit enim ventriculum, exhalationeſque ſupprimit, quo minus caput grauent, ructuſque producant.*

PRÆPARATA.

1. *Præparatum.* Præparatur ſem. Coriand. maceratione per noctem in + dein exiccatur.

N. *Præparatio hæc fit ob caſtigationem qualitatis noxiæ (crudioris & excrementitiæ) quam tamen & areſcentia amittit.*

2. *Confectio.* Ex ſemine præparato.

3. ▽ *ſtillat.* Rari vſus eſt.

4. ☍ cum △ aſcendit.

CVII. *Cornus.*

Cornus, Germ. *Cornerbaum.*

Eſt
- Mas
  - hortenſis, ſatiua. *Hæc vſualis*
  - ſylueſtris.
- fœmina, *Lon.* ſylueſt.

Indigitatur Cornus, *Brunf. Trag. Matth. Lon. Dod. Lob.* Cornus mas, *Tab.* Cornus ſatiua & mas *Cord. in D.* Cornus vulgaris mas, *Cluſ. hiſt.* Cornus hortenſis mas. *C. B.* 1.

Florere incipit initio veris: colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus, rariſſime *Folia.*

Vires. *Vtraque refrigerat, exiccat, aſtringunt, conſtipant. Hinc conueniunt præcipue in diarrhæa & dyſenteria. Exhibentur fructus exiccati & pulueriſati ad* ℥j.

PRÆPAR.

1. *Condit. fructus*, cum ſaccharo, l. a.

2. *Rod. de Cornis.* Vide Diſp. Auguſt. Ex ſucci pulpæ, p. ij & ſacch. p. 1.

CVIII.

CVIII. *Corylus & Auellana.*

Corylus *Haſel-ſtaude*
- Noſtras
  - ſatiua
    - fructu albo minore. *Corylus vulgaris.*
    - fructu majore
      - rotundo maximo.
      - oblongo rubente.
  - ſylueſtr. fructu eſt minore, albidiore & rotundiore quam natiua.
- Peregrina
  - Humilis
  - fructu purgatrice Monard.
  - fructu oſculi trifidi, &c.
  - } *Noſtratibus non ſunt vſuales.*

Ex his officinis in vſum veniunt noſtrates coryli, quæ deſcribuntur ab authoribus vel coryli vel auellanæ titulo, &c. Præfertur autem fructus oblongus rubens in compoſitionibus.

Solo gaudet arenoſo & opaco.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & Viſcum.

Vires. *Lignum per ſe raro officinale eſt, nec aſſervatur, niſi pro parandis inde ſpiritu ac oleo. Adhibetur autem corylus ſylueſtris.*

N. 1. *Serpens virgâ corylina percuſſus, torpeſcit; vnde coniectare licet, facultate antiſerpentina corylum abundare.*

N. 2. *Faciunt ex eiuſdem coryli ſylueſtris bifido ſurculo virgulam quâ metalla ſcrutantur.*

Fructus (auellanæ λεπτοκάρυα) exhibent vſui medico, *nucleum, putamen & membranulas.*

Nuclei teſte Gal. l. 7. ſimpl. med. plus habent eſſentiæ terreſtris ac frigidæ, quam iuglandes. Venenis reſiſtunt venenoſorumque animalium ictibus, (cum ruta & ficubus impoſiti) ex mulſo hauſti veteri tuſſi medentur, vrinæ ardorem mitigant.

Putamen crudum in puluerem contritum aſtringit, obſtruit ac proin ſiſtit diarrhæam, albaque fœminarum profluuia. Quercetanus ſpecificum antipleuriticum inde facit, cum corall. rub. & mandibul. lucij.

Membranulæ nucleum ambientes eiuſdem cum putamine ſunt facultatis, eidemque præferendæ. Eliguntur rubei coloris.

PRÆPAR.

Ex ligno. 1. *Spiritus* fit per Retortam igne nudo ex ſarmentis exiccatis.

2. *Oleum* fit itidem per Retortam vel per deſcenſum.

Vires. *Vim habet vtrumque calfacientem, incidentem, anodynam, antiepilepticam ac præcipuè odontalgicam.*

N. *Sunt qui oleum hoc oleum ligni Heraclei, Rulando dictum autumant, nec ſine cauſa quidem. Etenim non modo viribus iiſdem celebre eſt, quas Rulandus oleo ſuo Heracleino adſcribit, ſed & nominis rationem habet. Corylus enim, quia primum ex Heraclea Ponti in Græciam tranſlata fuit, heracleotica ſeu pontica dicta eſt, adeoque & nuces heracleoticæ.*

PRÆPAR.

Ex auellanis. *Oleum expreſſum.*

Vires. *Articulorum dolores inunctum iuuat.*

N. *Ingrediuntur etiam nonnullas compoſitiones alexipharmacas, vbi præferenda ſatiua rubeſcentes, & præcipuè oblongæ, ut dictum ſupra.*

CIX. Coſtus.

Κόστος *Coſt-vvurtz.*
- verus
  - dulcis } *hic officinalis,*
  - amarus }
- falſus
  - Coſtus, *Matth. & Lon.* i.e. Panax coſtinum, pſeudocoſtus.
  - Coſtus Hortenſis minor. *Geſn.* i.e. Ageratum.
  - Coſtus Horror. *Lob.* i.e. Mentha.

N. *Officinæ in dulcem & amarum diuidunt, quam diuiſionem non diuerſæ ſpeciei, ſed diuerſæ ætatis Cluſius non ſine cauſa ſtatuit. Nimirum recentiores herbæ dulciores, cum vetuſtate tandem amareſcunt.*

Coſtus verus officinis noſtratibus vſitatus, eſt cortex extrinſecus cinereus, intrinſecus candidans, *C. B.* 6. & 7.

Eligatur coſtus recens, denſus, odoratus, ſubamarus, non carioſus.

Coſtus amarus dicitur, Helenij Comagenij radix, *Cord. in D.* Coſtus comagerius, adulterinus officinar. *Lob.* coſtus officinar. amarus, *Lon. Caſt. Tab.* coſtus amarus officinarum ſeu Helenium comagenium Dioſcoridis, *C. B. 6.*

Coſtus dulcis dicitur, Coſtus dulcis officin. *Lon.* ſed adulterinus, *Tab.* coſti pharmacopolarum ſpecies major, *Cam. in Matth.* coſtus dulcis, *Caſt.* coſtus dulcis officinar. centaurio magno cognatus, *C. B. 7.*

Vires. *Stomachicus, Epaticus, Vterinus ac Nephreticus eſt calfac. ſicc. 3. atten. aper. diſc. Hinc conuenit in colica, obſtructis menſibus & vrina, hydrope, paralyſi.*

PRÆPAR.

1. [illegible] *coſtinum* Meſuæ. Vide Diſp. (excoſt. p. ij. caſſ. lig. p. 1. maior. p. viij. cum vino ac oleo ſeſamino.)

N. *Febrilem rigorem ſpinæ inunctum mitigat.*

2. *Pilulæ marocoſtinæ.* Vide l. 2.
3. *El. caryocoſtinum.* V. D. N.

CX. Crocus.

Κρόκος, Planta eſt bulboſa, florem primo autumno ferens purpureum, cuius flammea ſtamina (inſtar antheræ) officinarum *crocus* eſt. Germanicè *Saffran.*

Ex croci generibus plurimis officinal. eſt crocus ſatiuus, *C. B. 1.* Huius differentiam officinæ faciunt à natali loco, vnde Crocus Viennenſis, i.e. qui ex Viennenſi agro ad nos tranſportatur, vbi optimus hodie naſcitur. Orientalis qui ex locis orientalibus ac præcipuè ex Sicilia tranſmittitur, in cuius monte (caryco nomine) omnium præſtantiſſimus prouenire cenſetur. Vulgoque dicitur Crocus de Aquila. Germ. *Zimmat, Saffran.*

Videatur Crocus, *Brunſ. Trag. Fuchſ. Dod. Cord. Lon. Tab.* Crocum, *Matth. Caſt.* hortenſe, *Cam.*

Eliguntur crocus flexilis, tritu difficilis, albicantibus nonnunquam filamentis permiſtus. Reprobatur è contra ſaturato nimis colore rubro, odore fugaci, vtpote qui vel cnici floribus, vel carnis bubulæ ſalitæ villis adulteratus.

N. *Adulteratio croci adeo impoſtoribus communis eſt, vt Emporiis nonnullis viſum ſit, certos deputaſſe inſpectores,*

quorum

quorum iudicio vt bonus crocus venalis pronunciatur: ita adulteratus Neptuno, Vulcanoue, non citra venditoris ignominiam conſecratur. Cuius rei exemplum hic Francofurti aliquot abhinc retro annis obſeruare licuit.

Vires. *Cordialis eſt ac pulmonicus (vt quoque anima pulmonum audiat) vterinus, & hinc cæteris viſceribus familiaris; calf. 2. ſicc. 1. aper. dig. emoll. anodynus eſt, ſomnum conciliat, menſes ac fœtum pellit. Vſus eius frequens in ſyncope, Apoplexia (gutta 1. ac 2. tincturæ aſpergitur lingua (in hyſtericis affectibus, in ictero in peſtè aliiſque venenoſis morbis, in aſthmate (cum ol. amygd. dulc.*

Doſis ad ℈j.

Extrinſecus collyriis, & ſim. adhibetur.

NB. Vſus eius immodicus (ſcil. ad ℥ij. vel iij.) lethalis cenſetur.

PRÆPAR.

1. *Species diacurcuma.* Vide Diſp.

2. *Tinctura ſeu eſſentia croci.* ℞. Croci Orient. q. v. extrahe cum 🜈 opt. abſtrahe. lentiſſ. △ ad conſiſtentiam debitam. *Beguin.*

N. 1. *Alij extrahunt cum ▽is cordialibus, e. g. roſarum, iiſque guttula vna ac altera ſpir. 🜖 i vel ♀is roboratis: aliis fit extractio cum ▽ vitis vel ſero lactis.*

N. 2. *Spiritus vini abſtractus croci facultate eſt impregnatus, idcircò cum ſucceſſu in vſum Medicum venire poterit.*

N. 3. *Alij collocant crocum cum ſyndone in alembicum, deſtillantque* 🜈 *ex cucurbita tantiſper, donec colorem ex croco ſuſceperit. Tinctum* 🜈 *iterum deſtillant ad remanentiam Tincturæ in fundo. Tentzel.*

3. *Extractum.*

4. *Oleum croci Meſuæ*, (compoſ.)

5. *Ol. ſtillat. paratur* vt olea reliqua ex floribus, ſed rariſſimum eſt, ob nimios ſcilicet ſumptus, quos requirit. Nimirum ex croci ℔j. vix ℨj. elici poterit.

N. 1. *Alij* ℞. *croc. or.* ℔. ß. *Terebint.* ℥jß. 🜈 *opt. q. ſ. deſtillant, ſæpiuſque à fecibus cohobant. Alij* ℞. *croci opt.* ℔. ß. *terunt groſſe ac admiſcent* ♆*i*, ⊖*is*, *an.* ℥ß. *circiter, cum albumine oui F. pulmentum, cui ſuperfundunt* ▽*m. fontan. calidam (vel* ▽*m mellis) digeruntque dies (3. 4.) Hinc deſtillant per* 🝫 *ex cinere.* Medull. deſtill.

N. 2. *Habet poteſtatem proſternendi appetitum.*

6. *Trochiſc. de croco.* Vid. Diſp.

7. *Elect. de ouo dictum. Gülden Ey.* Vid. Diſp.

8. *Empl. oxycroceum.* Vid. Diſp.

CXI. Cubebæ.

Κυβέβαι, Cubebe, Quabebe, Cubebæ vulgares. Germ. *Cubeben.*

Fructus ſunt aromatici exigui, forma & magnitudine piper rotundum referentes, niſi quod ferè paulum ſint minores. Aduehuntur ex Iaua, Ind. or. Inſula, vbi decoquuntur antequam vendantur, ne apud exteros plantentur. Præſtant maiores, recentes, ponderoſæ.

Dicuntur Cubebæ, *Garz. Acoſt. Fragoſ. Cord. hiſt. Caſt. Tab. Matth.* (qui eas nec Arabum cubebas, nec Galeni carpeſium demonſtrat.) Cubeb. vulgares, *C. B.* officinarum. *Lob.* carpeſium Græcorum, *Lon.*

N. *Quid ſint cubebæ, ambigitur: alij ex genere piperis & nigro piperi conge-*

neres eſſe, Theophraſtoque piper rotundum dici volunt: alij viticis fructum (at facultates ſunt diverſæ) exiſtimant: Sylvaticus, Ruſci fructum: alij carpeſium Galeni ſtatuunt. At Cæſalpinus, Amomi legitimi fructum pronunciat. Eſt autem fructus racemoſus arboris cuiuſdam malo vulgari ſimilis, foliis vero piperis, ſed anguſtioribus.

Vires. *Calfac. 2. completè ſicc. 3. compl. atten. diſc. viſcera omnia roborant atque inprimis caput, adeoque plurimis inſeruiunt compoſitionibus.*

PRÆPARAT.

1. *Confect. c. ſaccharo.*
2. *Ol. Cubebar. ſtill.*
N. *Rari vſus eſt.*
3. *Spec. Diacubeb.*

CXII. *Cucumis.*

Cucumis (σίκυς) in genere notat omnes fructus horarios, adeoque ſub eo comprehenduntur

- Cucumis officinarum qui vel
  - Satiuus, *h. loci.*
  - Syluestris Aſininus. *Vide in claſſ.* 4. *Elaterium.*
- Pepones,
- Melones.
- Anguriæ, &c.

Dicitur cucumis ſatiuus, *Brunfelſ. Matth. Fuchſ. Lon. Caſt.* cucumis, *Trag. Tab.* cucumis vulgaris, *Dod. Ger.* cucumer ſatiuum, *Cord. in D.* cucumis ſatiuus & eſculentus, *Lob.* cucumis ſatiuus vulgaris, *C.B.* 1. German. *Sucumern.*

Suntque cucumeres virides, albi, longi, recurui, læues, aſperi.

OFFICIN. NAT.

Solum *Semen*, cui & ipſi *Fructus* addi poſſunt: hi enim etſi ſint culinares; attamen cibum præbent medicamentoſum.

Vires. *Semen (ſeu nuclei) ex numero eſt famoſor. 4. ſem frig. maj. refriger. (præcipuè ſi aridum ſit, aliàs) in fine grad. 1. abſterg. aperit, vrinam ducit, vſuſque creberrimi eſt in emultionibus antipleuriticis, antiphreniticis, & ſimil.*

Ipſa cucumerum ſubſtantia refrigerat & humectat. Excrementitij eſt ſucci, adeoque non niſi robuſtioribus ventriculis edenda, idque non ſine corrigentibus condimentis v.g. pipere, & ſim.

PRÆPARATA.

Condit. fructus: cum ⊖.

CXIII. *Cucurbita.*

Κολοκύνθη
- ſatiua *Kürbs. Huius loci.*
- ſylueſtris. *Vide Colocynth. claſſ.* 3.

Nomen cucurbitæ omnibus familiare eſt Botanographis.

N. *Cucurbitæ ſatiuæ etſi variant magnitudine, colore, figura; conueniunt tamen natura & viribus.*

OFFICIN. NAT.

Solum *Semen* & nonnunquam *Folia.*

N. *Semen recenſetur in numero ſeminum 4. frig. maj. venitque in vſum cum vel ſine cortice.*

Vires. *Cucurbita conuenit viribus cum cucumere tàm in qualitatibus carnis quàm in ſeminis facultatibus. Folia recentia puerperarum mammis adhibita, monente Matthiolo, lac imminuunt.*

△. *ſtillat.* Ex fructu immaturo.

Vires. *Fert opem omnibus inflammationibus externis, oculorum, aurium, podagricis, &c. Intrinſecus quoque mirabiliter æſtum corporis mitigat.*

N. *Succus*

N. *Succus expreſſus idem facit.*

CXIV. Cuminum.

Cuminum { ſatiuum; *quod hic.* / pratenſe: *quod carum.*

Κύμινον, Cuminum ſatiuum, *Brunf. Trag. Matth. Cord. hiſt. Lob. Caſt.* Cumini ſylu. 1. genus, *Dioſc.* Cyminum, *Cord. in D. Tab.* ſatiuum, *Cam.* Cuminum ſemine longiore, *C. B.* 1. aliis cuminum domeſticum, Romanum. Germ. *Kümmich, Kümmel, Rœmiſch. Kümmel, Pfeffer Kümmel, Kramkümmel, Gartenkümmel.*

OFFICIN. NAT.

Solum *Semin.*

Vires. *Calfac. & ſicc.* 3. *atten. diger. reſoluit, flatus diſcut. vtile in Colica, Tympanit. vertigine.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex ſem. l. a.

2. *Ol. ſtillat.* Ex ſem. l. a. cum ▽ elicitur.

3. *Spec. Diacumin.*

CXV. Cupreſſus arbor.

Κυπάρισσος { Mas. / Fœmina.

Arbor eſt procera conifera, foliis pinum æmulans, iiſque ſemper viridibus.

Prouenit copioſe in Inſula Creta, Inſignitur Cypariſſus, *Caſt.* Cupreſſus altera ſiue ſylueſt, *Ger.* Cupreſſus, *Matth. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab. C. B.* 1. Germ. *Cypreſzbaum.*

OFFICIN. NAT.

Lignum, *Fructus* & raro *Folia.*

Vires. *Lignum, refrigerat, ſiccat, aſtringit.*

Fructus & Folia calfaciunt parum, exiccant ad gr. 3. *aſtringuntque valide, proin vſus ſunt præcip. in hæmoptyſi, diarrhæa, dyſenteria. Commendantur itidem in mictione inuoluntaria vt & in herniis curandis intus & extus adhibita.*

N. *Fructus ſiue conos, nuces vel pilulas Cypreſſi officinæ nominant: aliis Gabulæ dicuntur.*

CXVI. Cupreſſus herba.

Chamæcypariſſus, *Trag. Fuchſ. Cord. Lon.* Santolina altera, *Dod.* Abrotanum fœmina, *Brunf. Matth. Lob. Caſt. Cluſ. hiſt. Tab. Germ. Cam.* Cupreſſus herba, *Cord. in D.* Santonicum minus, *Cord. hiſt.* Polium. *Theophraſt. Dioſcor.* Abſinthium marinum, *Tab.* Abrotanum fœmina foliis teretibus, *C. B.* 1. Germ. *Gartencypreſz.*

Colitur in hortis noſtratibus.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu folia, ſed raro.

Vires. *Conuenit qualitatibus cum abrotano, vſuſque præcipuus eſt in obſtruct. Epatis Renum & Vreterum: curat Icterum, lumbricos fugat. Extrinſecus ſubuenit morbis vteri, &c.*

CXVII. Curcuma.

Cyperus Indicus, *Dioſc.* & Curcuma officinar. *Cord. hiſt. Cluſ. coroll. Lon. Lob. Tab.* Curcuma longa & rotunda, *Cord. hiſt.* Cyperus altera, radice lutea, *Caſt.* Terra merita, *Ruel. Lob.* Cyperi genus ex India, *Matth. Fuchſ. C. B.* 1.

Eſt radix officinalis exotica, non tantùm croceo colore apparens, ſed & eodem colore alia tingens. Germ. *Gilbvvurtz, Geelſuchtvvurtz.*

Duplex communiter eſt, aliquando

do longa, aliquando radice rotunda: Hæc multò acrior priori exiſtit, atque cum zinzibere ſæpe affertur.

Vires. *Dicata eſt veſicæ biliariæ, Stomacho & Epati, hinc & Lieni ac Vtero. Calf. & ſicc. 2. amara eſt: abſterg. atten. aper. dig. diſc. menſes mouet. Vſus in Ictero, Hydrope, cachexia.*

PRÆPAR.

Species Diacurcuma.

N. *Rectius ſpec. diacrocu nominantur, quippe curcumam non admittunt.*

CXVIII. *Cuſcuta.*

Eſt:
- Major, colore ſcil. albo vel rubro: *Hæc huius loci.*
- Minor. *Vid. Epithem. in purgantibus.*

Dicitur Androſaces vulgo cuſcuta, *Trag. Matth. Lon. Caſt. Cluſ. Ger.* caſſytha, *Lob. Tab.* caſſutha, *Fuchſ. Dod.* major, *C.B.* 3. Germ. *Filtzkraut*

Floret Iunio, Iulio, Auguſto: adnaſcitur paſſim herbis & fruticibus potiſſimum vrticæ, lino, lupulo.

OFFCIN. NAT.

Folia ſeu herba tota villoſa cum floribus, præcipuè lino adnata.

Vires. *Splenetica inprimis eſt, hinc epatica, Calfac. 1. ſicc. 2. abſtergit, ſubaſtringit, aperit melancholicum humorem corrigit, vtilis in ſcabie, ictero nigro, obſtructionibus, epatis ac lienis.*

PRÆPAR.

△ *ſtillat.* Ex tota planta.

CXIX. *Cyanos.*

Baptiſecula, Blaptiſecula, flos frumenti, *Kornblum, bavv Kornblum.*

Cyanos:
- Sylueſtris
  - Montanus.
  - Segetum: *Hic officinal.*
  - Repens
    - Latifol,
    - Anguſtifol.
- Hortenſis.

Dicitur Cyanus, *Lon.* Cyan. flos, *Dod.* Cyanus major, *Matth. Caſt. Cam.* Cyanus ſylu. *Fuchſ.* Cyanus vulgaris, *Lob. Ger.* Cyanus cæruleus, *Tab.* Baptiſecula, *Trag.* Lychnis agria & flos frumenti, *Brunſ.* Cyanus ſegetum. *C.B.* 2.

Creſcit paſſim inter ſegetes: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Frigef. & ſicc. 2 aſtring. vtilis in oculor. inflammationibus, rubedine, lippitudine, doloribus, in hydrope (propinant.)*

PRÆPAR.

▽. *ſtillat. ex flor.*

CXX. *Cyclamen.*

Vocatur Cyclaminus, *Matthiol. Cord. in D. Lon. Tab.* Cyclaminus major, *Caſt.* cyclam. rotundus, *Fuchſ.* cyclaminus orbicularis rotundifolius, *Dod.* Cyclamen officinar. orbiculato folio, panis porcinus & Arthanita, *Lob.* Cyclaminus flore odorato, *Cluſ. hiſt.* Cyclaminus vulgaris & cyclam. prior, *Matth. & Lob.* Lugd. cyclam. æſtiuus vulgaris, *Cam.* Cyclamen

men orbiculato fol. *Ger.* Cyclaminus minor & Vmbilicus terræ, *Trag.* Cyclamen orbiculato folio infernè purpuraſcente, *C.B.* 1. Germ. *Erdapffel, Sevvbrodt.*

PRÆPARATA.

Radix colligenda autumno,

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. potenter incidit, aper. abſterg. Errhinum eſt. vſus præcip. in obſtructis menſibus, in pellendo fœtu mortuo, in Ictero, in calculo expellendo, ſtrumis ac tuberculis diſcutiendis. Interne cauto opus habet, magiſque externo vſui proſtat.*

PRÆPARATA.

Succus. Hinc cum raro noſtratibus in promptu ſit, eius locum ſubit decoctum.

Vnguentū de Arthanita maius. V.D.

minus. V.D.

CXXI. *Cynogloſſum.*

Κυνόγλωσσον, Cynogloſſa, lingua canina, *Hundszung.*

Diuerſorum eſt generum è quibus magis officinale, quod indigitatur cynogloſſa maior, *Cord. in D.* cynogloſſum vulgare, *Matth. Lob. Caſt. Cluſ. hiſt.* cynogloſſum, *Dod. Tab. Ger.* officinarum, *Lon.* cynogloſſum maius vulgare, *C. B.* 2.

Creſcit paſſim locis aridis ponè muros: Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia ac *Radix*, ſed raro.

Vires. *Refrig. & ſicc. 2. incraſſ. lenit, obſtruit. Vſus in ſiſtendo fluxu alui, in gonorrhæa, ac catarrhis incraſſandis: Verùm quia in numero herbarum eſt, quæ narcoſis virulentis ſuſpectæ ſunt, rariſſimè à practicis adhibetur.*

PRÆPAR.

1. *Pilul. de Cynogloſſa.* Vide Diſp.

N. *Somnum conciliant, narcoticæ ſunt.*

2. *Vnguentum*, Vide Diſp.

CXXII. *Cynosbatos.*

Κυνόσβατος, κυνόῤῥοδον, Roſa ſylueſt. aruenſis, canina, rubus caninus, *vvilde Roſen, Feld Roſen, Heckroſen, Heideroſen, Hainbecke.*

Varia comprehendit genera. Eſt enim roſa ſylueſtris, vulgaris, flore odorato incarnato, flore maiore & rubente, &c. Verùm in officinas non niſi roſa ſylueſtris, flore odorato incarnato infertur.

Inſignitur Cynoſbatos, *Dioſc. Lon.* cynoſbatos procerior & cynorrhodos, *Cord. in* D. ſentis canis & cynosbatos, *Brunf.* Roſæ ſylueſt. 1. genus, *Trag.* Roſa ſylu. *Matth. Dod. Tab.* odora, *Ger.* Roſa ſylueſt. vulgaris, *Cam. epit.* Roſa canina odorata & ſylueſt. *Lob.* Roſa canina, *Cam.* Roſa ſylueſtris vulgaris flore odorato incarnato, *C.B.* 1.

N. *Matthiolus cynosbaton & cynorrhodon inter ſe differre ſtatuit. Verùm non male faciunt qui pro vno & eadem frutice habent.*

Creſcit in dumetis, floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Flores, fructus, Spongia, & interdum *Radix.*

Vires. Flores *conueniunt in qualitatibus cum roſis ſatiuis, ſed maiorem vim aſtringendi habent proinde in profluuio vteri rubro & albo ſummæ ſunt æſtimationis.*

Fructus, (*Hagenbutten,*) *vt Lithontriptica maximopere commendantur, in qua tamen excellunt exempti arilli.*

Spongia, (Bedeguar, *Schlaffkuntz, Schlaffapfel,*) *itidem calculoſos efficaciſſime*

caciſſimè iuuare dicuntur & imprimis qui inibi continentur lapilli ac vermiculi, quorum hi quoque ad lumbricos fugandos commendantur. Poteſt propinari ſpongia pulueriſata vel aliter præparata.

Radix. *Spicula ex corpore extrahit (impoſita.)*

P R Æ P A R.

1. *Fructus Cynoſb. conditi.*

Condiuntur abraſa lanugine & exemptis prius atillis.

2. *Rob. Cynoſbati.* Fit leg. c.

3. *Spiritus ſ.* ▽ *ſpongiarum*, quæ fit:

Glomi menſe Majo vel Iunio collecti inciduntur, remotiſque vermiculis aut aliis inſectis inibi reperibilibus, digeruntur cum ▽ & fermento vt putreſcant, dein elicitur ▽ ſeu ſpiritus per veſicam.

4. *Spiritus alcaliſatus.* Ex capite mortuo (in deſtillatione præcedenti reſiduo) vlterius incinerato, elicitur ⊖ idque purificatum cum Spiritu coniunge & aliquandiu macera. Tandem cum argilla miſce & propelle per Retortam ▽ nudo vt nempe totum ⊖ ſimul tranſeat. Poſtea rectifica ſi opus ſit. *Hartm. in pract.*

Vires. *Spiritus huius guttulæ aliquot (ad 20.) in liquore conueniente exhibita, calculum inſenſibiliter expellunt.*

CXXIII. Cyperus.

Κύπειρος, *vvilder Galgan.*

{ Longus.
{ Rotundus.

Rotundus potiſſimi quidem vſus eſt, tamen iudicio virorum etiam eruditorum parum vel nihil longum ſuperat; ſuntque partus diuerſi eiuſdem radicis.

Creſcit ſponte in regionibus calidis, Italia, Syria, Alexandria, & ſimil. Noſtratibus colitur quandoque in horto, gaudétque ſolo humido, ſed minus efficax eſt peregrino.

Dicitur Cyperus, *Dioſc. Alpin.* Cyperus rotundus Orient. maj. vel Babylonicus, *Rauvvolff,* Cyperus major Syriacus, *Cam. in Matth.* Cyperus rotundus orientali major, *C. B.* 1.

O F F I C I N. N A T.

Sola *Radix* quæ eligenda grauis, denſa, fractu contumax, plena, aſpera, odoris cum quadam acrimonia iucundi.

Vires. *Vtraque Stomachica eſt ac vterina calfac. & ſicc. 2. aper. Vſus præcipuus in vrina ac menſibus ciendis, cruditate ventriculi conſumenda, hydrope inchoato præſeruando, colica ac vertigine diſcutienda, vlceribus veſicæ ſolidandis: maſticata emendat oris fœtorem. Cocta in oleo contuſa & impoſita renibus ac pectini vrinam proritat.*

Varias quidem ingreditur compoſitiones, ſed alieno titulo inſignitas.

CXXIV. Cydonia malus.

Μηλέα κυδωνία, Cotonea malus, *Quittenbaum.*

Mala-

Mala Cotonea	hortenſis	Mala minora, *quæ præferuntur.*
	ferens	Mala majora vulgo pyra ſeu ſtruthia.
	ſylueſtris	Mala media, i.e. notha, *quæ proueniunt ex cotoneis,* quæ ſtruthiis inſita fuêre vel contra.

Videatur malus Cotonea, *Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Caſt.* Malus cydonia, *Lon. Tab. Cam.* Cotoneus, *Cord. hiſt.* Cotonea & Cydonea mala, *Lob.* Mala rotunda minora, nonnullis χρυσόμηλα ab exteriore cutis colore, *Dod.* Mala cotonea minora, *C.B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Mala ipſa exiccata. *Semen* ſeu *grana.*

Vires. *Mala cotonea ſtomachica ſunt refrig. 1. ſicc. 2. aſtringunt, nutriunt. Vſus præc. in vomitu, alui fluxu, ſingultu, laxitate Stomachi.*

N. *Ante cibum ſumpta aluum conſtipare creduntur, è contra à paſtu, laxare.*

Semen: *Refrig. & hum. mucilagine ſua lenit, acrimoniam obtundit. Vſus precip. ad linguæ ariditatem leniendam (gargariſm.) ad dolorem hæmorrhoidum ſedandum (in clyſteribus) ad ophthalmiam ſanandam (mucilago cum Aq. roſarum facta & impoſita) ad ſciſſuras mammarum ſolidandas, ambuſtaque curanda, &c.*

PRÆPAR.

1. *Condit.* Condiuntur Cydonia (ſiue integra, ſiue in fruſta conciſa) ſeparato cortice ſemineque exempto: aromatizanturque cinamomo, caryophilliſque infixis.

2. *Vinum.* Eſt ſuccus liquidus, cui admixtum eſt tantillum ſacchari.

3. *Rob. Cydonior.* Eſt ſuccus inſpiſſatus ad mellis conſiſtentiam, dicitur aliàs ſyrupus Imperatoris.

4. *Diacydonium.* Ex ſucco acido & ſacch. ¦. *Vide Diſp.*

6. *Marmelata.* Eſt citonior. dulcium decoctio (per manicam Hippocratis) filtrata, cum ſaccharo inſpiſſata & in ſcatulas vt congeleſcant effuſa.

7. *Mina Cydonior. ſimplex.* Syrupus & ex ſucc. dulcior. p. xij. vini p. v. & ſacch. p. iij.

8. *Mina Cydonior. aromatiZata.* Syrupus eſt ex ſucc. acidor. p. ij. vini p. v. mellis p. iij. & Cinam. V. Diſp.

9. *Diacydonites vel Diacydoneum ſimplex.* Ex carne Cydonior. ſcil. atque ſacch. ana. V. D.

10. *Diacydonites vel Diacydonium compoſitum.* Diuerſæ deſcriptionis extat. V. Diſp. A. & N.

11. *Diacydonites Laxatiuum.* Vid. Diſp. Aug.

12. *Eſſentia ſeu ſpiritus.* Ex ſucco dulci fermentato: *raro in vſu eſt.*

12. *Ol. per infuſionem.* Ex cydoneis non excorticatis ſucco Cydon. & $\overset{o}{oo}$ omphacino. V. D.

D.

CXXV. *Daucus.*

Δαῦκος Daucus, Daucum, & Daucium, *Mohrenkümmel.*

N. *Dauci nomine plantæ binæ officinis veniunt. Daucus ſcil. Creticus, de quo hic; & Daucus vulg. ſeu officinarum.* Vide Paſtinaca ſylueſtris.

Dicitur Daucus 1. *Matth.* Daucus Cretenſis verus, *Dioſc. Lob. Ger.* Dauc. Creticus *Caſt. Tab.* Dauc. foliis fœniculi tenuiſſimus *C.B.* 1.

Naſcitur ſponte in Inſula Creta, vnde

vnde nomen quoque habet, tum quoque in Italia: *Semen* ſolum noſtratibus officinale eſt.

Vires. *Vterinum inprimis eſt, & diureticum Calf. & ſicc. 2. aperit, incidit, flatus diſcutit. Vſus precip. in menſibus obſtructis, ſuffocatione & dolore matricis, in colica flatulenta, in ſingultu, dyſuria, tuſſi chronica.*

N. *Ingreditur Compoſitionẽ Theriacæ.*

CXXVI Dictamnus Creticus.

Dictamni officinales ſunt
- Dictamnus Creticus, *Cretiſcher Diptam: De quo hic.*
- Dictamnus vulgaris ſeu albus officinar. *Vide Fraxinell.*

Dicitur Dictamnus, *Brunf.* Dictamnum. *Matth. Lob. Caſt.* Dictamnum Creticum. *Matth.* verum, *Dod.* Dictamnus verus, *Cord. in D.* Dictamnus Creticus, *Trag. icon. Cam.* Dictamnus Creticus, *C. B. 1.*

Naſcitur in Creta foliis craſſioribus & villoſioribus, in hortis Italiæ maioribus, minuſque incanis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Vterina inprimis eſt herba, ac alexipharmaca. Calf. & ſicc. atten. abſterg. aper. Vſus prac. in obſtructis menſibus, in partu accelerando (intrinſecus & extrinſecus) in Ictibus venenatis, in ſpeculis extrahendis.*

CXXVII. Dipſacus.

Eſt
- Satiuus.
- Syluest.
  - Maior. *Hic vſualior.*
  - Minor. *Et hic adhiberi poteſt.*

Videatur Δίψακος, *Fuchſ. Dod. Tab. Ger.* Labrum Veneris, *Matth. Cord. in D.* Carduus Veneris, Carduus fullonũ, *Lob. Trag.* Diſp. ſylu. aut Virga paſtoris, *C. B. 3. & 4.* Germã. *Rartendiſtel*

Creſcit locis aſperis arenoſis: Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix ſed rariſſime: hinc *Vermiculi* in echinis reperti.

Vires. *Radix teſte Matthiolo ſicc. abſtergit. Vſus. præcip. in Rhagadibus ani ſolidandis (decocta cum Vino.) commendatur in verrucis abigendis.*

Vermiculi (vel radix) de collo ſuſpenſi quartanam arcere creduntur: eoſdẽ cũ oleo roſac. vel ſimili contuſos paronichiã ſanare, author eſt Matthiolus.

CXXVIII. Doronicum.

Aconicum pardalianches Theophraſti, *Matth. Tab.* Doronicum Auſtriacum alterum. *Cluſ. Cam.* Doronicum 2. longifolium, *Tab.* minus, *Ger.* Doronicum radice repente; Eidem. Doronicum radice dulci, *C. B. 1.* German. *Gemſevvurtz, Schvvindelkraut.*

Creſcit in Auſtria, Styria, Heluetia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Accedit ad calfac. & ſicc. gr. 3. diſcut. alexipharmaca eſt. Vſus præcipuus in Vertigine, Vteri inflatione, palpitatione cordis, venenoſi morbis ac morſibus (nimirum ſignaturam Scorpionis habet.*

N. *Sunt qui aconitum pardalianches eſſe volunt, adeóque noxium (vt Matth.) Cui tamen moderni minimè ſubſcribunt.*

CXXIX.

E.

CXXIX. *Ebenus.*

Lignum exoticum eſt in medicina nullius vſus, præter quàm quod Paracelſus oleum, ac ſal eius maxime commender. *Ol.ſtillat.* collaudat in *doloribus arthriticis*, *Podagra*, *Paralyſi*, *morbis venereis* & pustulis (extrinſecus ſcilicet loco affecto inunctum) Sal celebrat vi purgandi (forte facultatem purgatricem ſtimulandi) in podagricis, paralyticis, item virtute mundificandi vulnera. Vide Paracelſ. de Xylo Hebeno. German. *Ebenholtz.*

CXXX. *Ebulus.*

Καμαιάκτη Dioſcoridis. h.e. Sambucus humilis. Ebulus, *Trag. Matth. Fuchſ. Lob. Caſt. Tab.* Ebulus ſeu humilis ſambucus, *Dod.* Ebuli & Sambuci alterum genus, *Lon.* Sambucus humilis ſeu Ebulus, *C. B.* 5. Germ. *Niderholder, Attich.*

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia Cortex interior, *Semin* & *Baccæ.*

Vires. Flores *calfac. & ſicc. diſcut. emol. reſol. ſudores mouent vt ſambuci flores.*

Eadem vi pollent folia *& inprimis ad podagricos dolores ſopiendos, tumoreſque aquoſos diſcutiendos, adeòque & herniæ aquoſæ conueniunt.*

Cortex *interior maxime radicis (præterquam quod aquoſos & ſeroſos humores totius corporis per aluum educit.) calf. & ſicc. diſcutit, emollit. Vſus præcip. (vt florum) in inflammationibus, Eryſipelate, & ſim.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.
2. *Spiritus.* Ex floribus fermentatis.
3. *Rob. Ebulin. ſeu pulpa baccar.*

Vires. *Aquas blande detrahit, ſudoreſque mouet.*

4. *Tinctura ſeu Eſſentiæ granorum Ebuli.* Fit & vſurpatur eodem modo, quo tinctura Sambuci.

Vires. *Tinctura hæc ſpecificum eſt remedium contra hydropem, cachexiam, vteri ſtrangulatum, cuius paroxyſmum ſudore mediante fugat.*

De Cortice & ſemine, vide in purgantibus

CXXXI. *Endiuia.*

Σέρις, Intybus ſatiua, *Endiuien.*

Eſt { Maior latifolia, *quæ intelligitur ſimpliciter ſic dicta.*
Minor anguſtifolia (dicitur ſcariola,) *quæ priori ſubſtitui poteſt.* }

Prior dicitur Intubus ſiue Endiuia, *Trag.* Intubus maior, *Matth.* Intubum ſatiuum latifolium, *Fuchſ. Lob.* Intybum ſatiuum, *Cord. in D. Dod. Ger.* Intybus ſatiua maior, *Caſt.* Seris (ſiue Endiuia alba,) *Lob.* Endiuia hortenſis, *Cam.* Intybus maior ſatiua ſiue cichorium domeſticum, *Tab.* Scariola Arabum interpretibus Seris domeſtica latifolia Dioſcor. Intybus ſatiua latifolia ſiue Endiuia vulgaris, *C. B.* 1.

Colitur in hortis, ſolo gaudens opimo. Floret Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen, rariſſimè *Radix.*

Vires. *Epatica eſt nobiliſſima, refrig. & ſicc. 2. abſterg. aperit. diuretica eſt. Vſus frequentiſſimi in febribus bilioſis.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta.

2.*Succus*. Ex foliis.

3.*Syrup.de Endiu.ſimpl.*ex ſucco & ſaccharo.

4 *De Endiu.compoſ.*Vid.D.

5.*Syr.Byzantinus*.V.D.

6.*Diaſer.Andernac*. V.D.

7.⊖.Ex planta incinerata.

CXXXII. *Epatica Nobilis.*

Epatica alba, Trifolium nobile, Epatica, *Brunf.* aurea, *Brunf.Tab.* Trifolium magnum ſeu aureum, *Trag.* Trif. aureum. *Dod.Lon.* aureum magnum, *Caſt.* Trinitas, *Matth.Cord.h. Caſt.* Hepaticum trifolium, *Lob.Cam.Ger.* Hepatica trifolia, *Cluſ.hiſt.* Trifolium Epaticum flore ſimplici, *C. B.* 1. German. *Hertz oder leberblümlein, gülden leberkraut, edel leberkraut.*

Florere incipit veris initio, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calf.& ſicc.moderate(al.refr.) ſub abſtring. ſanguinem mundificat, Epatis ac Lienis obſtructiones reſerat, vrinas ciet. Renes& veſicam abſtergit, Herniam curat.*

PRÆPARATA.

▽.Ex planta integra.

CXXXIII. *Epatica ſtellata.*

Hepatica ſtellaria, *Tab.* Matriſylua, *Trag.Cord.in D. Lon.* Aſperula, *Lob. Ger.* Aſperula odorata. *Dod.Caſt. Cluſ. hiſt.* Apetine ſylu.quædam, *Cord.* Aſperula ſeu Rubedo montana odota, *C.B.* 1. Caprifolium aliis. German. *Steinleberkraut, Hertzfrevvd, VValdmeiſter.*

Gaudet ſolo nemoroſo; Floret April. Maio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & ſicc.ſeu temperata potius eſt, Epati ac cordi familiaris. Vſus pracip.in obſtructo Epate ac meatu biliario & hinc in Ictero, in Epate calidiore refrigerando. Extrinſecus in temperie calida Epatis(cataplaſ.) in tumoribus calidis. Quin & pedibus alligata parturientium partum accelerare dicitur.*

N. *Plantula eſt noſtratibus familiariſſima, quippe vix quidam è Francofurtenſibus erit, cuius potum Maio menſe non ſubornet, ſaporem conciliando gratiſſimum.*

CXXXIV. *Equiſetum.*

Ἵππουρις, Herba Equinalis, Cauda Equina, *Roſzſchvvantz, Pferdeſchvvantz, Schafftentzevv.*

Varij eſt generis. Eſt enim Equiſerum paluſtre varium, eſt ſyluaticum, eſt pratenſe, eſt denique aruenſe. Et hæc etſi viribus conueniant, attamen vſuale eſt pratenſe.

Dicitur Hippuris altera, *Trag.* Equiſetum alterum, *Matth.* Equiſetum, *Fuchſ ico. Cord.in hiſt.* Hippuris maior prima, *Lon.* Hippuris fontalis & Equiſetum 2. Dioſc. *Lob.* Hippuris minor, *Lob.* Equiſetum paluſtre maius, *Tab.* paluſtre, *Ger.* Equiſetum pratenſe longiſſimis ſetis, *C.B.* 8.

OFFICIN. NAT.

Caules cum foliis ſuis

Vires. *Vulnerarium eſt frig. ſicc.* 2. *inſpiſſat, aſtring. Vſus precip.in hamorrhagiis ſiſtendis, in exulceratione & vulneratione Renum Veſicæ, interaneorum tenuium, &c.*

PRÆPAR.

PRÆPARATA.

∇ *ſtillat*.

CXXXV. *Eruca*.

Εὔζωμον, Arab. Legit, *Raucken*.

Eruca {
- *Paluſtris*, creſcit iuxta riuulos.
- *Syluestris*, creſcit in locis arenoſis, floret Iunio, Iulio, &c.
- Hortenſis, Εὔζωμον, Legit, *vveiſſer Senff*.

Ex his infertur in officinas potiſſimum hortenſis latifolia, *C. B.* 1. quà tamen acrior eſt ſylueſtris.

Dicitur Eruca, *Brunſ. Matth. Cord. in D. Caſt.* Eruca ſiue Rucula marina maior & Sinapi 8. *Trag.* Eruca ſylueſtris, *Fuchſ. ico. Lon.* Sinapis alterum genus, *Fuchſ.* Erucula maior, *Cord. h.* Eruca ſatiua, *Matt. Lob. Dod.* Eruca maior, *Cam.* Eruca latifolia alba ſatiua Dioſcor. *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. ſicc. intenſe.* (3) *vſus præcipuus in Venere ſtimulanda, apoplexia præſeruanda. Extrinſ. (impoſita radix) extrahit oſſicula fiſſa, pituitam è cerebro prolicit (in apophlegmatiſm.)*

CXXXVI. *Eryngium*.

Iringus, Aſter Atticus, Centum capita, Inguinalis, *Mannstrevv*, *Rendendiſtel*, *Brackendiſtel*.

Gaudet locis herboſis, arenoſis, floret Iulio.

Ex Eryngiorum generibus officinale eſt Eryngium primum, *Trag. Lon.* Eryngium montanum ſiue campeſtre, *Matth. Caſt.* Eryngium, *Fuchſ. Cord. in D. Tab.* Eryngium mediterraneum, *Ger.* Eryngium campeſtre, *Dod. Caſt.* Vulgare, *Cluſ. hiſt.* Eryngium campeſtre mediterraneum, *Lob.* Eryng. vulgare, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda Sole exiſtente in Cancro.

Vires. *Epatica, nephritica & alexipharmaca eſt, temperate calida, mediocriter ſicca, aper. diſcut. Vſus præc. in obſtructis menſibus, vrina, Epate, Veſica biliaria, Liene, &c. & hinc in ictero, vt & (teſte Galeno) in Colica.*

PRÆPAR.

Condita radix.

CXXXVII. *Eryſimon*.

Variorum eſt generum è quibus vſualius eſt Ἐρύσιμον, 1. *Tab.* Eryſimon vulgare, *C. B.* 1. Irio, *Matth. Cord. in D. Lon.* Verbena fœmina & Sinapi 7. *Trag.* *VVegſenff*, *Hederich*.

Creſcit iuxta vias: Floret Iulio, Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac *Herba*.

Vires, *Calfac. & ſicc.* 3. *attenuat, aperit, expectorat, Vſus præcip. in mucilagine contumaci pulmonum atque tuſſi chronica. Extrinſec. in Cancro non exulcerato, tumoribuſque renitentibus mammarum.*

PRÆPARATA.

Syr. de Eryſimo Lobelij. Vid. l. 2.

CXXXVIII. Eupatorium.

Eupatorium { Veterum ſeu græcorum. *Vide Agrimonia.*
Meſuæ. *Vide Ageratum.*
Cannabinum: *Deſcribitur hoc loco.*

Dicitur Eupatorium Cannabinum, *C.B.*1. Herba S.Künigundis, *Trag.*1. *Tab.*Eupator.aquaticum, *Geſn.* Saluia, *Brunſ.* Eupatorium vulgare, *Matth. Dod. Caſt.* Eupatorium adulterinum, *Fuchſ.* Eupatorium Auicennæ creditum, *Lac. Lon. Cam.* Cannabina aquatica mas, *Lob.* German. *VVaſſerdoſt, Künigkraut, Hirtzgüntzel, Albkraut.*

N. Plerique hanc herbam Eupatorium Auicennæ cenſent. Bauhinus verò Agrimoniam pro Eupatorio & Græcor. & Auicennæ habendam eſſe monet.

Creſcit locis vliginoſis: Floret Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Flores & *Folia*, ſed raro.

Vires. *Calfac.& ſicc. ſaporis eſt amarinſculi, atten. aper. ſubadſtr. Epatica eſt vulneraria. Vſus præcip. in cachexia, catarrhis & tuſſi, menſibus retentis. Extrinſecus è nobiliſſimis eſt vulnerariis (vt & intrinſecus) menſes ciet balneatione, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis & floribus.
2. *Trochiſci de Eupat.* A.

CXXXIX. Euſragia.

Εὐφροσύνη, Euphragia, Euſraſia, *Augentroſt.*

Eligitur Euphraſia vulgaris ſeu officinarũ, *C.B.*1. Euphragia alba, *Brunſ.* Euſtagia, *Matth. Caſt.* Euphraſia & Euſraſia, *Fuchſ. Dod. Lob. Tab. Ger.* Vulgaris, *Lon.* Euphraſia Argentinenſium vel 2. & 6. *Trag.* Ophthalmica ſiue Ocularia, *Cord.*

Creſcit locis apricis, ſabuloſis Floret Iunio, Iulio, Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Ophthalmica eſt & Cephalica, calf.& ſicc.*2. *adſtring. diſc. ſaporis ſubacris: Vſus præcip. in oculor. ſuffuſionibus, caligine, memoria debilitata.*

PRÆPARAT.

1. *Conſerua.* Ex tota herba cum floribus.
2. ▽ Ex integra herba Iulio collecta.
3. *Vinum* nonnullis vſitatum eſt: fit infuſione ſummitatum pro potu ordinario.

F.

CXL. Faba.

Faba eſt { Vulgaris { ſatiua { major / minor } *de quibus hic.*
Syluestris.
Phaſeolus. *Faſeln, VVelſche Bonen.*
Lupinus. *Feigbonen.*

Videatur

Videatur Κύαμος Faba, *Brunſ. Tab. Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lon. Caſt. Cam.* Faba vulgaris, *Trag. Fuchſ. Cord. hiſt.* Boona ſiue phaſelus major, *Dod.* Faba maior recentiorum, *Lob.* hortenſis, *Ger. C.B.*1. Germ. *Bonen, gemeine Bonen.*

N. 1. *Sunt qui inter fabas & Boonas diſtinguunt, fabiſque nos carere volunt, boonis è contra frui. Verum enim vero etſi conſtet, fabas noſtrates à veterum deſcriptione nonnihil differre: attamen veriſimile videtur, differentiam hanc, à diuerſo loco natali potius dependere, quam ex diuerſa plantarum ſpecie, adeoque ſecundum Botanicum huius ſeculi ſagaciſſimum & peritiſſimum,* C.B. *fabas magnitudine figura coloreque differre, & quo maiores, eò magis in longitudinem eas eſſe depreſſas, quo minores, eò rotundiores. Vtut ſit, ſufficit nobis, quod viribus conueniant.*

N. 2. *Fabarum vſus prohibitus eſt à Pythagora, quia flores litteris ſuis nigris ſignaturam referant lugubrem, & animas mortuorum, quæ in iis habitent: ab aliis interdicitur, quia exiſtiment ſenſus iiſdem hebetari, inſomnia turbulenta excitari.*

N. 3. *Eſt & faba Indica purgatrix, cuius hiſtoriam ſi quis velit ipſemet legere poterit* 1. *apud Cluſ. lib.* 2. *exot. c.*30. 2. *in annot. ad Monard.* 3. *apud. Tabernam. Nimirum quia noſtratibus in vſu non eſt, deſcribere ſuperſedeo.*

OFFICIN. NAT.

Farina fabar. ſatiuar. & præcipue maiorum.

Vires. *Emplaſtica eſt, refrig. & ſicc.* 1. *incraſſ. exterg. vtilis intra corpus in diarrhæa, lienteria, &c. Extra, in maculis è ſole contractis, aliiſque cutis ſordibus extergendis (ſi illa fricentur) in ſuggillatis diſcutiendis.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus.

Vires. *Diuretica eſt, maximique vſus in maculis faciei extergendis, eaque fucanda.*

2. ⊖. Ex ſtramine incinerato.

Vires. *Summum diureticum eſt, vſitatiſſimumque in hydrope, calculo & vrina retenta.*

CXLI. *Fabaria.*

Τηλέφιον, Craſſula, Craſſula major, faba inuerſa, *Knabenkraut, VVundkraut, Donnerkraut, Donnerbonen.*

Vſuale eſt Telephium vulgare. *C. B.*1. quæ eſt Fabaria, *Matth.* Telephium, *Matth. Lob. Tab. Caſt. Cam.* Telephium album, *Fuchſ.* acetabulum alterum, *Cord. in D.* album, *Fuchſ. ico.* Faba inuerſa, *Lob.* Telephium alterum ſiue craſſula, *Dod.* vulgare ſiue ſecundum, *Cluſ. hiſt.* Craſſula ſeu faba inuerſa, *Ger.* Cotyledon, alterum Dioſcoridis, *Col.* ſcrophularia media vel 3. *Brunſ.*

Floret Iulio ac Auguſto. Creſcit circa muros, lociſque ſaxoſis.

OFFCIN. NAT.

Folia tantum.

Vires. *Matthiol. refrig. & hum. (Dodonæo refrig. & ſicc.) vulneraria eſt, aſtring. mundificat, præcipuique vſus eſt in conſolidanda inteſtinorum eroſione per dyſenteriam introducta, in curanda hernia, in maculis cutis detergendis, in ambuſtis medendis.*

PRÆPARATA.

▽. Ex fol. & floribus.

Farfara, *vide* Tuſſilago.

CXLII. *Ficus.*

Σύκη, Ficus, *Brunfelſ. Trag. Matth. Dod.*

Dod.Cord.hiſt. Bellon, *Lon.Lob.Caſt.* *Tab.Ger.* Ficus ſatiua, *Fuchſ.*communis *C.B.*1. Germ.*Feigenbaum.*

OFFICIN. NAT.

Fructus, (σῦκα.)

N. *Primitiæ fructus dicuntur groſſæ ficus ,ſiccæ in furno aut ſole exiccatæ, caricæ,aliis paſſæ.*

Vires. *Caricæ calf.* 2.*(recentes moderatius :) vtraque humect. pulmonariæ ſunt,& bechicæ,arenulis Renum & veſicæ medentur, venenis reſiſtunt : præcipui vſus ſunt in variolis & morbillis ad cutem pellendis,maturant, molliunt,attrahunt,vnde & bubonibus peſtilentialibus (innuente Scriptura)conferũt,muliérculis noſtratibus, appropinquante partu, ficuum toſtar. eſus ad partum facilitandum eſt familiariſſimus. Quin & familiare eſt ſuper ficus* 🜄 *accendere,brodiumque ad tuſſim ſedandam propinare.*

CXLIII. Filipendula.

Φιλιπένδυλα, Filipendula' œnanthe, ſaxifraga rubra,*rohter, Steinbrech.*

N. *Dicitur Oenanthe veterum, quia viribus aliquantum conueniunt.*

Vſualis eſt filipendula vulgaris,*C.B.* 7.Filipendula,*Trag.Dod. Matth. Cord. hiſt. Lon. Caſt.Tab.* (cui & ſaxifraga rubra,)*Ger.*Oenanthe, *Fuchſ.Cord. in D.Lob.*

Naſcitur ſolo herboſo. Floret Iunio & Iulio.

OFFICINALIA NATIVA.

Folia & *Radix.*

Vires.*Calf.& ſicc.* 3.*attenuat,abſtergit,ſubaſtring. diſcut.diuretica eſt:Vſus præcip. eſt in tartarea mucilagine pulmonum, Renum veſicæ ac articulorum, in colica flatulenta , in albo mulierum profluuio. Extrinſecus in tumore hæmorrhoidum.* Doſis ʒj.

CXLIV. Filix.

Πτέρις, πτέριον, *Fahrn , Fahrnkraut, VValdfahrn.*

Mas non ramoſa (plurium pedicillorum.)
Fœmina ramoſa (vnius pedicelli)
vtraque promiſcuè vſualis.

Mas dicitur Filix, *Brunf.* vulgatis, *Trag.*mas, *Matth.Fuchſ.Dod.Lon.Lob. Caſt.Tab.Ger.*fœmina, *Geſn.Cæſalp.* Filix non ramoſa dentata,*C.B.* 3.

Fœmina inſcribitur,Filix ſylu *Brunf.* Filicis majoris genus,*Trag.*Fil.fœmina, *Matth.Fuchſ. Dod.Lob.Caſt. Tab.Ger.* Thylypteris,Filix fœmina,*Cord. in D.* Filix mas major ſiue fœmina credita vulgo,*Cluſ.* Filix ramoſa major pinnulis obtuſis non dentatis, *C.B.*1.

Naſcitur locis opacis nemorum: viret tota æſtate , nocte D.Iohanni ſacra ſemen profert : noui qui dicto tempore id collegerunt,verum,qua vtilitate,ignoro.

OFFICIN. NAT.

Radix inprimis Filicis fœminæ.

Vires. *Splenetica eſt,calfac. & ſicc. amara eſt, ſubaſtr. aperit. Vſus præcip. in obſtructionibus viſcerum & inprimis Lienis & Vteri. Extrinſecus commendatur ad ambuſta(extracta mucilago.)*

N, *Grauidis inſenſa cenſetur.*

CXLV. Fœniculum.

Μάραθρον. Fœniculum , *Brunf. Trag. Fuchſ. Cord. in D. Tab.* Vulgare *Ger.* fœniculũ noſtrum vulgare,quibuſdam Hippomarathrum putatum, *C.B.* 1. Germ. *Fenchel.*

Creſcit locis cultis , aridis ; Floret Iulio , Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu *Summitates*. *Radix* (quæ vna ex radicibus 5. aperientibus famoſis.) *Semen*.

Vires. *Folia calf.2.ſicc.1.aper.reſolu. diſcut.diuretica.carminatiua & bechica ſunt, ventriculum roborant, lac augent, viſum confortant, aſperam arteriam leniunt.*

Radix & *ſemen calfac.3. adeoque inſuper vſus creberrimi in humorum & flatuum diſcuſſione, & ad peripheriam expulſione.*

N. Semen *adhibetur ſæpiſſime ad corrigenda purgantia, vt & ad flatus diſcutiendos.*

PRÆPAR.

1. *Confectum Semen.*

2. ▽. Ex integra planta incisa.

3. ▽. Ex ſemine.

N. *Ophtalmica eſt inter vſitatiſſimas.*

4. ✿ *ſtillat*. Ex ſemine.

5. ⊖. Ex planta incinerata.

CXLVI. *Fœnum græcum.*

Fœnogræcum, *Fenugreck, Bocksborn.*

Eſt { Satiuum: *Hoc vſuale.* / Syluestſ. *minus vſitatum.* }

Dicitur fœnum græcum, *Trag. Matth. Lob. Lon. Dod. Caſt. Cam.* Fœnogræcum, *Fuchſ. Cord. in D.* fœnum græcum ſatiuum, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Semin ſolum ex ſatiuo ſcilicet deſumptum.

Vires. *Calfac.2.ſicc.1.emollit, digerit, maturat, diſcutit, paregoricum eſt, vſuſque adeo famoſi, vt cataplaſma dictarum intentionum Chirurgis vix vſitatum ſit, quin fœnugræcum vel huius mucilaginem contineat, Crebrique vſus eſt in clyſteribus emollientibus, mucilaginoſa quippe ſua ſubſtantia obtundit acrimoniam, inteſtinaque eroſa oblinit. inſuper conducit eius mucilago ad oculorum ſuggillationes diſcutiendas (impoſita)* Vide Hartm. pract.

PRÆPARATA.

Mucilago. Extrahitur beneficio coctinis in ▽.

CXLVII. *Fragaria.*

Κόμαρον, Fragaria, *Brunſ. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Caſt. Ger.* Fragaria vulgaris, *C. B.* 1. Fragula, *Cord. hiſt.* Fragula & Trifolium fragiferum, *Tab. Erdbeerkraut.*

Creſcit locis opacis: Floret Martio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu herba & *Fructus* in præparatis.

Vires. *Herba refrig. & ſicc. moderatè, ſubaſtring. diuretica eſt, vſuſque crebri in ictero, vt & in gargariſmis & balneis, in cataplaſmatis, &c.*

Fructus,) fraga.) *Refriger. & humect. Splenetica sũt ac nephritica, Veneris reſiſtunt, quia autem facilè putreſcunt, non adeo commode comeduntur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta florida: Abſtergit lentigines & maculas.

2. ▽. Ex fructibus.

N. *Sitim & æſtum febrilem extinguit, vrinam ciet.*

3. *Syrup.* Ex ſucco fragor.

4. *Spirit.* Ex ſucco fermentato, qui tamen vſus rarioris.

5. *Tinctur.* E baccis cum ▽ propria.

CXLVIII. *Fraxinus.*

Eſchbaum, { Excelſior. *Hæc officinalis*
Eſchern, { Humilior. *Minus vſualis*

Dicitur Fraxinus, *Brunfelſ. Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Tab. Caſt.* Fraxinus excelſior, *C.B.* 1.

Floret Aprili & Maio: Semen fert Autumno. Creſcit in ſyluis opacis.

OFFICIN. NAT.

Folia. Cortex, Lignum, Semen.

Vires. *Folia ſiccãt validè, curantque ictus ſerpentum, ſed vſus ſunt rarioris.*

Cortex & Lignum, *ſiccant itidem, attenu: Splenis duritiem ſpecifice emolliunt, diuretica ſunt ac lithontriptica, eaque non è poſtremis.*

N. *Sunt qui lignum die Ioannis Baptiſtæ cæſum, vulneribus ac contuſionibus ſolo affricatu mederi credunt, cedunt autem id alij ante ſolis ortum, alij ipſo meridiano temporis puncto.*

Semen *(foliis adhærens) calfac. & ſicc. validè, conducit Epaticis, Pleuriticis, Calculoſis.*

N. *Colligendum hoc eſt autumnali tempore.*

PRÆPARATA.

1. *Extract.* Ex corticibus per ∇ appropriatam, liquore aliquo acido acuatam, vbi excellit ∇ ex tenellis fraxini foliis deſtillata. *Quercetan. in P. R.*

2. oo *ex ligno:* Fit deſtillando modo communi.

3. ⊖. Ex cinere corticum.

N. *Sal ex ligno incinerato, vulneribus intus & extus cum felici ſucceſſu vſurpatum vidi.*

CXLIX. *Fraxinella.*

Dictamnus albus (propter radicem albam) ſiue fraxinella, *C.B.* 5. Polemonium, *Tab.* Dictamnus putatus, *Brunf.* Dictamnus vulgaris, *Trag. Cam.* Officin. *Lon.* Dictamnum album, nonnulli pumila fraxinus, *Matthiol. Caſt.* Tragium primum, *Dioſcor. Lob.* Dictamnus noſtra, *Cord. in D.* Fraxinella, *Cord. hiſt. Dod. Cluſ. Ger.* German. *vveiſſer gemeiner Diptam, Eſchervvurtz.*

Creſcit in rupibus: Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Radix verno tempore colligenda.

Vires. *Eſt cordialis, alexipharmaca, vterina, cephalica, amara, calfac. & ſiccat, aperit, vermes necat: Vſus præcipui in morbis malignis, in Epilepſia, aliiſque affectibus capitis, in obſtructione vteri, &c. Extrahere quoque dicitur ſpicula cuti infixa.*

CL. *Fumaria.*

Κάπνος, Fumaria officinarum & Dioſc. *C. B.* 1. Fumus terræ, *Brunfelſ. Cam.* Fumaria, *Trag. Matth. Fuchſ. Cord. in* D. *Dod. Lon.* 2. Flore albo, *Tab.* Capnos, *Lob.* Fumaria maior, *Caſt.* Fumaria purpurea & alba, *Ger.* Germ. *Daubenkropff, Daubenkœrbel, Frdrauch, vvilde Rauten.*

Creſcit paſſim in hortis, vineis, &c. Floret Maio & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Splenetica eſt ac Epatica: attenuat, ſeroſos, bilioſos ac aduſtos humores ſenſim expurgat, viſcera reſerat, reſerata roborat, ſanguinem purificat. Hinc vſus præcipui, in ſcorbuto, aliiſque morbis meſentery & Lienis, in Ictero, in ſcabie omnis generis, & ſim.*

PRÆPAR.

1. ∇. Ex herba cum floribus.
2. *Oleum ſtillat.* quod rarum.

3. *Succus inſpiſſatus.* Doſis ad ℥j.
4. *Conſeru.* ſummit.
5. *Syr. ſimpl.* Ex ſucco.
Compoſ. Vide Diſp.

6. *Pilul. de fumaria.* Purgant bilem, ſeroſoſque humores.
Doſis ℨj. *ad* ℨij.
7. ⊖ *fumariæ.* Ex herba incinerata.

CLI. Fumaria bulboſa.

Fumar. bulb.
- radice caua 1. *Hæc vſualior.*
- radice non caua
  - maior 2. *Hæc ſurrogari priori poteſt.*
  - minor 3.

1. Dicitur, Ariſtolochia rotunda, *Brunf.* Ariſt. rot. vulgaris, *Trag. Fuchſ.* (cui & Piſtolochia,) *Cam.* Fumaria altera, *Matth. Caſt.* Capnos Chelidonia, *Lon.* Radix caua maior, *Dod. Cluſ. hiſt.* Fum. Caua herbariorum, *Lob.* Germ. *Frdkrant, falſch Holvvurtz.*

2. Fum. bulb. radice non caua dicitur Ariſtolochia rotunda vulgaris radice ſolida, *Trag.*

Creſcunt in dumetis, locis frigidis & opacis, vt & in vineis, Florent Aprili.

OFFICIN. NAT.

Radix: rato *Herba* cum floribus.

Vires. *Calf. 2. ſicc. 3. abſterg. ſubaſtring. aperit. Epatica eſt, Vterina, Alexipharmaca, ſudorifera, diuretica, & vulneraria. Vſus precip. in ciendis menſibus, lochiis: fœtum mortuum expellit, Ictero medetur, ſanguinem mundificat, adeoque & ſcabiei ſuccurrit. Extrinſecus commendatur quam maxime ad vulnera etiam inueterata & fiſtuloſa, vtpote quæ mundificat & conſolidat; ad ſcabiem, ad dolores podagricos (à frigidis humoribus) ad ſanguinem coagulatum in contuſionibus, ad putredinem oris.*

G.

CLII. Galanga.

Galgan, C. B.
- Maior, radice craſſiore, rubra minus odorata, &c.
- Minor, radice tenuiori, nodoſa intus & extra rubeſcente, ſapore acri inſtar piperis odore ſuaui.

N. *Hæc priori præfertur.*

Dicitur Galanga Minor, *Matthiol. Cord. h. Fuchſ. Lob. Lon. Tab. Acoſt. Ger.* Galanga minor officinar, *C. B. 2.* Galanga Indica, *Amat.*

Maior vocatur, Galanga maior, *Matth. Cord. hiſt. Lon. Fuchſ. Lob. Cæſalp. Tab.* Gal. craſſa, *Amat.* Iridis genus, *Cluſ. in Acoſt.*

N. *Galanga* (γαλάγγα) *quibuſdam Acori, nonnullis Iridis ſpecies videtur, minor à recentioribus Græcis Cyperus Babylonica nominatur. Arab. Galingia.*

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ eligenda ſaturato rubra, ponderoſa, bene odorata, ſaporis acris.

Vires. *Stomachica eſt, Cephalica ac Vterina: calf. & ſicc. 3. ſaporis acris, incidit, aperit. Vſus in cruditate ac inflatione ventriculi, vertigine, vteri obſtructione aliiſque totus corporis affectibus à frigiditate ac flatulentia oriundis. Extrinſecus commendatur ad roborandum caput (v. Errhinis.)*

PRÆPAR.

Spec. Diagalang. Vid. Diſp.

CLIII. Galega.

Galega, ruta capraria, *Matth. Caſt. Cam.* Ruta capraria, *Tab.* Galega, *Lob. Dod. Lon. Ger.* vulgaris, *Cluſ.* Galega vulgaris, *C.B.* 1. Germ. *Ganskraut*, *Fleckenkraut.*

N. *Quidam Onobrychin, alij Glaucum, nonnulli Polemoneum, alij Polygalam veterum eſſe iudicant: verum his omnibus Dioſcoridis deſcriptiones contradicunt.*

Colitur apud nos in hortis: Floret æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba collecta Iunio & Iulio.

Vires. *Celeberrimum eſt Alexipharmacum ac ſudoriferum, venenum, inprimiſque peſtilentiale inſigniter diſcutiens. Vſus eius præcipuus eſt in petechiis expellendis, aliiſque morbis peſtilentialibus, ipſaque peſte curanda. In morbillis. In Epilepſia infantum) exhibetur ſucci cochlear. 1.) in ictibus ſerpentum, in Lumbricis, (quos etiam extrinſecus applicata fugat.)*

N. *Herba hæc ſecus ac alia citra ſaporem eſt, & inſuper qualitatibus primis temperata.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta Iulio collecta.

2. *Conſeru.* ſummit. ſeu flor.

CLIV. Gallium.

Γάλλιον, Γάλιον, Γαλάτιον, Γαλέριον, Germ. *Megerkraut, VValdſtroh, vnſer Frauven Bettſtroh, VVegſtroh, lebkraut.*

N. *Nomen habet, quod coaguli vice γάλα, i.e. lac coagulet.*

- Luteum flor. luteo
  - vulgare.
  - paluſtre.
- Album flore albo
  - paluſtre.
  - minus.

Ex his præfertur primum, *C. B.* ſeu Gallium luteum, quod Dioſcoridis Gallium putatur.

Dicitur Gallium, *Fuchſ. Dod. Lon.* Gallium lutcum primum, *Tab.* Gallij primum genus, *Trag.* Gallium, *Matt. Caſt.* Luteum, *Cord. in D. Lob. Cam. Ger.* Gallium luteum. *C.B.* 1.

Creſcit paſſim locis aridis & arenoſis iuxta vias &c. Floret Maio, & hinc tota æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. moderate. Vſus eius potiſſimum externus eſt in hemorrhagia narium ſedanda (pulvis inflatus) in ſcabie ſimplici & maligna, adeoque in cancro mammarum, &c.*

N. *Rari vſus eſt apud practicos, ſolumque aſſeruatur pro compoſitionibus, quas ingreditur: vt vnguentum Martiatum, &c.*

CLV. Geniſta.

Geniſta, *Genſt, Genſter, Pfrimmenkraut.*

Vſualis eſt è Geniſtis non ſpinoſis, *C.B.* 1. Geniſta anguloſa & ſcoparia, ſpartium, *Lob.* Geniſta, *Brunf. Trag. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Cam. Tab. Ger.* Geniſta anguloſa, *Cord. hiſt.* Geniſta minor ſeu non aculeata, *Lon.* Geniſta ſcoparia vulgi. *Lob.*

Solo gaudet arenoſo & aprico. Floret integra æſtate.

OFFICIN. NAT.

Flores & *Semen.*

N. *Flos communiter luteus, rarius albus*

albus eſt.

Vires. *Splenetica & nephritica cenſetur, hinc & epatica, calf. & ſicc. 2. aper. atten. abſterg. calculum pellit, aquoſos humores educit, tam per vomitum, quàm per aluum & vrinas. Hinc vſus eius inſignis in obſtructione Epatis & Lienis, Meſenterij, adeoque in Hydrope, catarrhis, arthriticis affectibus.*

N. *Semen extrinſecus applicatum ſcrophulas conſumere dicitur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus & foliis.
2. *Conſeru.* Ex floribus.
3. ⊖. Ex incinerata herba.
4. *Conditi flores.*

Condiuntur autem flores (ſeu potius gemmæ (collecti menſe Aprili, antequam aperti fuerint, cum aceto & ſale, adhibenturque loco capparum, vnde & noſtratibus cippares. Germ. dicuntur, *Teutſch. Zapern.*

N. *Citra vomitum aſſumi poterunt.*

CLVI. Gentiana.

Gentiana (à Gentio inuentore ſic dicta,) *Entʒian.*

Gentiana { alpina { maior. / minor. / Gentianella. } / pratenſis. / paluſtris. }

Vſualis eſt ex his alpina maior lutea, *C.B.* 1. de qua notandum, quod reperiatur quoque floribus flauis, imò & albis, punctis carentibus.

Dicitur Gentiana, *Brunf. Matth. Fuchſ. Dod.* {*Cord. in D. Lon. Caſt.* Gentiana maior, *Matth. Lob.* flore luteo, *Cam.* Gentiana veterum, *Cluſ. hiſt.* Gentianæ 1. ſpecies, *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Radix collecta menſe Auguſto ac Septembri.

Vires. *Calf.* 3. *ſicc.* 2. *Alexipharmaca eſt, aperit, attenuat. Vſus præcipui in peſte, aliiſq; venenatis affectib⁹, in obſtructione Epatis, Lienis, &c. Et hinc in hydrope, tũ in ſuffocatione Vteri, in imbecillitate ventriculi, lumbricis, in febribus, in morſu canis rabid. &c. Extrinſecus adhibetur creberrime in vulneribus ac fonticulis mundificandis, renouandis, &c. in morſu canis rabidi arcendo (cum Theriaca impoſita.)*

PRÆPAR.

1. *Succus* inſpiſſatus.

N. *Creberrimi vſus eſt in febribus intermittentibus, in quibus ante paroxyſmum à ℨß. ad ℨj. vel ℈iiij. exhibetur, felici cum ſucceſſu.*

2. *Extractum* cum S. V. factum.

CLVII. Geranium.

Geranij multa recenſentur genera, officinis noſtris maxima ex parte inuſitata. Vſitatius tamen præ cæteris eſt, quod Geranium Robertianum dicitur, aliàs Gratia Dei, *Ruprechtskraut, Stichtkraut, Gottes Gnad, Rotlauffkraut,* (quia Eryſipelati mederi dicitur.)

Dicitur Geranium 3. *Brunf. Matth. Fuchſ. Lon.* Geranium Robertianum, *Lob. Dod. Cam. Tab.* Gratia Dei vel geranium quibuſdam, *Trag.* Herba Ruperti & Geranium 2. Dioſc. Geranium Robertianum primum *C.B.* 5. videlicet inter ſpecies Geranij folio cicutæ vel myrrhidis.

Gaudet locis opacis ac deſertis. Floret potiſſimum Aprili & Maio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Temperatum eſt in cal. & frig. moderatè ſiccat,ſubaſtring.exterg.ſanguinem in corpore coagulatumreſoluit, vulneribus conuenit,ſanguinem ſcil.cohibendo, vulneraque mundificando. Vſus externus(omnium generum Geranij,)vulgaris eſt in cataplaſmatis,plantis pedum cum ſale & aceto applicandis,ad febrilem æſtum compeſcendum. adhibetur itidem ad mammarum fiſſuras, lactiſque diſcuſſionem (Robertianum impoſitum.)*

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex integra herba in fine April. collecta.

CLVIII. Glyzirrhiza.

Liquiritia,*Brunf.* dulcis radix,*Trag.* Glyzirrhiza, *Fuchſ. Cord.in D. Cam.* Glyzirrhiza altera, *Matth.* vulgaris, *Dod.Cam.Epit.* Glyzirrhiza ſiliquoſa, *C.B.*2. Germ. *Sützholtz.*

Creſcit locis ſylueſtribus & ſabuloſis.Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix ex Epiſcopatu Bambergenſi,vbi in copia creſcit, ad nos tranſmiſſa quæ ſole exiccata biennium integra manet.

Vires. *Calidit. & frigid. temperata eſt (ſeu moderatè calefacit) in reliquis ad humiditatem inclinat,pulmonica ac nephritica eſt, acrimoniam mitigans, expectorationem promouens,aſperitatem leniens,aluum infantum leniter molliens. Vſus præcipui,in tuſſi, raucedine, veſicæ eroſione,vrinæ acrimonia.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.*
2. *Syr.Compoſitus.* Vide Diſp.

CLIX. Gramen.

Gramen abſolute ſic dictum. Officinis graminis ſpeciem denotat, quam *Dioſcorides* ἄγρωστιν κατ' ἐξοχὴν, vocat,eſtque Gramen caninum ſeu aruenſe,*C.B.*1.Gramen,*Dod. Cord.in D. Caſt.* Gramen canarium medicatum, *Lob.* Gramen caninum,*Tab.Ger.* Germ. *Reh oder Oueckengraſz.*

Paſſim ſpontè prouenit, felicius autem in terra arida & arenoſa.

OFFICIN. NAT.

Potiſſimum *Radices*(collectæ menſe Maio vel Septembri) raro *Caulis* cum foliis,rarius *Semen.*

Vires. *Radix cuiuſcunque graminis refrig.& ſicc.aper.ſubaſtring.ſubſtantiæ eſt tenuis ac penetratiuæ.*

Herba ſeu folia intra ſiccitatẽ & humiditatem moderata ſunt,frigida gr.1. Vſus præcip.in obſtructionibus Epatis, Lienis,Vreterum, in expuitione ſanguinis(vbi ſuccus ex integra planta valet) in lumbricis necandis.Extrinſecus in dolore capitis leniendo (ſeligunt gramen ſeptem nodorum)in oculorum inflammationibus ac defluxionibus. (Has ſedare dicitur gramen trium nodorum, decreſcente Luna euulſum ac collo circumligatum,(in auribus purulentis,in odontalgia, in tumoribus podagricis diſcutiendis.

△ *ſtillat.*Ex radice Maio menſe collecta.

N.*Diarrhæam ſedat infantum ſi abdomen eâ lauetur.*

Eſt & graminis ſpecies, Gramen mannæ dictũ,inter gramina dactilodea, *C. B.*8. Cuius ſemen in cibum venit nomine Mannæ in German. ex Sileſiæ ac Poloniæ confinibus tranſportatum, ſemine milij ſolis non abſimile.De hoc vulgi opinio quod ex aere decidat, vnde & Mannæ nomen impoſitum eſt.

CLX.

CLX. *Granata.*

Mal' punica { Domeſtica, quæ pomifera eſt.
Sylveſtris, quæ flores ſolùm fert.

Videatur Malus punica, *Trag. Matth. Dod. Cord. Lon. Cam.* Mala punica, *Cord. in D. Bellon.* Malum punicum, *Lob. Caſt.* Malus granata, *Tab.* Malus punica, *C. B.* Germ. *Granaten.*

Vtraque arbor, quamuis exotica ſit, noſtratibus tamen in hortis colitur.

Officin. Nat.

1. *Poma*, eaque vel dulcia vel acida, vel acidodulcia, i. e. vinoſi ſaporis. 2. *Flores* collecti ex Granata ſylueſtri (*Balauſtia* dicuntur) tùm quoque interdum ex domeſtica (appellantur *Cytini.*) 3. *Cortex* pomorum (*malicorium, pſidium.*) 4. *Nuclei.*

Vires. Poma, *in genere cenſentur boni ſucci, ventriculo conuenientia, ſed pauci nutrimenti. Dulcia adhibentur in tuſſi chronica.*

N. *Quia ventriculo inflationes cauſantur, in febribus minus commode adhibentur.*

Acida, *frigida ſunt ac aſtringentia, ſtomachica. Vſus præcipui in febribus biliosis, in Gonorrhœa, in pica grauidar. compeſcenda, oriſque putredine corrigenda, & ſim.*

Vinoſa, (*acidodulcia. Granata muzæ*) *mediæ ſunt naturæ, inter dulcia ac acida, ad frigiditatem tamen aliquatenus accedunt. Cardiaca ſunt ac Cephalica. Vſus præcipui in Syncope ac vertigine, &c.*

Flores, *tàm Baluſtia, quàm Cytini einſdem ſunt naturæ, terreſtris ſcil. valide aſtringentis, inſpiſſantis, refrigerantis, ſiccantis, vnde & balauſtior. creberrimus vſus eſſe ſolet in omnis generis fluxionibus. E. g. Diarrhœa. Dyſenteria, vteri fluore, & ſim. in ſanguine vulnerum cohibendo, in gingiuarum laxitate emendanda, in Hernia curanda, &c.*

Cortex, (*malicorium, pſidion*) *eiuſdem cum floribus cenſetur naturæ, præcipuique vſus eſt in ſedando fluxu hæmorrhoidum narium, vteri, &c.*

Nuclei *refrigerant itidẽ, aſtringuntque, inprimis qui ex pomis acidis collecti.*

Præparat.

1. *Succus liquidus.* Ex pomis expreſſus, fermentatus & depuratus, qui nomine *vini granatorum* venit.

N. 1. *Præſtat Vinum ex pomis acidodulcibus.*

N. 2. *Ante præparationem huius vini, extremam cutem granis detrahere ſolent.*

N. 3. *Ad conſeruationem, nonnihil ſeminis Coriandri pulueriſati in Vino eodem ſuſpendunt.*

2. *Syrupus.* Ex ſucco granator. dulc. ac ſacchar. $\frac{2}{5}$. Vid. Diſpenſ.

3. Ex ſucc. granat. acidor. & ſacchar. $\frac{1}{5}$. Vid. Diſpenſ.

Grana Paradyſi.

Pariſzkœrner, vide Cardamomum.

CLXI. *Guaiacum.*

Lignum Indicum, Lign. Sanctum, Guaacan, Guaiacan, Palus ſanctus, *Frantzoſenholtz, Heiliz Holtz.* Arbor eſt exotica, procera quæ ex India Occidentali ad nos tranſportatur.

Eſtque Guaiacum {
magna matrice. Guaiaci 1. genus, *Monard. & Matthiol.*
propemodum ſine matrice, quôd priori præſtantius. Guaiaci 2. genus, *Monard. & Matthiolo.*

N. 1.

N.1.*Sunt qui prius Guaiacum appellant, poſterius legnum ſanctum: Verum quia apud Autores Synonyma ſunt, præſtat matrice, vti dictum ea diſtinguere.*

N.2.*Poſterius diuiditur à nonnullis in plura genera, quæ tamen non re ſeu eſſentia, ſed ſolo colore differre vult Matthiolus, idque pro diuerſitate maturitatis, quo enim maturius, eò ipſi nigrius eſt, & quantò minus adoleuerit, tantò magis ipſi albicat*

OFFICIN. NAT.

Lignum, Cortex, & *Gummi*, ſed raro.)

Eligendum eſt Lignum recens ponderoſum, ſucculentum (quod Carboni impoſitum fumigat.) Poſterius præſtat, quod colores ruffum, ſpadiceum, flauum, liuidumque ſimul mixtos habet.

Vires. *Lignum calf. & ſicc. ſudorem ac vrinam largiter promouet, adeoque ſanguinem mundificat, putredini reſiſtit. Vſus præcipui in Arthritide, Hydrope. Catarrhis, aliiſque morbis à phlegmate tartareave mucilagine aut flatibus oriundis: peculiariter ac ſpecifice curat luem Gallicam.*

Cortex. Minus calidus eſt quam Lignum.

Gummi (Reſina. (Gummi hoc mecũ communicauit Vir rerum nouarũ curioſus Adrianus Sonnemann, Materialiſta huius Ciuitatis, Affiniſque mihi dilectus, idque cũ felici ſucceſſu aliquoties in curanda L.G. fuiſſe adhibitum affirmauit. Sapore eſt acri, colore ac figurâ Laccam rerè repræſentante, pellucidam, friabile.

PRÆPARATA.

1. *Decoctum.* ℞. Guaiac. inciſi ℔j. Aq. fontan. ℔xij. poſt infuſionem 24. horarum coque ad ℔vij. plus minuſve; coletur pro ſudorifero, reliquum coquatur cum ▽ tantundem pro potu ordinario.

N. *Poſſunt & addit Liquiritia, paſſulæ, ſem. aniſi, &c.*

2. *Extractum viſcoſum & gummoſum.* Vide l. 2.

3. ⚇ *Rectificatum.* Fit deſtillatione. Vide l. 2.

Vires. *Exhiberi commode poterit intrinſecus in lue Venerea, aliiſque morbis diaphoreſi opus habentibus.*

Doſis gr. iij. v.

N. *Sunt qui oleum hoc pro oleo heracleino Rulandi habent, eiuſque vires admodum deprædicant in Epilepſia, expellendo fœtu viuo ac mortuo, in dolore dentium mitigando.* Vide Brendel. in Chymia.

4. *Spiritus.* Eſt liquor acidulus, vna cum oleo in deſtillatione collectus ac rectificatus. Vid. l. 2. de ſpiritibus.

N. *Spiritus hic acidus præter medicinales virtutes deſcriptas, vim habet perlas, corallia, &c. ſoluendi. Intus exhiberi poterit à ʒß. ad ʒj.*

5. ⊖. Ex cinere elixiuiatur, ſed paucum.

H.

CLXII. *Hedera terreſtris.*

Χαμαίκισσος, hedera humilis vulgaris, corona terræ, *Gundeireb, Grundreb, Grundmann, Erdephevv*, noſtratibus *Donnerreb.*

Eſt { vulgaris. *Hæc vſualis.*
montana. *Inuſitata.*

Nuncupatur, Hedera terreſtris, *Brunſ. Matth. Dod. Tab Ger.* Elatine, *Brunſ.* 4. Chamæciſſos *Trag. Fuchſ. Cam.* Chamæclema, *Cord. hiſt.* Corona terræ, *Lob.* Hedera terreſtris vulgaris, *C. B.* 1.

Creſcit

Creſcit paſſim circa ſepes : floret Aprili potiſſimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Saporis eſt amari & acris calf. & ſicc. vulneraria eſt, aperit, abſtergit. Vſus creberrimi in tartaro, tàm pulmonum, quàm renum, aliarumque partium, incidendo, reſoluendo, adeoque confert obſtructionibus inde natis & ictero: conducit eroſionibus & vlceribus viſcerum abſtergendis, conſolidandis, &c. Extrinſecus adhibetur creberrimè ad calculum renum reſoluendum (in balneis) ad dolores colicos reſoluendos (in clyſteribus.)*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba Maio collecta.

2. *Conſerua.* Ex floribus ſumm.

N. *Conſeruam compoſitam habent Auguſt.*

3. *Syrup. ſimpl.* Ex ſucc.

4. *Compoſ.* Vide Diſp.

5. *Succus.* Succum propinatum plurimos à morte liberaſſe refert Hollerius.

CLXIII. *Hedera arborea.*

Κισσός, κιζζὸς, Hedera, *Brunf. Trag. Cord. in D. Dod.* Hedera arborea, *Matth.* Nigra, *Fuchſ. Lon.* Hedera corymboſa communis, *Lob. Tab. Ger.* Hedera maior, *Caſt.* Hedera arborea, *C.B.* 1. Germ. *Ephevv, Eppich.*

Eſt { Arborea, *Hæc vſualis & iam nominata.* / Maior ſterilis. / Minor. }

Adhæret muris, arboribus, aliiſque rebus in altum exurgentibus. Viret per totum annum: Floret autumno, baccas fert hyeme.

OFFICIN. NAT.

Folia, Bacca, Lachryma ſeu *Gummi.*

Vires. *Herba calf. & ſicc. (Galeno eſt mixta natura, calfac. ſcil. & frigidæ) ſubaſtringit. Internus eius vſus, quia capiti nervoſoque generi aduerſatur, rarus eſt. Externus crebrior in achoribus exiccandis & ſanandis, in fonticulis ab inflammatione tutandis (imponitur quotidie folium) in Ozænis curandis, in aurium purulentarum dolore ſedando (miſcetur ſuccus cum ol. e.g. liliaceo.*

Baccæ: *Purgant per ſuperiora & inferiora, vnde & contra febres à vulgo exhiberi ſolent.*

Gummi *ſeu lachryma ex trunco hederæ maioris vulnerato & interdum ſponte exit, colore ex flauo rubeſcens, odore graue, ſapore acre. Pſylothrum à maioribus habetur inſigne ac causticum lenteſque interimere dicitur.*

N. *Noſtratibus in vſu non eſt, quippe gummi hederæ officinarum nec figura nec viribus deſcripto gummi conuenit. Purpureo nigricans eſt (adeoque Mumiæ non abſimile) fragile nec ſaporis acris, ſed velut aduſti, lignoſis ſegmentis ac ſordibus plerunque ſcatens.*

PRÆPAR.

Ol. ſtillat. Ex baccis cum ▽ fermentatis per Veſicam.

N. *Alij lignum, baccas ac gummi ſimul per Retortam deſtillando, oleum parant.*

CLIV. *Helenium.*

N. *Dicitur Helenium, quod è lachrymis Helenæ natum dicatur.*

Ἑλένιον, Elenion, *Trag.* Heleniũ, *Brunf. Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Enula, *Lon.* Enula Campana, *Brunf. Cam.* Helenium vulgare, *C.B.* 1. *Alantvvurtz.*

N. *Creſcit*

N. *Creſcit plerunque locis humidis: Floret Iulio.*

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ collecta antequam in ſtolones abierit, in taleolas ſecatur, inque vmbra exiccatur.

Vires. *Nonnullis calfac. & ſicc. 2. (Fernelio calf. 3. ſicc. 1.) abſtergit, diſcutit, aperit, pulmonica eſt, ſtomachica, alexipharmaca, ſudorifera, &c. Vſus præcipui, in tartaro pulmonum Renumque attenuando ac educendo, & hinc in tuſſi, aſthmate, in cruditatibus ventriculi emendandis, vreteribus reſeruandis, in peſte contagioſiſque morbis arcendis, in ſcabie, &c.*

PRÆPAR.

1. *Radix condita.*
2. ▽. Ex radice deſtill.
3. *Conſerua* Radicis.
4. *Extract.* Ex Rad.
5. *Vinum Emulatum.* Ex radice & muſto.

CLXV. *Herniaria.*

Dicitur Herniaria, *Dod. Cam. Tab. Ger.* Herniaria multigrana ſerpillifolia, *Lob.* Herba Turca, *Lob.* Polygoni genus, Herniaria appellata, *Cluſ. hiſt.* Millegrana, *Cord. hiſt.* Herba cancri minor, *Cord.* Polygonum minus, *Caſt. Matth.* Empetrum, *Trag. Lon.* Polygonum minus ſeu millegrana maior, *C. B.* 11. (videl. inter Polygoni minores ſpecies) Germ, *Harnkraut. Tauſenckœrner.*

Creſcit locis aridis ac arenoſis, nonnunquam tamen & circa ripas: Floret Iunio, Iulio.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu planta integra.

Vires. *Refrig. & ſicc. Vſus præcipui eſt in Hernia curanda, vrina cienda, renum ac veſicæ calculo atterendo, ventriculi ac aliarum partium mucilagine, incidendâ, educenda, bile ac aqua expellenda, adeoque in Ictero curando.*

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex herba.

CLXVI. *Hiſpidula.*

Æluropus, pes Cati piloſella montana, hiſpida, *C. B.* 5. *Ratzenfuſz.* Eſt ſpecies piloſellæ, (aliis Gnaphalij (parua admodũ, totaque fere tomẽtoſa, maximè verò floſculi, quos profert rubentes, interdũ albidos. *Videatur Renodæus.*

Naſcitur in collibus ac locis ſiccis & apricis: Floret Maio, Iunio.

OFFICIN. NAT.

Tota *Herba* cum floribus.

Vires. *Eaſdem vires obtinet, quas reliqua piloſellæ genera, vide auriculã muris: peculiari tamen proprietate pulmonum exulcerationi conferre ſtatuitur, & ſanguinis expuitioni.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta cum floribus.
2. *Syrupus ſimpl.* Vide Renodæum. ℥ *Compoſitus de pede Cati.* Vide l. 2.

N. *Noſtratibus Syrupus hic compoſitus vulgatiſſimus eſt.*

CLXVII. *Hordeum.*

Gerſte { hyemale. *Hoc præſtantius.*
eſt { æſtiuum.

Videatur Hordeum, *Brunf. Matth. Lob. Dod. Lon. Caſt. Ger.* hordeum maius, *Trag.* Hordeum polyſticum, *Fuchſ. Tab.* Hordeum ſecundum hyemale, *Cord. in D,* Hordeum polyſtichum hybernum, *C. B.* 1.

OFFICIN.

OFFICIN. NAT.

Semen & *Farina.*

Vires. *Refrig. & ſicc. 1. abſterg. aperit, dig. emol. eſt diureticum, nutritiuum.*

N. *Crudum ventriculo aliquatenus inimicum eſt, quippe flatulentum: tamen coctione corrigitur.*

PRÆPARATA.

1. ▽. *Hordei grammis.* Fit menſe Maio, colligiturque mane gramen rore adhuc madidum.

N. *Inſignis eſt efficacia in æſtu domando, extrinſecus in Cephalalgia mitiganda, oculorum defluxionibus calidis emendandis, &c.*

2. *Decoctum hordei, ſeu* ▽ *decoctionis hordei, Gerſtenvvaſſer.*

N. *Ad decoctum hordei ſumitur hordeum non excorticatum ſi intentio ſit abſtergere, exiccare: Excorticatum ſin animus ſit digerere, ſitimque extinguere, &c. Formulæ decoctionum vſitatiſſimæ, mulieribuſque notiſſimæ ſunt.*

CLXVIII. Horminum.

Sclarea, *Scharleyen,* { hortenſe odoriferum.
{ ſylueſtre.

Ex his officinale, quod Gallitricum, *Cam. Ger.* Gallitrichum ſatiuum, *Trag.* Sclarea, *Matth. Caſt. Cam. Tab.* ſcarlea, *Lob.* Horminum ſylu. 1. *Cluſ. hiſt.* Orminum ſatiuum, *Fuchſ. Cord. in D.* Oruala *Dod. Caſt.* Horminum ſclarea dictum, *C. B.* 3.

Floret Iunio, Iulio, ſolo gaudet opimo.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, ſed raro.

Vires. *Calf. & ſicc. abſtergit, attenuat: Vſus rari, niſi quod in vino cum floribus ſambuci & vitis ſuſpendi ſoleat.*

CLXIX. Hyoſciamus.

Iuſquiamus, Faba ſuilla, Herba canicularis, Dens caballinus, *Bilſenkraut, Bilſen, Dollkraut, Schlaffkraut, Sævvbō, Rindsvvurtz, Ziegeunerkraut.*

eſt { vulgaris vel niger, *C. B.* 1.
{ albus { maior, *C. B.* 2.
{ minor.

Ex his eligere monet Fernelius floribus albis, ſemineque albo, reliquis neglectis.

Inſignitur Hyoſcyamus albus, *Matth. Dod, Lob. Lon. Caſt. Cam. Ger. Tab.* Hyoſc. candidus, *Trag.* Apollinaris 3. *Cord. in D.* Hyoſcyamus albus maior vel 3. Dioſcoridis, *C. B.* 2.

Creſcit incultus: Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix, Semen, Folia.

Vires. *Refrig.* 3. *ſicc. 1. emollit mire, ſomnum inducit, ſtupefacit, acrimoniam mitigat, rationem perturbat. Vnde internus eius vſus rariſſimus eſt: exhibetur tamen ad hæmoptyſin curandum. Externus aliquatenus crebrior, ſcil. in tumoribus calidis, in podagra, in odontalgia (ſuſcipitur fumus ſeminis per infundibulum.)*

N. 1. *Trallianus amuletum antipodagricum ex radice facit: colligit eandem* ☾ *exiſtente in* ♒ *&* ♓ *ante* ☉ *lis occaſum, radicem non attingendo, ſed oſſe cuiuſcunque animantis mortui effodiendo, peculiariaque inſuper adiurationis verba ſuperaddit, quæ cum ſuperſtitioſa videantur, adſcribere ſuperſedeo. Videatur Trallian. l. 11. in fine.*

N. 2. *Antidota Hyoſcyami ſunt: lac caprinum,* ▽ *mulſa, ſemen cucurbitæ, ſem. Vrticæ, Sinapi, Raphanus, Cœpa, allium cum vino aſſumpta.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex fol. floribus ac ſemine immaturo deſtill.

2. 🝆 *expreſſum*. Ex ſemine albo recente, ſicco, calida ▽ a aſperſo, inſolato tritoque.

N. *Alij macerant Hyoſcyamum cum ſemine ſuo immaturo in Omphacino: Hinc exprimunt & coquunt.*

3. *Extractum ſeu ſuccus Hyoſcyami.* Ex radice menſe Septembri vel Martio cum germinibus tenellis exprimitur ſuccus, depuratur ac digeritur, vt rubicundo colore tingatur.

N. *Ingreditur laudanum opiatum*, Quercet.

CLXX *Hypericum.*

Ὑπερικὸν Hypericum, *Brunſ. Matth. Fuchſ. Lon. Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Herba perforata & Hypericum, *Trag.* Aſcyron, *Cord. in D.* Androſemũ minus, *Geſn.* Hyper. vulgare. *C.B.* 1. aliis fuga Dæmonum, *Iohannskraut.*

Creſcit paſſim in dumetis, aliiſque locis incultis: Floret Iulio.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calf. & ſicc. eſt partium tenuium, diureticum ac vulnerarium. Vſus pracipui in vulneribus mundificandis, conſolidandis (intus & extus (in ſanguine coagulato reſoluendo, in calculo renum atterendo, in Lumbricis fugandis (ſcil. ſi tempore exaltationis collecta fuerit, alias hac facultate deſtituitur.) Extrinſ. in contuſionibus (pracipue neruorum (in tremore, in partu alleuando)*

N. *Paracelſus refert inter herbas veneficia ac ſpectra arcentes, colligereque iubet ſub influentia* ♂, ♃ *ac* ♀*ris (nullo modo ſub* ☾ *tempore aurora, atque varium vius vſum docet, loco amuleti adhibet, pileo includit, noctu puluinari ſupponit, ſæpius naribus admouet, ſternit per domum, de parietibus ſuſpendit, &c.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.* Ex fol. ac flor. in fine Iunij collectis.

2. *Oleum.* Ex infuſione florum in oleo communi.

N. *Alij ſummitates cum flor. ad maturitatem ſeminis ferè accedentes macerant cum vino, exprimunt atque cum Therebinthina & oleo coquunt.* Vide Diſp. Auguſt.

3. 🜔 Ex planta, integra incinerata,

4. *Tinctura.* Hanc habent Tentzel. in Exeg. Sala de Eſſentiis V. l. 2.

N. *Doſ. gr. vj. ad* ʒß.

CLXXI. *Hyſſopus.*

Ὕσσωπος, Hyſſopum, *Iſop*, *Iſpen.*

Eſt { Hortenſis. *Hæc officinarum.*
{ Syluestris.

Vocatur Hyſſopus, *Brunſ. Trag. Cord. in D. Lon. Tab. Cam.* Hyſſopus hortenſis, *Fuchſ.* Hyſſ. vulgaris *Dod. Cluſ. hiſt.* ſatiua, *Cord. hiſt.* Hſſopus Arabum, *Lob. Ger.* Hyſſopus officinar. cærulea ſiue ſpicata, *C.B.* 1.

Creſcit in hortis: Floret Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus collecta Aug.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *partium tenuium eſt, atten. aperit. abſterg. Vſus præcipuus in affectibus pulmonum tartareis, tuſſi, aſthmate. Extrinſecus adhibetur crebro ad ſugillationes oculorum, ad vterum mundificandum, auriumque tinnitus tollendos (per tritorium ſuffitus ſuſceptus) ad oris abſterſionem (in gargariſmis)*

N. *Sunt qui Abſynthio in corrobora-* *tione*

tione ventriculi præferunt.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat*. Ex herba & floribus in ℔.
2. *Ol.ſtillat.*
3. *Conſeru.* Ex floribus.
4. *Spec.Diahyſſopi.* Nic. Vid.D.
5. *Syrup.ſimplex.* Ex ſucco.
6. *Compoſ.* Vid.Diſp.

I.

CLXXII. *Iacea.*

Herba Trinitatis, *Brunſ. Fuchſ. Lon.* ſatiua, *Trag.* iacea ſiue flos Trinitatis, *Matth.* iacea maior ſiue viola tricolor, *Caſt. Dod. Cluſ. Ger.* Viola flammea, Coloria, *Lob.* Viola Trinitatis 1. *Tab.* Viola tricolor hortenſis, *C.B.5.* inter violas martias. Germ. *Freyſamkraut, Dreyfaltigkenblum, Siebenfarbenblum, Vnnüt Zeſorge, ie lenger ie lieber.*

Floret Aprili, Maio ac toto ferè æſtate: Creſcit locis arenoſis.

Colitur in hortis; creſcit & in agris. Illa licet præferatur: attamen non licet non recipere & ſylueſtrem.

OFFICIN. NAT.

Herba integra cum floribus

Vires. *Calf.& ſicc.ad gr. vſque 3. (aliis remiſſius) ſubamara ac acris eſt: hinc abſtergit, penetrat, incidit, diſcutit, vulneraria eſt ac ſudorifica. Vſus præcip. in æſtu (maxime infantum) domando, in ſcabie ac pruritu, in mucilagine viſcoſa pulmonum: in vteri obſtructione. Extrinſecus itidem in pruritu, in abſtergendis vulneribus. in mucilagine pulmonum incideada, in vteri obſtructione.* (baln.)

PRÆPAR.

▽. Ex integra herba.

CLXXIII. *Iaſminum.*

Ιαζμιν, Ioſinenum, Ieſeminum, Gelſeminum, Arab. Zambach, Ieſemin. Iaſme, *Brilœl: Reben.*

Vſuale eſt, Iaſminum vulgatius flore albo, *C. B.1.* quod eſt Iaſminum, *Dod.* (cui & Apiaria,) *Cord.in D.* album, *Tab.Ger.* Gelſeminum vel Iaſminum, *Matth.Caſt.Cam.Alpin.*

Gaudet locis calidis ac apricis. Noſtratibus colitur in hortis: Floret fere integram æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Soli *Flores*, ſed raro. Nimirum noſtratibus non niſi *Oleum* in vſu eſt, quod fit ex reiterata infuſione vel coctione florum in oleo veteri. (N. *Aliis in oleo amygd.dulc.)*

Vires. *Eaſdem ferè vires obtinet, quas chamæmelinũ. Dig.calf.emoll.aper. Vſus præcipuus internus ad vterum calfaciendum & laxandum, eius ſcirrhum ſanandum, ad partum facilitandum, ad tuſſim anhelituſque difficultatem, ad pluritin, dolores ſtomachi, inteſtinorum, vteri, (oleum Iaſmino.amygd.) Externus in catarrhis frigidis, in membris ac articulis reſolutis, in dolore pleuritico, colico ac vterino (in clyſmate vel vnguentis.)*

N *Sunt inter mulieres, quæ oleo Iaſmino amygdalino capillos pectunt, vt eò felicius creſcant. Verùm caueant ab eo biliosa, vtpote quæ facile capitis dolorem illo ſibi conciliare poſſunt.*

CLXXIV. *Imperatoria.*

Oſtrutium, *Lon.* Oſtrutium, Aſtrutium, Aſtrentium, Aſtrantia, *Brunſ. Dod.Cluſ.hiſt.* Magiſtrantia, *Cam.* Struthium, *Cord. hiſt.* Laſerpitium Germa-

nicum, *Fuchſ.* Smyrnion hortenſe, *Trag.* Imperatoria, *Matth. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Imperatoria maior, *C. B.* 1. *Meiſtervvurtz, Mneiſtrantz, Oſtritz.*

Floret Auguſto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Sola radix.

Vires. *Saporis eſt acerrimi: calf. & ſicc. 3. alexipharmaca ac ſudorifica eſt, atten. aperit. Vſus præcip. in venenatis morbis ac ictibus, in pulmonum* ♄*o. reſoluendo, expectorando; in fœtore anhelitus corrigendo, in capitis affectibus phlegmaticis, paralyſi, Apoplexia, &c. in cruditate ventriculi, & colico dolore, in febri quartana. Extrinſec. in Odontalgia (gargariſ.) in catarrhis exiccandis (ſuffitu) in tumoribus ac arthride frigida. In ſcabie capitis exiccanda (lotione) in ſerpigine inveterata ſananda cum adipe ſuillo illita) in globulis ſagittiſue corpori extrahendis* (impoſita.)

PRÆPARAT.

▽*ſtillat.* Ex herba floreſcente collectâ Iulio.

CLXXV. *Iris Noſtras.*

Ἶρις, Beyelvvurtz, Himmelſchvvertel, blavv Gilgen.

Iris in officinis vſitata eſt { Noſtras: *Hæc huius loci.* / Peregrina Illyrica ſcil. & Florentina. *Vid. infra.*

E variis Iridis noſtratis ſpeciebus infertur ſolum in officinas Iris vulgaris Germanica ſeu ſylueſtris, (latifolia,) *C. B.* 1. Quæ inſcribitur, Iris, *Brunſ.* Syluestris, *Matth. Cord. h. Caſt. Tab.* ſylueſt. 1. *Lob.* ſylu. maior, *Matth. Epit.* Iris Germanica, *Fuchſ.* cærulea, *Dod.* Gladiolus cæruleus maior, *Trag.* Iris latifolia maior vulgaris, *Cluſ. hiſt.*

Floret tempore verno, Aprili ſcil. & Maio.

OFFICIN. NAT.

Radix, colligenda vere antequam germinare cœperit.

Vires. *Calf. ſicc. 3. valde hydragoga eſt, ac errhina. Vſus præcip. in hydropicor. aqua educenda. Extrinſecus in impetiginibus, aliiſque corporis maculis detergendis.*

N. *Ventriculo reliquiſque viſceribus infenſa eſt, proin corrigitur ſtomachicis.*

PRÆPAR.

1. *Succus.* Exprimitur ex radice, depuratur (digeſtione) adhibeturque recens pro hydragogo.

Doſi ℥j. ad ℥iij.

N. *Inſpiſſatur nonnunquam, reſeruaturque pro Errhinis.*

2. *Fecula.* Fit ex ſucco l. a.

N. *Non æque purgat ac ipſamet radix.*

Oleum infuſum, Vide Diſp.

CLXXVI. *Iris Illyrica ac Florentina.*

Præualet Illyrica, ſequitur Florentina; vtriuſque itidem ſola radix in vſu eſt. Germ. *Violvvurtz.*

Vires. *Calf. & ſicc. 2. incid. atten. expectorat. diger. abſterg. emollit. Vſus præcip. in mucilagine ſeu* ♀*ro pulmonum, tuſſi, aſthmate, obſtructione menſium, torminibus ventris infantum, Extrinſecus abſtergit cutis maculas & lentigines (cum Elleboro & melle mixta) oris fœtorẽ emẽdat: creberrimus vſus modernis eſt in pulueribus, qui capillis inſperguntur. Vulgus vocat pulueres de Cypro.*

PRÆPARATA.

1. *Extractum.*
2. *Spec. Diaireos ſimpl.* V. D.
3. *Salomon.* V. D.

CLXXVII.

CLXXVII. Iuglans.

E Iuglandum generibus vſualior eſt,quæ dicitur nux Regia, *Brunfelſ. Cord.in D.*Nux iuglans,*Trag. Matth. Lon.Dod.Lob.Caſt.Tab.Cam.*Iuglans, *Fuchſ.*Nux iuglans ſeu regia vulgaris. *C.B.1.Nuſzbaum, VVelſche Nüſz.*

Iuli & folia erumpunt Martio: Nuces mareſcunt autummo.

OFFICIN. NAT.

Nuces, *Putamina* nucum externa, eaque viridia, *Cortex* internus ipſius arboris, *Cortex* interior nucleum ambiens, *Iuli* ante oculos apparentes & decidentes.

Vires. *Nuces recentes calf. 1.ſicc.2. ſiccæ ſunt facultatis calidioris ac ſiccioris. Comeſtæ difficilis ſunt digeſtionis, pauci nutrimenti, ventriculo infenſæ, bilem augent, cephalalgiam excitant, pulmonum affectus ac præcipue tuſſim exaſperant. Dicuntur tamen à peſte præſeruare.*

Putamina *externa Viridia,vi vomitum leniter mouendi prædita ſunt.*

Cortex *interior,de arbore decerptus, dum adhuc ſucculentus eſt, ſiccatuſque ciet vomitum ſat valide.*

Doſis à ℥ß. ad ℥j.

Cortex *nucleum ambiens iuuat colicos(potus.)*

Iuli *itidem vomitum excitant,ſed lenius. Vſus præcipuus in colico, nephriticoque dolore;ſiſtunt diarrhæã, exhibiti.*

PRÆPAR.

1. *Nuces conditæ.* ℞. Nuces virides circa Feſtum Ioannis collectas, perfora aliquoties,vt penetrabilia putamina ſint,ac macera(☌7.vel 10. in ▽ frigida, ▽ quotidie ſemel ac iterum permutando,vt aliquo modo dulceſcant. Hinc coque l. △ vt molleſcere incipiant. Poſtea ſicca & configc Cinam. Garyophil.&c.atque cum ſaccharo vel melle coque ad conſiſtentiam. Vide l. 2.Confortant ſtomachum, iuuantque digeſtionem,vnde & bellariorum loco apponi ſolent.Specifice eas ciere menſes,teſtis eſt Matthiolus.

2. ▽ *Vomitoria ex nucibus.* Vide l.2.c.38.

N. *Alij deſtillant* ▽*m ex nucibus immaturis contuſis,alij ex ſolis putaminibus viridibus.*

3. *Succus* menſe Februar. è radicibus perforatis deſtillans.

Vires. *Podagricos dolores ad miraculum lenire dicitur, illitus.*

4.*Rob.nucum: Diacaryon.* Fit ex corticum viridium ſucco & mellis ⅓.

Vires. *Deſtillationi tenuium catarrhorum confert.* Vide Diſp.

5.*Oleum.*Fit expreſſione ex nucleis maturis.

Vires. *Flatus potenter diſſipat, adeóque in colico dolore multum fert auxilij.*

Doſis ℥ij.iij. ad iiij. &c.

Extrinſecus tumores diſcutit, contractos neruos emollit,ſcabiem antiquam ſanat.

6. *Electuarium.* Vid.l.2.

N. *Variæ Electuarij nucum inueniuntur deſcriptiones,quæ tamen Baſin minime à nucibus participiant,vnde nec huius loci ſunt.*

CLXXVIII. Iuiubæ.

Ζίζυφα, Iuiubæ maiores oblongæ, *C.B.1.*Iuiubæ,*Trag.Cord.hiſt. Lõ.Tab.* Iuiubæ Arabum,*Lob.*Zizipha, *Matt. Caſt.* Ziziphus, *Dod. Cluſ.hiſt.* Ziziphus rubra, *Cam. Bruſtbeerlein.* Fructus ſunt arboris Ziziphi, magnitudine Oliuas, ſapore paſſulas maiores æmulantes,

æmulantes, vnicum referentes lapideum nucleum.

Aſportantur ex Italia.

Vires. *Moderatè calf. & humect. Vſus præcip. in pulmonum aſperitate, tuſſi, pluritide, vrina acri, ferueſcentia ſanguinis, eroſione rerum ac veſicæ.*

P R Æ P A R.

Syr. de iuiubis. Vid. Diſp.

CLXXIX. *Iuniperus.*

Ἄρκευθις, ἄρκευθος, Iuniperus, *Brunfenſ. Matt. Dod. Lon. Lob.* noſtras, *Cam.* vulgaris, *Trag. Cluſ. hiſt.* Minor, *Fuchſ. Cord. in D.* Sylueſt. *Caſt.* Iuniperus & Iuniperus baccifera, *Tab.* Iuniperus vulgaris fruticoſa, *C. B.* 1. German. *VVeckholder, VVachholder, VVachholderbaum, Krametbaum.*

O F F I C I N. N A T.

Lignum, Baccæ, Gummi, Fungus.

Vires. *Lignum calidum ac ſiccum eſt 3. ſuaue olet (præcipue ſi Martio menſe cadatur,) vnde & raſura eius non ſine cauſa in cucuphis adhibetur, quippe cephalicum eſt, neruoſumque genus inſigniter roborat.*

Baccæ, *Calf. 3. ſicc. 2. diſcut. incid. atten. Vſus præcipui, in cienda vrina, ſudore, obſtructis menſibus, obſtructo liene, in affectibus capitis, neruorum, pectoris (tuſſi) in morbis à flatu, (vt colica) in mucilagine renum & veſicæ, &c. Suffitus vſitatiſſimus eſt tempore peſtis, tùm è baccis, tùm è ramuſculis ſuſcitatus. Colliguntur baccæ ſole in virgine exiſtente.*

Gummi, (*Arab. Sandaraca vernix*) *truckner Firnis, calf. & ſicc.* 1. (*alij* 2.) *condenſ. diſcus. Vſus præcipui in neruorum affectibus, reſolutione, frigiditate, contractura, &c. conuenit & in capitis affectibus reliquis, à frigiditate ſubortis.*

N. 1. *Vernix liquidus, factitius eſt liquor, ex gummi hoc, i.e. Sandaracha in oleo lini ſoluta.* Valet ad ambuſta, lenit dolores præcipue hæmorrhoidum.

N. 2. *Sandaracha Græcorum eſt Auripigmentum.*

Fungus. *Maio menſe inſtar muſci adnaſcitur, Inſeruitaque ophthalmicæ.*

P R Æ P A R.

1. ▽. Ex baccis ſine præmiſſa fermentatione raro deſtillatur.

2. Spiritus. Fit ex baccis cum ▽ (♂♀ 4.5. fermentatis & per veſicam deſtillatis. Vide l. 2.

N. *Alij loco ▽æ ſumunt cereuiſiam, ſpirituſque copiam ſibi perſuadent maiorem: Verum enim verò maior illius pars cereuiſiæ debetur.*

3. *Oleum ex baccis.* In deſtillatione ▽æ vel ſpiritus ſimul extillat.

4. *Oleum ex ligno.* Fit per deſcenſum vel Retortam. Applicatur extrinſecus in morbis, vt ſupra diximus, neruinis.

N. *Melius elicitur per veſicam, extillatque clarum.*

5. *Sal.* Ex cineribus baccarum elicitur, tùm quoq; ex ligno combuſto.

6. *Rob. Iuniperinum. Mel Iuniperinum, Theriaca Germanorum.* Fit coctione cum ▽, hinc expreſſione ac inſpiſſatione.

N. *Quercetanus macerat ac coquit cum Vino.* Ph. Reſt. c. 23.

7. *Extract. gummoſum.* Ex ligno & cortice fit l. a. Quercetan. Ph. Reſt. cap. 23.

8. *Extract. è baccis ſiccis.* Fit l. a. cum ▽ˢ vel cum ▽, i.e. Spiritu Iuniperi. Doſis ℈j. ℈ij.

Vires. *Vtrumque Extractum excellens eſt ſudorificum & Bezoarticum aduerſus Epilepſias, peſtes & affectus*

alios

alios contagioſos atque venenatos.

9. *Elyxir. Iuniperium.* ℞. Baccar. Iuniper. maturar. ac electar. q. v. contundantur craſſe, digeranturque affuſa aliqua ▽ diuretica. Hinc exprime, abſtrahendoque inſpiſſa ad conſiſtentiam mellis. Huius mellis Iuniperi cochl. 10. 11. 12. &c. miſce optimè cum ▽a vitæ iuniperina, digereque aliquandiu, leniſſimo calore (☉lis, & ſim.) ſic confeciſti Elixyr Iuniperinum admirandarum virium, in calculo, quod inſuper ſtomachicum inſigne eſt, aliaſque facultates eximias obtinet, de quibus in baccis.

Doſis cochl. j.

N. *Vir Generoſus ac Nobiliſſimus Dn. Chun. Quirinus Schütke ab Holtzhauſen, Illuſtriſſ. aulæ Darmſtadinæ olim Mareſchallus, vir in omni ſcibili ſolertiſſimus, iam morte immatura non ſine plurimorum querela, ereptus, creberrimo Elixyris huius vſu annos plurimos à calculi iniuriis, quibus alias obnoxius maxime fuit, liber vixit, eoque nomine id mecum communicauit.*

L.

CLXXX. Lactuca.

Lactuca, *Lattich*, eſt	Hortenſis	vulgaris, capitata, criſpa	*Vſuales ſunt promiſcue.*
	Sylueſtris.		

N. *Nomen Lactucæ Botanicis omnibus vſuale eſt.*

Solo gaudet pingui & ſtercorato. Floret æſtiuo tempore.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Semen.*

Vires. *Refrig. ad gradum vſque 3. ſiccat mitius, conciliat ſomnum, bilis feruescentiam ac æſtum compeſcit, lac auget, aluum leniter mouet, ventriculo conuenit, multi ac laudabilis nutrimenti eſt, vnde & in acetariis vſurpari crebrius ſolet. Extrinſecus ſedat dolorem capitis, medetur ambuſtis, ſomnum conciliat (in lotionibus pedum,) &c.*

Semen. *Eſt ex ſeminibus frigidis famoſis illis, quæ minora dicuntur. Valet ad Gonorrhœam virulentam, adurit a ardorem, vt & ad reliqua quibus folia conuenire diximus.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis.
2. *Succus inſpiſſatus.*
3. *Caules conditi.* Fiunt è ſtolonibus noſtratis lactucæ, dum cauleſcunt.

CLXXXI. Lagopus.

E generibus Lagopi vſitatius eſt, quod inſcribitur λαγώπους, *Dioſcorid. Plin.* λαγόπυρον, *Hippocr.* Lagopus ſeu pes leporinus, *Matth. Fuchſ. Dod. Lob.* (cui & lagopyton.) Lag. maior, *Cæſ.* minor, *Cam.* Lagopodium, *Tab. Ger.* Lepor. pes, *Cord. in D.* aliis trifolium leporinum. Germ. *Haſenklee, Haſenpfœtlein, Ratzenklee.*

Creſcit inter ſegetes. Viget Iulio potiſſimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum Spicis.

Vires. *ſicc. & adſtring. vſus præcip. in profluuio alui, vteri (fluore albo) in dyſenteria, hæmoptoiſi, ſtranguria vlceratione veſicæ, &c. Extrinſec. in hæmorrha-*

gia hemorrhoidum. Vulnerum, in tumoribus inguinum & herniis, &c. Quin & ad cutim Solis ardore induratam leniendam adhibetur (lotione.)

CLXXXII. *Lapathum.*

Eſt vel
- Acetoſum. *Vide Acetoſam.*
- Hortenſe. *Vide Spinachiam.*
- Syluestre
  - Anguſtifol. *De quo hic.*
  - Latifol. *Vid. Rhabarb. Monachorum.*
- Aquaticum.

Dicitur Rumex acutus, *Cord. in D.* Oxylapathum, *Fuchſ. Matthiol. Caſt.* Germ. Oxylapathum, *Dioſcor.* Lapathum acutum, *Trag. Lob. Dod.* Lapathum ſatiuum. *Cam.* Lapathum ſeu Rumex, *Lon. Caſt.* Lapathum folio acuto plano, *C.B.* 1. German. *Mengelvvurtz, Grindvvurtz, Streiſſvvurtz, Bubenkraut, vvilder Mangolt, vvilder Ampfer, Lendenkraut.*

Prouenit in locis incultis: Floret Maio ac Iulio.

Radix ac *Semen* ſed raro.

Vires. *Lapathum temperatæ cenſetur naturæ in actiuis, alias ad ſiccitatem inclinat. Semen aluũ obſtruit: Folia ſubducunt: Radix vſus crebri & præcipui eſt in ſcabie extergenda ac ſiccanda, idque extrinſecus, potiſſimum in lotionibus.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex radice.

Vires. *Commendatur maximopere ad cutis maculas & puſtulas, alphos, ionthos, vitiligines & lichenas.*

CLXXXIII. *Larix* ſeu *Larex.*

Λάριξ, Larix, *Brunf. Matth. Dod. Fuchſ. Lon. Lob. Caſt. Cluſ. hiſt. Tab. Ger. Cam.* German. *Lerchenbaum, Lerchendannen.*

Gaudet montanis, vnde & in Helvetia ac territorio Tridentino vulgaris eſt, viget ac Floret vere.

OFFICIN. NAT.

Reſina & *Fungus* trunco adnatus Agaricum dictus. Vide infra.

Reſina *fluit ex arbore ad medullam vſque perforata, venditurque titulo Terebinthinæ vulgaris. De hac vide infra Terebinthina.*

CLXXXIV. *Laurus.*

Δάφνη, *Lorberbaum.*

Eſt
- Hortenſis
- Sylueſtris.
  - Latifolia. *Hæc vſualis.*
  - Anguſtifolia, vulgaris. *Hæc priori ſubſtitui poteſt.*

Dicitur (latifolia) Laurus latiore folio, *Matth. Caſt. L.* Latifolia, *Cord. in D. L.* Latifolia mas, *Tab.* Laurus latifolia πλατυτέρα Dioſcor. *C. B.* 1. Anguſtifolia dicitur Laurus, *Brunf. Trag. Lon. Lob.* Laurus tenuifol. *Matthiol. Cord. in D. Caſt. Cam.* Lauri altera ſpecies, *Dod.* Laurus mas, *Tab. & Ger.* Laurus vulgaris, *C.B.* 2.

Creſcit ſat copioſè in Italia, apud nos non niſi in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Baccæ.*

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. (*baccæ paulo calidiores*

calidiores ſunt) emolliunt , reſoluunt. Vſus pracip.(baccarum) in menſibus & vrinis ciendis , in affectibus neruorum, paralyſi, in colica, in dolore poſt partum, in cruditatibus ventriculi. Extrinſecus conferunt folia ad ictus veſparum, molliunt tumores, promouent menſes(in ſuffitu ac balneo)leniunt dolores, odontalgiamque mitigant (gargar.)

PRÆPAR.

1. *Electuar. de baccis lauri*. V. D.

2. *Emplaſtr. de baccis*. V. D.

3. *Oleum laurinum*. Vel ex baccis recentibus exprimitur , vel coquendo elicitur. Auguſt:

4. *Oleum ſtillat*. ℞. Bacc. ℔. ij. contuſis ſuperfunde ∇æ tepidæ ℔ iij. vel iiij. Poſtquam aliquandiu ſteterint, deſtilla per 🝪 vel veſicam. Sic prodibit oleum ac ∇ per tritorium ſeparanda.

Vires. *Oleum hoc ſtillat. diſcutit inſigniter flatus ac ventoſitates, pracipue in ſpaſmo grauidarum, vt & in colica; ſiderata membra illitu reſtituit , auribus inditum dolores compeſcit , auditumque confortat , delet impetigines , lentigines & quaſcunque faciei maculas. Denique ichoroſis capitis vlceribus medetur, phthiriaſin & tineas curat.*

Doſis gr. ij. iij. iiij. *Videatur Tentzel. in Exeg.*

5. *Spiritus*. Fit ex baccis cum ∇ fermentatis.

6. *Eſſentia*. Fit ex baccis que in ſpiritũ infuſæ, vires ſuas eidẽ cõmunicant.

CLXXXV. *Lens paluſtris.*

Lenticula lacuſtris, aquatica , Lenticula aquatica , *Brunfelſ.* Paluſtris, *Matth. Cord. in D. Lon. Ger. Dod.* Lenticula paluſtris vulgaris, *C. B.* 2. Germ. *VVaſſerlinſen.*

OFFICIN. NAT.

Folia aquis ſupernatantia.

Vires. *Refrig. humect.* 2. *Vſus pracipuus ad extinguendas inflammationes aſtuſq; ſanguinis. Extrinſecus ad ſcabiem etiam malignam.*

CLXXXVI. *Lentiſcus.*

Σχῖνος, *Dioſcor.* Lentiſcus , *Matth. Dod. Lon. Cluſ. Cob. Cæſ. Caſt.* German. *Maſtirbaum*. Arbor eſt baccifera, in Italia, Gallia Narbonenſi, & præcipuè in Inſula Chio copioſè naſcens.

N. *Bellon.* lib. 2. obſeru. c. 8. *Solas Lentiſcos in Chio Inſula Maſtichen proferre aſſerit , cui Experientia reclamat. Nimirum ex donatione Affinis mei dilecti D. Joh. Glaſeri, Pharmacopai huius Reipub. ſolertiſſimi, fruſtulũ obtineo maſtiche ditiſſimum, quod ſibi ex Helnetiis alpibus tranſmiſſum fuiſſe aſſerit.*

Exhibet officinis *Gummi reſinam Maſtichen* dictam, quam vide infra. Ex ligno fiunt vulgariter dentiſcalpia, quæ reliquis laudem præripiunt

N. *Hippocrates adhibet & baccas, quas σχίδας appellat.*

N. 2. *Exprimitur & oleum ex baccis*, Cluſ. in hiſt. *Verum nobis vulgare non eſt.*

CLXXXVII. *Leuiſticum.*

Liguſticum vulgare, *C. B.* 7. (inter Libanotides,)Laſerpitium Europæum Germanicum, Leuiſticum , *Brunf. Lob.* vulgare , *Matth. Dod.* Liguſticum. *Brunf. Cord. in D. Lon. Tab.* ſatiuuum, *Trad. Cord. hiſt.* vulgare, *Cam.* Lybiſticum vulgare, *Fuchſ. cor.* Laſerpitium , *Ger.* Smyrnium. *Fuchſ.* aliàs Hippoſelium, Germ. *Liebſtæckel*

N. *Eſt & Liguſticum verum. V.d. Seceli offic. Eſt itidem Laſerpitium aliud* Dioſcoridis,*ex quo Laſer Gummi, modernis incognitum.*

Floret inprimis Iulio menſe, gaudet ſolo vmbroſo.

OFFICIN. NAT.

Folia. Radix. Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. 3 incid. aper. alaxipharmacum eſt ac diureticum, vulnerariumque. Ventriculum roborat, aſthmati ſubuenit, menſes & lochia ciet, fœtum mortuum eiicit (ſemen) tartarum lentum reſoluit, doloreſque inde natos ſedat, Epatis, Lieniſque obſtructiones reſerat, adeóque præcipuè Ictero conuenit. Extrinſecus vſus eius creberrimus eſt in balneis, cataplaſmatis (vtero & vreteribus dicatis) in Emplaſtris vulnerariis, & ſim.*

N. 1. *Vulgus per caulem cauum potum haurire ſueuit, quo tuſſim ſedatum iri, ſibi perſuadet.*

N. 2. *Radicem effoſſam, dum* ☉ *in* ♌ *intrat amuleti loco appendunt in atrophia.* Fel. *VVurtz.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra herba cum rad. ac flor. menſe Iulio collectis.

2. *Oleum ſtillat.* Cum ▽ aſcendit.

3. *Sal.* Ex cinere.

CLXXXVIII. *Lichen.*

Lichen petræus, Lichen ſaxatilis, Muſcus ſaxatilis, Hepatica, *Brunfelſ. Lob. Lon. Tab.* hepatica ſaxatilis, fontana, *C. B.* 1. Iecoraria ſeu hepatica fontana, *Trag.* Lichen, *Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Caſt* Lichen 1. petræa, *Ger.* Germ. *Leberkraut*, Steinleberkraut, *Steinſtechten, Mooskraut, Brunnenkraut.*

N. *Huic ſurrogatur muſcus arboreus cruſtaceus. Vide Pulmonaria arborea.*

Floret Maio & Iunio, floreſque fere inſtar ſtellarum. Creſcit locis vdis & vmbroſis in puteis, iuxta fontes, & ſimil.

Vires. *Refrig. & ſicc. abſterg. Epatica inſignis eſt. Vſus præcipi in Epatis obſtructione & Veſicis (quarum ſignaturam in foliis gerit.) Hinc in Hectica, in Ictero, in Scabie & Lichenibus, in gonorrhæa, in febri. Extrinſecus ſiſtit ſanguinem in vlneribus.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Fit in fine Maij ac principio Iunij.

CLXXXIX. *Liguſtrum.*

Κύπρος, Liguſtrum, *Brunf. Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab.* er Liguſtrum Germanicum, *C. B.* 1. vulgare, *Trag.* maius, *Lon.* Phyllirea, *Dod.* Arab. Kenne. German. *Hartriegel, Beinholtz, Reinvveiden, Mundholtz.*

Eſt {
- Vulgare; *quod officinarum & huius loci.*
- Myrtifolium
- Foliis laciniatis.
- Ægyptiacum latifolium
- Anguſtifolium.

} (the last four:) *officinis inuſitata.*

Creſcit paſſim in ſepibus. Floret Maio Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Refrig. & ſicc. aſtring. incid. (folia efficacius, flores imbecillius) proinde conducunt ad inflãmationes, putredines, exulcerationes oris & faucium, ad procidentiam & tumorem vuæ, laxitatem*

tem gingiuarum (in collution.) Quin & intrinſecus ad ſcorbuti curam folia maxime facere compertum eſt. Adhiberi quoque poſſunt in profluuiis ſiſtendis,&c.

PRÆPAR.

1. ∇ *ſtillat.* E floribus.

N. *Hæc commendatur præter dictas qualitates ad oculorum inflammationem & rubedinem.*

2. *Oleum infuſum*, ſed raro.

CXC. *Lilium.*

Κρίνον, Lilium. Germ. *lilien, Gilgen.*

Liliorum genera diuerſa ſunt, album ſcil. aureum ac cruentum: Officinis tamen vſitatius eſt album, quod inſignitur lilium, *Brunſ. Matth. Caſt.* Lilium album, *Trag. Fuchſ. Lon. Tab.* Lil. candidum, *Cord. in D. Lob. Dob.* Lilium album vulgare, *Cam.* Lilium album flore erecto & vulgare, *C. B.* 1.

Gaudet ſolo pingui ſtercorato ac vmbroſo, Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radix, Stamina,

Vires. Flores *moderatè calf. & humect. partium ſunt diuerſarum, & anodyni, digerunt, maturant.*

Radix, *abſterg. & ſicc.* 1. *digerit itidem, emollit maturat. Vſus internus rarus eſt, externus crebrior, iſque tumoribus maturandis & leniendis, in clauis pedum, &c. ſanandis, in pudendis parturientium molliendis, in ambuſtis emendandis, &c.*

Stamina *exhibentur ad facilitandum partum cum* ∇ *verbenæ vel ſimili.*

PRÆPARATA.

1. *Conſeru.* Flor. alb.

2. ∇. Ex florum foliis recentibus, iiſque tùm ſolis, tùm conciſis cum radice.

Vires. *Vſus eſt crebri in affectibus pulmonum, aſthmate, tuſſi, & ſimil. Extrinſec. in facie dealbanda (cum camphora & oleo* 🜿.)

3. 🝆 *Lilinum ſimplex.* Ex floribus foliis in ol. oliuar. veteri infuſis. Vide Diſp.

4. 🝆 *Lilior. compoſ.* Ex iiſdem floribus ac aromatibus. Vide Diſp.

CXCI. *Lilium conuallium.*

Lilium conuallium album, *C. B.* 2. Ephemerum non lethale, *Fuchſ.* Cacilia Lilium conuallis vel ſylu. *Brunſ.* Lilium conuallium, *Trag. Matt. Dod. Caſt. Tab. Ger. Cluſ. hiſt.* Lilium conuallium vel vernum Theophraſti. *Lob.* Germ. *Meyenblümlein.*

N. *Eſt & Lilium conuallium flore rubente, ſed minus vſitatum.*

Gaudet ſolo humido, nemoroſo, Floret initio Maij.

OFFICIN. NAT.

Soli *Flores* raro *Radix.*

Vires. *Calf. & ſicc. cephalici ſunt. Vſus præcipui in morbis capitis frigidis vt Apoplexia, Paralyſi, Vertigine, Epilepſia. Hinc & in Lypothymia. Inſigne itidem errhinum exhibent pulueriſati.*

PRÆPAR.

1. ∇ *ſimplex.* Ex floribus.

2. *Spiritus Vini Liliatus.* Ex floribus cum Vino vel Maluatico deſtillatis.

3. *Spiritus Lilior.* Ex floribus fermentatis deſtill.

4. *Conſerua.* Ex floribus.

5. *Oleum* Ex infuſion. florum recentium in oleo veteri.

6. *Puluis ſternutatorius.* Ex floribus pulueriſatis.

N. *Sunt qui ſuccum inſtar olei præparant. Floribus implent vaſculum, occlu-*

duntque: hinc per menſem in formicarum aceruo ſepeliunt, vt in ſuccum liqueſcant. Anodynum hoc cenſetur inſigne antipodagricū, curatiuumque ſerpiginis.

CXCII. *Limonia mala.*

Λιμώνια μῆλα Germ. *Limonien.* Poma ſunt mali limoniæ, *C. B. 1.* Videatur malus Limonia, *Matth. Dod. Lon. Caſt. Tab.* Limones, *Cord. in D. Bellen. Lob. Cluſ. hiſt.* Limon arbor ex citri genere, *Cord. hiſt.* Malus Limonia acida, *C. B. 1.*

Vires. *Citri mali virtutes æmulantur, niſi quod vt magis acidiuſcula ſunt, ita & magis refrigerantia ac ſiccantia. Vſus præcip. in febribus aliiſque morbis calidis, in calculo & ſim.*

PRÆPAR.

1. *Succus expreſſus.*

2. *Syr.* de ſucc. expreſſ. & ſacchari ⁝. Vid. Diſp.

3. ▽ Ex floribus quæ raro extat.

N. *Sunt qui cortices cum ſucco clauſo vaſe macerant, & poſtea deſtillant.*

CXCIII. *Linaria.*

Linariæ genera plurima occurrunt, ex his ſolummodo inſeruit Officinis, Linaria vulgaris luten flore maiore, *C. B. 3.* Oſyris, *Matth. Cord. in D. Lob. Caſt.* maior Tabinaria, (& pſeudolinum.) *Brunf. Ger. 1. Dod. Lon.* Linaria vulgaris, *Trag. Cam.* Germ. *Leinkraut, vvilder Flachs, Hankraut.*

Creſcit locis incultis & cultis iuxta ſepes. Floret Iunio, Iulio ac Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & ſicc. eſt diuretica, amari ſaporis. Vſus præc. in Ictero & obſtructo Epate. In vrinæ difficultate, in hydrope. Extrinſecus imponitur abdomini in ſtranguria; ano, in hæmorrhoidum dolore.*

▽ *ſtillat.* Ex integra planta in fine Maij collecta.

Lingua Ceruina, *vide* Scolopendria.

CXCIV. *Linum.*

Linum { ſatiuum. *Hoc vſual.*
Flachs, { ſylueſtre. *Minus vſuale.*

Dicitur Linum, *Brunſelſ. Matth. Fuchſ. Tab. Cord. in D. Lon. Caſt.* Linum ſatiuum, *Trag. Dod.* Linum vulgare cæruleum, *Lob.* Linum ſatiuum, *C. B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. 1. in reliquis temperatum eſt, digerit, emollit, maturat. Vſus præcip. in tuſſi, pleuriſi, phthiſi. Extrinſecus maturat tumores, lenit dolores, fœtum expellit.*

PRÆPAR.

1. *Mucilago.* Fit coctione vel infuſione ſeminis in ▽.

2. *Farina.*

3. *Oleum expreſſum.*

Eaſdem vires retinet, quas ſemen. Prodeſt etiam ad pterigia oculorum, (inſtillatum) inprimis cum ſucceſſu exhibetur pleuriticis atque dolore colico vexatis, in quibus & extrinſecus prodeſt, vt, & in Liene duro.

Doſis ad ℥ij.

N. 1. *Stupa & tela inſeruiunt nō raro aliorum medicamentorum ſuſceptioni & applicationi. V. g. Tela recens anodynis nephriticis ſuſcipiendis familiaris eſt.*

N. 2. *Huc oleum dictum è chartis combuſtis, videlicet charta accenditur, imponiturque lamina ſtannea vt comburatur.*

buratur. Sic adhæreſcit ſtanno liquor craſſus,colligendus.

Vires. *Anodynum eſt ac conſolidatiuum. Hinc vtile in odontalgia, lichenibus,&c.*

CXCV. *Lotus.*

Lotus hortenſis , *Tab.* hortorum odora,*Lob.*ſylueſtris,*Matth. Caſt.* ſatiua, *Cord.in D. & hiſt.Cam.* Trifolium Dioſcoridis, *Trag.* Trifol. odoratum *Fuchſ. Lon* Trifol. odor. alterum ſeu Lotus ſatiua , *Dod.* German. *Siebengezelt*, quod ſepties in die odorem mutare dicatur , *tamen Steinklee,Gartenklee.*

Seritur in pratis. Floret Iunio, Iulio, Auguſto , eiuſdem anni quo ſata eſt.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus & *Semen* ſed raro.

Vires.*Calfac.temperatè ſicc. digerit, abſterg. alexipharmaca,anodyna,diuretica ac vulneraria eſt. Vſus præcip. in pleureſi,dyſuria,Epilepſia vterina,Hydrope incipiente,&c.*

Extrinſec.in vulneribus ab inflamm. defendendis & conſolidandis,eorum veneno corrigendo(fotu) hæmorrhoidibus leniendis)balneo vel fotu)in oculorum nubeculis(ſuccus inſtillatus.

PRÆPAR.

1.▽.*ſtillat.* Ex herba cum floribus.

2.*Ol.infuſ.* Fit ex fol. & floribus in ol.comm. maceratis.

Vires.*Ad vulnera glutinanda,Herniaſque puerorum ſonandas,tumoreſque molliendos & maturandos plurimum commendatur.*

N. *Herbam aridam interponunt veſtimentis ne à tineis rodantur.*

CXCVI. *Lupulus.*

Βρύον, Lupulus ſalictarius, *Hopffen.*
Domeſticus. *Hic præfertur.*
Sylueſtris.

Dicitur Lupulus,*Brunf. Matth. Dod.Cluſ.hiſt. Tab.* Lupulus ſatiuus, *Trag.Lon.Caſt.*(mas) *Cam.in Matth.* Lupus ſalictarius,*Fuchſ. Lob.* Lupulus mas,*C.B.1.*

Floret Auguſto:Solo gaudet pingui

OFFICIN. NAT.

Flores & *Iuli.*Martio menſe prorumpentes.

Vires. Flores *calf.& ſicc. 2. amari ſaporis,anodynique ſunt,diſcutiunt.Vſus præcip. in obſtructione Lienis ac Epatis & inde in Ictero,in hypochondriacis affectibus,&c.ciet menſes & vrinam.Extrinſecus ſedat dolores, auxiliatur contuſionibus,luxationibus;tumoribus.*

Iuli *(turiones,aſparagi)mundificant ſanguinem,adeóque à ſcabie preſeruant (in acetariis aſſumpti.)*

N. *Nimius eius vſus grauat caput:*

PRÆPARATA.

1. ▽ è flor.

2.*Syrupus de lupulo.* Ex ſucci turionum ante enata folia expreſſi , ℔ iiij. ſucc.fumar.℔ij.cum ſaccharo,

M.

Macis & macer , *vide* Moſchata.

CXCVII. *Maiorana.*

Ἀμάρακος, Σάμψυχον, *Maioran, Meſeran, Maſoron, Meyran.*

Maiorana:
- peregrina. *Vide Marum.*
- ſatiua:
  - latifolia vulgaris.
  - tenuifolia minor.
- ſylueſtris.

Ex

Ex his vſualis eſt ſatiua vtraque, è quibus tamen latifolia præfertur, *C. B.* 5. quam noſtrates rubram vocant, eô, quod caulis nonnihil ad rubedinem inclinet.

Vocatur Maiorana, *Brunfelſ. Dod.* Amaracus, *Matth. Fuchſ.* Sampſuchus ſiue Amaracus, Latinis Maiorana, *Cord. in D. hiſt.* Amaracus vulgatior, *Lob.ico.*maior, *Caſt.*Sampſuchus, *Lob.* Maiorana vulgo, Maron. *Dioſc.* Maiorana ſiue amaracus maior, *Tab. Ger.* Amaracus ſylueſtris annua, *Cam.* Maiorana vulgaris, *C.B.*5.

Gaudet ſolo vmbroſo, ſtercorato humido. Floret Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen,

Vires. *Calf. & ſicc. initio. eſt partium tenuium, digerit, attenuat. Vſus præcip. in affectibus capitis ac neruorum, hinc & vteri & ventriculi: ciet menſes (in peſſario.) Confortat cerebrum, eiuſque flatus diſcutit: errhina eſt & apophlegmatiſans.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis recentibus in MB.

N. *Præſtat gemmas cũ vino deſtillare.*

2. *Conſerua.* Ex foliis ſeu ſummit.

3. *Confect. Sem.*

4. *Ol. ſtillat.* Ex foliis.

5. *Balſamus.* Fit ex oleo deſtill.

CXCVIII. Malabatrum.

Μαλάβαθρον, Malabathrum, *Matth.* (cui & Folium,) *Lob. Tab.* Folium Indi ſeplaſiariorum, *Trag.* Caſſiæ folium, *Cord. in D.* Tamalapatra, *Garz. Cluſ.* Cadegi Indi, i. e folium Indum, Arabibus, *C.B.*1. German. *Indianiſch Blat.*

Dioſcorides folia hæc in aquoſis creſcere locis aquiſque innatare ſcribit, vti lens paluſtris. Garcias ab horto autem eſſe folia arboris ait, inueniri que copioſe in India ac maxime in Cambaia, procul ab aquis. Vtrum ergo folium modernum cum veterum idem ſit, eſt de quo ambigitur.

Eligenda ſunt recentia, viridiuſcula (non nigra.)

Vires. *Iiſdem facultatibus pollent, quibus ſpicanardi, ſed fortioribus: vrinam potenter mouent.*

CXCIX. Malua.

Malua { Sylueſtris { folio rotundo / folio ſinuato } *huius loci.*
Malua { Hortenſis ſeu arborea. *Loci ſequentis.*

Appellatur Malua, *Brunf. Matth. Caſt.* Malua vulgatiſſima, *Trag.* Malua ſylueſt. pumia, *Fuchſ. Dod.* Malua ſylu. repens pumila, *Lob. Ger.* Malua ſylu. ſupina, *Cord. hiſt.* Malua minor, *Lon.* ſylu. minor, *Tab.* vulgaris minor, *Cam.* Malua ſylueſt. folio rotundo, *C. B.* 1. Græc. μαλάχη, Germ. *Pappeln, Reſzpappeln, Haſzpappeln.*

Creſcit paſſim inculta, gaudet ſolo pingui ac humido: Floret Maio ac ſeq.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Semen, Radix.

Vires. Herba *(folia & flores) moderatè calf. (aliis refrig.) humect. emollit, lenit dolores, laxat aluum, vrinæ acrimoniam mitigat. Vſus præcip. in affectibus pulmonum, Veſicæ, Inteſtinor. Vteri. E. g. phthiſi, tuſſi, raucedine, calculo, eroſione veſicæ ac inteſtinor. in duritie vteri,*

uteri,febribus,&c. Extrinſecus in tinea capitis(dum vrina in lixiuium cocta) in tumoribus maturandis, doloribusque ſedandis(cataplaſm.) in aluo lenienda, dolore nephritico mitigando (clyſter.)

N.*Semen & radix iiſdem pollent viribus,ſed vſus rarioris ſunt. Præferuntur nihilominus in medicamentis internis.*

Radix *cocta furfures capitis cadere facit(lotione.)*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.* Ex fol.& flor. Maio collectis.

2. *Conſeru.flor.* Verùm rari vſus eſt.

CC, *Malua arborea.*

Malua roſea folio ſubrotundo, Malua hortulana, *Brunf.* hortenſis, *Trag.Fuchſ.Dod.Lon.Ger.*Malu.maior, *Matth.*Malu.arborea,*Tab.* Malua Romana, *Geſn.* Malu. maior vnicaulis, *Matth.Caſt.*Malu.roſea fruticoſa,*Lob.* Germ.*Herbſtroſen,VVinterroſen, Erndroſen,Gartenpappel, Bavvroſen.*

Eſt flore ſimplici vel pleno, eoque coloris albi,purpurei,incarnati.

Creſcit in hortis: Floret in fine æſtatis, initioque autumni.

OFFICIN. NAT.

Flores ſoli.

Vires. *Calf. & hum. minus tamen quam vulgaris malua:ſubaſtring. vſus præcip.in conſillarum morbis oris putredine(gargar.)in fluxu menſtruor. in reliquis,maluæ vulgari ſimilis eſt.*

CCI. *Mandragora.*

Μανδραγόρας. Arab. Iabora.Hebr.Dudaim.Germ.*Allraun*, herba eſt baccifera,radicem habens,quæ hominis partes inferiores aliquatenus repræſentant.

Eſtq; mas vel fœmina,ille vſualior. Inſigniturque Mandragora mas,*Trag. Fuchſ. Matth. Cord. in D.Lob. Cam.* Mandragoras albus ſeu maſculus, *Cord.hiſt.*Mandrag.mas vel alba,*Cam.* Mandragora fructu rotundo,*C.B.*1.

OFFICIN. NAT.

Cortex radicis, qui ad nos aliunde potiſſimum ex Italia aſportatur.

Vires. *Refrig.*3.*ſicc.*1. *emollit mire, Narcoticus eſt ac ſaporiferus,rari vſus intrinſecus. Extrinſecus vſus eius eſt in oculorum rubore ac dolore, in Eryſipelate,in tumoribus duris,ſtruma,&c.*

PRÆPAR.

Ol. Fit ex decoct.cortic.aliorumque narcoricor. ſuccis, atque oleo. Vide Diſp.

CCII. *Marrubium.*

Marrubium { Nigrum Ballote. *Hoc minus vſuale.* / Album, *Hoc officinale eſt.* }

Dicitur Marrubium album vulgare, *C.B.*1.Marrubium,*Matth.Cord.in D. Fuchſ.Dod. Caſt.* vulgare. *Cluſ. hiſt. Lob. Tab. Ger.* Marrubium fœmina, *Brunf.*Candidum,*Trag.*Germ.*vveiſſer Andorn.*

Creſcit incultum iuxta vias. Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia ſola.

Vires.*Calf.*2.*ſicc.*3.*aper.abſterg. atter.ſaporis amari.Vſus præc. in obſtruct. pulmonum Epatis Lienis,Vteri,adeoque in Phthiſi,in expuitione ſanguinolenta, in partu. difficili, lochiiſque remoratis. Extrinſecus vſus eius rarior eſt.*

N. *Veſicæ ac renibus cenſetur noxium, correctum tamen Glyzyrrhiza ac paſſulis nihil nocere dicitur.*

PRÆPAR.

1. ∇ *ſtill.* Ex integra planta, Iunio ac Iulio collecta.

2. *Syrup. de praſſio.* Fit ex herbis pectoralibus, radic. aperient. emoll. &c. Vide Diſp.

3. *Spes. Diapraſſiu.* Vid. Diſp.

CCIII. Marum.

Planta eſt exotica, Maioranæ, in facultatibus ac figura ſimilis, adeo vt pro vna eademque herba à nonnullis habeantur. Quamobrem cum maro hiſce in regionibus deſtituamur, Maioranam vel Dictamnum Creticum ſubſtituere ſolemus.

PRÆPARATA.

Pilula Marocoſtinæ Mindereri. Vide lib. 2.

CCIV. Matricaria.

Arthemiſia tenuifolia, *Tab. Fuchſ.* & noſtras, *Lob.* Parthenium, *Matth. Dod. Cord. in D. Caſt.* Amaracus, *Galen.* Matricaria parthenij 1. ſpecies, *Brunf.* Matricaria. *Trag. Lon. Cam. Ger.* Matricaria vulgaris. *C. B.* 1. Germ. *Metram, Methran, Meter, Meterkraut, Mutter-, kraut, Feberkraut.*

Creſcit in hortis, floret Iunio Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. *Calf.* 3. *ſicc.* 2. *attenuat, incid. Vſus præcip. in affectibus Vteri frigidis ac flatulentis, in obſtruct. menſium, in impotentia Veneris, in hydrope (purgat per vrinam nonnunquam & per aluum,) &c. in febribus putridis; in calculo renum, in vertigine. Extrinſecus in ſuffocat. matricis (decoct. cum + naribus applicatum) in menſibus ciendis (peſſar.) in duritie mammar. (catapl.) in æſtu febrili mitigando (fricando dorſum) in arthritico dolore ſedando, &c.*

PRÆPAR.

1. ∇ *ſtill.* Fit ex integra herba menſ. Maio & Iunio.

2. ⊖. Ex cinere.

3. *Syr. de Matricaria.* V. D.

4. O l. ſtillat. raro extat.

CCV. Matriſylua.

Matriſyluæ vocabulum, diuerſis plantis attribuitur, Epaticæ ſtellatæ, 2. Caprifolio ac 3. Hormino. Vide ſuis locis.

CCVI. Melilotus.

Melilotus vera, maior vulgaris, *Trag.* Lotus Vrbana, *Matth.* Syluestris, *Fuchſ. ico Tab.* officinarum Germaniæ, *C. B.* 1. Melilotum maius, *Brunf.* Melilotus, *Lon.* ſaxifraga lutea, *Fuchſ.* Loti ſiue trifolij ſpecies, *Cord. in D.* Melilotus Germanica, *Lob. Cam. Ger.* Trifolium odoratum, 1. & 2. *Dod. Honigklee, Steinksee edler Steinklee.*

Gaudet locis ſaxoſis. Floret integra æſtate.

OFFICIN. NAT.

Flores ſeu integra *Herba*, *Semen.*

Vires. *Calf.* 1. *emoll. diſc. dolores mitigat. Vſus creberrimi præcipue extrinſecus, in tumoribus, doloribus, oculis rubicundis, in clyſteribus, & ſim.*

N. *Quoties ſimpliciter Meliloti fit mentio, ſemen recipiendum.*

1. ∇. Ex herba cum flore ſtill.

2. *Emplaſtrum*

2. *Emplaſtrum de Meliloto.* V. D.

CCVII. *Meliſſa.*

Μελισσόφυλλον, Meliſſophyllum, *Matth.Caſt.Tab.* Meliſſophyllum vulgare vel adulterinum, *Fuchſ.* Apiaſtrum, *Matth.Cord.in D. Lob.* Citrago, *Geſn.* Meliſſa, *Brunf. Dod.Ger.* Meliſſa domeſtica vel 2. *Trag.* noſtras *Cam.* hortenſis. *Lon.* & 1. *C. B.* Germ. *Meliſſen, Ivenblat, Bienſaug, Mutterkraut.*

N. *Eſt & Meliſſa peregrina, quæ à loco natali vnde aſportatur, Turcica, Italica, &c. dicitur, coliturque itidem nonnunquam apud nos in viridariis, ſed manus ea eſt vſualis.*

Floret Iulio: creſcit in hortis.

OFFICIN. NAT.

Vires. *Calf.* 2. *ſicc.* 1. *Vſus magni eſt in affectibus cephalicis, cardiacis vterinis, hinc & in ſtomachicis, adeoq; in Melancholia, in ſomnis turbulentis, Paralyſi, Apoplexia, Epilepſia, Vertigine, Lipoth mia, cruditate ventriculi, remoratis menſibus ac lochiis puerperarum, ſuffocationeque vteri, emendat inſuper fœtorem anhelitus. Extrinſecus in vterinis balneis, cataplaſ. in ictibus venenatis, apum, veſparum. &c.*

N. *Recenſentur inter herbas cordiales.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtill.* Ex herba integra in M͞F.
2. *Ol.* Ex herba ſicca, raro extat.
3. *Extract.* Ex foliis.
4. *Conſerua.* Ex floribus.
5. *Syrupus ſimpl* Ex ſucc & ſacch.[1].
6. *Compoſ.* Fernel. V. Diſp. Noriberg.

CCVIII. *Melo.*

Πέπων, Melo, *Brunſ.Tab.Trag, Ger.* Melo ſiue melopepo vulgi. Cucumis, *Gal. Dod.* Melo vulgi ſeu cucumis antiquorum, Melopepo Dioſcoridis, *Lob.* Melo pepo, *Lon.* Pepo, *Matth.ico, Fuchſ.Caſt.* Pepo, grandis Melo, *Cord.hiſt.* Melo vulgaris, *C. B.* 1. Germ. *Melonen, Pfeben.*

N. *Matthiolus maiores vocat Pepones, minores, melopepones,*

Gaudent ſolo aprico & verſus meridiem ſito, pingui, æſtateque ſerena. Colligendi ſunt ante ortum ſolis.

OFFICIN. NAT.

Semen excorticatum & non excorticatum.

Vires. *Ipſe fructus ſeu pulpa refrig. & hum. nutrimenti eſt mali, putreſcibilis, febribus ac torminibus generandis apti.*

N. *Minus nocet coctus, potuque vini & pipere correctus.*

Semen, *eſt è* 4. *ſeminibus frigidis maioribus, aperit ac abſtergit, Epaticum eſt & nephriticum, ea propter confert tuſſi, phthiſi & febribus medetur ſtranguriæ, ardorem vrinæ, ſitimque ſedat, &c. Vide & reliqua ſemina frigida maiora, cum quibus in omnibus conuenit.*

PRÆPARATA.

Melones conditi. Inciduntur melones nondum maturi, ſecundum longitudinem, macerantur que in +o dies aliquot (10) hinc effuſo + recens affunditur macerantur que denuo. Tandem exempta ac ſiccata in melle vel ſaccaro ſyrupiſato ſenſim coquuntur admiſtis aromatibus pro libitu.

CCIX. *Mentha.*

Μίνθη, ἡδύοσμος. *Müntz, Balſam.*

Eſt:
- ſatiua:
  - Acuta } *huius loci.*
  - Criſpa }
  - Sarracenica *Vide loco ſequenti.*
- Syluestris. Mentha caballina, mentaſtrum; *minus officinalis eſt.*
- Aquatica. *Vide ſiſymbrium.*
- Cattaria. *Vide Nepeta.*

Etſi mentha vtraque tàm acuta, quàm *criſpa* earundem virium adeoque officinalis vtraque ſit, præfertur tamen à nonnullis Criſpa ceu nobiliſſima, ſiue verticillatam velis ſiue ſpicatam & potiſſimum cuius caulis ad rubedinem inclinat, rubra inde vulgo dicta.

Videatur Mentha ſatiua ſeu criſpa, *Trag. Cord. in D.* Mentha ſatiua altera, *Matth. Fuchſ. Dod.* Criſpa, *Lon. Cam.* ſiue Balſamita. Mentha rotundifolia altera flore ſpicato, ſiue cruciata Mentha, *Lob.* Mentha ſatiua minor, *Caſt.* Mentha rotundifolia criſpa ſpicata, *C.B.* 5 Germ. *Krauſemüntz.*

Mentha anguſtifolia ſpicata. *C.B.* 7. Mentha. *Brunf.* 1. *Matth Caſt.* ſatiua vel hortenſis 3. *Dod. Fuchſ.* acuminata, *Lon.* acuta, *Tab.* Roman. *Lob.* cruciata, *Ger.* odorata anguſtifolia, *Cam.* Germ. *Spitzmüntz.*

N. *Hæc foliis eſt tum latioribus, tum anguſtiſſimis & longiſſimis.*

Colitur in hortis: gaudet locis apricis non pringuibus quidem, ſed humidis. Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & ſicc. in princ. 3. partium eſt tenuium, ſubaſtring. Vſus præcip. in ventriculi imbecillitate, cruditate, ſingultu, vomitu, flatibus, ardore, Epatis obſtructione, inteſtinor. dolore, capitis vertigine, lactis coagulationem impedit. Extrinſecus corrigit ventriculi imbecillitatem doloreſque colicos ſopit (cataplaſ.) duritiem mammarum lactiſque coagulationem, capitis achores ſanat, &c.*

N. *Mentha aquatica eaſdem cum ſatiua vires habet, adeoque in defectu ſubſtitui poterit.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba.

N. *Mulierculis vſitaſſima eſt, ad tormina ventris in infantibus compeſcenda.*

2. *Syrup. de mentha minor.* Ex ſuccis menthæ granatorumque añ. Vide Diſpenſ.

3. *Syrup. de mentha maior.* V D.

4. *Conſerua.* Dx foliis.

5. *Oleum ſtillat.*

6. *Oleum. infuſ.* Ex mentha criſpa.

7. *Balſamus.* Rarus eſt.

8. ⊖ . Ex cinere.

CCX. *Mentha Sarracenica.*

Balſamita, *Brunf.* Mentha Sarracenica, *Cord. in D. Lon. Cam.* Mentha corymbifera maior, *Cord. hiſt.* Coſtus hortorum, *Lob.* M. Græca, *Matth. Caſt.* Aliſma, *Trag.* M. hortenſis Corymbifera, *C.B* 1 (& 2.) aliis mentha Romana, Mentha S Mariæ, Germ. *Frauvenmüntz, Marienmüntz, Pfannkuchenkraut.*

Colitur in hortis & cæmiteriis.

Floret

Floret Iunio, Iulio.

Officinalis quidem eſt, ſed rariſſime, non è re tamen eſſet, aſſeruare *Folia* grati odoris & ſaporis; vt & *Radices*.

Vires. *Calf. ſicc. aper. attin. diſcut. abſterg. auxiliatur vterinis affectibus, menſes ciet, iecur corroborat, peculiarique vt opij aliarumue venenorum malignitatem retundere ſtatuitur.*

Doſis ad ℥ij. præcipuè radix.

Extrinſecus adhibetur in balneis ad ciendos menſes, &c.

CCXI. *Mercurialis.*

Λινόζωστις, Germ. *Bingelkraut*, noſtratibus, *VVincergrün*.

Mas teſticulata, *C. B.* 1. } *vſurpantur promiſcuè.*
Fœmina ſpicata *C. B.* 2.

Mas inſignitur Mercurialis, *Trag. Brunf.* M. mas, *Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Caſt. Tab. Ger. Cam.* Mercurialis maſcula, *Cord.* Phyllon arrhenogonon Theophr. *Cord. in D.* Mercurialis teſticulata ſiue mas, *Dioſc. C. B.* 1.

Fœmina dicitur: Mercurialis vulgaris & 1. *Trag.* M. fœmina, *Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Caſt. Tab. Ger.* M. ſpicata ſeu fœmina, *C. B.* 2.

Naſcitur in campeſtribus cultis, vinetiſque. Floret per integram æſtatem.

N. *Eſt & mercurialis ſylueſtris ſeu montana, ſed minus vſualis.*

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Mercurialis calf. & ſicc.* 1. *abſterg. aluum mouet (bilem ac* ▽*as purgat.) Extrinſecus vuluæ adhibita menſes & ſecundinas trahit, tumores emollit, creberrimi vſus eſt in clyſteribus.*

N. *Sunt è noſtratibus mulierculis, qui Mercurialem infantulis cum pappa exhibent, vt aluum ſolutam retineant, torminaque præcaueant.*

PRÆPARAT.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba floreſcente.

2. *Syrup. de ſucco Mercurialis,* & ſaccharo ⁝. Vide Diſp.

3. *Mel. Mercuriale.* Ex ſucco & mell ⁝. Vide Diſp.

N. *Adhibentur potiſſimum in clyſteribus.*

CCXII. *Meſpilus.*

Μέσπιλος, Meſpilus, *Brunf. Trag. Lon. Lob. Dod.* Meſpilus altera, *Matth.* Meſpeli altera ſpecies ſponte prouenien s, *Cord. in D.* Meſpilus vulgaris, *Cluſ. hiſt. Cam. Epit.* Meſpilus vulgaris Germanica folio laurino non ſerrato, *C. B.* 1. ſiue Meſpilus ſylueſt. Germ. *Neſpelbaum, Meſpelbaum.*

Creſcit in hortis. Floret Iunio, Fructus fert Octobri.

OFFICIN. NAT.

Fructus (μέσπιλον) *Oſſicula, Folia.*

Vires. *Fructus. (meſpila.) Refrig. ſicc. ſaporis ſunt auſteri, aſtringunt, conſtipant valide, ventriculo noxia ſunt, præcipue dum duriuſcula adhuc extiterint, emollita enim aſtringunt lenius, nocentque minus, ac facile putreſcunt. Vſus eſſe poſſunt in diarrhæa, dyſenteria, Extrinſecus in vomitu, fluxuque alui ſiſtendo (cataplaſ. impoſiti.)*

Oſſicula *(lapilli, acini) commendantur ſummopere ad calculum atterendum & expellendum.*

Folia, *ſimilem vim cum fructibus obtinent, adeoque & iiſdem indurationibus inſeruiunt. Et præcipue in gargariſmis, Balneis vterinis.*

PRÆPAR.

Condit. fructus: cum melle.

CCXIII. *Meum.*

Μῆον, Officin. Meu indeclinabiliter. Meum, *Matth. Tab. Cam. Ger. Caſt. Dod.* Daucus, *Caſt.* Tordylium, *Cord. in D.* Meum vulgare tenuifolium, *Cluſ. hiſt.* Daucus Creticus. *Trag. Fuchſ.* Seſeli Creticum, *Fuchſ.* Meum foliis anethi, *C.B.* 1. *Beervvurtz, Bævvurtz, vvilder Dill, Bärendill, Bærenfenchel, Mutiervvurtz, Hertzvvurtz.*

Creſcit copioſe in ſylua hercinia, aliiſque locis montanis, vt & in montibus campeſtribus & apricis: apud nos non niſi in hortis cultum inuenitur. Floret Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf.* 3. *ſicc.* 2. *atten. aper. flatus diſcutit, Vſus præcip. in inflatione ac ructu ventriculi, in menſibus ac vrina ciendis, in vteri ſuffocat. in torminibus ventris, in catarrhis tartaroque Pulmonum expectorando. Extrinſecus in balneis, cataplaſmatis, &c.*

PRÆPAR.

Multas ingreditur compoſitiones, vt & ipſam Theriacam.

CCXIV. *Milium.*

Κέγχρος, Milium, *Brunfelſ. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt. Tab.* Milium aureum & album, *Cam.* Milium ſemine luteo vel albo, *C.B.* 1. *Hirs, Hirſchen.*

Gaudet ſolo arenoſo humido. Floret Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac *Farina* ſeminis

Vires. *Refrig & ſicc.* 3. *aluum conſtipat, eſt difficilis digeſtionis, plurimi tamen ac laudabilis nutrimenti. Decoctum ſudorem ac vrinam potenter mouet. Extrinſecus exiccat catarrhos, dolores capitis & ventris ſedat (toſtum cum* ⊖ *calidè vertici vel ventri impoſitum) conſumit lac, pellit calculum renum (in baln.) Diarrhæam infantum ſiſtit (cataplaſ.) cum decocto ſumach.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba floreſcente. Inſigne præſeruatiuum cenſetur in calculo.

2. *Decoctum D. Ambroſit.* ℞. Milij ℔j. coq. *in* ▽ ℔iij. ad crepaturam, coletur.

Vires. *Magnarum virium cenſetur in febribus, inprimis tertiana, ſi in declinatione paroxyſmi exhibetur ad ſudorem eliciendum.*

N. *Aliis vinum adhibuiſſe placet.*

CCXV. *Milium ſolis.*

Λιθόσπερμον, Lithoſpermum, *Brunf. Fuchſ. Cord. in D. Lon.* Lithoſpermum minus, *Matth. Dod. Lob. Caſt. Ger.* Vulgare minus *Cam.* Lithoſpermum legitimum. *Cluſ.* ſaxifraga tertia, *Brunf.* Milium ſolis ſatiuum, *Trag. Fuchſ.* Lithoſper. aruenſe, *Tab.* maius erectum, *C.B.* 3. minus, *Matth.* Germ. *Meerhirſe, Steinſamen.*

Creſcit in hortis, inter fruges incultum. Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Semin. raro *Folia.*

Vires. *Calf. & ſicc.* 2. *calculum inſigniter comminuit ac expellit, Renes abſtergit, vrinas ciet, partum pellit.*

Doſis ſem. ʒj. ad ℥ij.

N. *Sunt qui pro certo experimento iactitant,*

iactitant, in febri quotidiana ante inuaſionem ſemen exhibere, idque vicibus iteratis.

PRÆPARATA.

▽ *ſtillat.* è foliis.

CCXVI. *Millefolium.*

Στρατιώτης ὁ χιλιόφυλλος, } Stratiotes millefolia, *Fuchſ. Caſt.* millefolium terreſtre maius, *Tab. Cord.* millefolium album, *Brunſ.* millefol. vulgare, *Trag.* Achillea, *Lon. dod.* millefolium, *Cam.* millefol. ſtratiotes, *Cord. in D.* millefol. album, *C.B.* 2. German. *Garbe, Tauſentblat, Garbenkraut, Schaffgarbe, Schaffripp.*

Creſcit paſſim locis aridis iuxta vias in cœmiteriis, &c. Floret Iunio.

OFFICINALIA NATIVA

Folia cum floribus.

Vires. *Exiccat, aſtringit cum temperato calore ac amarore: hinc medetur vulneribus, tumoribus ac inflammationibus ſine repulſione. Vſu itaque interno conuenit, in hæmorrhagiis ac fluxionibus omnis generis, narium, vteri, alui, vulnerum, ſcreatu ſanguinolento, vomitu, vrina retenta, calculo, mictione ſanguinolenta gonorrhæa, hæmorrhoidibus, fluore vterino, mariſcis, cruore, vulneribus. Extrinſecus adhibeter feliciter cephalalgiæ, pterigio oculorum, hæmorrhagiæ narium, vulnerum, odontalgiæ (maſticando vel Emplaſtrando) menſibus ſuperfl. fluori albo, diarrhææ, vulneribus conſolidandis, tumoribus hæmorrhoid. Herniæ, ictibus venenatis, contracturis, tumori penis,*

N. 1. *Sunt, qui herbam cum floribus in peſte præſeruanda & curanda, pro ſecreto peculiari venditant.*

N. 2. *Herba recens naribus indita hæmorrhagiam cauſatur.*

PRÆPARATA.

▽. Ex herba cum floribus.

N. *Medetur putredini gingiuarum quam optimè.*

CCXVII. *Momordica.*

Balſamina, *Matth. Fuchſ.* Balſamina cucumerina punicea, *Lob. Tab.* Mas, *Cam. Ger.* Pomum mirabile, *Trag.* Pomum Hieroſolymitanum, Balſamina rotundifolia repens ſeu mas, *C. B.* 1. Germ. *Balſamepffel.*

Colitur apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Fructus* (*Poma* dicti.)

Vires. *Refrig. parumque ſiccat, vulneraria eſt, dolores ac præſertim hæmorrhoidum mitigat. Extrinſecus ſauciatis confert neruis, herniæ, ambuſtis, &c.*

PRÆPARATA.

Oleum. Fit ex infuſione & decoctione fructus (exempto ſemine) in oleo amygd. dulcium.

CCXVIII. *Morus.*

Morus, *Maul-beerbaum.* { alba, album ferens fructum. / nigra, celſa; nigrum ferens fructum. *Hæc præfertur.*

Dicitur Morus, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Tab. Ger.* vulgaris. *Cam.* Morus nigra, *Cord. in D. Caſt.* Morus celſa officinis, *Lob.* Morus fructu nigro, *C.B.* 1.

Matureſcit fructus Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Cortex (præcipuè radicis,) *Folia* & *Fructus* exiccatus ſed raro.

Vires. Cortex *radicis calf. & ſicc. amari*

amari ſaporis eſt, abſterg. adſtring. Epar ac Lienem aperit, aluum laxat, tineas latas enecat.

Fructus *nigri immaturi (mora immatura(refrig. & ſicc. 3. valide aſtring. Vſus pracip. in omnibus fluxibus. E. g. diarrhæa, dyſenteria, fluxu menſtruo, expuitione ſanguinis. Extrinſecus in faucium ac oris inflammationibus, vlceribuſque.*

Mora *matura, refrig. & ſicc. parum (aliis humect.) ſoluunt aluum (initio paſtus(ſitim ſedant, appetitum excitant.*

N. *Nutrimenti ſunt pauci & putreſcibilis.*

Folia *vel ſola vel cum cortice cocta odontalgiam ſedant (gargar.)*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex moris immaturis. N. *Raro proſtat.*

2. *Rob.*, *Diamoron ſimpl.* Ex ſucc. & mell. ;. Vide Diſp.

3. *Diamoron Compoſ.* Fit vt ſimpl. addendo myrrh. croc. omphac. Vid. Diſpenſ.

4. Diamoron *Nicolai* Ex ſucco moror. Celſi ℔ß. mororum rubi ℔j. mell. ℔j. ſapæ ℥iij. V.D.

N. *Hoc vſitatiſſimum eſt.*

5. *Diamoron Cordi.* Ex ſucco moror. Rubi, Rubi Idæi, Celſi, fragor. & melle. V.D.

N. *Mororum ſucci ex immaturis moris exprimendi ſunt.*

CCXIX. *Moſchata, Macis.*

Nux maſchata & muſcata, *Lon. Lob. Fragoſ. Cord. Tab. Acoſt.* Nux Aromatica, moſchocaryon, moſchocarydion, Nux myriſta ſeu vnguentaria, *Matth. Caſt.* N. myriſtica, *Cluſ. exot.* Nuciſta, Nux moſcata fructu rotundo, *C.B.* 1. Germ. *Muſcatnus.*

N. *Cluſius duplices ſtatuit minores (fœminas) maiores ſeu oblongas (mares.)*

Creſcit in Inſula Banda Indiæ occidentalis.

Duplici cortice veſtita eſt: altero exteriori & craſſiſſimo, per maturitatem dehiſcente, vt in iuglandibus; altero tenuiore, necleum proxime inſtar reticuli ambiente, eoque primum coloris rubeſcentis, poſtmodum flaueſcentis, & hæc officinarum Macis eſt. Germ. *Muſibatblüht.*

N. 1. *Macer veterum eſt ligni cuiusdam cortex lignoſus, craſſus, rubeſcens, ex Barbaria afferri ſolitus, guſtu valde amarus & aſtringens, adeoque differt à maci, quanquam interdum modernis confundantur.*

N. 2. *Eſt & genus Maceris Inſul. Oriental. quod forſan idem cum veterum. Vid.* Chriſt. Acoſt. *c.* 12.

OFFICIN. NAT.

Nux ac Macis.

Eligenda Nux recens, grauis, pinguis & quæ acu puncta, ſuccum oleoſum emittit.

Macis, probatur odore ſuaui, ſapore ſubacri, colore flauo.

Vires. Nux *calf. & ſicc. ſubaſtr. eſt ſtomachica, cephalica, vterina, diſcutit flatus, coctionem iuuat, halitum fœtidum oris emendat, fœtum recreat, lipothymiæ ac palpitationi cordis ſuccurrit, Lienem minuit, alui fluores compeſcit, vomitum ſiſtit.*

Maci *eadem vires adſcribuntur, quia tamen partium tenuiorum exiſtit, ideo & operando efficacior & magis penetrans habetur.*

PRÆPARATA.

1. *Condit Nuciſt.* Condiuntur nuciſtæ virides, integræ vt iuglandes, conditæque,

conditæque, ad nos tranſportantur.

Condiuntur ſine inuolucris.

N. *Poſſunt & apud nos condiri: videlicet.* ℞. *Nuciſtas quoad fieri poteſt recentiſſimas, macera in lixiuo forti, dies (9.10) vt molleſcant: dein abrade extremam cuticulam, lauaque donec lixiuio penitus exutæ ſint: hinc ſicca ac cum ſaccharo ſyrupiſato condito.*

2. *Confectio Macis.*

N. *Conficiuntur vt Nuciſtæ, ſed rariſſimè.*

3. ∇ *Nuciſtæ.* Parari poteſt vt Cinamomi. *Vide lib.* 2.

4. *Oleum Nuciſtæ ſtill.* extillat vna cum ∇. Prodeſt in cardialgia, & ſim.

Doſis gr. iij. iiij.

5. *Ol. Muciſtæ expreſſum.* Exprimitur ex nucibus recentibus contuſis & in ſartagine feruefactis l. communi.

Vires. *Prodeſt. in torminibus ventris ac nephriticis (in liquore calido exhibitum. (Extrinſecus conciliat blande ſõnum (temporibus illitum) tormina infantum ſedat (vmbilico inunctum.)*

N. *Ex oleo expreſſo paratur corpus balſamorum.*

6. ⊖ *Nuciſtæ.* Ex remanentia incinerata elixiuiatur.

7. *Ol. Macis ſtillat.* Eodem paratur modo.

Doſis gr. iij. iiij.

8. *Ol. Macis expreſſum.* Exprimitur itidem vt dixi.

9. *Extract.* ℞. Ol. Nuciſt. expreſſ. q. v. extrahe ſecundum artem digerendo cum 🜈 rectificatiſſimo: decanta, filtra & abſtrahe ad conſiſtentiam olei.

Vires. *Præter vtilitates alias, Balſamo nuciſtæ conficiendo inſeruit.*

N. *Album corpus poſt extractionem reſiduum, aliquoties ∇ calida abluatur, ſeruetur que pro corpore Balſamorum. quod præſtat tamen, ſi extractio cum 🜈 🜿 ſato peracta fuerit.*

10. *Balſamus Macis.* Fit ex oleo expreſſo additis guttulis aliquot deſtillati olei.

11. *Balſamus Nuciſtæ.* Fit ſimiliter

CCXX. *Muſcus.*

Βρύον, Arab. Vſnea, *Moos.*

Muſcus {
- Arboreus. *De quo hic.*
- Terreſtris. *De hoc ſequenti loco.*
- Saxatilis. *Vide Lichen.*
- Marinus. *Vide coralline.*

Muſcus qui arboribus accreſcit, figuræ ratione potiſſimum triplicis eſt ſortis, 1. capillaceus, i.e. habens formam capillorum, adnaſciturque caudici, (*C. B.* 1. ſeu vſitatus officinarum.) 2. Fœniculeus, i.e. fœniculi folia æmulans, (*C. B.* 3. ſeu muſcus arboreus cum orbiculis, *Tab.*) Muſcus ramoſus floridus & non floridus. Adnaſcitur ramis. 3. Cruſtaceus, habens formam cruſtarum, (*C. B.* 7. ſeu muſcus pulmonarius, *Tab.* pulmonaria.) Vide pulmonariam arboream.

Ex his huius loci ſunt priores, quorum vſualior primus, adeoque vſnea officinar. dictus. Hic tùm tenuior eſt, tùm craſſior: alias breuior aut prolixior: omnes candeſcentes, pauci rutilantes, quandoque nigri, Primæ nobilitatis ſunt muſcus lariceus, piceus, pineus & abietinus. Hinc populeus, ſed candidus (nigricans enim improbatur) vtiliſſimus omnium eſt quernus.

Videatur Muſcus arboreus, *Trag. Matth. Dod. Caſt.* Muſcus. *Cord. in D.* Muſc. arborum, *Lon. Tab.* Muſc. quernus, *Lob. Ger.* Muſcus arboreus: Vſnea officinar. *C. B.* 1. inter ſpecies

muſci arborei.

Colligendus eſt initio veris.

Vires. *Muſcus omnis aſtring. Vſus præcip. in Ictero, vomitu, diarrhæa, dyſenteria, abortu præcauendo. Extrinſecus in laxitate gingiuar. in ſanguinis fluxu compeſcendo.*

N. 1. *Quia ſignaturam capillor. habet, ideo & capillis muſcum dicatum eſſe volunt.*

N. 2. *Huius loci eſt muſcus Cranio adnatus, quem peculiari vi commendant in vulnerum hæmorrhagia & conſolidatione, adeóque Vnguentum magneticum ingreditur. Præſtantiſſimum itidem medicamentum exhibet in dyſenteria, & ſimil. Surrogari autem eidem poteſt muſcus aliis oſſibus adnaſcens.*

CCXXI *Muſcus terreſtris.*

Muſci terreſtris variæ itidem dantur ſpecies, è quibus in officinas ſolùm venit, quæ repens vocatur, *C.B.* 10. ſeu muſcus terreſtris clauatus, muſcus terreſt. *Trag. Matth. Dod. Caſt.* Lycopodium, pes Lupi, *Tab.* Pes Leoninus, *Lob. Ger.* Cui tamen affinis eſt muſcus terreſtris ramoſus, *C. B.* 2. muſcus terreſtris, *Tab.* Germ. *Bærlapp, S. Iohannis Gürtel, Gürtelkraut, Neunheil, Teuffelsklavv, Lœvvenfuſz.*

Creſcit in ſyluis deſertis ac myricetis. Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Muſcus, Flos citrinus & Farina.

Vires. *Refrig. & ſicc. Vſus præcip. in calculo atterendo ac expellendo (laudatur ſummopere flos eius citrinus) in fluxu alui. Extrinſecus in laxitate dentium, in conſolidatione & ſiccatione vulnerum (farina excuſſa, inſperſa)*

CCXXII. *Myrtillus.*

Myrtillus, *Matth. Lon. Caſt.* Myrtill. vulgaris baccis nigris, *Cluſ. hiſt.* vitis idæa. *Tab.* vitis idea nigra, *Cam.* Myrtillus Germanica, vaccinia nigra, *C. B.* 1. ſeu vitis idæa foliis oblongis crenatis fructu nigricante. German. *Heidelbeer.*

OFFICIN. NAT.

Baccæ. Vaccinia ſeu Myrtilli Germanici.)

Vires. *Refrig. 2. ſicc. & ſubaſtring. ſedant ſitim. Vſus rari ſunt, adhiberi tamẽ poſſunt in febribus, vomitu ac diarrhæa. Alij exiccant, inque dyſenteria vtiliter propinant.*

CCXXIII. *Myrtus.*

Μυρσίνη ἢ μυῤῥίνη, Myrtus & murtus. Germ. *Myrtenbaum.*

E variis myrtorũ generibus vſualior eſt Myrtus, *Tab.* M. minor, *Lob.* & Tarentina, *Cluſ. hiſt.* M. Tarẽtina, *Matth. Caſt. Cam.* M. minor vulgaris, *C. B.* 9.

Huic ſubſtitui poterit Myrtus foliis minimis & mucronatis, *C. B.* 8. M. prior, *Do.* anguſtifolia 9. *Lob.* M. domeſtica fructu albo, *Cluſ. hiſt.*

Creſcit in regionibus calidis Italia ac Gallia Narbonenſi iuxta ripas maris.

OFFICIN. NAT.

Folia, Baccæ (Myrtilli officinarum) myrta.

Vires. *Vtraque refrigerant temperatè, ſicc. validè, aſtringuntque. Vſus internus rarior eſt, nihilominus tamen adhibẽtur in fluxu alui ac expuitione ſãguinis. Extrinſecus vſus vtriuſque crebrior.*

Folia *emendant fœtorem ſub axillis ac inguinibus (puluis aſperſus:) ſudorem corporis immod. cum ſiſtunt (frictione:)*

membris

membris catarrhoſis opitulantur, alui fluxui ſuccurrunt, defenſiuum exhibent in herpetibus, putredinem oris ſanant, hemorrhagiam narium ſiſtunt, polypo medentur (cum melle ac vino.)

Baccæ *mitigant oculorum inflammationes, iuuant luxatos articulos ac oſſa fracta, ſubueniunt procidentiæ vteri ac ani, capitis tineas, furfuraceaque excrementa abigunt.*

PRÆPAR.

1. *Syr. myrtillor, ſeu myrtinus.* V. D.

2. *Ol. myrtillor.* Ex fol. myrti & ol. communi infuſis.

3. *Ol. myrtinum.* Ex fol. myrti & ol. communi.

N.

CCXXIV. *Napus.*

Βυνιὰς { ſatiua vſualis. / ſylueſtris.

Vid. Napus, *Brunſ. Matth. Dod. Cord. in D. Caſt. Cam. Lon.* Rapum ſatiuũ alterum, & Napus veterum, *Trag.* Napus Bunias ſatiuus, *Fuchſ.* Bunias ſeu napus, *Lob.* Napus ſatiua, *C. B.* 1. Germ. *Steckrüben.*

N. *Recenſentur Napi in genere Raporum, quod caule, floribus, ſemineque Rapa æmulentur, quanquam folio & radice Raphanos magis referant. Eſt autem genus plantar. ſatiuar. notiſſimum, quod colunt non modo ob radicum vſum eſculentum, ſed & ob ſeminis oleum expreſſum, quo cùm fercula impinguant, tùm lampades inſtaurant.*

Floret à vere in æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. ſicc. abſterg. aper. digerit, atten, & incidit, venenis potenter reſiſtit, (vnde & Theriacam Androm. ingreditur) morbillos ac variolas peculiari facultate à centro ad circumferentiam corporis pellit, ideoque in febribus malignis & petechialibus crebri vſus eſt, (in emulſionibus.) Confert & in Ictero, vrina remorata, &c.*

Doſis ℥j.

PRÆPAR.

Oleum expreſſum ad omnia vtile ad quæ ſemen. Vſitatum eſt plebeis, ad compeſcenda tormina ventris infantibus exhibere.

CCXXX *Naſturtium Aquaticum.*

Καρδαμίνη, Naſturtium aquaticum (& 2.) *Trag. Lon. Dod.* Creſſo, Lauer odoratum, *Cord.* Syſimbriem cardamine, *Fuchſ.* Syſimbrium aquaticum primum, *Tab.* Syſimbriuur alterum, *Card. in D.* Sion Crateuæ, ſyſimbr. 2. *Dioſc.* Sion Crateuæ Erucæ folium, *Lob.* Sium maius, *Ger.* Siſymbriũ aquaticum, *Matth. Caſt.* Naſturtium aquaticum, ſupinum, *C. B.* 1. German. *Brunnenkreſz.*

Creſcit in riuulis vel paludibus. Floret Iulio & Auguſto. Viret perpetuo, adeoque hyemali tempore acetaria exhibet non vituperanda.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & ſicc.* 2. *(exiccatum 3.) atten. aper. Vſus præcip. in calculo ac ſabulo, obſtructione Lienis ac Epatis menſiumque, ſpecificè in Scorbuto commendatur.*

N. *Præſtat recens adhibuiſſe quàm exiccatum, ob ⊖ volatile paulatim euaneſcens.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.*

N. *Cum aceto naribus illitus, arcet immoderatas vigilias. Polypum extirpat, ſuccus naribus inditus.*

2. ▽ *ſtillat.* Ex planta integra collecta Auguſto.

3. *Spiritus.* Ex herba contuſa addito tantillo fermenti, fermentata.

CCXXVI. *Naſturtium hortenſe.*

Κάρδαμον eſt { Latifolium. Criſpum vulgatum. *Vſitatius.*

Naſturtium, *Brunf. Matth. Caſt. Tab.* Naſturtium hortenſe, *Trag. Fuchſ. Lob Dod, Ger.* Naſturtium hortenſe vulgatum, *C.B.* 2. *Gartenkreſz.*

Colitur in hortis.

Seritur vere: floret æſtate.

OFFICIN. NAT.

Vires. *Semen & herba ſicca calf. & ſicc.* 4. *(Herba viridis, mitior eſt) vtrumque attenuat, aperit, abſtergit. Vſus prac, eſt in tumido Liene, menſibus obſtructis fœtuque mortuo expellẽdo,* ♀ *ream mucilaginem Pulmonum incidit; Scorbuto confert, Vulgo itidem ad expellendos morbillos inſeruit ſemen. Extrinſecus vſuuenit in apophlegmatiſ. errhinis, phœnigmis: furfures ac ſcabiem fœdam capitis aliarumque partium ſanat (tritum aut frixum, cumque porci axungia illitum.)*

N. *Naſturtium pratenſe (quem florem cuculi appellant, alibi Iberim, Lepidiumue minus,) vt & Naſturtium montanum ſeu alpinum nec non & naſturtium hybernum (eruca lutea vel barbarea dicta) officinis incognita ſunt.*

CCXXVII. *Nepeta.*

Mentha felina, *Tab. Ger.* Cattaria, *Dod. Lob.* Mentha non odorifera, Nepeta vulgaris, *Trag.* Nepeta fruticoſa, *Cord. in D.* herba gattaria, *Matt. Caſt.* Calaminthæ 1. genus, *Fuchſ.* Nepeta Germanica, *Cam.* Calamintha montana, *Lon.* Mentha cattaria vulgaris & maior, *C.B.* 1. Germ. *Katzenkraut, Katzennept.*

Creſcit vt plurimum in hortis, tùm quoque iuxta vias: Floret Iunio, Iulio, Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *partium eſt tenuium, attenuat. aper. Vſus pracip. in morbis vterinis (ſcil. obſtruct.) ſterilitate, fœtu pellendo, tùm quoque in* ♀*o pulmonum incidendo, &c. Extrinſecus in balneis pro vtero.*

N. *Ob grauem odorem raro intrinſecus exhibetur.*

CCXXVIII. *Lignum Nephriticum.*

Eſt ligni genus craſſum & enode, aquam infuſione cæruleam reddens. Germ. dici poteſt *Grieſzholtz.*

Videatur Lignum nephriticum ſeu Lignum ad Renum affectiones & vrinæ incommoda, *Monard.* Lignum ex nouo mundo pyro ſimile, *Frago/.* Lignum peregrinum aquam cæruleam reddens, *C. B.* 4. Inter genera Fraxini.

Affertur ex noua Hiſpania.

Vires. *Calf. & ſicc. gr.* 1. *Vſus eius receptus eſt ad Renum vitia, vrinæque difficultates & incommoda. Hinc in Epate & Lienis obſtructionibus.*

PRÆPAR.

Infuſio, quæ in ▽ fontan. facta, nonnullis potus eſt ſat expetitus, tùm ratione ſaporis, quem ferè nullum exhibet

bet, tùm quoque coloris cærulei, adeoque amicabilis. Poteſt illà dilui vinum.

N. *Adulteratur alio ligno ſimili, quod* ▽*m croceo colore inficit.* Monard.

CCXXIX. Nicotiana.

Tabacum, Tobacum, Tabacca, Tubac, Petum. Herba ſanctæ Crucis, ſana ſancta, Torna boña. *Indianiſch Beinvvelle, Indianiſch VVundkraut, heilig VVundkraut, Toback.*

N. *Ante annos aliquot ex America primum adferri cœpit, unde poſtmodum in noſtris hortis colitur & copioſe ab Hanouienſibus, qui officinas noſtrates ſuo Tabaco ſufficienter inſtruunt: Huic tamen Indicum præferendum cenſemus ex Indica Occid. Inſula virginea Florida ceu patria genuina ad | nos allatum.*

Eſt
- Maior
  - latifolia ſeu fœmina, *C. B.* 1.
  - anguſtifolia mas, *C. B.* 2.
- Minor, *C. B.* 3.
- Minima, *C. B.* 4.

1. Videatur. Nicotiana, *Lon.* Maior, *Tab.* Tabacum (ab eius nominis Inſula,) *Monard. Fragoſ.* Tabac. latifol. *Cam.* Petum, *Cluſ. ad Monard.* Hyoſcyamus Peruuianus, *Dod. Cam. Epit.* Sana ſancta Indorum, *Lob. Ger.*

2. Tabacum ſeu herba ſancta minor, *Lob. Tab.* anguſtifol. *Cam.* Petum anguſtifol. *Cluſ. ad Monard.* Hyoſcyamus Peruuianus alter, *Dod.*

3. Petum 4. *Cluſ. ad Monard.* Hyoſcyam. niger vel 3. *Matth. Caſt.* Hyoſcyamus luteus, *Dod. Lon. Cam. Ger.* Hyoſc. Peruuianus, *Tab.*

4. Tabacum minimum, *Cam.* Tabac. ſeu ſana ſancta minima, *Lob.* Petum 3. *Cluſ. ad Monard.*

N. *Nicotiana dicitur à Nicotio, Regis Galliæ Legato, qui herbam eam Vliſſiponæ Zeelandiæ accepit è Florida allatam, poſtmodumque Gallis innoteſcere fecit.*

Gaudet ſolo pingui ac læto, area plana, opaca, aqua mirè delectatur, frigoris impatientiſſima eſt. Seritur feliciſſime tempore verno, in principio April. ☽ creſcente, colligitur herba ☉ in ♌. 15. gr. 18. 19. 20 ☾ decreſcente, Semen ♒ rio & ♂ eſt dicatum.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu herba & *Semen.*

Vires. *Herba recens calf. & ſicc. 2. ſiccata 3. (aliis calf. 1. ſicc. 2. aliis refrig.) abſtergit, incidit, reſoluit, aliquantulum aſtringit: reſiſtit putredini. Sternutatoria eſt, apoplegmatiZans, anodyna, vulneraria, vomitoria. &c. Vſus præcipue externi ad catarrhos cerebri exiccados, ſomnum inducendum, laſſitudinem ex labore diſcutiendam, uteri ſtrangulatum compeſcendum: à peſte præſeruat (in ſuffitu) ſedat dentium dolores, diſcutit tremorem vuulæ (ingargar.) medetur lichenibus, phthiriaſi, porrigini, achoribus ac fauo, mundificat ac conſolidat vulnera ac vlcera inveterata, ſanat ambuſta quoquomodo adhibita, (balneatione ſcil. vel ſola impoſitione foliorum recentium noſtratis Nicotianæ, &c.) Nec tamen prorſus vſum quoque ſubterfugit internum, dum pro vomitorio exhibetur (ſat violento) qua ratione curat febres ſimileſque morbos, ſed cautione hinc opus eſt.*

N. 1. *Non adeo proficuus Tabaci vſus eſt iuuenibus ac bilioſis.*

N. 2. *Noui qui mictionem nocturnam veſpertino Tabaci ſuffitu præcauebat.*

PRÆPARAT.

1. ▽ Ex foliis.
2. *Syrupus de Nicotiana.*

Vires. *Et aquam & ſyrupum cum*

ſucceſſu exhibent in aſthmate, pulmonumque ☐ *ro, quin & in febribus.*

3. *Ol. peti ſtillat.*

4. *per infuſionem.*

5. *Sal.* Ex cinere.

6. *Vnguentum de Nicotiana.* Vid. Diſp. Auguſt.

N. *Parari itidem poteſt ex ſolis foliis recenter contuſis, ſeu ſi manis ex ſucco ac pinguendine.*

7. *Balſamum.* Vide lib. 2.

N. *Sunt qui folia minutiſſimè inciſa (zerhackt) in vitro optime clauſo dies 40). tepori, (e.g. fimi vel acerui formicarum) exponunt, atque hac ratione Balſamum acquirunt.* V Vittich.

Peculiarem Tabacologiam conſcripſit Ioannes Neander, Medicus olim Bremanus, & inde Alſtedius in ſua Encyclopæd. Satis itidem prolixus in deſcriptione Tabaci eſt Nicol. Monard. in ſimpl. medic. hiſt. c. 14.

CCXXX. *Nigella.*

Μελάνθιον. Gith. melaſpermum, Cuminum nigrum. Germ. *ſchvvartzer Coriander, ſchvvartzer Kummich, Rœmiſcher Coriander, Nardenkraut.*

Eſt
- Aruenſis corn uta, *Raden.*
- Hortenſis ſatiu.
  - flore cærul.
    - maiore
      - ſimplici
      - pleno.
    - minore
      - ſimplici
      - pleno.
  - flore candido
    - ſimplici
    - pleno.
- Cretica.

Ex his Nigella aruenſis officinas ſubit, & ex his præcipue flore candido minore ſimplici, *C. B.* 5. Melanthium ſatiuum, *Matth. Dod. Caſt. Tab.* 1. Melanth. 1. *Fuchſ. ico.* Mel. ſeu Nigella Romana odora, *Lob.* Melantium, *Ger.* Mel. Damaſcenum, *Cam.* Huic tamen & reliquæ ſurrogari non nequeunt.

Non niſi Studioſe culta nobis creſcit, gauderque ſolo pingui. Floret Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Semen ſolum.

Vires. *Calf. & ſicc. in princ. gr. 3. atten. aper. Vſus pracip. in mucilagine pulmonum reſoluenda & expectoranda lacte augendo, vrina ac menſibus ciendis, morſibus venenatis corrigendis. Specificè in febribus quartanis ac quotidianis. Extrinſecus crebri vſus eſt in cephallagia ſedanda, catarrhis exiccandis (ſternutando, ſuffiendo.) in cucuphis, Epithemat. &c. applicatum.*

Radix ſiſtit proprietate ſua hæmorrhagiam, ſi dentibus maſticetur, naribuſque imponatur.

PRÆPAR.

1. *Semen præparatum.* Maceratur in + atque exiccatur.
2. ▽. *ſtillat.* Ex ſemine.
3. ꝏ *ſtillat.* Ex ſemine.

CCXXXI. *Nummularia.*

Centummorbia, Hirundinaria, Serpentaria, *Egelkraut, Schlangenkraut, klein Natterkraut, Pfenningkraut.*

Eſt

Eſt C.B. { Maior lutea. *Hæc vſualis.* / Minor purpureo flore. *Hæc incognita.*

Dicitur Serpentaria 3. & centummorbia 3. *Brunf.* Nummularia, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Lon. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Hirundinaria minor, *Tab.* Nummularia maior lutea, *C. B.* 1.

Creſcit in campeſtribus ac locis herboſis, humidiſque. Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu folia.

Vires. *Refrig. ſicc. ſubaſtring. vulneraria eſt. Vſus præcip. in Pulmonum exulceratione, venis ruptis, tuſſi ſicca infantum: in fluxu cuiuſcunque generis, diarrhæa, dyſenteria, hæmoptoyſi, Commendatur in Scorbuto, herniiſque omnis generis.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba collecta cum floribus menſe Maio.

CCXXXII. *Nymphæa.*

Νυμφαία, Nenuphar. Arab. Nenufar *Seeblum, Hartzvvurtz, VVaſſerlilgen.*

Eſt { Alba floribus albis { maior. / minor. / minima. } / Lutea, floribus luteis { maior. / minor. } }

Ex his præfertur quidem alba eaque maior, quæ intelligenda quoties Nymphææ ſimpliciter mentio fit. Veruntamen nec negligenda eſt lutea.

Alba dicitur Nenuphar album, *Brunf.* Nymphæa alba, *Brunf. Matth. Dod. Lob. Tab. Ger. Cluſ. h.* Nymphæa Candida, *Trag. Fuchſ.* Nymphea maj. alba, *Caſt. C. B.* 1.

Lutea vſitatior eſt quæ inſcribitur Nenuphar luteum, *Brunf.* Nymphæa lutea, *Trag. Matth. Fuchſ. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Caſt. Tab. Ger.* maior, *Cluſ. h.* Nymphæa lutea maior, *C. B.* 1.

Creſcit in lacubus. Floret Maio & Iunio.

OFFICINALIA NATIVA.

Radix, Folia, Semen, Flores.

Vires. *Radix & ſemen refrig. & ſicc. gr. 3. aſtring. Flores & folia refrig. & humect. Singula ſunt vſus præcip. ad fluxum alui, ad pollutionem nocturnam, ſeminis acrimoniam, ſanguinis æſtum & tenuitatem. Extrinſecus crebro adhibentur folia & flores ad febriles æſtus & vigilias ſopiendas (in lotionibus pedum, in impoſitione foliorum ſcil. lumbis, temporibus, plantis pedum.)*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus albis.
2. ▽ *ſtillat.* Ex floribus luteis.
3. *Syrupus Nymphææ ſimpl.* Ex infuſione florum.
4. *Syrupus de Nymphæa compoſ. ſiue de Nenuphare.* Vide. Diſp.
5. *Conſerua.* Ex floribus albis.
6. *Ol.* Ex infuſione florum.
7. *Vnguentum de Nymphæa.* Vid. l. 2.

O.

CCXXXIII. *Olea.*

Ἐλαία Olea, *Olirenbaun, Oelbaum,* { Satiua. / Syluestris, oleaſter.

Prior inſignitur olea, *Brunf. Trag. Cord. hiſt. Lon. Dod. Lob. Cam. Bellon.* Olea ſatiua, *Matth. Cord. in D. Caſt. Tab. Ger.* Olea ſatiua, *C. B.* 1.

Poſterior, Olea sylu. *Matth. Tab. Ger.* Olea ſylu. ſeu Oleaſter, *Lob. Caſt.* Oleaſter, *Lon. Cluſ. hiſt. C. B.* 2.

Creſcit vtraque in regionibus calidis,

lidis. Italia, Hiſpania, &c. Gaudet locis ſiccis argilloſis. Floret Iunio. Fructus decerpuntur menſe Nouembri & Decembri.

OFFICIN. NAT.

Folia, Fructus (ſed conditi.)

Vires. *Folia refriger. & exiccant. aſtring. Vſus externus & præcip. in fluxu alui, menſium, in herpetibus, & ſim. Fructus immaturi ſiccant & aſtring. inprimus ſylueſtres.*

N. *Exhibet itidem (tùm olea, tùm oleaſter) lachrymam reſinoſam, reſinæ Elemi non abſimilem, ſed hæc in vſu non eſt.*

PRÆPAR.

1. *Condit. Oliuæ.* Condiuntur muria antequam plane maturuerint, in Hiſpania & Gallia Narbonenſi: interdum etiam maturæ & nigræ.

Vires. *Comeſtæ initio paſtus excitant appetitum, mouent aluum, humentem ventriculum exiccant ac confortant.*

N. *Rancidæ ſubuertunt ventriculum.*

2. *Oleum*, (ſimpliciter ita dictum.) Exprimitur ex oliuis maturis, diciturque oleum (ſimpliciter,) oleum commune oliuarum, *Baumœl.*

Vires. *Calfac. & humectat moderatè. (N. Vetus calidius eſt recenti) emollit, digerit, vulnerarium eſt, aluum laxat (cum cereuiſia calida aſſumptum ℥j.) ariditatem pectoris corrigit, tormina Veneris mitigat, vrinarios meatus laxat, eroſos abſtergit & conſolidat. Extrinſecus creberrimi vſus eſt in clyſteribus, tumoribus calidis, &c.*

N. 1 *Cum* ▽ *tepida aſſumptum mouet vomitum.*

N. 2. *In patria mea VVeſtphalia vſitatiſſimũ eſt vulneratis quotidie exhibere oleum oliuarum cum cereuiſia calida, quo adeo largè vtuntur, vt quoque ſudor oleum redoleat.*

4. *Oleum omphacinum.* Exprimitur ex oliuis immaturis.

Vires. *Refrigerat, ſiccat, aſtringit, adeóque multis compoſitionibus inſeruit.*

5 *Oleum Philoſophorum.* Fit deſtillando oleum oliuatum, cum lateribus ignitis mixtum ex Retorta. *Aug.*

Vires. *Diſcutit, maturat, emollit. Prodeſt tumoribus frigidis duris, &c.*

CCXXXIV. *Ononis.*

Ἄνωνις, *Dioſcor.* Ὄνωνις, *Theophr. Havvhechel.*

Eſt
- Spinoſa
  - purpur. (flor.) *Hæc vſualior.*
  - lutea. (flor.)
- non ſpinoſa
  - purpur
  - lutea
    - maior.
    - minor.
  - luteo variegata.

Videatur Recta bouis, *Trag. Lon.* Anonis ſeu Ononis, *Matth. Tab.* Anonis, *Fuchſ. Dod. Caſt.* Ononis, *Cord. in D. Lob.* Anonis, *Ger.* Anonis ſpinoſa flore purpureo, *C. B.* 1.

Creſcit in Campeſtribus, dumetis, aruis, iuxta vias. Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix ac potiſſimum huius *Cortex.*

Vires. *Calf. & ſicc. in princ. 3. abſterg. atten. diſcut. Vſus præcip. in diureſi, lithiaſi, ictero, obſtructione Epatis, in carnoſo ramice abſumendo. Hæmorrhoidibus cæcis, mariſciſue diſcutiendis (infuſum aliquandiu bibitum.) Extrinſecus in putredine oris ac dolore dentium (gargariſ.*

N. *Antequam ſpinas protudit conditur cum ſale pro cibario.*

PRÆPARATA.

▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radicibus

radicibus nouellis erura.

CCXXXV. *Origanum.*

Origanum, *Brunſ.* Orig. vulgare, *Trag. Matth. Lon.* Origanum ſylueſt. *Dod. Cord. in D. Fuchſ. Tab. Cam.* Agrioriganum ſeu Onitis maior, *Lob.* Origanum Anglicum *Ger.* Origanum ſylu. Cunila Bubula Plinij, *C. B.* 1. German. *Doſten, VVolgemuth.*

Creſcit in locis Campeſtribus opacis. Floret Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus ſeu *Summitates.*

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *aper. abſterg. aſtring. Vſus præcip. in obſtructione Pulmonum, Epatis ac vteri & hinc in tuſſi, aſthmate, Ictero, auget lac, ichoroſa excrementa per ſudorem expellit (ante balneum aſſumptum.) Extrinſecus vſu venit crebriori, eoque in balneis vterinis, cephalicis, totius corporis (contra ſcabiē.)*

PRÆPARAT.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum floribus.
2. *Oleum ſtillat.* Raro proſtat.
3. ⊖ *ex cinere.* Raro itidem paratus.

P.

CCXXXVI. *Palma.*

Φοῖνιξ, Palma, *Trag. Matth.* Dod. *Alpin. Cord. in D. Lob. Caſt. Cam.* Palma maior, *Tab.* Dactyliſcum palma elate, *Matth.* Palma elate, *Cord. in D. Dod.* Caryotæ. Carotides, fructus palmæ dactyli, *Caſt.* Palmarum fructus ſiue dactyli, *Lob. Dod.* Palma maior, *C. B.* 1. *Dattelbaum oder Dactelbaum.*

Creſcit in Iudæa, Syria, Ægypto, Africa, & ſim. locis calidis.

N. *Palmas fœminas non ſine aſperſione pulueris vel florum è palmis maribus parere aſſerit Alpinus.*

OFFICIN. NAT.

Fructus (officinis.) Dactyli, Palmulæ, *Datteln.*

Eligendi magni flaui, parum rugoſi, molles, pleni, Carnoſi carne ſub dura ad nucleum candicante, ad corticem rubeſcente, & qui concuſſi minus ſonant, ſapore vinoſo. Deteriores ſunt graciles, flaccidi, duri & excarnes.

Vires. *Dactylorum maturorum pulpa calf. ſubaſtring. (immaturi aſtringunt fortiter.) aſperitatem faucium leniunt, fœtum in vtero roborant, fluxus ventris ſiſtunt, vitiis renum ac veſicæ ſuccurrunt. Extrinſecus conueniunt in cataplaſmatis aſtringentibus, & ſimil.*

N. *Concoctu ſunt difficiles, capiti dolorem inferunt. (inprimis exiccati) craſſum ac melancolicum humorem generant.*

PRÆPARATA.

1. *Species ſeu Electuarium Diaphænicon.* Fernelij. 2. *Diaphænicum in ſolido,* i.e. Tabellæ El. diaphænic.	Horum baſis eſt Turbith ac diagrid. Vid. D. & Turbith. infra de purgant.

CCXXXVII. *Papauer ſatiuum.*

Μήκων, Papauer (ſimpliciter,) Arab. Thaxthax, *Magſamen. Oelmagen, Oelſamen, Mœn.*

- Album, *quod tutius intra corpus adhibetur.*
- Nigrum, *quod non æquè tutum eſt,*

Videatur prius; Papauer, *Brunſ. Lon.* papauer ſatium, *Matth. Tab.* papauer album, *Trag. Dod.* papauer album ſatium, *Lob. Caſt. Ger* papauer ſatiuum

ſemine candido, *Fuchſ.* papauer hortenſe ſemine albo, *C.B.* 1.

Nigrum vſitatius inſcribitur Papauer nigrum, *Brunf. Caſt.* Pap. ſatiuũ 2. vulgo nigrum, *Cord. in D.* pap. ſat. ſemine atro, *Fuchſ.* papau. hortenſe nigro ſemine, ſylueſt. Dioſcoridi, nigrum Plinio, *C.B.* 2.

Colitur in hortis. Floret media æſtate.

OFFICIN. NAT.

Flores, *Semen* albi & nigri. *Capita* cum & ſine ſemine.

Vires. *Refrig. & hum.* 3. (*ali.* 4.) *Vſus præcip. in ſomno conciliando, in affectibus pectoris ac pulmonum & inprimis in tuſſi, raucedine, phthiſi. Hinc & in fluxu alui. Extrinſecus in dolore leniendo, ſomno introducendo (capite pedibuſue adhibitum.)*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.* Ex Foliis.

N. *De opio ac Meconio, quæ ſucci ſunt papauerum exoticor. Vide ſis infra.*

2. *Extractum.* Ex floribus ſiccis cum ▽ papau.

N. *Quercetanus in Pharm. Reſt. c. 25. parat hoc modo. ℞. Capit. papau. q. v. (cum flores expandere incipit, præſtatque papauer quod flores fert rubicundos, contunde ac digere in* MB *cum Hydromelite vinoſo, vel Vino Canariæ dies (12. 15.) vt liquor intenſiſſimè rubeſcat. Exprime fortiter, vt omnis virtus gummoſa & reſinoſa eliciatur. Abſtrahel.* ▽ (VB) *ad remanentiam gummoſæ & reſinoſæ ſubſtantiæ, quam adhuc calentem ſi voles effunde in frigidam & ſubito coagulabitur. Et hoc, ait, eſt verum probatumque opium ac nullo modo ſophiſticum (intellige Germanicum,) quod loco opij exotici adhiberi poteſt, de quo claſſe ſequenti.*

3. *Aqua.* Ex floribus vel capitibus florentibus.

4. *Syrup. ſimpl.* Ex decoct. capit. papau. vtr. c. ſem. an. & penidio. Vide Diſpenſ.

5. *Compoſ.* Fit cum aliis pectoralibus. Vide Diſpenſ.

6. *Electuar.* 1. *Diacodium ſimpl.* Ex Decoct. capit. papau. albi & mille, (vel ſaccharo, vel ſapa cum Glyzyrrhiza.

7. 2. *Diacodium Montani, ſeu Syrupus de Siliquis.* Ex decoct. capit. papau. alb. ſiliquis. Rad. Althe. & Glyzirrhiza, cum ſaccharo cando & penidio.

8. 3. *Diacodium Actuarij.* Hoc ex aſtringentibus.

9. 4. *Diacodium in ſolido, i. e.* Rotulæ ex Emulſione & ſaccharo. Vide Diſp.

10. *Lohoch.* Vid. Diſp.

11. *Oleum.* Ex ſemine exprimitur.

CCXXXVIII. Papauer Erraticum.

Μήκων ῥοιὰς, Ῥοιὰς, Papauer fluidum. Papauer rubrum. *Klapperroſe, Kornroſe, Feldmagſamen, Grindmagen.*

Eſt { maius. *Hoc officinarum eſt.*
{ minus. *Inuſitatum.*

Dicitur papauer Erraticum, *Matth. Cord. in D. Lon. Dod. Caſt. Tab.* Papauer Erraticum primum, *Fuchſ.* Papauer Rhæas, *Lon. Ger.* Papauer Rhæas ſiue flore caduco puniceo, *Lob. ico.* Papauer Erraticum maius, *C.B.* 10. inter ſpec. papaueris.

Creſcit in aruis iuxta vias ac inter ſegetes. Floret Maio, Iunio.

OFFICIN.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Refrigerat validè, ſomnum conciliat, dolorem ſedat. Vſus pracip. in febribus, pleuriſi (cui ſpecificè prodeſt,) angina, aliiſque morbis (inprimis pectoris) refrigeratione opus habentibus. In inordinato menſium fluore (infuſ. flor. in* ▽. *) Extrinſecus ſunt, qui herba Hepati impoſitâ, hamorrhagiam narium ſiſtere conantur, quam vim & radici adſcribunt.*

N. *Galenus ſemen multo frigidius eſſe ait, quam ſem. papaueris ſatiui, vnde & internum eius vſum interdicit.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.
2. *Syrup.* Ex infuſione florum triplici.
3. *Conſeru.* Ex floribus.
4. *Extractum.* Cum propria aqua acuata Spir. ♀ris. *Quercet. Ph. Reſt. cap. 26.*
5. *Acetum.* Ex floribus.

CCXXXIX. *Parietaria.*

Ἑλξίνη, Parietaria, Vrceolaris, vitraria, herba muralis, *Tag vnd Nacht, S. Peterskraut, Glaſzkraut.*

{ Maior vulgaris. *Hæc. officinar.*
{ Minor. *Tragi.*

Dicitur Parietaria, *Brunſ. Cord. hiſt. Dod. Tab. Ger.* Parietaria vulgaris & maior, *Trag.* Helxine, *Matth. Fuchſ. Lon. Caſt. Cam.* Helxine altera. *Cord. in D.* Perdicium *Lob.* Pariet. officinarum & Dioſcoridis, *C. B.* 1.

Creſcit iuxta ſepes, muros ac parietes. Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & humect. parum, emollit, maturat, exterg. ſubaſtring. Vſus eius internus licet rarus ſit, tamen prodeſt in pectoris mucilagine & hinc in tuſſi, in renibus extergendis & hinc in ſtranguria & calculo. Extriſecus crebrior eius eſt vſus, iſque in tumoribus, eryſipelate, ambuſtis, vulneribus & vt plurimum adhibetur in clyſteribus & cataplaſm.*

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex integra herba menſe Iulio collecta.

CCXL. *Herba Paris.*

Herba paris, *Matth. Dod. Caſt. Ger.* Paris herba, *Lon. Cam* Aconitum pardalianches, *Fuchſ.* Aconitum ſiue pardalianches monococcon, *Cord. in. D.* Solanum tetraphyllon, *Lob.* Solanum quadrifolium bacciferum ſeu 10. *C. B.* Aconitum ſalutiferum, *Tab.* Vua verſa, Vua vulpina, *Einbeer, VValffsbeer.*

Creſcit in ſyluis opacis. Floret Aprili & Maio.

OFFICIN. NAT.

Bacca, raro *Folia.*

Vires. *Baccæ ac folia refrig. & ſicc. Vſus baccarum internus eſt alexipharmacus in peſte, venenatis morbis, veneniſque aſſumptis. (E. g. Arſenico.) Extrinſecus foliorum vſus eſt in buboribus peſtilentialibus, aliiſque calidis tumoribus, in paronychia, in inueteratis vlceribus.*

PRÆPARATA.

Puluis Saxonicus. Vide D. A.

CCXLI. *Paſtinaca domeſtica.*

Paſtinaca eſt tum { Latifolia [Elaphoboſcum] { Sylueſtris / Satiua } *minus vſuales.*
Tenuifol. { Satiua ſeu domeſtica, *Huius loci.* / Sylueſtris. *Hæc loci ſequentis.*

Eſtque Paſt. ſetiua { lutea. Carota lutea, *gelbe Mobren, gelbe Paſtenach, gelbe Ruben.*
alba, Carota alba, *vveiſſe Paſtenach, vveiſſe Nuben.*
rubra. Carota (ſimpliciter,) *rothe Ruben.*

Videatur Paſtinaca ſatiua, 1. & 2. *Fuchſ.* 1. (& Elaphoboſcum,) *Tabern. Lon.* Satiua Dioſc. *Lob. Cord. in D.* tenuifolia (& latifol.) ſatiua, *Dod. Ger.* Paſtin. 3. Daucus ſtaphilynus altilis & hortenſis vulgo Carota, *Cam. hort.* Carota ex albo flaueſcens,) & paſtinaca domeſt.) *Caſt.* noſtra lutea, *Cam.* Staphylinus 1. & 2. *Trag.* Staphyl. ſatiuus & Daucus domeſticus, *Galeno.* Siſer alterum, *Matth. Tab.* Paſtin. tenuifolia ſatiua radice lutea vel alba, *C. B.* 5.

De rubra vid. Paſtinaca ſatiua, 2. *Fuchſ.* ſat. rubens, *Dod. Tab.* atrorubens, *Lob.* Carota, *Matth.* radice rubra, *Caſt* vulgaris, *Lob.* Staphylinus 3. *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Semen, raro *Herba.* (Radices culinariæ ſunt.

Vires. *Semen & herba calf.* 3. *ſicc.* 3. *Vſus præcip. in vulneribus, ſingultu, pleuriſi, torminibus ventris, calculo ac menſibus pellendis. Specificum habetur ad vteri ſuffocationem.*

Doſis ſeminis ʒj.

N. *Paro planta hac in officinas infertur.*

CCXLII. *Paſtinaca ſylveſtris.*

Paſtinaca tenuifolia ſylu. Dioſcoridis, vel Daucus officinarum, *C. B.* 1. Daucus agriſtis Gelen. Dauc. vulgaris, *Cluſ. hiſt* Paſtinaca erratica Plinio, *Fuchſ. Cord. in D. Tab.* Staphylinus ſylueſt. *Trag.* Paſtinaca ſylu. *Matth. Lon. Caſt.* ſylu. tenuifolia, *Dod. Ger.* ſylu. genuina Dioſcor, *Lob.* Paſtinaca 4. *Cam.* Germ. *Bogelsneſt.*

Creſcit paſſim locis campeſtribus ſiccis & arenoſis. Floret Iulio & Auguſto.

Semen, raro *Radix* & *Herba.*

Vires. *Eiſdem prædita eſt virtutibus quibus Daucus Creticus, cuius quoque loco, in compoſitionibus adhiberi commodè poteſt. Semen calfacit & ſicc.* 3. *radix paulo imbecillius, herba adhuc minus; atten. aperit. Vſus præcipui in tuſſi, pleuriſi, ſtranguria, reſerat Epar, Lienem, vtereres, ciet menſes & molas, ſedat matricis ſuffocationes, ſtimulat Venerem. Extrinſecus conuenit radix peſſariis, exiccat herba catarrhos (in lotionibus capitis) parturientium partum promouet (in ſuffitu.)*

PRÆPAR.

1 *Confect. ſem.* ſed raro.

2. ▽ *ſtillat.* Ex tota herba cum floribus ac radicibus Iulio collecta.

3 *Ol. ſtillat.* Ex ſemine.

CCXLIII. *Perfoliata.*

Perfoliata vulgatiſſima ſeu aruenſis, *C. B.* 1. Perfoliata, *Brunſ. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Tab.* maior, *Trag.*

Trag. perfoliatum vulgare flor. luteo, folio vmbilicato, *Lob.* perfoliata vulgaris, *Ger.* Germ. *Durchvvachs*, *Bruchvvurtz*.

Creſcit in locis ſabuloſis. Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Semen.*

Vires. *Calf. & ſicc.* (*amari ſaporis*) *vulneraria eſt. Vſus præcipui in vulneribus recentibus, Enterocelis* (*inprimis vmbilici*) *tumidis artubus ſtrumis, ſiue intrinſecus ſiue extrinſecus adhibere volupe ſit.*

OFFICIN. NAT.

▽ *ſtillat.* Ex integra herba florente.

CCXLIV. *Malus Perſica.*

Perſicus, *Brunf.* perſica, *Fuchſ. Cam.* perſica malus, *Lob. Tab. Ger.* malus perſica, *Dod.* perſica arbor & eius 1. genus, *Trag.* perſica molli carne & vulgaris viridis & alba, *C. B.* 1. perſicus alba & popularis, *Lon.* perſica viridia & alba, *Matth. Caſt.* German. *Pferſichbaum.*

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Nuclei, Fructus ſed raro, quippe hi facile putreſcunt.

Vires. Fructus (*mala perſica*, *Arab. Sanch.*) *reffrig. & humect.* 2. *nutrimenti ſunt pauci, facileque putreſcunt. Verum initio paſtus laxant aluum. Exiccata conſtipant, laudanturque in fluxu alui, &c.*

Flores, Folia *ac* Nuclei, *calfac. & ſicc. abſterg. Vſus præcip.* (*florum*) *in lumbricis infantum, in alui laxatione, meſenterij obſtructione, ſeri purgatione, & ſim.* (*Nucleorum*) *in diureticis ac lithontripticis, in obſtructione Epatis, ardore Stomachi. Extrinſecus adhibentur crebro in Emulſionibus dolori capitis dicatis, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Condit. fructus*, ſubtrahitur ſc. exterior cuticula, hinc condiuntur. l. a.

N. *Aptiora ad condituram cenſentur mala minora quàm præcocia.*

2. ▽ Ex floribus.

N. *Aluum infantum lubricam reddit, lumbricoſque educit.*

3. ▽ *diuretica.* Vide l. 2. c. 38. ▽ diuretica ex nucleis.

4. *Syrup. de floribus perſicæ.* Fit ex iteratis infuſionibus, vt ſyr. ex infuſione violarum.

Vires *Bilem ac ſeroſos humores educit, meſenterium reſerat, vermes enecat.*

Doſis ad ℥ij.

5. *Conſerua florum Perſicæ.*

6. *Oleum.* Fit expreſſione.

Vires. *Sedat aurium, hæmorrhoidumque dolores ac tumores, colicos iuuat* (*aſſumptum.*)

CCXLV. *Perſicaria.*

Perſicaria eſt *C. B.*
- 1. mitis | maculoſa & non mac.
- 2. vrens, hydropiper. *Hoc officinale*
- 3. anguſtifolia.
- 4. minor, pulicaria pumila.

Dicitur ὑδροπέπερι, Hydropiper, *Fuchſ. Dod. Matth. Cord. in D. Cam. Caſt. Ger.* perſicaria, *Trag. Tab.* Mas, *Lon.* maſcula, *Brunf.* Perſ. vrens, *Lob.* aliis pulicaria. Germ. *Flœhkraut*, *VVaſſerpfeffer, Muckenkraut.*

Creſcit locis vdis ac paluſtribus. Floret Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Hydropiperis *Folia.*

Vires. *Calfac. & ſicc. Vſus præcipui extrinſecus in vulneribus tumoribus, induratis,*

induratis, vlceribus in veteratis (in cataplaſm.)

N. 1. *Perſicaria mitis habetur frigida, ſed officinis inuſitata eſt, vt ſpecies reliqua.*

N. 2. *Paracelſus in Hydropiperis deſcriptione admodum prolixus eſt.*

N. 3. *Sunt qui hâc herbâ, ad tranſplantationem morborum, præſertim incantatione introductorum vtuntur.*

CCXLVI. *Petaſites.*

Πεταςίτης, *Peſtilentzvvurtz, Negenkrafft.*

{ Maior, mas flore luteo. *Hæc vſualis eſt.*
{ Minor, fœmina, flore albo.

Dicitur Petaſites, *Trag. Fuchſ. Dod. Cord. Lob. Lon. Tab. Ger.* mas. *Cã.* maior, *Matth. Caſt.* maior & vulgaris, *C. B.* 1.

Creſcit in locis humidis. Floret initio veris.

OFFICIN. NAT.

Radix quæ gummoſa eſt.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. part. eſt tenuium, amari ſaporis: atten. aper. ſudorifica eſt ac alexipharmaca in peſte, in lipothymia vterina, morbis pectoris, à mucilagine 🜿rea oriundis. E. g. tuſſi, aſthmate. Extrinſecus commendatur ad bubones & vlcera maligna.*

N. *Subſtitui poteſt coſto, quippe viribus eidem æquipollere compertum eſt.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex Radicibus vel ex tota h.
2. *Oleum ſtillat.* ſed rarum eſt.
3. *Extractum.*

CCXLVII. *Petroſelinum.*

Apium hortenſe ſeu petroſelinum vulgare, *C. B.* 1. Petroſel. *Trag. Brunſ. Cord.* vulgare ſeu natiu. *Lob.* hortenſe, *Matth. Lob. Dod. Caſt. Ger.* ſatiuum, *Tab.* Apium ſelinum Dioſc. Petroſelinum, perſilium oreſelinum, *Fuchſ.* Arab. Karphi. *Peterlin, Peterſilg, Garteneppich.*

N. *Petroſelinum verum ſeu veterum eſt petroſ. Macedonicum (quod ſequitur.)*

Gaudet ſolo humido, colitur in hortis. Floret Iunio, Iulio & Aug.

OFFICIN. NAT.

Radix, (colligitur vere.) *Semen,*) colligitur Auguſt.) & *Folia.*

Vires. *Calf. & ſicc. in princ. 2. atten. aper. exterg. diuretica ſunt, Epatica, &c. Vſus præcip. in obſtructione Pulmonum Epatis, Lienis Renum ac Veſicæ & hinc in tuſſi, Ictero, Cachexia, calculo, ſabulo, menſibus obſtructis, aſthmate, &c. Extrinſecus reſoluunt humores calidos (inprimis oculorum ſugillationes) impediunt capillorum caſum (cum Abrotan.) imminuunt lac (mammis impoſita) adeoque mulierculis noſtratibus vſui ſunt in ablactatione infantum.*

N. *Foreſt. l. 16. 6. commendat ad tuſſim puerorum.* ℞. *Succ. Petr.* ℥ß. *Lact. muliebr.* ℥j. *Cumin.* ℈j. *M. da tepide.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radice, coll. initio veris.

CCXLVIII. *Petroſelinum Montanum*

Ὀρεοσέλινον, *Dod. Lob. Cluſ. in D. ſ. 1. Tab.* Apium montanum, *Caſt.* folio ampliore, *C. B.* 1. Elaphoſelinum, polychreſton, *Cord. Bergpeterlein, Bergeppich, Hirſchpeterlein, vvilde Peterſilien.*

Creſcit

Creſcit in locis montanis, ſabuloſis, vt & in hortis.

OFFICIN. NAT.

Radix atque *Semen.*

Vires. *Calf. & ſicc. 3. eſt alexipharmacum, ſudoriferum, diureticum, diſcutiens. Vſus præcip. in calculo Renum & veſicæ, in Peſte (ſudorem eliciendo) in morbis & flatibus, in ſtranguria.*

CCXIX. *Petroſelinum Macedonicum.*

Πετροσέλινον Macedonicum. *Matth. Lob. Caſt. Dod. Tab.* aliàs Apium ſaxatile, *Peterlein, Steineppich, Steinpeterlein.*

Colitur apud nos in hortis. Gaudet ſolo ſabuloſo ac ſaxoſo.

OFFICIN. NAT.

Semen raro *Radix.*

Vires. *Calfac. ſicc. (3.) abſterg. atten. aper. alexipharmacum eſt, vnde & Theriacæ compoſitionem ingreditur. Vſus præcip. in vrina ac menſibus ciendis; in reliquis cum viribus petroſelinorum ſpeciebus adſcriptis conuenit. Adhibetur & morbis veneficio introductis.*

CCL. Peucedanum.

Πευκέδανος, Peucedanum, *Trag. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Ger. Tab.* 1. *Cam. Matth. Caſt.* Peucedanum, *C. B.* 1. & 2. aliis Fœniculum porcinum. German. *Haarſtrang, Sawfenchel, Schwchelwurtz, Himmelgall.*

Creſcit in montibus opacis. Colitur & in hortis: Floret Iulio.

N. 1. *C. B. duplex facit Peucedanum alterum Italicum, alterum Germanicum: Verum enimvero promiſcuè in vſum accerſiri poterunt.*

N. 2. *Radicem Peucedani officinis vſualem, non eſſe legitimam, Vid. ap. Matth. & Caſtor.*

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda, vere Autumnoue.

N. *Radix impregnata eſt ſucco reſinoſo, qui tamen in vſum medicum nondum venit, licet alias magnifiat.*

Vires, *Calf. & ſicc. 3. aper. atten. expectorat, mucilaginem tartaream bilemque educit. Vſus præcip. in affectibus pectoris, tuſſi, inflationibus (ſo die lung in den Hals ſteiget,) & ſim. in obſtruct. Epatis, Lienis, Renum, ciet vrinam, calculum atterit & expellit. Extrinſecus in Hemicrania, aliiſque generibus cephalalgiæ à catarrhis ortum ducentibus, in tumoribus renitentibus, vlceribus inueteratis mundificandis, promouet catillorum prouentum, &c.*

PRÆPAR.

1. *Sal.*
2. *Oleum ſtiat.*

} quæ raro proſtat officinalia.

CCLI. Pimpinella, Bipenelle.

Τραγοσέλινον, Bibinella, Bimpinella, *Bibernell, Bibinell, Steinpeterlein, Bockspeterlein.*

Bibinella: ſaxifraga { maior, minor } *promiſcuè vſuales.*
ſanguiſorba, Italica. *Vide ſuo loco.*

Maior eſt Pimpinella ſaxifraga maior candida, *C. B.* 1. Pimpinella, *Cord. Lon. Trag. Fuchſ. Lob. Caſt.* Pimpinella ſaxifraga, *Matth. Cam.* Pimp. Saxifraga maior, *Dod.* Tragoſelinum maius, *Tab.*

N. 1. *Huius radici adnaſcitur quibuſdam in locis granum rubeum, quo vtuntur*

tur

tur Tinctores ad colorem Carmeſinum, vnde ſunt qui pro cocco habent.

Minor, eſt pimpin. minor, *C.B.* 4. minor, *Fuchſ.* pimp. ſaxifrag. minor, *Cam.* Tragoſelinum petræum, *Tab.* ſaxifrag. parua, *Dod.*

N. 2. *Hæc præſtantiſſima eſt, petroſelini Macedonici loco compoſitiones ingredi poteſt, ſi id deficiat.*

Gaudent ſolo pingui, ſed inculto: Florent Iulio, Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. (maior in princ. 3. minor. compl. gr. 3.) atten. aper. abſterg. ſudorifica eſt, lithontriptica vulneraria, &c. ſaporis acris. Vſus præcip. in præcauendis ac curandis venenis ac contagioſis morbis, in reſerandis obſtructionibus hepatis, Renum, Pulmonum, menſium. In arena, calculo ac ſtranguria, in colocis doloribus, tuſſi, aſthmate, peripneumonia: in cruditate ac imbecillitate ventriculi: in lue venerea: Antidotus item eſt argenti viui. Extrinſecus valet: in maculis faciei abſtergendis: in odontalgia: auget lac, maturat bubones, cancroſoſque tumores, mundificat ac conſolidat vulnera, tàm recentia, quàm inveterata.*

PRÆPAR.

1. *Condit.* Ex Radice.

2. *Confect.* Ex radice vel ex ſemine.

3. *Conſerua.* Ex ſemine.

4. ▽ *ſtillat.* Ex radice ac integra herba florente Iunio menſe collecta.

5. *Oleum ſtillat.* Ex tota planta cum Radice.

N. *Sunt qui in vino rubello ſemen macerant, rurſum exiccant atque hinc oleum exprimere conantur.*

6. *Sal.* Ex cinere.

CCLII. Pinaſter ſeu pinus ſylueſtris.

Pinus { Satiua. *Vide loco ſequenti.*
Pinus { Sylueſt. { montana { 1. Fructifera. / 2. 3. Steriles.
Pinus { Sylueſt. { maritima maior & minor, &c.
} *promiſcue vſuaſes. plinum dictum.*

Videatur Pinus ſylu. *Brunſ. Trag. Lob. Matth. Caſt. Dod. Tab. &c.*

OFFICIN. NAT.

Cortex, Folia, Nuces, Reſina.

Vires. *Cortex & folia refrig. & ſicc. adſtringunt. Vſu præcip. (externi) in dyſenteria, flore menſium (ſuffiendo.)*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtill.* Ex conis viridibus.

Vires. *Rugas faciei delet & mammas admodum in virginibus extuberantes cohibet (impoſita cum linteolis.)*

2. *Oleum.* Fit ex ligno per deſcenſum igne leni, vt oleum ex abiete.

N. *Forſan hoc oleum eſt officinis Tem-*

Vires. *Impetigines ſanat inunctum: Verrucas conſumit vulneratis verrucis inditum.*

CCLIII. Pinus & Pineæ.

Πίτυς. Pinus, *Brunf. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Caſt.* Pinus domeſtica, *Matthiol. Tab.* Pinus ſatiua, *Ger.* Pinus vulgatiſſima, *Lob.* Pinus Italica, *Cam.* Pinus ſatiua, *C.B.* 1. Arab. Sonabar. *Ichtenbaum, Hartzbaum, Rinholtz, Iorenholtz.*

OFFICIN. NAT.

Nuces

Nuces Pineæ, *Cortex* & *Folia*.

Vires. Nuces *Pineæ(ſtrobili, Coni coccali & conaria veteribus)caliditate temperatæ ſunt & humidiæ, maturant, leniunt, agglutinant, reſoluunt, impinguant, adeóque nucleorum Vſus præcipuus eſt in phthiſi,(quia nutriunt bene) tuſſi, ſtranguria ac acrimonia vrinæ mitiganda: ſegnem excitant Venerem, vlcera Renum mundificant, &c.*

Cortices & folia *viribus conueniunt cum cort. & fol. pini ſylueſt.*

PRÆPARATA.

1.*Oleum.* Exprimitur ex nucleis.

2.*Confect.* nucleorum.

CCLIV. *Piper.*

Πέπερι, Arab. Fulfel, Filfel, *Pfeffer.*

- Rotundum
  - Album: *hoc omnium præſtantiſſimum.*
  - Nigrum: *ſuccedit albo.*
- Longũ. Macropiper
  - Orientale minus, *Tab. Hoc vſuale.*
  - Occidentale maius. *Tab.*

Album, dicitur piper album *Matth. Lob. Fragoſ. Cluſ. Caſt. Tab.* Piper rotundum album, *Cord. hiſt.* Piper rotundum album, *C. B.* 2.

Creſcit rotundum in Malauar ac finitimis Inſulis Iauæ, Sunda, &c. fructuſque eſt plantæ cuiuſdam, quæ arboribus inſtar conuoluuli circumducitur.

Eligendum recens, ponderoſum plenum, acre non carioſum.

N. 1. *Calf. & ſicc. 3. incid. atten. aper. reſol. Vſus præcip. in frigiditate ac cruditate ventriculi, colicis doloribus(præſtat album): in viſus imbecillitate (quia flatus diſcutit.) Extrinſecus in apophlegmatiſmis, gargariſmis, ſternutatoriis, ſedat odontalgiam, columellam tumidam imminuit, neruorum affectus frigidos iuuat.*

N. 1. *Vis piperis volatilis valde eſt. Vitentur ergo præparationes in quibus volatile euaneſcit, e.g. Extractorum præparationes.*

N. 2. *Vulgus piper longum in paroxyſmis febrium exhibere ſolet, id quod non niſi in principio locum habere poteſt.*

PRÆPARATA.

1. *Spec. diatrion pipereon.* V. D.

2. *Tragea ſeu ſpecies fortes.* V. l. 2.

3. *Oleum piperinum ſtillat.* Fit ex nigro, ad modum, quo ex reliquis aromatibus.

N. *Piper parciſſimè oleum dat (ſcil. ℔j. dat ℈j. circiter) ideoque ▽ deſtillata aliquoties ſuper remanentiam ſeu caput mortuum refundenda erit.*

Vires. *Admodum penetrabile eſt, flatus diſcutit, paroxyſmum tertianæ præcauet, ſi hor. 2. ante paroxyſmum exhibeatur, purgato tamen corpore. Extrinſecus admiſcetur inunctionibus dorſi in febribus.*

Doſis gr. ij. iij. iiij. &c.

4. *Ol.* de piperibus. V. D.

CCLV. *Piſtacia.*

Πιστάκια. Piſtacia, *Matth. Cord. Lon. Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Terebinthus Indica Theophraſti, *Lob. C. B.* 1. Arbor eſt Indicæ Terebintho ſimilis.

Naſcitur in Perſia, Arabia, Syria. India. Quin & Italiæ indigena facta eſt.

OFFICINALI NATIVA

Fructus(*Piſtacia*, phiſtacia, *φιστάκια*, Fiſtici, *Pimpernüſzlein.*) Sunt nuclei

duplici veſtiti putamine, primò exteriore coriaceo, hinc lapideo, quod nucleum proxime continet, membranula rubella circumdatum.

Eligendi nuclei recentes, ponderoſi, extrinſecus albidi, intrinſecus virides, non rancidi, in apice aliquantulum patentes.

Vires. *Calf. 2. hum. 1. atten. aper. Vſus precip. in mucilagine pulmon. obſtruct. Epatis, roborant ſtomachum, arcent nauſeam ac vomitum, excitant appetitum, bonum ſuppeditat nutrimentum.*

PRÆPAR.

Oleum, exprimitur ex nucleis.

CCLVI. *Plantago.*

Ἀρνόγλωσσον, *VVegerich.*

Species plantag. vſualiores ſunt tres.

1. Dicitur plantago latifol. ſinuata, *C.B.* 2. rubra, *Trag. Brunf.* maior & 1. *Lon.* maior, *Matth. Fuchſ. Dod. Caſt. Tab. Cam.* latifol. *Cord.* latifol. leuis, *Lob.*

2. Plantago latifolia incana, *C.B.* 3. Plant. maior, *Matth. Lon. Cam.* latifol. minor Dioſcoridis, *Tab.* maior incana, *Lob.* Plantago media, *Fuchſ. Dod.*

3. Plantago anguſtifolia maior, *C.B.* 1. plant. minor, *Fuchſ. Dod. Lon.* media, *Caſt.* plantago lanceolata, *Trag. Tab.* plantago longa, *Matth.* plantago quinqueneruia, *Lob.*

Creſcunt locis herboſis. Florent Majo & Iuuio.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia. Radix.

Vires. *Refrigerant & ſicc. 2. abſterg. incraſſ. epaticæ ſunt ac vulnerariæ. Vſus præcip. in fluxionibus cuiuſcunque generis. E.g. alui, expuitione ſanguinolenta, gonorrhæa, mictione inuoluntaria in menſium profluuio, in febribus, & ſim. Extrinſecus in mundificandis conſolidandiſque vulneribus ac vlceribus inueteratis.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.* Extractus ex foliis.

2. ▽ *ſtillat.* Ex herba integra.

3. *Syrupus de ſucco.*

CCLVII. *Pæonia.*

Παιωνία, Arab. Feonia, *Pœonien, Benigroſen, Pfingſtroſen, Gichtroſen, Kœnigsblum.*

{ Mas, *C.B.* 1. *Hæc præpollet.*
{ Fœmina { flor. ſimpl. *C.B.* 1. *&c.*
{ Fœmina { flor. pleno, *C.B.* 1 2. *&c.*

Mas dicitur: Pœonia nobilior vel 2. *Trag.* pœonia mas, *Matth. Cord. in D. Lob. Dod. Tab. Ger.* Pœonia folio nigricante ſplendido, *C.B.* 1. Fœmina nuncupatur pœonia, *Trag. Lon.* pœon. fœmina, *Brunf. Fuchſ. Cord. in D. Lob. Cam.* pœonia fœmina altera, *Dod.* pœonia vulgaris fœmina. *Cluſ. hiſt.* pœonia communis vel fœmina, *C.B.* 2.

N. *Diſcernuntur inuicem Mas & Fœmina foliis & radice. Mas eſt foliis nigricantibus ſplendidis, inglandis folia æmulantibus, radice digitali craſſa, alba, ſeu mas non vna radice nixtus eſt, ſed plures habet Fœmina variat colore foliorum. Eſt folio vtrinque virente & glabro, calice hirſuto, flore vel ſimplici, vel pleno, foliis helleborum æmulatur, radicibus, ceu balani longiores circiter octo aut ſex adhærent. Mas plures habet, &c.*

Coluntur in hortis. Florent Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, Semen ſeu grana: *Flores.*

Radix effodienda eſt vere, ☾ decreſcente (3. ☌ ante nouilunium.) Alij effodiunt ☉exiſtente in ♌ dieque ac hora ſolaribus, ☾ decreſcente. Flores colligendi ſunt Maio. Semen Auguſto.

N. *Pæonia flore multiplici raro ſemen producit.*

Vires. *Calf. & ſicc.2. ſaporis eſt ſubdulcis ac ſubacris, ſeu amari; ſubaſtringit. Vſus præcip. in affectibus* Cephalicis, *Epilepſia, incubo, &c.* Vterinis, *menſibus obſtructis, lochus purgandis, doloreque poſt partum mitigando, Epatis obſtructione. Extrinſecus ſuſpenduntur grana ac radix de collo pro arcenda Epilepſia.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex floribus additaque, ſi placet radice.

2. *Syr.* Ex infuſione florum.

3. *Extract.* Ex floribus exiccatis.

4. *Conſeru.* Ex floribus.

5. . Ex incinerata integra planta.

6. *Fecula.* Ex radice, l.a.

7. *Oleum ſtillat.* Ex granis elicitur cum ▽ fermentat. l. comm.

CCLVIII. *Polygonum.*

Πολύγονον, { Maius, varij generis eſt, *è quibus vſuale latifolium, C.B.1.* Minus, variorum itidem generum, *quæ cuncta minus vſualia ſunt.* }

Dicitur centum nodia, *Lob. Brunf.* Polyg. mas, *Matth. Fuchſ. Dod. Cord. Caſt. Trag.* vulgare, *Cam.* maius, *Len. Tab.* German. *VVeggraſz, VVegdritt, Denngraſz, Blutkraut.*

Creſcit locis incultis, aridis ac iuxta vias. Floret integra ferè æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Refrig.2. (al. in princ.3.) ſicc, aſtring. vulneraria eſt. Vſus præcip. in ſiſtendis fluxibus quibuſcunque, diarrhæa, dyſenter. Fluxu vter. vomitu. Hæmorrhagia narium. Extrinſec. prodeſt vulneribus, vlceribus, inflammationibus oculorum, mammæ tumoribus, febri tertiana (carpis impoſita.)*

PRÆPAR.

▽. *ſtill.* Ex herba collecta in principio Auguſti.

CCLIX. *Polygonatum.*

Eſt { Latifolium, varij generis, *è quibus vſuale vulgare, C.B.1.* Anguſtifolium, varij generis, *quæ minus vſualia.* }

Dicitur Sigillum Salomonis. latifolium, *Trag.* polygonatum. *Matth. Caſt.* vulgare, *Cã.* latifolium. *Fuchſ. Dod. Tab.* maius, *Lon.* German. *VVeiſzuurtz.*

Creſcit in ſyluis & collibus, Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Radix, raro *Folia,* raro *Baccæ.*

Vires. *Temperamenti eſt mixti, ſubaſtr. exterg. ſaporis eſt ſubamari ac ſubacris. Vſus internus eſt in fluore albo mulier. Baccæ pituitam mucilaginoſam per vomitum ac ſeceſſum educunt. (Doſ. n.14. 15.) Idem dicitur & de radice* (℥j.) *ac de foliis Extrinſecus faciei maculas abſtergit, cutem dealbat, reſoluit ſugillationes ac tumores renuentes, lotione fugat lenticulos capitis, ſcabiemque infantum exiccat, cicatrices maculaſque morbillor. emendat, &c.*

PRÆPAR.

▽. Ex radice cum foliis ac floribus.

CCLX. *Pomus.*

Μηλίς, Malus, *Apffelbaum.*

Poma ſunt { Domeſtica
{ Sylueſtria. { acida.
{ dulcia.
{ ſubacida.

Vires. Acida *ſunt natura frigidioris ac aſtringentis. Verum cum butyro cocta cibum febricitatibus præbent commodum.*

Dulcia. *Sunt natura calidioris ac laxantis.*

Subacida *ſeu vinoſa, natura ſunt mixta, conueniuntque Ventriculo & Cordi.*

Syluestria. *Aſtringunt.*

Extrinſecus (dulcia ſub cinere cocta) ſedant dolorem oculorum, pleuritidis (cum myrrha impoſita.

Præparata.

1. *Succus fermentatus, ſeu vinum pomorum, pomaceum.*

N. *Vulgatiſſimum eſt in Normannia Galliæ Prouincia, adeò vt non modo potus loco habeant, ſed & ex eodem ▽ m vitæ deſtillent, & aceta conficiant, quæ vel cum Spiritu ac acetis ex vino, certare videntur.*

2. *Syrupus de pomis ſimpl.* Ex ſuccis pomor. dulcium ac vinoſorum.

Vires. *Succurrit affectibus cordis, ſyncopæ, palpitat ac aliis ab atrabile ortis. Ventriculo gratus eſt, ſedat ſitum, febribus auxiliatur.*

3. *Syrup. de Pomis Regis Saborum,* V.D. & infra de Sena.

4. *Extract.* ſeu ſuccus inſpiſſatus pomorum dulcium fragrant.

5. *Extract.* è radice arboris fructus acidos ferentis fit l. a. cum ▽ ex pomis propriis deſtillata.

Vires. *Summum eſt medicamen. contra omnia ventris profluuia, dyſenteriam, lienteriam, diarrhæam, fluxum epaticum. Quercet. P. R. c. 26.*

CCLXI. *Populus.*

Eſt { alba latifolia, *vveiſz Pappelaum, Aſpen.*
{ nigra, *ſchvvartz Pappelbaum Hæc vſualis.*

Alba dicitur, Pop. alba, *Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Populi albæ aliæ ſpecies, *Trag. C. B.* 1.

Nigra dicitur: Populus alba, *Trag. Lon.* Populus nigra, *Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Ger. C. B.* 3.

Officin. N t.

Cortex, Pop. albæ, ſed rara. *Oculi.* Pop. nigræ.

Vires. *Vtraque natura eſt mixtæ, (ſed humido ſiccæ) cæterum ad frigiditatem inclinantis, abſtergitque. Cortex pop. albæ præcipue adhibetur in dolore ſciatico intus & extra, in ſtranguria, in ambuſtis. Oculi ſeu gemmæ* (ἀκίρυαλα) *pop. nigr. adhiberi ſolent à ſexu muliebri ad capillos ornandos & promouendos, proſunt itidem ad dolores ſedandos.*

N. 1. *Eſt & Gummi pop. nigræ, quod calfac. 2. ſed minus id vſuale eſt.*

N. 2. *Succus in foraminibus populi collectus, Verrucas ac impetigines curare creditur.*

Præparata.

1. *Oleum populinum.* Ex oculis pop. nigr. (primo vere collectis) & oleo veteri. Vide Diſp.

N. *Alij addunt quoque vinum & coquunt ad huius conſumptionem.*

2. *Vnguentum populeon.* V. D.

Vires *Refrigerat, ſomnum conciliat.*

CCLXII. *Porrum.*

capitatum

Πράσον Lauch
- Domeſticum
  - capitatum, *Aeſchlauch.*
  - ſectile, *Schnittlauch.*
- Vſuale ſylueſtre.

Dicitur Porrum, *Brunf. Cord. in D. Dod. Caſt. Tab.* Porrum commune, *Matth.* vulgare, *Lob.* porrum capitatum, *Fuchſ.* por. capitatum vulgare, *Cam.* porrum commune capitatum, *C.B.1.*

N. *Capitatum & ſectile non differunt genere, ſed ſolum cultura. Sectile enim dicitur, quod detondetur ad culinares vſus: capitatum, quod ſine detonſione linquitur & autumno tranſplantatur, vt capitatum fiat.*

Gaudet ſolo pingui. Seritur Martio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Rdaix, Herba, Semen.

Vires. *Porrum calfacit inſigniter ſiccatque, atten. aper. incidit, reſoluit. Vſus præc. in ſerpentũ morſibus & vſtionibus, mucilagine pulmonum. Extrinſecus in in aurium tinnitu ac ſuppurationibus, in venis hæmorrhoidum tumidis ac dolentibus, &c. Semen vrinam ciet.*

N. *Frequens eius vſus, ſomnos turbulentos inducit, viſuique officit.*

CCLXIII. Portulaca.

Ἀνδράχνη. Arab. Backaleancha, Porcellana, *Burtzel, Bortzel, Genſel.*

- Latifolia ſatiua. *Hæc præfertur.*
- Anguſtifolia ſylueſtris.

Inſcribitur Portulaca, *Lon. Cord.* hortenſis, *Trag. Fuchſ. Dod.* Domeſtica, *Matth. Lob. Caſt. Tab. Ger.* maior, *Cam.* Portulaca latifolia ſeu ſatiua, *C. B.1.*

Floret Iunio: Creſcit locis arenoſis & ſabuloſis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires. *Refrig. 3. ſicc. 2. adſtring. pauci nutrimenti eſt, lumbricos fugat & expellit. Vſus præcip. in mitigando feruore bilis, & hinc in febribus putridis ac malignis, ardore vrinæ, vt & in ſcorbuto, apprimè ſuccurrit febricitantium æſtui (folia recentia applicata Iecori, Renibus, &c.)*

N. *In tabe prodeſſe, ſucculentia & craſſities foliorum arguunt.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.*
2. ▽ *ſtillat.* Ex herba.
3. *Syrupus ſimpl.* Ex ſucco.
4. *Compoſ.* Vide Diſp.

N. *Solet & condiri ad modum quo Cappares condiuntur.*

5. *Conſerua.* Ex foliis.

CCLXIV. Primula veris.

ελομὶ Herba Paralyſis, *Caſt. Brunf.* vulgaris, *Trag.* primula veris, *Matth. Tab.* maior, fl. luteis odoratis, *Dod.* primula pratenſis, *Lob.* verbaſculum odoratum, *Fuchſ.* Arthriticum, *Geſn.* ſimplex luteo flore, *Cam.* verbaſculum pratenſe odoratum, *C. B.1.* German. *Schlüſſelblumen, Himmelſchlüſſel, S. Peters Schlüſſel, vvetſz Betonien.*

Creſcit in campeſtribus ac ſyluis. Floret April.

OFFICIN. NAT.

Flores ac Folia.

Vires. *Calfac. leniter, ſiccat fortius, ſaporis eſt ſubacris ac ſubamari ſubaſtring. Anodyna eſt. Vſus præcip. in affect. capitis Apoplexia, Paralyſi. In articulorum doloribus. Extrinſecus in Arthritide ac tumoribus qui Ictus venenatorum animalium ſubſequuntur.*

N. *Acetum radicibus imprægnatum ac loco errhini in nares attractum, odontalgiam mirabiliter ſedat.*

PRÆPAR.

1. ∇. Ex integra herba (caule, foliis ac floribus.)

2. *Conſerua.* Ex floribus.

CCLXV. *Prunella.*

Brunella, *Dod. Brunf. Lob.* Brunella vulgaris &* 6. *Trag.* conſolida minor, *Matth.* minima, *Cam.* Prunella, *Fuchſ. Cam. Tab. Ger.* ſymphytum petræum, *Lob. ico. Cord. in D.* German. *Brunellen, Gottheil, S. Anthonikraut*

Nomen ducit ab Angina, quam Brunellam alij vocant

Creſcit in campeſtribus ac locis herboſis. Floret Iunio & hinc ferè integra æſtate.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Calf. & ſicc. (ſubamara eſt) abſtergit, conſolidat, vulneraria eſt. Vſus præcip. in vulneribus imprimis Pulmonum, in ſanguine coagulato. Extrinſecus vulneribus & creberrimè in angina, aliiſque affectibus oris ac faucium (gargariſ.)*

N. *Author eſt Crollius, radicem aridam denti dolenti affrictam. vt ſanguinem ſuſceperit, magnetica vi dolorem ſopire, ſi ſalici indatur perforatæ, foramenque mox tubulo ex ſalice obturetur.*

PRÆPAR.

1. ∇. *Ex* integra planta Auguſto collecta.

2. *Conſeru.* ex florib.

CCLXVI. *Prunus.*

Prunus { Domeſtica ſatiua, *huius loci.* Syluestris, *vide Acacia.*

OFFICIN. NAT.

Κοκκύμηλα *Pruna, Pflaumen,* (fructus pruni.)

Varij ſunt generis colore, ſapore, figura & magnitudine differentia. Sunt enim dulcia, ſubacida, acida. Sunt purpureo-nigra, rubra, lutea, (cerea, *Spillina,*) alba: ſunt oblonga, rotunda: ſunt denique maiora, minora, &c. In officinis autem vſitatiora ſunt pruna Damaſcena (*Zvvetſchen,*) cuius vicem ſubeunt pruna Vngarica, tùm quoque noſtratia dulciora in clibano exiccata. Præterea ſunt & Pruneola, (pruna de Brignioles, è loco natali in Galliis,) quæ enucleata & exiccata afferuntur, *C. B.* 15. pruna ex flauo rufeſcentia, mixti ſaporis, gratiſſima. Germ. *Pflaumen, Prunellen.*

Palma datur Damaſcenis, quæ ex Syria Venetias ſicca afferuntur, nucleoque ſunt longo & plano potius quam rotundo. Secundo loco ſunt, quæ ex Pannonia; vnde Vngarica, dicta ſunt, aliis etiam Damaſcena, *Cord. in D.* & Tranſyluania adferuntur, at *Dod.* Morauica magis ad aluum leniendam probantur. His 3. ſubiungi poterunt & noſtratia, ſed viribus ea minora ſunt.

N. *Eſt & gummi prunor. ad calculum atterendum vtile, ſed rari vſus.*

Vires. *Pruna natura refrig. & humect. Recentia cruda, emolliunt aluum quidem, verùm facilè putreſcunt & proinminus commodè (inprimis poſt cibum) eſitantur, maximè ſi immoderatior vſus ſit. Pruna Damaſcena eſui aptiora ſunt, laxant, acrimoniam humorum obtundunt, linguam (macerata in*

frigida

ſrigida ac ore retenta (humectant, ſitim mitigant.

Pruneola (ſeu prunella dicta) refrigerant magis quam reliqua, humectantque, ſed citra alui commotionem, adeóque eſus aptiora cenſentur, gratumque refrigerium in febribus exhibent.

PRÆPAR.

1. *Condita pruna* (cerça) cum mell. p.ij. & Vini p.j.

2. *Pulpa prunor.* Ex magnis acidis & vinoſis fit, coctis ſcil. perque ſetaceum traiectis & cum ſaccharo ¦. circiter inſpiſſatis.

3. *Electuarium Diaprunis ſimp.* Eodem modo paratur, ex pulpa & ſacchar. ¦.

4. *Diaprunum compoſitum.* lenitiuum Diadamaſcenon. *Vide Diſpenſat.*

5. *Diaprunum non laxatiuum.* V.D. Norib.

CCLVII. *Ptarmica.*

Ptarmica, *Matth.* 1. *Fuchſ. Lon. Caſt. Lob.* folio Taraxaconis, *Lob.* Pratenſis, *Cam. Germ.* Draco ſylueſtris ſaptarmica, *Dod.* Tanacetum album ſeu acutum. *Trag.* (& millefolium 3.) *Tab.* Pyrethrum, *Brunf. aco*, aliis Pſeudopyrethrum, Dracunculus pratenſis ſerrato folio, *C.B.* 2.

Creſcit in pratis, vt & aruis etiam incultis, aliiſque locis ſaxoſis. Floret Maio, Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Folia.

Vires. *Calf. & ſicc. ſternuatoria ſunt (ob acrimoniam,) ſed rarioris vſus.*

CCLXVIII. *Pulegium.*

Γλήχων, βλήχων, Pulegium
- Latifolium
  - fœmina. *Hoc vſitatius.*
  - mas. *Hoc ſubiungitur.*
- Anguſtifolium Ceruinum, cui ſubiungitur Creticum & Maſſilioticum, quæ *minus vſualia.*

Inſignitur pulegium, *Brunſ, Trag. Matth. Fuchſ. Cord. Dod. Lon. Caſt. Cam.* Pulegium Regium, *Lob.* Pulegiũ, latifolium, *C.B.* 1. Germ. *Poley Flœhkraut*, (quia fumus eius pulices fugare creditur.)

Creſcit locis cultis & incultis, humidis ac campeſtribus. Floret Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ eligenda caulibus ad rubedinem inclinantibus.

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. (ſaporis ſubacris & ſubamari) partium tenuium, atten. incid. aper. reſolu. Vſus præcip. in menſibus ciendis, fluore albo, fœtu eiiciendo, confert Epaticis ac pulmoniacis: nauſeam ac tormina ventris diſcutit, calculum ac vrinam pellit, Ictero ac Hydropi medetur. Extrinſecus, prodeſt capiti, ſomnum arcet, vertiginem diſcutit, doloribus arthriticis conuenit, dentes abſtergit, pruritum cutis curat, &c.*

PRÆPAR.

1. *Conſeru.* è ſummit.
2. ▽ *ſtillat.* Ex herba.
3. ▽ *bis deſtillata.* Ex herba.
4. *Ol. ſtillatitium.*

Pulmonaria arborea.

Muſcus pulmonaria, *Lob. C. B.* 7.

pulmona

pulmonaria, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Tab.* prima, *Caſt.* Germ. *Lungenkraut.*

Adnaſcitur arboribus præſertim, v.g. Quercui & aliis: tum & petris; ſed hic candidior eſt. Vide Lichen Petræus.

Vires. *Refrig. & ſicc. moderatè (aliis calefacit.) Vſus præcip. in affectibus pulmonum ſcil. eroſione, tuſſi, aſthmate, in profluuiis alui, ac Vteri. Extrinſecus in vulnerum ſanguine compeſcendo. Vide & Lichenem cum quo, vt figura ita & viribus ferè conuenit.*

CCLIXIX. Pulmonaria.

Lungenkraut, Pulmonaria:
- Latifolia.
- Anguſtifolia:
  - vulgaris, *Schmalblatterich Lungenkraut.*
  - Plinij, *Schmalblattereich Hirſchmangolt.*

Creſcunt in dumetis opacis ac vmbroſis. Florent Aprili.

Eligitur præ cæteris latifolia. Hæc inſignitur ſymphytum maculoſum ſeu Pulmonaria latifolia, *C. B.* 1. Pulmonaria altera, *Matth. Caſt.* maculoſa, *Lob. Cam. Tab.*

N. *Foliis variat, quæ aliquando albis punctis notantur, aliquando carent: Floribus eſt communiter cæruleo rubentibus, rarius albis. Sunt qui in marem & fœminam diſtinguunt.*

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refr. & ſicc. conſolidant, conglutinant (al calf.) Vſus præcipuus in affectibus pulmonum phthiſi, expuitione ſanguinis. Extrinſecus in vulneribus.*

CCLXX. Pyrethrum.

Πύρεθρον, Pyrethrum flore bellidis, *C. B.* 1. pyrethrum, *Brunf. Trag. Fuchſ. Dod.* 2. *Matth. Cam. Tab.* maius, *Lon.* verum, *Caſt.* officin. *Lob.* Germ. *Bertram, Zah·vvurtz, Speichelvvurtz, Geifervvurtz.*

Creſcit in Italia, aliiſque locis calidis ac orientalibus, vt & in Helnetia, apud nos non niſi in hortis colitur.

N. *Pyrethrum Germanicum ſeu pſeudopyrethrum. V. Ptarmica.*

OFFICIN. NAT.

Radix Sola.

Vires. *Calf. & ſicc. vltra 3. atten. incid ſudorem validè mouet. Vſus præcip. ſed rari in viſcoſo phlegmate corporis, ac præcipue pulmonum, quod attenuat atque per expuitionem ac vrinam expellit, ad Venerem ſtimulat, quartanam curat, Extrinſecus in Odontalgia frigida, in Bètracho apophlegmatizans inſigne eſt: iuuat & in Hemicrania: Paralyſin ac ſtupida membra ſanat, rigores febris præcauet (inunctum dorſo ac plantis pedum.)*

CCLXXI. Pyrola.

Pyrola rotundifolia maior, *C. B.* 1. Pyrola. *Matth. Brunf. Dod. Lob Caſt. Tab.* Limonium, *Fuchſ.* ſylueſtre, *Trag.* Limonium & Pyrola, *Lon.* German. *VVinterarün. VValdmangolt.*

Creſcit in ſyluis humidis. Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & ſicc. aſtring. conſolidant, vulneraria ſunt. Vſu interno &*

externo

externo celeberrima.

CCLXXII. *Pyrus.*

ἄπιος, ἄχραος, Birnbaum.

1. Pyra { Domeſtica / Syluestria. } 2. { Dulcia. / Acida. / Acerba.

Vires. *Refrig. aſtring.* ἀσαπτα *ſunt. Cocta vero melioris notæ cenſentur, & vt ſchola Salernitana habet.*

Cruda grauant Stomachum, releuant pyra cocta grauatum.

Differre tamen viribus, prout ſapore differunt, non difficile eſt colligere, dulcia laxant, acida & acerba adſtringũt, &c.

N. *Arefacta* cocta & comeſta *commendantur in fluxu alui.*

PRÆPAR.

Ex pyris vulgaribus fit, 1. Pyraceum vinum, Germ. *Birnvvein*, quod ruſticis noſtratibus loco vini inſeruit, paraturque ad modum quo Vinum.

2. Ex eodem pyraceo fit acetum ruſticis noſtratibus vulgatiſſimum.

3. Condita pyra muſcatellina cum decocto proprio.

Q.

CCLXXIII. *Quercus.*

Δρῦς, Quercus *C. B.* 4. Quercus *Matth. Fuchſ. Dod. Trag. Lon. Tab.* vulgaria, *Lob. Cord.* Germ. *Eichbaum.*

OFFICIN. NAT.

Folia, Glandes, earumque *Capulæ, Cortex, Viſcum, Fungus.*

Vires. Folia, Grandes, Cortex, Capulæ *glandum refrigerant, ſicc. aſtring. Vſus in fluxu alui, vteri, ſeminis. Extrinſecus in Odontalgia, profluuio vterino, &c.*

Viſcum, *(quod præ reliquis viſci generibus probatur,) calfac. moderatè, ſed paulatim emollit, diſcut. Vſus præcip. ac ſpecificè in Epilepſia. Extrinſecus maturat tubercula, parotides, cæteróſque abſceſſus (cum Reſina ac cera mixtum.)*

Fungus *quercinus, hæmorrhagiam narium ac ſanguinem vulnerum, non minus ac betulinus cohibere dicitur.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex foliis quercuum nouellar. Majo collectis.

2. *Gluten.* i. e. Extractum viſcoſum è viſco (*Bogellein*) quod ingreditur nonnulla Emplaſtra.

CCLXXIV. *Quinquefolium.*

Πεντάφυλλον, Quinquefolium maius repens flore luteo, *C. B.* 1. pentaphyllon minus, *Brunf.* vulgare, *Trag.* Dioſcor, *Tab.* luteum maius, *Dod.* 1. & 2. *Lon.* repens, *Cam.* Quinquefolium, *Matth. Lob.* Germ. *Funfffingerkraut, Fünffblat.*

Creſcit paſſim locis arenoſis, campeſtribus. Floret Majo & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda cum floribus. *Radix* colligenda vere.

Vires. *Temperatum eſt caliditate & frigiditate, ſicc. 3. aſtring. vulneraria eſt. Vſus præcip. in affectibus à catarrhis oriundis, paralyſi, phthiſi, arthritide, in vteri humiditate corrigenda, in ſanguinis expuitione ac tuſſi, in Ictero, in obſtructione Epatis & Lienis, obtundit acrimonium bilis adustæ, ſiſtit fluxus alui, hæmorrhoidum, hæmorrhagiam narium. Prodeſt in calculo ac eroſione Renum, in Hernia, in febribus. Extrinſecus prodeſt in oculis inflammatis (ſuccus inſtillatus) in oris putredine, la-*

 xitate

xitate dentium, abſtergit vlcera etiam maligna.

N.1. *In febribus tertianis exhibent folia trina, in quatarna quaterna, &c.*

N.2. *Sunt qui radicem pugno detentam ad hæmorrhagiam narium ſedandam commendant.*

PRÆPAR.

∇. *ſtillat.* Fit ex herba collecta Majo.

R.

CCLXXV. *Raphanus.*

Raphanus:
- maior orbicularis vel Raph. rotundus domeſticus. *Huius loci.*
- niger. *Idem hic cum priori.*
- minor oblongus. *Eſt eſculentus & minus officinalis.*
- Ruſticanus ſeu marinus. *Vide in ſequenti.*
- aquaticus. *Non eſt in vſu.*
- ſylueſtris. *V. Armoracia.*

Ῥαφανὶς, ῥαφανὸς, Arab. Fugell. Raphanus magnus, *Lob.* Raphanus ſatiuus, *Fuchſ. Caſt.* Raphanus rotundus, *Lon. Tab.* orbiculatus, *Tab.* & *Ger.* Radicula ſatiua, *Dod.* Raphanus maior orbicularis vel rotundus, *C. B.* 1. *Rettich.*

Creſcit in hortis, gaudet ſolo humido.

OFFICINALIA NATIVA

Semen. Radix. ſed raro, quia culinaris potiſſimum eſt.

Vires. *Calf.* 3. *ſicc.* 2. *aper. abſterg. atten. Vſus. præcip. in calculo atterendo ac expellendo, vrina ac menſibus ciendis, in obſtructionibus Epatis ac Lienis, attenuat mucilaginem viſcoſam in ventriculo, confertque ad diſtributionem chyli, chymique. Extrinſecus apponitur plantis pedum in febribus, ſicuti & Ceruici in capitis dolore febrium malignarum comite.*

N. *De vſu interno notandum quod nauſeam & ructus ciere ſoleat.*

PRÆPARATA.

∇ *ſtillat.* Ex ardicibus.

CCLXXVI. *Raphanus marinus ſeu Ruſticanus.*

Raphanus Ruſticanus, *C. B.* 5. ſylueſtris Dioſcor. *Fuchſ.* Armoracia aut Raphan. maior, *Brunf.* Raphan. maior, *Trag.* marinus, *Tab.* vulgaris & ruſticanus, *Matth.* Radicula magna, *Dod.* ruſtican. *Lob. Cam.* Germ. *Merrettich.*

Gaudet ſolo humido.

OFFICIN. NAT.

Radix, effodienda Martio.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr.* 3. *incidit, atten. eaſdemque cum priori qualitates habet, ſed fortiores: tartaream mucilaginem incidit, ciet vomitum, (ſi ſuccus vel infuſio in aceto cum melle tepidè aſſumatur & aqua ſuperbibatur.) ſpecificè ſcorbuticis prodeſt. Calculum pellit, menſes ciet. Extrinſecus prodeſt in febribus (tertiana & quartana) ſuccus cum o l. piperino dorſo inunctus, pulſibuſue cum ⊖ impoſitus, vel vmbilico applicatus, donec ſentiatur pruritus.*

PRÆPARATA.

∇. *ſtillat.* è radicib.

CC?XXVII.

CCLXXVII. *Rapum & Rapa.*

γογγύλη, *Rüben*, Arab. Seliom, Selgem, Selgrem. Rapum Dioſcor.

Eſt { longum, fœmina. / rotundum, mas. / ſylueſtre, quod *minus vſitatum.* }

N. *Nomen Rapi omnibus vſuale eſt.*

Vires. *Calfac. 2. ſicc. 1. Seminis vſus præcip. in antidotis, Venerem ciet, morbillos expellit*, Doſis ℨß. *Radix magis culinaria eſt, ſed ventriculo flatulenta. Succus & Decoctum, leniunt acrimoniam bilis ac aſperitatem bronchiorum, aſperaque arteriæ, &c. Extrinſecus imponitur Pernioni (cocta) adhibeturque in gargariſ. Vide & Napum.*

CCLXXVIII. *Rhodia, Radix.*

Ῥοδιὰ ῥίζα. Radix Roſea, *Trag. Matthiol. Dod. Cord. Cam. Fuchſ. Lon. & Tab.* Germ. *Roſenvvurtz.*

Creſcit ſponte in Alpibus, ſolo gaudet vmbroſo.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Natura cenſetur temperata (Fuchſ. calf. & ſicc. 2.) cephalica eſt. Vſus præcip. in dolore capitis (cum ▽ roſ. contuſa.)*

CCLXXIX. *Rhodium Lignum.*

Aſpalathus, *Rodiſer Holtz.*

Aſpalathorum 4 quidem modernis innotuerunt genera. 1. Cortice cinereo, Ligno purpureo ſeu Dioſcoridis. 2 Aſp. colore buxi. 3. Aſpalat. albicans torulo citreo. 4. Aſpal. rubens. Verum officinis noſtratibus non niſi ſecundum & tertium ſuppetunt. Prius eſt Aſpalati 1. genus. *Lob.* Poſterius dicitur Rhodium Lignum, quibuſdam Agallochum, oleaque Æthiopica, *Cord. in D.* Agallochum forte, i. e. xyloaloe ſolida, quibuſdam Lignum Rhodium, Rhodiſium & aſpalathum, aliis oleaſtrum lignum, *Cord. hiſt.* Aſpalathus roſeus ſeu 3. *Lob.*

Vires. *Dioſcoridi & Galeno calfac. & ſicc. & aſtringit, vnde commendabile ad vlcera oris, ad nomas genitalium & ſordida vlcera, ad alui fluxus. Verum enim verò an hæc noſtrati conueniant, cuiuis licet experiri, Vix enim modernis practicis in vſu eſt, niſi quod interdum ad renum calculos decoctis incoquatur.*

PRÆPAR.

Oleum ſtill. quod communiter pro oleo roſarum habetur.

CCLXXX. *Rhaponticum vulgare.*

Rhaponticum ſeu Centaurium maius { folio in lacinias plures diuiſo, *C. B.* 1. / folio non diſſecto, *C. B.* 2. / Alpinum luteum, *C. B.* 3. }

Ex his vſualius eſt primum, quod inſignitur Rhapontica, quæ hodie centauria maior, *Trag. Cord.* Centaurium maius, *Lon. Lob.* magnum, *Matthiol. Dod. Caſt.* Cent. maius ſeu Rhaponticum pharmaceuticum, *Cord. in D. Cam. Tab.* Germ. *groſz tauſent gulden Kraut, Rhapontic.*

Creſcit in alpibus & vallibus pinguibus apricis, Apuliæ, Sabaudiæ.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Natura eſt temperata ſicc. aſtring. vulneraria eſt ſaporis ſubdul-*

cis ac ſubracis. Vſus in fluxibus alui, Dyſenteria: ciet menſes, profluuiumque è contrario ſiſtit: prodeſt in hernia ſanguine coagulato, expuitione ſanguinis in febribus ſtomachicis: Epar aperit ac robrat, ſummopere laudatus à nullis in obſtructione venarum meſeraicarum, & in morbis hinc ortis.

CCLXXXI. *Rhaponticum verum.*

Rheum, Rha. Dioſcoridis, C. *B*. 3, Ponticum Rha antiquorum, *Lob.* Rhapont. verum officin. Germ. *Rhapontic.*

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ ad nos ex Aſia aduehitur.

Eligenda quæ non carioſa, rubeſcens, in ore lentorem referens,

Vires. *Calfac. & ſicc.* 2. *ſeu mixturæ temperatæ eſt, terreſtris & igneæ, saporis ſubacris. Stomachica, ſplenica achepatica. Vſus præcipui in doloribus arthriticis, febribus, venenatorum animalium Ictibus, &c.*

PRÆPARATA.

Extract. f. l. c.

Vires. *Summum eſt Cardiacum. Quercet. Phar. Reſt.*

CCLXXXII. *Rhus.*

Rhus folio vlmi, *C.B.* 1. Rhus, *Matth. Tab.* Rhus coriaria, *Dod.* Rhus obſonior, *Lob. Cam.* Sumach. Arabum. *Lon. Caſt.* Rhu, Rhoe, Rhus culinarium. Germ. *Ferberbaum, Schlingbaum.*

Gaudet ſolo petroſo. Floret Iulio. Fructus fert autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia.

Vires. *Refrig.* 3. *ſicc.* 2. *aſtring. Vſus pracip. in fluxu alui, vteri ſeu menſium: hæmorrhoides compeſcit, bilem obtundit. Extrinſecus reſiſtit putrefactioni ac Gangrenæ in paronychio.*

N. *Gummi dentibus inditum odontalgiam ſedat.*

PRÆPARATA.

Succus Sumach, i. e. Pulpa ſine oſſeis ſeminibus.

N. *Alij* ℞. *Decoct. Rhois ex ramuſculis & Tamarind. conquaſſatis maccerant ac coquunt ad conſiſtentiam.* Tabern. in Herbario.

CCLXXXIII. *Ribes.*

Groſſularia multiplici acino ſeu non ſpinoſa, hortenſis rubra ſeu ribes officinar. *C.B.* 5 Ribes hortenſe, *Trag.* vulgaris domeſtica, *Matth. Caſt.* Ribes. *Fuchſ. Lon. Tab.* Vua Vrſi, Ribeſium fructu rubro, *Dod.* Ribes Arabum. *Lob.* Germ. *Iohannisbeerlein.*

- Rubra, *Huius baccæ officinales.*
- Nigra. *Vſualis non eſt.*
- Alba. *Et huius baccæ in officinas inferuntur, gratioreſque ſunt guſtu ipſis rubris.*

Coluntur in hortis, matureſcunt circiter Feſtum S. Ioannis.

Vires. *Refrig. & ſicc.* 2. *partium tenuium: ſubaſtring. ventriculo conueniunt. Vſus pracip. in profluuiis alui, dyſent. choleram ſedant, in febribus bilioſis proſunt, putredini reſiſtunt, ſitim reſtringunt.*

N. *Albæ vt minus acidæ, ita minus frigidæ cenſendæ ſunt.*

PRÆPAR.

1. *Conditæ baccæ*, cum decocto proprio & ſacch.
2. *Rob. de Ribib. ſimpl.* Eſt ſuccus inſpiſſatus

inſpiſſatus ad mellis conſiſtentiam

3.*Rob. de Ribib.compoſ.* Eſt ſyrupus ex ſucco & ſaccharo $\frac{1}{2}$.

4.*Vinum*,i.e. ſuccus liquidus.

CCLXXXIV. *Roſa.*

{ Domeſtica *ῥόδον*, *Roſen*, *huius loci.*
{ Syluestris, *κυνόρροδον*, *κυνὸς βάτος*. *Vide Cynosbatos.*

Roſarum varia ſunt genera, coloribus ac foliorum multiplicitate differentia. Sic eſt Roſa (Milleſia) rubra, rubrapallidior, ſaturatius rubens, purpurea (hæc colorem carnis referens Zebetina dicitur.) Verſicolor, alba, moſcata ſeu Damaſcena, ſpinis carens, ſubuiridis,&c. In officinis autem tria precipuè genera vſualia ſunt. Roſæ ſcil. rubræ (quæ præſtantiſſimæ) pallidæ (quæ rubris ſuccedunt) & albæ, quæ infimæ ſortis. Omnibus tamen laudem præripiunt Roſæ moſcatæ ſ.Damaſcenæ.

Florent Maio & Iunio. Coluntur vbiuis in hortis.

OFFICIN. N. T.

Flores (rubri & pallidi aſſeruantur exiccati.) *Anthera*, *i.e. capillamenta.*

Vires. *Roſæ vt variant generibus: ita & qualitatibus. Sunt enim qui non ſine cauſa roſas partim calidas & acres, partim frigidas volunt, caloremque reſidere in ſuperficie à frigore ſcil. eo expulſum, qui in marceſcentibus euaneſcat, in genere tamen omnes refrig.*1. *ac aſtring. ſpiritus vitales animaleſque recreant, ac roborant.* Pallidæ ſeu incarnatæ *laxant.* Rubræ ac albæ *aſtringunt (alba leuius, rubra fortius.) Vſus pracip. in fluxionibus, febribus, ſiti, appetitu proſtrato,&c. Extrinſecus in vomitu, cephalalgia, vigiliis, dolore aurium, gingiuar, ſedis, recti inteſtini (cum Vino coctæ & impoſitæ:) in vlceribus & inflammationibus oris, faucium, oculorum.*

Floſciculi lutei capillamentis in medio florum adhæreſcentes, (Anthera offic.) exiccati *immiſcentur dentifriciis ad gingiuarum aſtrictionem, fluxionumque exiccationem.*

PRÆPARATA.

1.*Acetum*, è flor.rubris.

2.▽.*ſtillat.*è florib:pallidis (præferunt ad oculor. morbos.)

3.è florib.rubris.

4. albis.

5.*Balſamus.* Ex ol. ſtillat. & cera depurata.

6.*Conſerua*,1. *roſ.rub.recens.*

7. 2. *antiqua.*

8. 3.*Roſ.Rub.*⊕*ta.*

N. *Præſtat ex tempore* ⊕ *tam hanc conſeruam conficere, affuſione ſcil. guttularum aliquot, quippe quæ ad tempus aſſeruatur, & amittit colorem & ſaporem mutat.*

9. 4.*Conſeru.roſ. pallid.*

10. *Elect.*1. *Roſatum Meſuæ.* V. D.

11. 2.*de ſucc.Roſ.ſolidũ* } Aug.

12. 3. *liquidũ* } Aug.

13.*Morſelli,i.e.ſaccharum roſat.* Ex ſucco & ſacchar.

N.*Morſuli de ſpec.è ſucco roſar.ſunt idem quod Elect.ſolidius.*

14.*Rotulæ Manus Chriſti*, officinis dictæ, ſimplices & perlatæ.

15.*Ol.ſtillat.* aſcend. cum ſpiritu.

16.*Ol.infuſum* 1.*vulgare.*

17. 2.*omphacin.*

18. 3.*Compoſ.*Aug.

19. *Pilulæ Roſatæ, i.e. de aloë roſata.*

20.*Spec.Elect.de ſucc.roſar.* Aug.

21. *Aromatic.roſ.* Aug.

22. *Diarrhod.Abb.* Aug.

23. *Roſat. nouell.* Aug.

24. *Spiritus*, è roſis rubris fermentatis.

25. *Syrupi*, 1. *roſatus ſimplex, ſeu laxatiuus ſimplex.* Ex infuſ. 3. roſ. rub.

26. 2. *roſat. ſolutiuus Muſcharum*, (è Damaſcen.) Aug.

27. 3. *Laxatiu. compoſ. ſeu elleboratus.* Aug.

28. 4. *ſine elleboro.* Aug.

29. 5. *de roſis ſiccis.*

30. 6. *Roſatus regius ſeu Iulep. Roſatum.*

31. *Mel Roſatum Meſuæ.*

32. *ſimplex.*

33. *Citratum.*

34. *Laxatium*: fere idem eſt cum ſyr. ſimplici.

35. *Tinctura.* Fit ex roſ. rub. ſicc. ℥j. infuſis in ∇ roſat. (vel fontanæ) tepefact. ℔iiij additis ſpir. ⊕ vel ♃ris ʒij. facta digeſtione F. Expreſſio & ſi opus ſit filtratio.

39. *Trochiſc. Diarrhod.* Aug.

37. *Vnguentum roſatum.*

CCLXXXV. *Ros ſolis.*

Rorella, Saluara. *Sonnendavv*, *Sonthavv.*

Eſt { folio rotundo. / folio oblongo.

Ex his vſualis quidem, veruntamen non niſi rariſſimè maior, qui inſcribitur Ros ſolis, *Dod. Lon. Caſt.* Rorida ſiue Ros ſolis maior, *Lob.* Rorella minor. 1. *Tab.*

Creſcit locis cāpeſtribus & paluſtribus, inter muſcum albicantem & ſubrubentem. Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda quando ☉ in ♌ (medio ♌is) ☽ creſcente, die ſereno ac calido: aſſeruaturque ſine lotione. Item *ſuccus* foliis inſtar ſudoris adhæreſcens.

Vires. *Dodonæus facit calid. & ſicc. 4. unde internum eius vſum vetat: verum enimuero, ſunt qui è contra magni faciant, maximoperéque commendent ad Phthiſin a (quia calidiſſimo etiam tempore ſudat) ad peſtem, ad vulnera (in potu, &c.) ad Epilepſiam arcendam & præcauendam. Extrinſecus promouere dicitur partum in puerperio (abdomini impoſita) odontalgiam ſedare (in ore detenta) affectum mitigare maniacum (collo appenſa) curare quartanam (pulſibus 6. horis applicata ac dein hor. 6.) aquæ impoſita: viciſſim pulſibus applicata, idque multoties (10. 12ies.)*

a Foreſt. *lib.* 16. 58.

N. *Noni qui infuſionem Rorellæ in aqua vitæ factam, pro cordiali vſitato habet.*

Succus dicitur humiditas, quæ inſtar ſudoris diebus quoque calidiſſimis, imò in maiori copia, quàm aliàs herbæ adhæret, atque concutiendo in patellam ſuppoſitam colligitur

Vires. *Confortat Cor, Epar ac ventriculum: capitis dolorem à cauſa calida ſedat, peſtem præcauet ac curat. Extrinſecus adhibetur in affectibus oculorum, dolore, ſcil. inflammatione, &c.*

PRÆPARAT.

∇ *ſtillat.* ex tota herba.

CCLXXXVI. *Roſmarinus.*

Λιβανωτὶς, στεφανωματικὴ, Roſmarinus, *Brunf. Trag. Fragoſ. Lon.* Roſmarinum coronarium, *Matth. Lob.* Roſmarinus coronarius, *Cam.* Roſm. coronaris, *Dod.* Hortenſis anguſtiore folio, *C. B.* 1. Libanoris coronaria, *Cord. in D.* Germ. *Roſzmarin.*

Creſcit

Creſcit in locis apricis, Floret Maio, Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores (ſpecialiter Anthos offic.) *Semen.*

Vires. *Cal. & ſicc* 2. *lenta incidunt, ſaporis ſunt mixti acris, amari: ſubaſtring. cephalica ſunt è præcipuis, vt & vterina. Vſus præcip. in affectibis Capitis ac Neruorum, Apoplexia, Epilepſia, Paralyſi, Vertigine, Caro, &c. Viſum acuunt, fœtorem anhelitus emendant. Epatis, Lienis ac vteri obſtructiones reſoluunt, Ictero ac fluori albo mulierum medentur, corque confortant. Extrinſecus proſunt, in catarrhis (ſuffitu) & exinde natis affectibus. In vtero corroborando, &c.*

N. *Flores aſſeruari poſſunt per biennium.*

PRÆPARATA.

1. ∇. E planta integra.
2. *Ol. ſtillat.* Vna cum ∇ exſtill.
3. *Balſamus.* Fit ex oleo l.c.
4. *Conſerua.* Ex floribus Anthos.
5. *Species.* Dianthos.

CCLXXXVII. *Rubia.*

Ερυθρόδανον, Rubia tinctor. ſatiua. *C.B.*1 Rubia, *Cord. in D. Dod. Lob. Cluſ.* Rub. ſatiua, *Brunf. Matth. Fuchſ. Lon. Caſt.* Germ. *Roche, Ferberrœthe, Ferbervvurtz.*

Adfertur ad nos ex Sileſia, vbi copioſè ſeri colique ſolet. Gaudet ſolo pingui; floret, ſemenque fert æſtate.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola, collecta Maio ac Iunio.

Vires. *Calf.* 2. *ſicc.* 3. *(al refrig.) aperit. diſc. diſſol. ſubaſtr. Vulneraria eſt. Vſus præcip. in obſtruct. Epat. Lienis & inprimis vteri. Proin in Ictero, Hydrope, Vrina obſtructa, ſanguine coagulato. Extrinſecus in obſtructione menſium (in peſſis.) &c.*

N. *Adhibetur & à Tinctoribus ad coloris rubri præparationem.*

CCLXXXVIII. *Rubus.*

Rubus officinalis eſt { vulgaris. *Huius loci.* / idæus. *Loci ſequentis.*

Inſignitur: Rubus vulgaris ſeu rubus fructu nigro, *C.B.*1. Βάτος, græc. Sentis Latin. Rubus, *Dioſcor. & Plinio.* Rubus, *Brunf. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt.* Rubus grandis & ſecundus, *Trag.* Rub. aruenſis, *Tab.* Germ. *Brombeer, Bromen.*

Creſcit inter dumeta. Floreſcit initio æſtatis, matureſcit in fine eiuſdem.

OFFICIN. NAT.

Folia. Fructus (*Mora* rubi, *mora bati*, bati, βάτινα.) *Radix.*, ſed raro.

Vires. Folia *ac* Fructus *immaturus refrig. ſicc. aſtring. potenter. Fructus verò maturus caliditate eſt temperatus ac ſubaſtringens. Vſus præcip. in quibuſcunque profluuiis, vomitu, fluxu alui, vteri, narium. Extrinſecus in aphthis, aliiſque oris affectibus abſtergendis, in vulneribus aſtringendis, capillos nigrat, ſcabiem curat.*

Radix *lithontriptica cenſetur, ſed rari vſus eſt.*

PRÆPAR.

1. *Rob. Diamoron. ſimpl.* Ex ſucco fructuum immaturor.
2. *Diamoron. compoſ.* V. Diſp.
3. *Diamoron Nicolai vſitatum.* Vid. Diſp.

CCLXXXIX. *Rubus idæus.*

Rubus

Rubus idæus { ſpinoſus. *Hic vſualis.* | læuis. | fructu albo. }

Inſcribitur rubus idæus ſpinoſus, *C.B.*3. Βάτος, ἰδαία, rubus idæus, *Trag. Matth. Dod. Lob. Lon. Caſt. Tab.* Rubus idæus exilibus ſpinis, *Cord. in D.* Rubus id. vulgaris, *Cluſ.* Germanicè *Hindtbeer.*

Creſcit itidem inter dumeta. Floret initio æſtatis, matureſcit Auguſto, &c.

OFFICIN. NAT.

Fructus.

Vires. *Eaſdem vires obtinent, quas præcedentia mora, cordiales tamen præiis peculialiter cenſentur.*

PRÆPARATA.

1. ▽ ex baccis.

2. *Syrup.* Ex ſucco fructus & ſaccharo.

3. *Acetum.* Ex fructibus infuſis.

CCXC. *Ruſcus.*

Ὀξυμυρσίνη, Ruſcus, *Matth. Trag. Cord. in D. Lob. Caſt. Cam. Tab.* Ruſcum, *Dod.* Myrthacantha, *Lob (icon.)* aliis Bruſcus & Bruſcum. German. *Mæuſzdorn.*

Creſcit copioſè, in Italia, vt & quibuſdam locis Germaniæ. Locis gaudet aſperis. Primo vere turiones promit, autumno ſemen.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. & ſicc. temperatè, ſaporis eſt auſteri & ſubamari, incid. atten. aperit. Vſus præcip. in obſtructione Epatis, vrinæ, (ſtranguria.) Menſium, &c.*

N. *Recenſetur inter* 5. *Radices aperientes.*

CCXCI. *Ruta.*

Πήγανον, Ruta ſhortenſis, *Rauten, VVeinraut.*

Ruta eſt *C.B.* {
- Hortenſis { 1. latifolia. | 2. tenuifolia. } *huius loci.*
- *Sylueſtris* { 3. major. | 4. minor. | 5. flore magno albo. } *inuſitata.* }

Ornat officinas hortenſis vtraque è quibus vulgatior quidem eſt latifolia, eaque maior, cæſiique coloris: præſtantior verò tenuifolia minor & nigricantior.

Latifolia inſcribitur Ruta, *Brunf. Matth. Caſt.* Domeſtica, *Trag.* Hortenſis, *Fuchſ. Lob. Cam.* ſatiua, *Cord. in D.* graueolens hortenſis, *Dod.* latifolia, *Tab.* Ruta hortenſis latifolia, *C. B.* 1.

N. *Hæc diligenti cultura arboreſcere ſolet, cuius exemplum nobis præbuit huius Ciuitatis ciuis è primariis Phil. leutvvein.*

Anguſtifolia inſignitur Ruta hortenſis altera, *C.B.* 2. Ruta hort. minor, *Trag.* Ruta ſatiua tenuifolia, *Cord. in D.* Ruta tenuifol. *Tab.*

Gaudet ſolo arido ac calido: Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Herba ac *Summitates* cum ſeminibus.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *incid. atten. diger. diſcut. eſt alexipharmaca, cephalica ac neruina. Vſus præcip. in variis morbis, peſte aliiſque affectibus malignis præſeruandis ac curandis, veneno arcendo, viſu acuendo, laſcinia reprimenda, pluritide curanda, imbecillitate ventriculi corrigenda, colica diſcutienda, morſu canis rabidi debellando, &c.*

Extrinſecus

Extrinſecus in ictibus ſerpentum, carbunculis, in febrium paroxyſmis arcendis (inw. ct. dorſ.) Cephalalgia ex crapula, hemicrania, in febribus malignis (pro Epithemate pulſuum cum ☾ & +) in dolore capitis febrium ardentium & malignarum. (ſimiliter pedum plantis adhibita.

N. *Nimius vſus internus officit grauidis*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtill.* Ex planta cum cauliculis Maio collectis.

2. *Oleum ſtillat.* Cum ▽.

3. *Oleum infuſum.* Ex infuſa herba in oleo communi.

4. *Sal.* Ex herba incinerata.

5. *Acetum.* Ex infuſione.

6. *Balſamus.* Ex ol. ſtillat.

CCXCII. *Ruta muraria.*

Ruta muraria, *C.B. Dod. Ger.* Capillus ♀is, *Brunf. Trag.* Adiantum candid. *Cord. in D. & hiſt.* Ad. album, *Lon. Cam. Tab.* Adian. nigrum. *Cæſalp. Geſn.* Saxifraga ſeu Empetron, *Fuchſ.* Paronychia, *Matth. Caſt.* Saluia vitæ, *Lob* Germ. *Maurrauten, Steinrauten, Benushaar.*

Naſcitur in parietibus ac muris iuxta aquas, locis videl. irriguis & non apricis. Viuax eſt toto anno, æſtate tamen amplius viret, flore & ſemine caret

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu herba cum caule.

Vires, *Calid. & frigid. temperata eſt, ſiccat, digerit, diſcuti. ♀ eam & viſcoſum mucilaginem. in Pulmonibus, &c. incidit. Vſus præcip. in tuſſi, aſthmate, pleureſi, ictero, obſtruct ſplenis. Valet ad Renum & veſicæ dolores, vrinam clemēter ciet, calculoſque expellit. Peculiariter præſtare eam perhibet Matth. ad Enterocelas puerorum (& 40. pulvis exhibitus, & ſim.)*

Extrinſecùs capillos creſcere facit, vlceráque manantia capitis abſtergit, ſtrumas & abſceſſus digerit.

N. 1. *Vbi Adianthum verum & Trichomanes deſunt, aut vetuſta ſunt, hac vti licet. Hac ſumenda quoque vbi Medici recentiores Adianthum præſcribunt à capillo ♀ diuerſum, C.B.*

N. 2. *Matthiolus hanc Paronychiam Dioſcordis eſſe diſputat, contra Dodonæum, qui id negat.*

S.

CCXCIII. *Sabina.*

Βράθυς, Sauina, *Sevtubaum, Slebenbaū.*

Sabina folio { Tamariſci. *Hæc vſualis.* / Cupreſſi. 1. & 2.

Dicitur Sabina, *Brunf. Trag. Fuchſ. Dod. Lob.* vulgaris, *Cam.* Sabin. Myrtifolio, *Cord. in D.* Sauina, *Lon.* Sauina mas, *Tab.* Sabina folio Tamariſci Dioſcorid. *C.B.* 1.

Colitur in hortis: Viret perpetuo.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & ſicc. 3. partium tenuium, incid. atten. diſcut. Vſus præcip. in menſibus fortiter ciendis, fœtu eiiciendo, vrina pellenda, aſthmate medendo. Extrinſecus in affectibus vterinis, vlceribus ſerpentibus arcendis, ſcabie præcipue capitis infantum exiccanda ac curanda (cum cremor lactis.) in maculis faciei abſtergendis.*

PRÆPARATA.

▽. Ex foliis.

CCXCIV. *Salix.*

Ἰτέα, *VVeiden*, *VVeidenbaum*.

Salix multorum eſt generum, quæ ſine diſcrimine in vſum medicum acceſſi poterunt.

Creſcunt in locis vdis: Florent Majo & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia, Iuli, Cortex & Viſcum.

Vires. Folia *refrig. & ſicc. ſubaſtring. citra morſum. Vſus præcip. in libidine arcenda. (Decoctum potum.) Extrinſecus in lotionibus pedum pro vigiliis ac æſtu febricantium arcendo, in hæmorrhagia vulnerum, narium, & ſim. abſtringenda. In aëre refrigerando (ſtrata in pauimento.)*

Iuli *ſiſtunt hæmorrhagiam quamcunque (impoſiti.)*

Cortex *ſimilem facultatem habet. Inſuper verrucas & clauos pedum corticum cinere (cum impoſito) extrahi tradit Dioſcor.*

Viſcum *commendatur præ aliis ad partum facilitandum.*

PRÆPARATA.

▽ *ſtillat.* è foliis

CCXCV. *Saluia.*

Ελελίσφακον, Arab. Æliſſacos, *Salben*.

Eſt { Maior, *Breitſalben*.
Minor acuta, nobilis, *Spitzſalben, Creutzſalben, Edelſalben*. } *ſunt vſuales, ſed minor præſtantior eſt.*
Syluestris. *Hæc officinis ignota, aliàs conuenit viribus cum Hormino.*

Major inſcribitur, Saluia latifolia, *Trag. Lon. Cluſ. Cam.* Saluia major, *Matth. Fuchſ. Dod. Caſt. Tab.* Saluia, *Cord. in D.* major ſcabrior. Dioſcor. *Lob. C.B.* 1.

Hæc variat in foliis & floribus: foliis eſt viridibus, iiſque criſpis & non criſpis, purpuraſcentibus, verſiculoribus: ſic vel totis vel partim albidis, floribus communiter cæruleis, rarius candidis.

Minor vocatur. Saluia minor aurita & non aurita. *C. B.* 2. Saluia nobilis, *Brunf.* anguſtifolia & minor, *Trag.* Salu. minor, *Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lob. Tab.* pinnata *Pena*, Saluia acuta, *Lon.* anguſtifol. *Cluſ.* Salu. tenuifolia auriculat. *Cam.*

Variat foliis auritis vel pinnatis & non auritis: foliis aliquando Lauendulæ concoloribus, ſed latioribus & grauioris odoris: rarius luteolis, flore cæruleo, rarius albo.

Gaudet ſolo fœcundato argilla, &c. Floret Iulio ac Auguſto. Tranſplantatur Martio, cum ruta intermixta, quâ Serpentes & Bufones ſaluiæ viciniam amantes arceantur.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Calf. 1. ſicc. 2. ſubaſtring. abſterg. Vſus præcip. & diureticus: menſes ob craſſitiem remoratos ciet, nimios emendat. Prodeſt in paralyſi, vertigine, tremore, catarrhis. Extrinſecus aphthas oris abſtergit (in gargariſ.) &c.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.
2. *Oleum ſtillat.*
3. *Sal.* Ex herba incinerata.
4. *Conſerua.* Ex floribus.

CCXCVI. *Sambucus.*

Ἀκτὴ,

Ἀκτῆ, Sambucus, *Holderbaum*, *Hollunder*.

{ Vulgaris. *Huius loci.*
{ Humilis. *Vide Ebulus.*

Inſignitur, Sambucus fructu in vmbella nigro, *C. B.* 1. Sambucus, *Brunf. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Tab.* Sambucus vulgaris, *Trag.* Domeſtica, *Caſt.* Sambucus Campeſtris ſeu vulgaris, *Cam.*

Gaudet locis opacis, ſepibus, pomeriis & aſperis vallibus. Floret Majo, Iunio, Iulio. Baccæ matureſcunt Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Flores, Baccæ, Liber, Spongia, Turiones.

Vires. *Sambucus integra calfacit & ſiccat, reſoluit, hydropicos iuuat.*

Flores *diſcutiunt inſuper, emolliunt, reſoluunt, ſudoriferi ac anodyni ſunt. Vſus præcip. intrinſecus in Eryſipelate præcauendo & abigendo, quartana curanda. Extrinſecus in colico dolore, in Eryſipelate, combuſti, &c. (impoſiti.)*

Baccæ *ſudoriferæ itidem ſunt ac alexipharmacæ.*

Liber *(cortex interior) educit ſeroſos humores. Extrinſecus eaſdem vires habet, quas flores.*

N. *Eligendi cortices radicis.*

Turiones & Germmæ *adhibentur in acetariis, aluumque mouent & nonnunquam etiam vomitum, præcipue ſi ſurſum decerpantur: idem facit & puluis.*

Spongia *(Auricula Iudæ) oculorum affectibus medetur (macerata in ∇ appropriata & impoſita.*

N. 1. *Sunt qui infuſum ſpongiæ bibunt ad hydropis curam.*

N. 2. *Sambucum, viſci inſtar, in ſalice naſcentem, pro peculiari commendant antiepileptico.*

PRÆPAR.

I. E FLORIBVS.

1. ∇ *ſtillat.* Ex flor. l.a.

2. *Spiritus.* Fit rectificatione ∇ ſtillat. vel ex floribus in dolio querno fermentatis.

3. *Vinum.* ℞ flor. in vmbra exiccat. ℔j. circiter, infundantur muſti menſuris 8.

4. *Oleum infuſum.* In ol. cydon.

5. *Oleum ſtillat.* Cum ∇ extillat, ſed rato proſtat.

N. *Poteſt idem elici hoc modo.* ℞. *Flor. q. v. macera cum Vino Maluatico vel Hiſpanico vitro bene occluſo calore ſolis per tempus (ſeptim. 6.) hinc exprime fortiter, ac moderatè calfacito: ſic ſupernatabit oleum.* Blochvvitz.

II. E BACCIS.

1. *Rob. Sambuci.* Ex pulpa baccar. maturarum.

Vſus eſt frequentiſſimus ad ſudorem ciendum. Prodeſt & peculiariter in affectibus vterinis, aſſumptum. Extrinſecus imponitur ad refrigerandum: quin & plantis pedum in febribus inungitur.

2. *Tinctura ac Extractum.* Fiunt ex Rob. Sambuci (Quercetanus ℞. baccas vmbra exiccatas) beneficio 🜋 (qui acidulus redditus ſit cum liquore acido aut ⊕ i aut 🜍 is.)

N. *Dicitur Tinctura antequam* 🜋 *fuerit ſeparatus. Extractum ſi idem* 🜋 *abſtractus ſit.*

Vires. *Suffocationi vterinæ ſuccurrit. Doſis tincturæ, cochlear ß. Extracti* ℈j.

3. *Spiritus.* Fit è ſucco ex baccis maturis expreſſo vel ex baccis ipſis ſaltem contuſis & fermentatis, l.a.

N. *Sunt qui baccis exiccatis craſſequi contuſis farinæ hordeac.* ⅓. *addunt,*

affuſaque ▽ feruente digerunt.

4. *Oleum*. Ex atillis baccar. poſt ſucci tranſcolationem in filtro relictis; videlicet hæ benè elotæ & in aëre exiccatæ, Vino albo irrigantur ac fortiter exprimuntur.

Vires. *Eſt vomitiuum egregium.*

Doſis ʒj. *vel* ʒjß. *in cereuiſia tepida, &c.*

N. *Non eſt officinale.*

His 5. addi poteſt *Tragæa granorum Actes*, Quercetani: ℞. ſuccum baccar. maturar. expreſſar. q. v. adde farinam ſecalinam, fac paſtam & exinde panes exiguos, in furno ad duritiem biſcocti coquendos. Hos puluerisa, puluerem cum eodem ſucco iterum impaſta, atque ut prius in furno coque, idque tertiò repetatur. Tandem puluerisa ac ſerua.

Vires. *Specificum eſt arcanum aduerſus dyſenteriam.*

Doſis. ʒj *cum Nuciſtæ* ʒj.

N. *Anatomiam Sambuci conſcripſit Martinus BlochVVitzius, M.D. in qua & præparationes & vſus ſambuci in plurimis affectibus curandis exhibet.*

CCXCVII. *Sanguiſorba.*

Pimpinella ſanguiſorba. Sorbaria, *VVelſch Bibenell.*

- Maior.
- Minor
  - Hirſuta. *Hæc ſola officinis cognita.*
  - Læuis.

Dicitur Pimpinella ſanguiſorba minor hirſuta, *C.B.* 7. Pimpinella, *Lob.* Italica, *Trag. Lon.* minor Pimp. ſanguiſorb. *Dod.* minor, *Matth. Caſt. Cam.* ſanguiſorba minor, *Fuchſ. Cord. hiſt. Tab.*

Colitur nobis in hortis. Floret Maio & Iunio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus. *Radix.*

Vires. *Refrig. moderatè, ſicc. aſtring. Vulneraria ac pulmonica eſt, ſaporis grati. Vſus præcip. in catarrh. affectibus pulmonum, phthiſi, ex eroſione, in morbis malignis, in profluuiis, alui, hæmorrhoidum: præcauet abortum Extrinſecus in hæmorrhagia quacunque vtiliter adhibetur.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus collecta Iunio.
2. *Syrupus.* Ex ſucco & ſaccharo.
3. *Conſerua* ex floribus

CCXCVIII. *Sanicula.*

Sannicula officinar. *C.B.* Sanicula, *Trag. Brunſ. Cam. Tab. Dod. Lon.* Diapenſia, *Brunſ. Matth. Caſt.* San. mas, *Fuchſ.* Sanic. & diapenſia. *Lob. Ger.* Germ. *Sannickel Sanickeil.*

Creſcit in montibus ac vallibus: ſolo gaudet pingui ac opaco: colligitur Iunio menſe cum floribus.

OFFICINALIA NATIVA

Folia raro *Radix.*

Vires. *Calf. & ſicc. aſtring. ſaporis eſt amari. vulnerari æque vna ex præcipuis, vtilis in conſolidandis vlceribus, fiſtulis, rupturis, eroſionibuſque, tam interne quàm externè adhibita.*

PRÆPARATA.

▽. Ex herba florente.

CCXCIX. *Lignum Santalum.*

Σάνταλον Sandel, { Album, *Matth. Lon. Cord. hiſt. Caſt. Garz. Tab.*
Rubrum. *Matth. Lon. Caſt. Garz. Tab.*
Citrinum. *Cord. hiſt. Lon.* Flauum, *Tab.* Pallidum, *Matth. Garz.*

Ligna ſunt exotica ex Indiis ad nos tranſportata.

Præſtantiſſimum eſt, citrinum, ſuccedit album, infimas tenet rubrum, planè inodorum. Eligendum autem citrinum ſuauiter fragrans, magnam habens medullam, graue, nodoſum. Huius in defectu recipi poteſt album.

Vires. *Refrig. 3. (al. 2.) ſicc. 2. aperiunt, Epatica ſunt, ac cardiac. Vſus præcip. in lipothymia, palpitatione cordis, obſtructione Epatis, &c. Extrinſecus in catarrhis, Cephalalgia, Vomitu, Epatis intemperie calida (in Epithemat. &c.)*

N. *Santalum rubrum magis refrigerat ac aſtringit, quam reliqua.*

PRÆPAR.

1. *Extractum Gummoſum.* Fit vt aliorum lignorum extracta cum ▽.

N. *Quercetanus parat cum ▽ aliqua Epatica. E. g. Agrimoniæ.*

2. *Spec. Diatrionſantal.* V. Diſ.

3. *Vnguentum ſantalinum.* V. D.

4. *Cerotum ſeu Emplaſtrum ſantalinum.* Vide Diſp.

5. *Trochiſci de Santalis.* V. Diſp.

CCC. *Santonicum.*

Abſynthiacum ſantonicum, *VVurmkraut* eſt *C. B.* {
Iudaicum.
Alexandrinum. *Huius ſemen officinale ſolum.*
Ægyptiacum.
Gallicum.

Inſignitur Semen ſanctum ſeu Sementina, *Matth.* & Semen Zedoariæ, *Lob. Caſt.* Abſynthium Seriphium, Alexandrinum. Semen Cinæ, *Cord.* Sementina, *Dod. Tab.* (cui & ſantonicum.) Santonicum & ſemen ſanctum.) *Lon.* German. *Zidvvenſamen, VVrmſamen.*

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria Ægypti.

N. *Sunt qui & ex abſynthio (ſanton.) Ægyptio, ſemen zinæ colligi volunt. Hoc videatur apud* Matth. Dod. Lob. Tab.

Vires. *Calfac. & ſicc. ſaporis amari eſt. Vſus in lumbricis cuiuſcunque generis enecandis, fugandis & expellendis*

PRÆPAR.

1. *Semen ſantonicum præparatum*, i. e. in ✕. σ ρ (4. 5.) maceratum atque exiccatum.

2. *Confectio ſeminis Cinæ, vberZogen VVrmſamen.*

CCCI. *Saponaria.*

Στρούθιον, *Dioſc. Fuchſ. Lon.* Saponaria, *Trag. Dod. Lob. Tab. Cam. Ger.* viola agreſtis, *Trag.* Saponaria maior læuis, *C. B.* 1. German. *Seiffenkraut, Speichelvvurtz.*

Creſcit paſſim iuxta riuulos & vias: Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Folia ſed raro & *Radix.*

Vires. *Calf. & ſicc. ſtrenuè attenuat, aperit, ſudorifera eſt. Vſus in aſthmate, vtero, menſibus ciendis, lue Venerea. Extrinſecus ptarmica eſt, tumores ac præcipue prauos diſcutit.*

CCCII. *Sarſaparilla.*

Salſa parilla, ſmilax aſpera Peruuiana, *C. B.* 4. *Tab. Ger.* Zarzaparilla, *Matt. Mon. Garz.* Zarzaparilla Peruuiana, *Dod.* Zarza ſeu ſarſaparilla, *Caſt.* ſarſa parilla, *Lon. Trag. Lob.*

Nomen accepit à ſimilitudine quam cum ſmilace aſpera (Hiſp. Zarza parilla) habet.

Triplex eſt ea. (Nicol Monardo monente) adfertur ſcil. 1. Ex Hiſpania noua, quæ candidior ad pallorem tendens & gracilior. 2. Ex Prouincia Honduras, quæ cinerea nigrior & craſſior, priorique melior eſt. 3. Ex Prouincia Quitto, locis Vrbi Guaiaquil vicinis (vnde Zarzaparill. Guaiacillana dicitur,) quæ ex cinereo nigricans, major & craſſior adhuc eſt cæteris.

OFFICIN. NAT.

Radix lignoſa, prælonga, fibroſa, vniformis.

Eligenda quæ coloris aliquantulum nigri, recens, (non carioſa, grauis, flexilis, nec fragibilis.

Vires. *Calfac. moderatè ſicc. partium tenuium ſudoriferaque. Vſus præcip in lue venerea, quam ſpecificè curat, in Catharris atque inde natis affectibus. E. g. Arthritide, &c.*

CCCIII. *Saſſafras.*

Arbor eſt prægrandis, naſcens in Florida, folio ficulneo, corticeex fuluo nigricante, aliquantulum acri ſapore, ſed aromatico, odore fœniculum redolente.

Dicitur pauama ſeu ſaſſafras, *Mon. Frag.*

OFFICIN. NAT.

Lignum & *Cortex*, qui præfertur ligno, maximè ſi ex radice ſit, quippe radix reliquis partibus præualet, adeóque & eius cortex.

Vires. *Cortex calf. & ſicc. ad gr. 3. Lignum calf. & ſicc. 2. atten. aperit. diſcut. ſudores mouet. Vſus præcip. in omni morbor. genere, præſertim obſtructionibus tollendis, partibus internis roborandis, in ſterilitate emendanda & venerea lue curanda.*

N. *Inſtar Panaceæ in Catarrhis habetur.*

PRÆPARAT.

1. *Extract.* Fit. l. 2. Vid. l. 2.
2. *Ol. ſtillat.* Vid. l. 2.

CCCIV. *Satureia.*

Θύμβρα, θύμβραι, *Saturen*, *Sengenkraut.*

Satureia eſt *C. B.*
1. Hortenſis ſeu cunila ſatiua. *Hæc vſualis.*
2. Montana.
3. Spicata.
4. Cretica.
5. Thymi folio.

Inſignitur Hyſſopus agreſtis, *Brunfelſ.* Satureia, *Trag. Lon. Dod. Lob. Tab. Cam.* Sat. altera, *Matth.* ſatiua, *Fuchſ. Cord.* ſylueſtris, 2. *Caſt.*

Colitur in hortis. Floret integra ferè æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum *floribus.*

Vires. *Saporis ac odoris eſt acris ac calidi, vnde & calida ac ſicca cenſetur gr. 3. atten. aperit. diſc. Vſus in affectibus* ventriculi: *cruditate, anorexia, &c.* Pectoris: *aſthmate, vteri, menſibus obſtructis: viſum acuit. Extrinſecus diſcutit tumores, doloreſque aurium ſedat.*

N. *Pulices necare dicitur ſtrata in Cubili.*

PRÆPA.

PRÆPAR.

1.∇.Ex herba florente.

2.*Oleum ſtillat.*cum ∇a.

CCC. *Satyrium* ſeu *Orchis*.

Satyrium ſeu Orchis, Germ. *Rnabenkraut, Stendelvvurtz.*

N.*Dioſcor,diſtinguit inter Orchides & Satyria,orchideſque vocat,quæ radicem bulboſam habent,eamque geminam: Satyrium, quod vnicam. Plinius verò vtraque confundit.*

Genera Orchidum ſeu Satyriorum paſſim quamplurima naſcuntur, quæ etſi promiſcue in vſum accerſi queant attamen eligunt officinæ præ reliquis cynoſorchim.

Creſcunt in Campeſtribus, Syluis ac Vineis: Florent Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix cuius bulga diſtentior eligenda, rejecta flaccidiore. Colligitur ineunte vere vel exeunte Autumno.

Vires.*Calf.& hum. ſaporis dulcis. Vſus precip.* (*ex ſignatura laſciua*) *ad virilem fortitudinem reſtaurandam. Sic & vterum confortare creditur & ad conceptionem diſponere.*

PRÆPARATA.

1.*Condita Radix.*℞. Orbiculum diſtentiorem,purga bene ac coque: hinc exicca ac confice ſaccharo.

2. *Electuar. Diaſatyrion.* V. D.

3.*Extractum ſeu ſanguis:.* Fit ex radice conquaſſata & cum paneatque vino (V) digeſta. Vide l. 2. & Quercet.in ph. R. c.26 Ab Heer. obſeru. 8. qui ita parat: ℞. Rad. Satyr. aquæ inijce, duobus quibus conſtat orbiculis diuulſis, quæ fundum petierint (abiectis quæ ſupernatant,) contunde ac adde ſenſim micas panis alb. ac propter lentoris dilutionem ∇e maluatico,vt irroretur.Dein digere in MB vaſe clauſo ſeptim (6.) Tum exprime,expreſſum iterum per menſem digere. Innatabit liquor rubicundus, hunc inclinando collige abiectis fecibus. Hinc paratur Extractum compoſitum.*Vid.l.2.*

CCCVI. *Saxifraga.*

Saxifraga, *Lon.*alba, *Trag. Dod. Fuchſ.* (*icon.*) *Cam. Tab.* Saxifraga, *Brunf.* major, *Fuchſ.* Saxifraga alba chelidonides, *Lob.* Saxifr. alba tuberoſa radice, *Cluſ. hiſt.* German. *Steinbrech.*

Creſcit in locis aſperis ac ſabu oſis: Floret Maio.

N. *Sunt & alia ſaxifragarum genera, verum officinis vel alio nomine veneunt, vel inuſitata ſunt. Sic eſt ſaxifraga lutea.*1. *Melilotus rubra.*2. *Filipendula ſaxifraga, Pimpinella. Vide ſuo loco.*

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus,*Radix* quam *Semen* vocant.

Vires. *Calfac. & ſicc. euidentiſſimè* (3.)*diuretica eſt, aperit. Vſus præcip. in ſabulo ac calculo Renum ac Veſicæ atterendo,& expellendo,tum & in mucilagine eorundem attenuanda:in menſibus obſtructis. Extrinſecus in balneis diureticis.*

PRÆPARATA.

∇. Ex planta integra, Majo collecta.

CCCVII.

CCCVII. *Saxifraga.*

Scabioſa *C. B.* eſt:
- Pratenſis & aruenſis, variarum ſpecierum, ex quibus *vſitata eſt, C.B.* 1.
- Montana. Variarum ſpecierum.
- Capitulo globoſo. Variarum ſpecierum.
- Stellata. Variar. ſpec.

Dicitur ſcabioſa pratenſis hirſuta, *C.B.* Scabioſa, *Lon*, vulgaris, *Fuchſ.* maior, *Caſt.* aruenſis, *Tab.* (cui & maior flore cæruleo purpureo.) Scabioſæ 1. genus, *Tab.* Scab. ſegetum, *Ger.* German. *Scabioſen, Apoſtemkraut, Grindkraut.*

Creſcit in aruis. Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Radix (colligenda vere.) *Folia, Flores.*

Vires. *Calf. & ſicc. vſque ad 2. abſterg. atten. diſcut. ſudorifera, alexipharmaca ac pulmonica eſt. Vſus præcip. in apoſtematibus (vnde & nomen habet) pleureſi, angina, tuſſi, aſthmate, peſte, fiſtuloſis ſeu manantibus vlceribus (mammarum, crurum, &c.) Extrinſecus in ſcabie, pruritu, impetigine ac præcipuè in achoribus ac tinea capitis (Erbgrind) in furfuribus ac lendibus capitis, in ſuggillatis, maculis faciei, dolore hæmorrhoidum (in ſuffitu vaporoſo.)*

N. *Radix ſcabioſæ maioris flore purpureo, ſpecifice curare dicitur L. veneream, adeo, vt ſalſæ parillæ vel parum, vel nihil cedere cenſeatur.*

PRÆPAR.

1. ▽. *ſtillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus.
2. *Syrupus.* Ex ſucco & ſaccharo.
3. *Conſerua.* Ex floribus
4. *Sal.* Ex planta incinerata.

CCCVIII. *Schœnanthum.*

Σχοῖνος, Σχοίνανθον, *Lon.* Iuncus odoratus, *Matth. Lob. Cluſ. Caſt.* Squinanthum officin. fœnum Camelorum. Stramen Camel. *Camelsheuw, Camelſtroh.*

Affertur ex Arabia.

OFFICIN. NAT.

Culmi ſeu ſurculi (ſtramen) *Flores, Radix.*

Vires. *Calfac. ſubaſtr. tenuium eſt partium, diſcutit. Vſus præcip. in obſtructis menſibus, Epate, Liene, in Ventriculi inflatione, vomitu ac ſingultu, in vrinæ difficultate, Renum, Veſicæ ac Vteri dolore. Extrinſecus corrigit fœtorem oris, roborat caput (lotione) diſcutit vuulæ tumorem, roborat ventriculum, &c.*

CCCIX. *Scolopendrium verum.*

Ἀσπλήνιον, ἀσπλήνιον, Arab. Scoloſendrion, Ceterach Officinis, Scolopendrium, *Cord*, vera, *Trag. Lon.* Aſplenum num & nion, *Matth. Lob. Caſt. Cam. Dod. Cord. in D.* Germ. *Miltzkraut.*

- Scolopendria vera. *Hic deſcribitur.*
- Vulgaris. *Loci ſequentis.*

Creſcit in rupium fiſſuris, lociſque aſperis ſine floribus.

OFFICIN. NAT.

Folia collecta Septembri.

Vires. *Calfac, & ſicc. ſaporis acerbi, abſterg. ſpleneticum eſt. Vſus præcip. in duritie Lienis, Ictero, febri quartana: vrinam mouet, calculum comminuit, menſes ciet, ſemen imminuere creditur (illum nocte effoſſum.)*

N. *Dioſcorides folia in + ſerue facta ac per dies 40. pota, Lienem abſumere ſcribit.*

PRÆ

PRÆPAR.

Syrupus de Scolopendria. Ex meris ſplenicis fit V.D.

CCCX. *Scolopendria vulgaris.*

φυλλῖτις, Lingua ceruina officin. *C.B.* Scolopendrium, *Brunf.* Scolop. vulgare, *Matth. Dod. Cord. Lob.* Hæmonitis, *Fuchſ.* phyllitis ſeu lingua ceruina, *Tab.* Germ. *Hirſchzung.*

N. *Scolopendria vulgaris vel lingua ceruina dici poteſt, ad differentiam Ceterach.*

Creſcit in ſylùis, lociſque vmbroſis ac opacis, in puteis. Viret per totum ferè annum.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. ac ſicc. ſubaſtring. atten. Splenica itidem ac Epatica ſunt. Vſus præcip. in Liene tumido, fluxu alui, expuitione ſanguinis. Extrinſecus mundificant vulnera ac vulcera.*

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

CCCXI. *Scordium.*

Σκόρδιον, Scordium, *C. B.* 1. *Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab.* minus, *Ger.* Germ. *VVaſſerbathenig, Lacken Knoblauch.*

{ Maius, *quod vſitatius eſt.*
{ Minus.

Creſcunt in locis humidis. Florent Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. abſterg. atten. incid putredini reſiſtit, alexipharmacum ac ſudoriferum eſt. Vſus præcip. in peſte, peſtilentialibuſque morbis, febribus malignis (tàm præſeruando, quàm curando) in obſtruct. Epatis ac Lienis, in Pulmonibus purulentis ac mucilagine refertis. Extrinſecus mundificat vulnera ac vlcera: Lenit dolores podagricos.*

N. *Sunt qui in menſium profluuio cum ſucceſſu exhiberi velint.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.*
2. *Succus inſpiſſatus,*
3. *Syr. de ſcordio ſimpl.* Ex ſucco & ſaccharo.
4. *Compoſ.* Hier Mercurialis. Vide Diſp.
5. *Conſeru.* ex fol.
6. *Elect. Diaſcordium. Fracaſtorij.* Vide Diſp. *Doſis à* ʒj. *ad* ʒij.
7. *Sal.* Ex cinere.

CCCXII. *Scorzonera.*

- Scorzonera
  - Latifolia
    - 1. Hiſpanica. *Hæc vſualis.*
    - 2. Germanica, *Tab.* Boemica, *Matth. Lob.*
    - 3. Foliis neruoſis, Germanica anguſtifol.
    - 4. Humilis neruoſa, Pannonica, *Tab.*
  - Anguſtifolia.

Dicitur Scorzonera, *Dod. Lon. Lob.* Cã. Hiſpanica, *Matth. Caſt. Tab.* (cui & Germanica 1.) Scorz. latifolia ſinuata, *C.B.* 1. aliàs Viperaria, *Schlangenmord.*

OFFICINALIA NATIVA

Radix.

Vires. *Calf. hum.* 1. *alexipharmaca eſt. Vſus præcip. in morſibus ſerpentum, peſte, melancholia, epilepſia, vertigine. &c. Quin commendatur maximopere ad vteri ſuffocationem.*

PRÆPARATA.

1. △ è radice.
2. *Extractum.*
3. *condita Radix.*

CCCXIII. *Scrophularia.*

Scrophularia, *Matth. Dod. Caſt.* major, *Brunf. Lon. Lob. Cam. Tab. Ger.* nodoſa fœtida, *C. B.* 1. Ocymaſtrum, *Trag.* Galeopſis, *Fuchſ.* Aliis Ficaria, Ferraria, mille morbia Caſtrangula, *Braunvvurtz, groſz Feigvvuartzenkraut Knodenkraut, Savvvvurtz.*

Creſcit in locis vmbroſis, iuxta ſepes ac in cæmiteriis. Floret Iunio ac Iulio.

N. *Eſt & fœmina dicta qui non niſi in locis paluſtribus naſcitur, ſed priori bonitate cedit.*

OFFICIN. NAT.

Radix nodoſa.

Vires. *Calf. & ſicc. digerit, incidit, ſaporis amari. Vſus præcip. in ſtrumis ſeu ſcrophulis, ficis & mariſcis ani (vnde & nomen acepit) in cancroſis ac ſimilibus ſerpentibus vlceribus malignaque ſcabie, extrinſecus in tumoribus renitentibus, maligniſque molliendis. E.g. ſcrophulis, & ſimil.*

PRÆPAR.

△ *ſtillat.* Ex herba cum radice.

CCCXIV. *Scilla.*

Squilla, *Brunf.* Scilla, *Trag. Matth. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon. Cam.* maior Pancratium, *Dod. Tab.* rubentibus tunicis *Lob.* Aarab. Haſpel. German. *Meervvibel.*

Creſcit copioſe in Apulia, Sicilia, Portugallia.

OFFICIN. NAT.

Radix bulboſa, quæ eligatur recens ſucci pleni, collecta Iulio.

Vires. *Calfac. ſicc.* 2. *ſaporis acris & amari, atten. incid. abſterg. diſcut. putredini reſiſtit. diuretica eſt. vſus præcip. in obſtructione Epatis, Lienis, meatus bilarij, menſium vrinæ: in mucilagine pulmonum, tuſſi, &c. Extrinſecus in achoribus capitis (infuſ. in el.) in pernione.*

N. *Veneficia ac incantationes arcere dicitur.*

PRÆPARATA.

1. *Præparata radix.* Inuoluitur maſſæ panis atque cum eadem in Clibano coquitur: hinc eximitur atque exiccatur. Vide Diſp.

N. *Præparatio hæc inſtituitur ad obtundendam acrimoniam.*

2. *Syr. Oximel. ſcylliticum ſimpl.* Ex ſcyllitico & melle.

3. *Oxymel compoſitum.* Vide Diſp.

4. *Loch. de ſcilla. Loch. ad aſthma.* Ex ſucco ac melle.

5. *Acetum ſcillaticum.* Ex infuſione radicis in aëre exiccatæ (♂ ♀ 40.)

6. *Fecula.* ℞. Syllæ Cor incide minutim vel conquaſſa, digereque aliquod temporis ſpacium in MB. Hinc tranſcola & inſpiſſa. Quercet. Ph. R. cap. 24

7. *Extractum.* Vide Querc. Ph. R. c. 24. vbi & Saccharum ſeu conſeruam Scyllæ parare docet.

CCCXV. *Sebeſten.*

Sebeſten, *Trag.* Prunus Sebeſten. *Matth.* Sebeſtena, Myxæ, Myxaria, *Tab.*

Tab.Alpina.

OFFICIN. NAT.

Μοξάρια, μύξα, myxæ, myxaria Sebeſten *Bruſtbeerlein.* Sunt fructus arboris pruno ſimilis, aſſimilati paruis prunis, referentes nucleum corticè triquetro lapideo incluſum

Aſportatur ex Syria ac Ægypto,

Vires. *Sebeſten inter caliditatem ac frigiditatem temperata ſunt, humectant, emolliunt, acrimoniam humorum obtundunt. Vſus præcip. in catarrhis acribus vrina acri, febribus bilioſis, alui obſtructione: ſummatim vt figura ita & viribus pruna Damnaſcena æmulantur.*

PRÆPAR.

*Electuar.de Sebeſten.*V.D.

Vires. *Purgat leniter, obtunditque acrimoniam humorum.*

Doſis à ℥ß. ad ℥ij.

CCCVI. Secale.

Farrago Rogga, Siligo, Briza, German. *Rogten Korn,*(noſtratibus,)

Eſt { Hibernum vel maius, *C.B.*2.
Vernum vel minus, *C.B.*3.

1.Dicitur. Rogga ſiue ſecale, *Dod.* Siligo *Brunſ. Lon.* Veterum & Secale, *Trag.*Secale(Secla,) *Matth. Fuchſ. Lob.Tab. Ger.* Secale & Farrago Plinij *Caſt.* Olyra *Cord.in D.* Tipha cerealis Portæ.*C.B.*

2. Appellatur, Rogga ſeu Secale æſtiuum, *Dod.*Siligo æſtiua, *Trag.*

N. *Veterum ſiliginem à ſecali noſtro eſſe differentem, videſis apud Tabern.* l.1.ſ.7.c.1.

Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

1.*Farina* 2.*Furfures.*

Vires *Secale calefacit moderate, minus tamen quam triticum, magis vero præ hordeo. Vſus eius potiſſimus culinaris eſt, adhibetur tamen non raro farina extrinſecus ad tumores & dolores diſcutiendos, adeoque imponitur Eryſipelati, podagricis doloribus, & ſim.*

Furfures *abſtergunt, emolliunt, diſcutiunt,(calidi impoſiti in ſacculo.)*

PRÆPAR.

1. *Panis.* Adhibetur in doloribus capitis & aliarum partium (impoſitus) in ventriculi imbecillitate, in cordis palpitatione, in fœtu roborando (toſtus & vino alioue liquore conuenienti imbutus, vel in micas redactus, & cum aliis impoſitus,) in tumoribus maturandis(maſticatus cum butyro & impoſitus) in dentifriciis (cruſta toſta & trita.)

2. ▽ *ſtill.è pane,* Fit è micis panis vi MB.

N. *Commendatur in Diarrhæa & Dyſenteria.*

3. ▽ *Siliginis officinarum.* Fit è gramine MB.

4.*Emplaſt.* De Cruſta panis V.D.

CCCXVII. Sedum.

Sedum { Maius { maius arboreſcens, *inuiſitatum,* vulgare, *hoc vſuale.* } Minus Hæmatoides, &c. *Officinis incognitum.* Minimum, *vide vermicularis.* }

Inſignitur ſemper viuum maius, *Brunſ. Matth. Ger. Lob.* Sedum maius, *Fuchſ.Cord.in D. Tab.* Semper viuum 1. *Lon.* Semperv. maius 2. ſeu Iouis barba, *Dod.* Aizon maius, *Cam.* Sedum maius vulgare, *Cluſ.* German. *Hauſzvvurtz, Donnerbart, Maurpfeffer.*

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig.* 3. *aſtring. incraſſat. Vſus præcip. intrinſecus in febribus billioſis, ſedat ſcil. ſitim, compeſcit ardorem. Extrinſecus in Angina, &c.*

N. *Vulgare eſt plebi noſtrati, expreſſum ſuccum cum ſaccharo in febribus morbiſque calidis propinare.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex foliis ſtillat.

2. *Succus ex foliis* expreſſus.

N. *Adhiberi ſolet recens in febribus malignis & bilioſis.*

CCCXVIII. *Senecio.*

Senecium ἠριγέρων herba pappa Germ. *Creutzvvurtz*, *Grindkraut*.

Eſt C. B. { 1. Senecio minor vulgaris, 2. Senecio minor montana, } *indifferenter vſuales.*

1. Appellatur Senecio, *Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lon. Lob.* minor, *Caſt.* vulgaris & 1. *Trag. Tab.* Erigerum minus, *Dod.* Verbena fœmina, *Brunf.*

2. Senecio 2. *Tab.* Erigerum, *Ger.* maius, *Dod.*

Naſcitur paſſim in hortis, in agris ſecus vias, &c. maius ſyluoſis gaudet & arenoſis. Vere florere incipit, floreſque per totam æſtatem producit, aliàs hyberno quoque tempore viret.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus & caule.

Vires. *Mixtas vires habet, refrig. ac ſimul modicè diſcut. conſolidat. Vſus præcip. in cholera. Ictero, intemperie calida Epatis, lumbricis, vomitu & expuitione ſanguinis. Iſchatico dolore, fluore muliebri. Extrinſecus in mammis inflammatis, ſcabie (capitis) ſtruma, dolore ventriculi, Vrina remorata, arthritide, vulneribus.*

▽ *ſtill.* Fit è ſol. flor. ac caule, tota æſtate.

CCCXIX. *Serpillum.*

Ἕρπυλλος, *Dioſc.* Serpyllum, *Brunf. Trag. Fuchſ. Lon. Lob.* vulgare, *Dod. Ger.* Serpyllum ſylueſt. *Matth. Cord. in D.* ſylueſtre alterum, *Caſt.* Serpillum minus fl. albo & fl. purpur. *Tab.* Serp. vulgare repens, *Cluſ. hiſt.* Serp. vulgare minus, C. *B.* 6 Germ. *Quendel, Rünlin, Hünerkœl, vvild Polen.*

N. *Sunt ſpecies plures, ſed hac officinis vſitatior.*

Creſcit locis ſabuloſis, apricis. Flores Majo menſe protrudit, integraque æſtate fouet.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. princ.* 3. *ſaporis acris, atten. aperit. Cephalica eſt, Vterina ac ſtomachica. Vſus præcip. in menſibus ac vrina cienda (balneo) in expuitione ſanguinis, ſpaſmo, &c. Extrinſecus arcet vigilias, cephalagias, vertiginem. Ciet menſes (balneo.)*

PRÆPARATA.

▽ *ſtillat.* Ex planta cum floribus Iunio collecta.

CCCXX. *Seſamum.*

Σήσαμον Veterum, *C. B.* Seſamum, *Alpin. Matth. Lob. Dod. Caſt. Tab.* verum, *Cord. in D. Cam.* Germ. *Leindotter. Flachsdotter.*

N. *Eſt & Seſamum, Myagrum dictum, ac officinis inuſitatum.*

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria, Creta & Sicilia.

Vires. *Calfac. modicè humect. emollit, paregoricum,*

paregoricum, viſcoſum pingue, adeóque & Emplaſticum eſt: neruorum duritiem illitu diſcutit, coli doloribus medetur.

PRÆPAR.

Ol. Expreſſum: Hoc eligatur candidum, ſyncerum: adulteratur enim oleo Nucum & Papaueris, qui dolus tamen odore & ſapore facilè dignoſcitur.

N. *Olim ſolum ex Alexandria Ægypti Venetias, atque inde ad nos comportabatur. Hodie & apud nos ex ſeſamo paratur.*

Vires. *Moderatè calf. itidem emollit, maturat, pulmonicum eſt. Vſus præcip. in tuſſi ac aſperitate pulmonum (linctum) in pleuritide: impinguat, ſemen genitale auget. Extrinſecus in duritie neruorum, aurium doloribus, in vlceribus ſerpentibus ac malignis*

N. *Quia nauſeam excitare ſolet, raro internum vſum ſubit.*

CCCXXI. *Seſeli Officinarum.*

Λιγυστικὸν, *Dioſc.* Λιβυστικὸν *Gal.* Liguſticum quod ſeſeli officinar. *C.B.* 1. Siler montanum, *Trag. Lob. Dod. Cluſ. hiſt.* Liguſticum, *Matth. Caſt.* verum, *Tab.* Seſeli Maſſilioticum, *Cord. in D.* Seſeli Italicum, *Caſt.*

Creſcit copioſe in Liguria Italiæ.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. ſicc. menſes & vrinas ciet, flatus diſcutit.*

CCCXXII. *Seſeli Maſſilioticum.*

Σέσελι, σέσελις, *Hippocr.* σίλι, σίλι, Siſelios indeclinabiliter, Germ. *Seſel. Seſelkraut, Marſiliſcher Seſel, Roſzkümmel, Zirmet, Silermontan.*

Eſt { ferulæ folio / fœniculi folio } *promiſcue vſualia.*

1. Dicitur Seſeli Maſſilienſe, *Matth. Lon. Caſt. Tab.* nuperorum, *Lob.* Seſeli Maſſ. ferulæ aut Dauci Cretici facie, *Lob.* Siler montanum, *Ger. C.B.* 8.

2. Seſeli Maſſil. fœniculi folio, quod Dioſcor. cenſetur, *C. B.* 9. *Lob.* Seſ. Maſſil. *Dod. Dioſc. Cluſ. hiſt.* nonnullorum, *Cam.* Fœniculum petræum, *Tab.*

Creſcit ſponte in Gallia ac Italia, apud nos non niſi in hortis colitur; ſolo gaudet ſabuloſo.

OFFICIN. NAT.

Radix atque *Semen*, quod verum in modernis officinis proſtat, ſecus ac antea, vbi ſemen brancæ vrſinæ, monente Tabernemontano, eius loco venû iuit.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr. vſque 3. incid. aperit, diſcut. Vſus præcip. in morbis capitis. Epilepſia (cui tota ſua ſubſtantia reſiſtit.) in imbecillitate viſus, ſpaſmo, &c. in Pulmonum ac pectoris affectibus, tuſſi, catarrhis; in Epatis obſtructione, Hydrope, ventriculi cruditate ac inflatione; in calculo Renum ac Veſicæ: in menſibus obſtructis. Specifica antidotus eſt cicutæ. Extrinſecus in ſpaſmo, contracturis, in lacte mammarum coagulato, in vteri impuritate, ac obſtructione.*

CCCXXIII. *Seſeli Creticum.*

Τορδύλιον, *Dioſcor.* Seſeli Creticum minus, C. B. 4. *Cam.* Seſeli Creticum, *Lob. Dod. Caſt. Tab. Ger.* Pimpinella Romana, *vulgo Arab* Arturtilon, *Cretiſcher* Seſeli, *Candiſcher Seſel.*

Creſcit ſponte in Prouincia Galliæ, apud nos non niſi in hortis.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. eſt nephriticum, vterinum pulmonicum. Vſus præcip. in ſtranguria, & vrina remorata: dolores diſcut. menſes ciet, catarrhorum expectorationem promouet.*

CCCXXIV. *Sideritis*

Σιδηρῖτις. Sideritis 1. *Fuchſ. Cord. in D.* vulgaris, *Cam. in Matth. 2. Cluſ. hiſt. 4. Lon.* Sid. Heraclea, *Cord. hiſt. Tab.* Sideritis ſeu ferruminatrix, *Lob.* Sid. vulgaris hirſuta erecta, *C. B. 4.* Arab. Tetrahit. Sidrichis. German. *Gliedkraut.*

N. *Matthiolus Marrubiaſtrum pro Siteritide Dioſcoridis habet, cui contrariatur Tabern.*

Creſcit locis apricis montanis ſabuloſis: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba ſed raro.

Vires. *Abſterg. aſtring. vulneraria eſt intus & extra adhiberi apta. Vſus præcip. in herniis.*

N. *Adhibetur itidem in morbis incantatione introductis.*

CCCXXV. *Siliqua.*

Κεράτια, Siliqua edulis, *C. B 1.* Siliqua, *Matth. Cord. in D. Lon. Caſt. Cam.* Ceratonia, *Dod.* Cerata vel Siliqua, *Lob. Tab. Ger. Cluſ. hiſt.* Sil. dulcis Carub & Carnub. vocata, *Alpin.* Germ. *Iohannsbrodt.*

Creſcunt in Regno Neapolitano, tum in Inſula Creta & Syria.

OFFICIN. NAT.

Fructus (ſcil. ſiliquæ, cuius ſuccus melligineus in vſum ſolùm venit.

Vires. *Siccat & aſtringit. Vſus præcip. in ardore ſtomachi, tuſſi, &c. alias concoctu eſt difficilis.*

CCCXX *Sinapi.*

Σίνηπι, νᾶπυ. Arab. Cardel. *Senff.*

Sinapi
- Hortenſe
  - rapifolio: *Huius ſemen purpureum & vſuale potiſſimum,*
  - apij folio: *Huius ſemen rubeſcens, & minus vſuale.*
- Sylueſtre, &c.

Dicitur Sinapi, *Caſt. Matth.* Sinapi hortenſe, *Cord. in D. Lon.* ſatiuum prius, *Dod.* Sin. ſat. Erucæ aut rapi folio, *Lob. Tab.* ſeu album, *Cam. C. B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. 4. incidit atten. attrah. rubificat. Vſus præcip. in appetitu excitando chylificatione promouenda: in affectibus hypochondriacis ac quartana ex mucilagine tartarea, item in quotidiana (ante paroxyſmum Doſ. ℨj. exhibita) in calculo: caput purgat. Extrinſecus in ſinapiſmis, in arcendo caro, (naribus inditum vel in ſinapiſmo adhibitum) tumores maturos aperit, ſternutationem mouet.*

PRÆPARATA.

Oleum. Ex ſemine expreſſum.

Vires. *Neruorum affectibus frigidis confert.*

CCCXXVII. *Siſarum.*

Σίσαρον, Siſar, Siſer, *Brunf. Matth. Cord. in D. Lon. Cam.* ſatiuum, *Fuchſ.* ſiſarum, *Trag.* (& Rapunculus hortenſis,) *Dod. Lob. Tab. Ger.* Siſarum Germanorum, *C. B. 1.* Germ. *Gierlein, Gærlin, Klingel Rüblein, Zuckerwurtz.*

Colitur.

Colitur in hortis : ſolo gaudet pingui.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf.* 2. *ſaporis ſubamari, ſubaſtring. ventriculo conuenit, appetitum excitat, diuretica ac lithontriptica eſt, bene nutrit, facilè concoquitur, ſpecifica antidotus cenſecur ☿ vinj.*

N. *Eſt vſus potius culinaris quàm officinalis*

CCCXXVIII. *Solanum.*

Στρύχνος Solatrum, *Nachtſchatten, Sauvkraut.*

Solani varia occurrunt genera, quorum alia baccifera ſunt, alia pomifera. Verùm officinis quod vſitatius Solani Titulo, eſt ſolanum officinarum, *C. B.* 1. Solatrum, *Brunf.* vulgare, *Trag.* Solanum, *Lon.* hortenſe, *Matth. Fuchſ. Dod. Cam. Ger.* ſatiuum, *Tab.* Solanum nigrum, *Cord. in D.*

Creſcit iuxta ſepes ac vias : floret æſtate integra.

OFFICIN. NAT.

Herba bacca.

Vires. *Refrig.* 2. *reliquis temperatæ ſunt, adſtring. appellunt. Vſus præcip. externè in Eryſipel. in dolore capitis, in æſtu febrili mitigando (capiti ac pedibus applicatæ) in parotidibus.*

PRÆPARAT.

▽ *ſtillat.* Ex herba cum floribus.

N. *Sunt qui ante Biennium exhibere vetant.*

CCCXXVIII. *Sorbus.*

Οὖ, ὄη, Sorbus, *Sperberbaum.*

Sorbus ⎧ ſatiua. *Hæc officinalis.*
C. B. ⎩ ſylueſtris

Inſignitur ſorbus, *Brunf. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Tab. Ger.* Sorb. Domeſtica. *Matth. Lob. Caſt.* Sorbum ouatum, *Fuchſ.* Sorbus legitima, *Cluſ. hiſt.* eſculenta, *Cam.*

Creſcit in hortis: maturos fert fructus autumno.

OFFICIN. NAT.

Fructus, (Sorbum. Speyerling, [illegible].)

Vires. *Refrig. & ſicc. aſtring. Vſus præcip. in fluxionibus alui, vteri, &c. Extrinſecus adſtringit vulnera (fructus pulueriſatus.)*

N. *Sorba colliguntur potiſſimum immatura, exiccanturque tum in aëre, tum in Clibano: ſiccata pulueriſantur pro vſu Medico, pauci enim ſunt nutrimenti.*

PRÆPAR.

Condit. Fructus cum melle.

CCCXXIX. *Spica.*

⎧ Spica mas.
⎩ Spica fœmina. Lauandula.

Non diſcrepant niſi magnitudine, quæ tàm flor. quam foliorum in Spica major eſt, in Lauandula minor: odor itidem Spicæ grauior eſt, Lauandulæ gratior, ideoque promiſcuè vſurpari poſſunt.

Mas inſignitur Lauandula latifolia, *C. B.* 1. Spica nardus Germanica, *Trag.* Nardus Italica, *Matth. Lob.* Germanica, *Lon.* Lauandula, *Dod.* major, *Cord* Pſeudonardus, *Matth. Caſt.* mas, *Fuchſ.* at in ico: fœmina, Lauandula latioribus foliis 1. *Cam.* 2. longiore folio, *Cluſ. Lavendel.*

Fœmina dicitur Lauandula anguſtifolia, *C. B.* 1. Lauandula, *Trag. Matth.* vulgaris, *Cord. in D.* minor, *Cord. hiſt.* Pſeudonardus fœmina, *Matth. Fuchſ.* (at in icon. mas) Lauandula, *Lob.* Spi-

ca

ca nardi, *Cam.* breuiore folio & Spica, *Cluſ. Spicanard.*

Colitur vtraque in hortis, nobiſque vulgatior eſt Spica fœmina: Floret Iunio ac Iulio.

OFFICIN. NAT.

Flores vtriuſque.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. (*praualet tamen Spica*) *ſaporis ſubacris ac ſubamari, partium tenuium, cephalica eſt ac neruina. Vſus præcip. in catarrhis, paralyſi, ſpaſmo, vertigine, lethargo, tremore artuum. In vrina, menſibus ac fœtu pellendo* (*vnde parturientibus exhiberi ſolet*) *in torminibus ventris flatulentis. Extrinſecus in lixiuiis, capitis ac artuum, in Maſticatoriis* (*pro catarrho exiccando ac reuellendo ad palatum, ne ad pulmones defluat.*)

N. *Odore ſuo fugat pediculos.*

PRÆPAR.

1. *Conſeru.* Flor. Lauendulæ.

2. *Confect.* Flores.

3. ▽ *ſtillat.* Ex floribus irrigatis ſc. vel vino vel aqua.

4. *Ol. ſpicæ ſtillat.* cum ▽ aſcendit.

N. *Aſportatur ad nos ſat copioſe ex Prouincia Galliæ regione, vbi copioſè creſcit. vteri motus ac dolores compeſcit vmbilico illitum.*

CCCXX. *Spica Celtica.*

Nardum Celticum, *Matth. Cord. hiſt. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Nardum Celticum Dioſcor. *C. B.* 4. Nardus alpina ſeu Celtica, *Cluſ.* aliis, Romana, Galatica, Saliunca, Germ. *Celtiſcher Narden.*

Creſcit in Liguria: in Carinthia, Styria, in alpibus Tyrolis, &c.

OFFICIN. NAT.

Radicula cum adnatis, colligenda Iulio & Auguſto.

Eligenda recens, iucundi odoris, radiculis numeroſis, cohærens, non fragilis, & plena.

Vires. *Calf. & ſicc. viriumque earundem eſt cum ſpica Indica, ſed imbecilliorum, maiore tamen cum vtilitate adhibetur in vrina cienda, ventriculo corroborando, flatibus diſcutiendis, Extrinſecus additur malagmatis, vnguentiſque calfacientibus.*

CCCXXI. *Spica Indica.*

Nardus *Cord. in D. Lob.* Nardus Indica, *Matth. Cord. hiſt. Lon. Caſt. Ger.* Nardus ſeu Spica Indica, Spica nardi officin. *C. B.* 1. Arab. Stumel. *Indianiſch. Spicanarden.*

Radix eſt *officinalis* ex India Alexandriam, atque inde Venetias & in Germaniam tranſportata. Dicitur autem Spica, quod ſpicæ ſimilitudinem habeat.

N. *Eſt & Nardus ſpuria Narbonenſis, vt & Nardus montana, valerianæ non abſimilis; Verùm officinis noſtratibus peregrina.*

Eligenda recens, leuis, longam comã habens, ſpicam vero breuem, colore flaua, aliquantulum redolens Cyperum, ſapore amaro ac linguam ſiccante, quæ diu in ſua odoris gratia permanet.

N. *Madefacta doloſè vendi ſolet, quæ fraus deprehenditur, quod Spica ſit candida, ſqualida, nulloque puluere obſita, filiſue lanæ inſtar crinita.*

Vires. *Calf.* 1. *ſicc.* 2. *atten. aſtring. nephritica & ſtomachica eſt. Vſus præcip. in vrina ac menſibus ciendis, in ventriculi roſione, inflatione, in Ictero, &c. Extrinſecus in lixiuiis Cephalicis,*

balneis

balneis vterinis, &c.

PRÆPAR.

1. *Oleum Nardinum ſimplex.* Fit ex coctione in ol. communi, Vino ac Aqua.

2. *Oleum Nardinum compoſ.* Fit vt ſimplex additis nonnullis aromatibus.

CCCXXXII. Spinachia.

Spinachia, (Spinacia,) *Brunfelſ. Fuchſ. Dod. Tab. Lon. Caſt. Matth. Lob. Ger.* mas, *Cam.* vulgaris, *Trag.* Lapathum hortenſe ſeu ſpinachia ſemine Spinoſo, *C. B.* 2. German. *Binetſch*, *Spinat.*

Colitur in hortis: Floret vt plurimum Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu Herba. *Potiſſimum culinaris eſt.*

Vires. *Refrig. & hum. 1. vtilis cibus in omnibus morbis, laxat aluum, lenit aſperitatem pulmonum. Extrinſecus refrigerat ventriculũ ac Epar (impoſita.)*

N. *Continuus vſus melancholicum generat ſanguinem.*

CCCXXXIII. Staphiſagria.

Staphiſagria, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Caſt. Cam.* Herba pedicularis, *Cord. in D.* Arab. Alberas, *Leuſzkraut, Speichelkraut, Biſzmüntz, Mauſz, vnd Kattenpfeffer.*

Creſcit in Apulia, Calabria, Dalmatia, Iſtria.

N. *Creſcit & apud nos ſpecies quædam, verum minus illa vſitata eſt.*

OFFICIN. NAT.

Semen triquetrum & aſperum.

Vires. *Internus vſus purgatorius eſt, ſed rarus. Extrinſecus eius vſus eſt apophlegmatiſans in maſticatoriis, gargariſ. odontalgicis (cum +) ac abſtergentibus, in vlceribus ac papulis, &c. Adhibetur & in phthiriaſi.*

CCCXXXIV. Stœchas.

Στοιχὰς, Stœchas, *Trag. Matth. Lob. Lon. Caſt.* (Stichas) *Fuchſ. Dod.* Stich. Arabica, *Cord. in hiſt. Cam.* St. breuioribus ligulis, *Cluſ. hiſt.* St. purpurea, *C. B.* 1. Arab. Aſtochodas, *Kœmiſcher, VVelſcher, frembder Rümmel oder Thymian, Stechaskraut.*

Creſcit copioſe in Inſulis Galliæ, quæ Stœcchades dicuntur, optima tamen cenſetur Arabica (vnde ad compoſitiones recipere monent Arabicam.) Huic ſuccedit Cretica.

OFFICIN. NAT.

Flores ſeu potius ſpicæ compreſſæ, inter florum ac ſeminum prouentum collectæ.

Eligendæ ſpicæ recentes odoratæ, & ſubamaræ, ſi haberi poſſunt Arabicæ.

Vires. *Calfac. 2. & ſicc. 2. abſterg. atten. aperit. Vſus præcip. in affectibus capitis & neruorum, ſcil. in vertigine, Apoplexia, Paralyſi, Lethargo: In morbis pectoris itidẽ præſtat quod Hyſſopus: inſuper vrinã & menſes ciet, venenis reſiſtit, affectibus hypochondriacis ſuccurrit. Extrinſecus in lotionibus capitis, ſuffitu, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Syr. de Stœchade ſimplex.* V. D.

2. *Syr. de Stœchad. compoſ.* V. D.

3. *Syr. de Stœchad. Fernelij.* V. D.

CCCXXXV. Stœchas Citrina.

Ἑλίχρυσον, Elichryſum ſeu Stœchas citrina anguſtifolia, *C. B.* 4. Stœch. citrina,

trina, *Matth. Geſn. Dod. Caſt. Tab.* Amaranthus luteus, *Fuch. Lon.* Coma aurea, *Lob.* aliis Tinearia (quod tineas abigat,) Germ. *Rheinblumen*, *Mottenkraut.*

Creſcit locis aridis & ſabuloſis, & conuallibus frequens iuxta Rhenum. Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Calf. & ſicc. incid. aperiunt diuretici ac vulnerarij ſunt. Vſu præc. in obſtructione Vrinæ, Lienis, menſium: coagulatum ſanguinem reſoluunt, catarrhos exiccant, menſes nimis fluentes ſiccando ſiſtunt, lumbricos fugant: commendantur & inprimis ad exiccandas defluxiones acres Pulmonum, & Extrinſecus faciunt ad emolliendam vteri duritiem, (in balneo) lendes abigunt (in lixiuio capitis) defluxiones ſiccant & diſcutiunt (ſuffitu,) &c.*

N. *Sunt qui amuleti loco de collo ſuſpendunt, lumbricoſque ventris eo fugari volunt. Dn. D. Arnold. VVeichard. in Theſauro pharmaceutico.*

CCCXXXVI. *Succiſa.*

Succiſa, *Matth. Fuchſ. Dod. Caſt.* glabra, *C. B.* 1. Iacæa nigra, *Brunſ.* Morſus Diaboli, *Trag. Lob. Lon. Tab.* Germ. *Abbiſz, Teuffels Abbiſz.*

Creſcit paſſim in campeſtribus, pratis ac iuxta arua: Forer Iulio, Auguſto, Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Flores: nonnunquam & *Folia.*

Vires. *Calf. & ſicc. 2. amara, alexipharmaca ac vulneraria eſt, vt Scabioſa, cum qua & reliquis facultatibus conuenit. Imprimis celebratur in Epilepſia, Peſte, Vteri dolore, ſanguine coagulato, abſceſſibus occultis, lue venerea, eiuſque vlceribus, in vulneribus recentibus, &c. Extrinſecus in angina, tumoribus tonſillar. diuturnioribus, qui ad ſuppurationem ægrè perueniunt (gargariſ.) in ſugillationibus, buboni bus, &c.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex integra planta (cum rad. & flor.) collecta in fine Iulij.

CCCXXXVII. *Symphytum.*

Symphytum
- Officin. *Huius loci.*
- Maius tuberoſa radice
- Minus tuberoſa radice
- Minus borraginis ſpecie
- Maculoſum, *vide Pulmonaria.*
- Petræum, *minus vſuale.*

(Maius tuberoſa radice … Petræum: *Minus vſualia.*)

Inſignitur conſolido maior, *Brunſ. Targ. Cam. Ger.* ſymphytum, *Lon.* maius, *Matthiol. Cord. hiſt. Cam. Caſt. Tab.* magnum, *Fuchſ. Dod.* alterum, *Cord. in D.* Symphitum Alum & Alus, *Lob.* Conſolida vulgo, Solidago, German. *VVallvvurtz, Schvvartzvvurtz, Schmeervvurtz, Beinvvell.*

Creſcit in pratis, & hortis, gaudet loco humido: Floret Maio & Iunio, floreſque fert purpureos vel albos: illud marem vocant, hoc fœminam, quæ hoc tractu vulgatior creſcit.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores.

Vires. *Caliditate temperatum eſt, ſicc. 2. vulnerarium eſt è precipuis celeberrimum, mucilaginoſum, incraſſans, acrimoniamque humorum obtundens,*

imò

imò & incidens, adeoque partium mixtarum. Vſus pracip. in fluxionibus quibuſcunque, inprimis alui, in Eroſione Pulmonum ac phthiſi in herniis, ruptis venis, fractis oſſibus, &c. Extrinſecus vulnerum ſanguinem ſiſtit, fracturas oſſium ac vulnera conſolidat.

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex herba cum radice.

2. *Conſeru.* Ex floribus

3. *Condita Radix.* V. Renodæum.

4. *Syrup. de Symphyto.* V. Diſp.

5. *Extract. Symphyti.* ℞. mucilaginem radicis coctæ inſpiſſatam. Extrahe cum 🜇 ac abſtrahe.

6. *Extractum ſanguineum. Sanguis.* ℞ Rad. recent. ſimph. maj. & min. conquaſſa in formam pultis. Hinc adde panis ∔. (ſcil. ſecalini vel triticei.) M. ac irriga cum Vino generoſo, inde Phiolæ vitreæ occluſæ cera Hiſpanica, digere aliquandiu in fimo vel 🝫. Hinc exprime, digere, feceſque ſubſidentes ſepara, reliquum inſpiſſa. Vide Quercet Ph. R. c. 26.

Vires. *Præſtat ad hernias & vlcera omnia.*

Doſis ℈j. *ad dies pluſculos.*

7. *Oleum ſtillat.* Ex radice ſicca per Retortam elicitur.

N. *Oleum hoc vt per paucam elicitur, ita viribus pretioſum eſt in herniis curandis intus & extra adhibitum.*

T.

CCCXXVIII. *Tamariſcus.*

Tamariſcus C. B. eſt
- 1. Germanica. *Hac vſualis.*
- 2. Gallica.
- 3. Ægyptia.

Dicitur Tamariſcus, *Brunſ. Lon.* fœmina, *Cord. hiſt.* Myrica, *Trag. Cluſ.* ſylueſtris ſeu Tamaryx, *Matth. Caſt. Dod. Tab.* Tamaryx ſylueſt. fœmina, *Fuchſ.* Tam. humilis, *Cord. in D.* Myr. ſylu. altera, *Cluſ. hiſt.* Myr. altera in Germania, *Cam.* Tam. fruticoſa folio craſſiore, *C. B.* al. Murica. Arab. Tarſa, *Tamariſcenholtz.*

Frutex eſt arboreſcens ſimilis Sabinæ, in tantam excreſcens magnitudinem, vt doliola inde fiant menſur. 1. capientia, quæ vulgaria ſunt noſtratibus.

Naſcitur iuxta Rhenum & Danubium, tum quoque ſecus paludes, ſolo gaudet ſaxoſo.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Radix, Cortex, (qui maximè vſualis eſt, inprimis radici detractus.)

Vires. *Cortex calfac. & ſicc. 2. (lignum ad frigiditat. inclinat) atten. aper. abſterg. ſubaſtring. diureticus eſt ac ſplenicus. Vſus pracip. in obſtructione ac tumore Lienis (quem abſumere ſcribit Dioſc.) in morbis ab atra bile ac ſero oriundis, vt ſcabie, pruritu, in Ictero nigro, profluuio albo mulierum, &c. Extrinſecus inprimis in tinea capitis, & obſtr. menſium (inſeſſu.*

PRÆPAR.

1. *Extract.* è corticibus fit l. a. cum 🜇 vel ▽. v. g. flor. geniſtæ, ſcolopendriæ, & ſim. Querc. Ph. R.

2. *Sal.* Ex incinerato ligno, l. a.

CCCXXIX. *Tanacetum.*

Tanacetũ C. B.
- Odoratum
  - 1. vulgare luteum. *Hoc vſuale.*
  - 2. foliis criſpis.
  - 3. minus, album
  - 4. alpinum.
- Inodorum flore
  - minore.
  - majore.

Dicitur Tanacetum, Matricariæ 2.Species & parthenium, *Brunſ.* Tanacetum vulgare, *Trag.* Tanacetum, *Matth. Lon. Dod.* Artemiſia tenuifolia, *Fuchſ.* Ambroſia quibuſdam, *Cord. in D.* Tanacetum millefolij foliis, *Lon.* Athanaſia ſeu tanacetum, *Caſt.* Artemiſia Dioſc. *Tab.* Græcè Ἀρτεμισία λεπτόφυλλος & Athanaſia, Tanaſia. Germ. *Reinfarn, VVurmkraut.*

Naſcitur locis arenoſis incultis: Floret Iunio & Iulio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, *Semen.*

Vires. *Calfac. & ſicc. incid. diſcut. vulneriarium, uterinum & nephriticum eſt. Vſus præcip. in lumbricis, torminibus ventris, calculo impuritateque Renum ac Veſicæ, menſibus obſtructis, flatibus, hydrope, &c. Extrinſecus iiſdem affectibus adhiberi poteſt, lauando, cataplaſſando, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex tota planta florente
2. *Oleum ſtillat.* quod raro proſtat.

CCCXL. Taraxacum.

Dens Leonis, *Brunſ. Matth. Dod. Lob.* (& corona, caput Monachi,) *Tab. Ger.* Hieracium maius, *Trag.* paruum, *Cord. in D.* Hedipnos maior, *Fuchſ*, Taraxacon minus, *Lon.* Dens Leonis latiori folio, *C. B.* 1. German. *Pfaffenblat, Münchakopff.*

Habetur & maior, & media quæ vulgatior eſt folio acutiore, aliquando obtuſo.

Creſcit in herboſis locis: Floret Aprili, Maio,

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia.

Vires. *Refrig. & ſicc. 2. ſaperis amari, abſterg. aperit, Epaticum eſt, cum Endiuia conueniens, quà tamen potentius operatur. Vſus præcip. in febr. putrid. inueteratis, &c. Extrinſecus maculas abigit oculorum (lac ex diſrupto caule, ter quotidie oculis inditum,) vulnera ac vlcera abſtergit, &c.*

N. *Radix amuleticè curare dicitur affectus oculorum, peculiari tamen modo, vt volunt collecta. Nimirum, ſunt qui infrorſum per foſſam ſubtus factam euellunt. Sunt qui quoquo modo foſſam in nouem ſecant fruſta, nouemque diebus de collo ſuſpendunt. Alij integram radicem adhibent. Idem Amuletum & tertianam fugare dicitur.*

OFFICIN. NAT.

▽ *ſtillat.* Ex planta cum radice, foliis ac floribus collecta initio Maij.

CCCXLI. Thlaſpi.

Bavvrenſenff. Genera varia ſunt, eaque promiſcue vſualia. Præferuntur tamen aruenſia.

Nomen Thlaſpi Botanicis fere omnibus vulgare eſt.

Naſcitur in locis incultis, ſaxoſis, apricis, parietibus ac tectis. Floret Maio matureſci Iunio.

OFFICIN. NAT.

Semen & Herba.

Vires. *Calf. & ſicc. 4. abſtergit. Vſus præcip. in internis abſceſſibus rumpendis, menſibus ciendis, Iſchiaticis affectibus curandis. Extrinſecus abſtergit vlcera quæcunque manantia, inſuperque ptarmicum eſt, ſed minus vulgare.*

N. *Grauidis quia fœtum necat, infenſum cenſetur.*

CCCXLII. Teucrium.

Teucrium,

Teucrium, *Fuchſ. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt.* Teucrium 1. *Tab. & C.B.* 2. *Matth.* chamædrys 2. ſeu aſſurgens, *Dod.* Teucriumvulgare fruticans ſeu 1. *Cluſ. hiſt.* Teuſcr. latifolium, *Ger.* Germ. *groſz. Vathengel.*

Creſcit locis herboſis aſperis, aridis apricis: Floret Aprili, Maio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, vel & herba antequam flores eruperint collecta.

Vires. *Calf. & ſicc.* 2. *Epatica eſt, ſaporis amari, viribus omnino conueniens cum chamædri.*

CCCXLIII. Thymus.

Thymus C.B.
- 1. Vulgaris, folio tenuiore. *Hæc vſualis.*
- 2. Vulgaris folio latiore.
- 3. Capitatus.
- 4. Inodorus.

Dicitur Thymus, *Brunf. Trag. Matthiol. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon.* Thymus durior, *Cam.* noſtras, *Cord. in D.* Serpillum hortenſe, *Dod.* alias Thymura. Arab. Haſce. Germ. *Romiſcher, VVelſcher Quendel. Thymian.*

Creſcit noſtratibus in hortis: Floret Iulio.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu *Folia* & *Semen.*

Vires. *Calf. & ſcc.* 3. *ſaporis ſubacris, atten. incidit, diſcutit. Vſus præcip. in affectibus Tartareis.* 1. *Pulmonum, vt aſthmate, tuſſi.* 2. *Artuum, vt podagra, omnia viſcera reſerat, appetitum excitat. Extrinſecus in tumoribus frigidis, ſugillationibus, inflationibus ventris, doloribus arthriticis.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.
2. *Spiritus*
3. *Oleum ſtillat.*

CCCXLIV. Thymiama.

Thymiama (*officinis* corruptè Thymiana vel Thuris cortex, vel Thus Iudæorum, quod Iudæi in ſuffumgiis frequenter eo vtantur) corticoſum quid eſt ex India allatum Videatur Styrax rubra, *Bellon.* Naſcaphtum, *Cord. hiſt.* Storax rubra officinarum. *C.B.* 3.

Vires. *Conſtructionibus vuluæ ex ſuffitu prodeſt. Odoris iucundi gratia & ſuffimentis immiſcetur. Vide Thuris cortex. Claſſ.* 2.

N. *Sunt & qui Ammoniacum electum, Thymiama appellitant.*

CCCXLV. Tilia.

Tilia, *Lindenbaum,*
- Mas & ſterilis. *Hæc nobis inuſitata.*
- Fœmina flores ac ſemen proferens.

Dicitur Tilia fœmina, *Brunf Matthiol. Fuchſ. Lob. Tab.* Tilia, *Lon. Dob.* ſatiua, *Trag.* Phyllirea, *Caſt.* Tilia fœmina fol. maiori, *G.B.* 5.

N. *Eſt & folio minori Talia ſ. lueſtris,* Trago, *quæ priori per omnia ſimilis, niſi quod ſit minor & nigrior.*

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex Semen, Lignum

Vires. Flores *calf. & ſicc. partium tenuium, diſcut. cephalici ſunt. Vſus præcip. in Epilepſia, Apoplexia, Vertigine.*

Folia ac Cortex *ſiccant, repellunt, vrinam ac menſes cient. Extri ſecus ambuſtis ſubueniunt (mucilago ſcil. extracta ac iuncta.)*

Semen *fluxionibus quibuſcunque medetur, etiam hæmorrhagiæ narium, (na-*

ribus ſcil. inditum.)

Lignum *in titiones* +*i aſperſione redactum ſanguinem coagulatum fortiter reſoluit.*

Extrinſecus adhibentur folia in aphthis ac tumoribus pedum diſcutiendis: corticis mucilago in ambuſtis ac vulneribus magni eſt ſolaminis.

N. *Humor defluens è medulla diſſecta tiliæ capillorum defluuio ſuccurrit.*

PRÆPAR.

1. ▽*ſtillat.* Ex floribus.
2. *Conſeru.*

CCCXLVI. *Tormentilla.*

Tormentilla *C.B.*
- 1. Syluestris. *Hæc vſualis.*
- 2. Alpina
  - maior.
  - folio ſericeo.

Appellatur Tormentilla, *Brunf. Matth. Dod. Cord. Lon. Lob. Caſt. Tab.* (cui conſolida rubra,) *Ger.* Heptaphyllum, *Fuchſ.* German. *Tormentill, Heitzvvurtz, Blatvvurtz, roth Guntzelroth Heilvvurtz, Rubrvvurtz.*

N. *Sunt qui* χρυσόγονον Dioſcor. *eſſe velint.*

Creſcit paſſim in herboſis ac arenoſis locis: Florere incipit Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Siccat* ℥. *ſine inſigni caliditate, aſtringit vulneraria, diaphoretica ac alexipharmaca eſt. Vſus præcip. in peſte, morbiſque cæteris malignis inprimis ſi cum fluxu alui coniuncti ſint, in catarrhis exiccandis, in lue venerea, in veneno hauſto, in vulneribus. Summatim non eſt vegetabile, quod in fluxionibus quibuſcunque (alui, vteri) vſitatius ſit, quam hæc tormentillæ radix.*

Extrinſecus iiſdem adhibetur variis in affectibus, in vomitu, vulneribus, & ſim.

PRÆPARATA.

1. ▽*ſtillat.* Ex herba tota cum floribus collecta Maio.

CCCLVII. *Trichomanes.*

Τριχόμανες, ſeu Polytrichum officinarum, *C.B.* Trichom *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. hiſt. Lob. Caſt. Cam.* Trichom. mas, *Tab. Ger.* Adiantum rubrũ, *Lon.* Polytricum vulgo *Cæſalp.* aliàs capillaris Filicula. Germ. *VViderrodt.*

N. C. B. *Ex Tabern. diuerſa genera refert, verum promiſcue ſingula in vſum accerſi poſſunt.*

Prouenit locis humidis iuxta aquas in vetuiſtis parietibus ac muris. Vireſcit perpetuo, ſterileque eſt.

OFFICIN. NAT.

Flores ſeu herba integra.

Vires. *Adianto (capillo* ♀*is vt & Rutæ murariæ) facultatibus omnibus reſpondet, ideoque eo recurrendum. Peculiariter tamen monet Tabern. quod* ▽*ſtillat, inprimis proficua ſitiis, quibus Iecur putreſcere incipit.*

CCCXLVIII. *Trifolium.*

Trifolij quamplurima paſſim occurrunt genera, nimirum plantæ quæcunque foliis ternis germinantes hoc ſibimet nominis iure natiuo vendicant. Ex omnibus tamen, non niſi ſpecies paucas Officinis inſeruire comperimus: hæ ſunt.

Trifol.
- Acetoſum. *Vide Acetoſella.*
- Aureum. *Vide Epatica nobilis.*
- Odoratum. *Vide Lotus & melilotus.*

CCCXLIX. *Triticum.*

Triticum nobis vſitatius eſt duplex, hibernum & æſtiuum.

1. Dicitur hybernum ariſtis carens, *C.B.* 1. *Matth.* Triticum, *Brunſ.Cord. h.Dod.Tab.* Trit. 1. genus, *Trag.Fuchſ. Lon.* Siligo ſpica muticâ, *Lob.* Trit. *ſpica* mutica, *Ger.* Τυφὴ, Robus. *Arab.* Henta, Henca, Hantha, Germ. *VVeitz, VVinterwveitze.*

2. Appellatur Triticum æſtiuum, trimeſtre Setanium, *Galeno.* Germon. *Gommervveitze.*

Eſt & triticum terreſtre, *Cord.* aliàs Zea amilea, vel Zoopyrum amyleum, *C.B.* 3. Trit. 2. *Trag.* Trit. amyleum, *Tab.*

OFFICIN. NAT.

Semen eiuſque *Farina* & *Furfures.*

Vires. *Moderatè calfac emollit, maturat, diſcutit, internus eius vſus cibarius eſt, multum enim ac bonum nutrimentum ſupeditat, incraſſat & obſtruit. Extrinſecus adhibetur (farina in tumoribus molliendis, leniendis, &c. in oculorum inflammationibus & fluxionibus (cataplaſmatis forma impoſita) in Eryſipelate, podagriciſque doloribus leleniendis (ſicca farina impoſita.)*

Furfures *abſtergunt ſquamulas capitis, leniunt dolores, (in cataplaſ. vel ſacculis.)*

Triticum trimeſtre inſeruit amylo conficiendo,

PRÆPARATA.

1 ▽ *ſtillat.* Ex pane in MB.

Vires. *Siſtit fluxus alui in infantibus, &c.*

2. *Oleum Tritic.* Parari poteſt deſtillando per deſcenſum, ex tritico contuſo, ſed inuſitatum eſt.

N. *Aly extendunt triticum contuſum ſuper laminam ignitam, vel torrent in ſartagine ac exprimunt.*

CCCL. *Tuſsilago.*

Tuſſilago
- Vulgaris. *Hæc vſualis.*
- Alpina
  - rotundifolia glabra.
  - rotundifolia caneſcens,
  - folio oblongo.

Dicitur βήχιον, *Dioſc. Cord. hiſt.* Vngula Caballina, *Brunſ. Trag.* Tuſſillago, (Bechium,) *Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lon. Dod. Lob. Caſt.* Vulgaris *Cam.* aliis Farfara, Farfarella Germ. *Hufflattich, Brandtlattich, Roſzhub.*

Naſcitur in amœnis ac riguis locis crepidineſque fluminum amat: Floret Martio.

N. *Dicitur & filius ante patrem, quia Februario & Martio foliis nondum egreſſis, repente floret, floreſque fugaciſſimos vltra biduum fere cum caule non perſtantes profert.*

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix.

Vires. Radices & Folia *virentia temperatis proxima ſunt, (al. refr.) ſiccata verò modicè acria & calida euadunt. Planta eſt thoracica. Vſus præcip. internè in tuſſi) vnde & nomen habet) orthopnæa, vomiciſque pectoris, quibus ſingulis & fumus eius ore hiante atractus mederi creditur. Extrinſecus proſunt vlceribus calidis & inflammationibus (folia recentia impoſita.)*

PRÆPARAT.

1. *Syr. de farfara*, è ſucco foliorum.

2. *Conſerua*, è flor.

3. ▽ *ſtillat.* è foliis.

4 *Succus* 9. diebus bibitus quarta-

 nam

4. *Succus* 9. diebus bibitus quartanam tollere dicitur.

V.

CCCLI. Valeriana.

Valerianæ vſuales ſunt { Hortenſis. / Syluestris { Major. / Minor.

Hortenſis inſignitur, Phu magnum. *Fuchſ. Matth. Lon.* maius, *Matth. Corb. hiſt.* verum, *Cord. in D.* Ponticum, *Tab.* Valeriariana vera, nardus agreſtis, *Trag.* Valer. major, *Lob. Cam.* Valer. hortenſis, *Dod. Ger. C. B.* 1. (cui & Phu folio oluſatri Dioſcoridis) Carpeſium, *Caſt.* Terdina *Paracelſo, groſz Baldrtan*, *groſz Barten Baldrian.*

Syluestris major, *C. B.* 4. Dicitur Phu ſimilitudine Elaphoboſci Dioſcoridi, valeriana *Brunſ.* vulgaris, *Trag. Cord. in D.* Syluestris, *Lob. Dod. Cam. Cluſ. hiſt.* maior, *Tab.* Phu paruum, *Matth. Caſt.* Phu Dioſc. *Brunſ.* vulgare, *Fuchſ. Tab.* Phu Germanicum, *Fuchſ. groſz vvild Baldrian.*

Minor appellatur Valeriana paluſtris (ſyluestris) minor, *C. B.* Valeriana exigua vel 4. *Trag.* Valer. minor, ſyluestr. *Lob.* minima, *Dod.* ſyluestr. ſeu paluſtris minor, *Cam.* Phu minus. *Lon. Tab.* minimum, *Matth. Caſt. Cam.* (Epit.) *klein Baldrian.*

Phu verum colitur nobis in hortis, in Ponto & Creta ſponte prouenit, naſciturque in pratis, aliiſque locis humidis: minus, in campeſtribus vdis: Florent Majo, Iunio ac Iulio.

Optima cenſetur hortenſis, cui ſuccedit minor, ac demum major.

OFFICIN. NAT.

Radix præcipuè, tum & *Herba* Phu veri.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. atten. aperiunt alexipharmacæ, ſudorifera ac diuretica ſunt. Vſus præcip. in imbecillitate viſus, peſte, aſthmate, pleritide, obſtruct. Epatis, Lienis, Vrecerum, Hernia, Ictero, & ſim. Extrinſecus confortant viſum, maculas oculorum abſtergunt, cephalagiam ſedant, menſes cient, ſudorem promouent (in balneis) exiccant catarrhos (ſuffitu) bubonum ac anthracum malignitatem corrigunt, globulos ſagittaſue infixas axtrahunt, vlcera inveterata mundificant.*

N. *Sunt qui radicem pro amuleto febris quotidianæ habent, eamque de collo ſuſpendunt.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta (radice, caule ac foliis) in fine Maij.

2. *Extract.* Itidem ex integra planta vel radice ſola paratur.

CCCLII. Verbaſcum.

φλόμος, Candelaria, Candela regis, Lanaria, *VVullkraut*, *Rertzenkrauz*, *Brennkraut*, *Himmelbrand*, *Vnholdenkertzen*, *Rœnigskertzen.*

Verbaſcum

- Verbaſcum C. B.
  - Album
    - mas
      - latifolium luteum, *C.B.*1.
      - anguſtifolium pallidum, 2.
    - fœmina
      - flore luteo magno, 3.
      - flore albo, 4.
      - lychnitis flore albo paruo.
  - Nigrum
    - fol papau. corniculati.
    - flore ex luteo purpuraſcente.
  - *Salui folium*. Hoc ſingulare & rarum ſpeciebus, 4.

Ex his vſualiora ſunt: Verbaſc. mas latifolium luteum, cuius Vicarium eſt, Verbaſc. fœmina flore luteo.

Prius inſignitur Verbaſcum, *Matth. Cord. in. D.* Verbaſcum mas, *Lob. Caſt. Tab.* Verbaſcum candidum mas, *Lon.* Verbaſcum latius, *Dod.* Tapſus barbatus, *Ger.*

Poſterius, Verbaſcum ſeu candelaregia, *Trag.* Verbaſc. nigrum, *Fuchſ. Lon.* Verbaſcum maximum album fœmina flore ſubpallido, *Lob.* Verbaſc. luteum, *Tab.* Verbaſc. lichnite minus, *Ger.*

Creſcunt locis arenoſis: Florent Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia. Flores, Radix, ſed raro.

Vires. *Calf. moderate ac ſicc. emoll. diſcut. dolores lenit. Vſus præcip. in morbis pectoris, tuſſi, expuitione ſanguinolenta, torminibus ventris,*

N. *Radix hæmorrhoidum fluxum & dolorem ſiſtere dicitur (dieb. 9. vel 10. continuis aſſumpta.*

Extrinſecus ſunt flores ac folia præcipuæ æſtimationis, in ſopiendis doloribus quibuſcunque & inprimis in affectibus ac tumoribus ani (hæmorrhoidibus:) in capillis luteo colore tingendis.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.

2. *Oleum.* Ex infuſione iterata flor. in ol. oliu.

N. *Matthiolus oleum parat ex floribus ſolis, quibus vitrum repletum, beneque obturatum exponit ſoli, qua ratione flore aliquatenus liqueſcunt.*

CCCLIII. *Verbena*

Periſtereum, Verbenaca, Verbena. Arab. Beneran, Albea, &c. *Ciſenkraut, Fiſenrich, Fiſenhart, Daubenkraut.*

- Verbena
  - 1. Communis. *Hæc vſualis.*
  - 2. Tenuifolia Verbenaca ſupina, *Tab.*
  - 3. Fœmina *V. Eryſimon.*

Dicitur Verbena, *Lon.* recta, *Trag.* maſcula, *Brunf.* communis & ſacra recta, *Lob.* Verbenaca, *Matth. Caſt.* ſupina (& fœmina,) *Fuchſ. Cord. in D.* recta, *Dod. Tab.* fœmina, *Cam.* vulgaris, *Cluſ. hiſt.* al. Columbaris. Verbenaca communis cæruleo flore, *C.B.*1.

Creſcit paſſim iuxta muros & vias: Floret Iulio ac Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu *Folia.*

Vires. *Calfac. & ſicc. ſaporis amari, aſtring. Cephalica ac vulneraria eſt. Vſus præcip. in dolore, aliiſque affectibus capitis (à frigidis humoribus) in affectibus oculorum, pectoris, in tuſſi in veterata, in obſtruct. Epatis ac Lienis, Ictero, torminibus ventris, dyſenteria, inprimis atterit ac expellit calculum, libidinem coercet, febrim tertianam fugat, arthritidem mitigat, vulnera ſanat, partum*

facilitat. Extrinſecus in cephalalgia, odontalgia, alopecia, melancholia, in oculorum lippitudine, imbecillitate, rubore, in Angina, in raucedine (collo circum plaſmatiZata) in tumore glandularum, in faucibus (gargariſ.) in dolore Lienis (cum axung. porci.) ac podagrico mitigando, in vulneribus aſtringendis ac putridis abſtergendis, in procedentia ani, in mariſcis, &c.

N. 1. *Sunt qui febrim tertianã ac quartanam peculiari modo eâ curant. Nimirum in tertiana recipiunt geniculum tertium (à terra) idque ſurſum decerptum propinant: in quartana quartum.*

N. 2. *Amuleticè ſtrumam verbenâ curari, ſunt qui ſtatuunt. Modum Marcellus Empyricus edocet: Radicẽ tranſuerſim in partes duas iubet diuidere, inferiorem ſuſpendere de collo, ſuperiorem in fumo. Sic areſcente parte ſuperiore & ſtrumã areſcere ait.* N. *Quod ſi vtraque pars p ſtmodum in fluentem coniiciatur, malum recrudeſcere idem aſſerit.*

N. 3. *In dolore capitis ſedando quantum valeat ſi de collo ſuſpendatur, videre licet apud Foreſt. lib. 9. obſeru. 52.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba cum floribus æſtate collectis.

2. Eſt & *Vnguentum de Verbena*, aliàs Vnguentum Iouis dictum. Vide Auguſt.

CCC LIV. Vermicularis.

Sedum minimum, *Tab.* 3 *Fuchſ.* Sedum minus 3 & Vermicularis, *Trag. Lob.* 3. *Matth. Caſt.* Semper viuum minimum, Illecebra ſ. Semper viuum, 3. *Dod. Lon.* ἀίζων 3. Dioſcor. ἀίζ. acre, *Cord. hiſt.* Portulaca 3. *Brunf.* Vermicularis ſiue Illecebra, *Ger.* German. *Mauurpfeffer, klein HauſZwurtz.*

Creſcit in muris, locíſque arenoſis. Floret maximè æſtate integra.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. validè, ſaporis acerr. bilem per vomitum inſigniter educit. Vnde vſus præcip. in febribus. Extrinſecus in laxitate dentium (quorum ſignaturam refert) ac putredine gingiuarum ſcorbutica (gargariſm.) rubificat, Veſicatoria eſt, ſtrumas diſcutit.*

N. *Sunt qui pro amuleto febrili* 9. C > *de collo ſuſpendunt.*

CCCLV. Veronica.

Ehrenpreiſz, Grundtheil.

Veronica *C.B.*
- Mas
  - 1. Erecta.
  - 2. Supina & vulgatiſſima. *Hæc vſualis.*
- Spicata
  - latifolia,
  - anguſtifolia.
  - minor.
- Fœmina ſeu pratenſis ſerpyllifolia.

Inſignitur Teucrium, *Trag.* Veronica, *Tab.* Veronica mas, *Fuchſ. Lon.* Veronica mas ſerpens, *Dod.* Veronica vera & maior, *Lob.* (cui & maior, ſeptentrionalium.) *Cam. Ger.* Veronica vulgaris ſupina, *Cluſ. hiſt.*

Creſcit in Dumetis. Floret Iunio, floribuſque eſt ſubcæruleis, rarius candidis.

Eligenda quæ circa quercuum radices naſcitur.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Calfac. & ſicc. ſaporis amari & aſtringentis, incidit, vulneraria inſignis ac ſudorifera eſt. Vſus præcip. in eroſione ac obſtructione Pulmonum, Lienis,*

nis,hinc & inprimis in colica, Phthiſi ſcabie,pruritu,peſte, vulneribus, &c. Extrinſecus famoſiſſima eſt in vulneribus abſtergendis,aſtringendis,in duritie Lienis,in colica (clyſmat.)

1.*Conſeru*. ex ſummit.

2. ▽. *ſtillat*. Ex herba cum incipit florere.

3.*Syr*. Ex ſucco & ſaccharo.

4.*Sal*. Ex cinere.

CCCLVI. *Victor alis.*

Mas longa. *Hæc vſualis.*
Fœmina; *eſt ſpecies glandioli, C.B.3.*

Appellatur. Allium montanum, latifolium maculatum, *C.B.9.* (inter allia.) Allium alpinum, *Tab.* (cui & Victorialis mas.) Allium anguinum, *Matth. Cam. Portæ*, Serpentinum, *Caſt.* Ophioſcoridon, *Lob.* Victorialis longa, *Cluſ.* (cui & maior.) German. *Siegvvurtz.*

Creſcit in alpibus: Floret cum aliis ſpeciebus allij.

OFFICIN. NAT.

Radix crinita.

Vires. *Calf. & ſicc. perinde ac allium agreſte, cui & in facultatibus aliis per omnia ſimilis exiſtit.*

N. *Plebi noſtrati, Iudaiſque amuletum eſt familiariſſimum, quo à ſpectris aëreque infecto ſe tutos fore perſuaſi sũt.*

CCCLVII. *Vinca.*

Κληματὶς δαφνοειδὴς, Singrün, Ingrün.

Clematis Daphnoides, C.B.
1. Minor. *Hæc vſualis.*
2. Maior.
3. Flore pleno.

Nominatur Vinca peruinca, *Brunf. Lob. Tab.* peruinca, *Trag.* clematis, *Matth. Cord. in D.* Clem. Daphnoides, *Dod. Fuchſ. Lob. Cam. Tab. Cluſ. h.*

Solo gaudet fœcundo: Floret Aprili, Maio, viret ſemper. Flores cærulei ſunt, quandoque candidi, rarius rubentes vel ſubpurpuraſcentes.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. ſicc. & aſtringit (Dodonæo calfacit 1. ſic. amplius.) Vulneraria inſignis eſt. Vſus præcip. in fluxionibus alui, dyſenteria, hæmorrhoidibus, Expuitione ſanguinis, vulneribus, ſeroſo liquore manantibus. Extrinſecus in profluuio menſium, narium, in laxitate & dolore dentium: lac extinctum reuocat.*

N. *Adhibetur quoque ad profligandos morbos incantatione introductos (in lotionibus, &c.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat*. Ex Radice foliis ac floribus principio veris collectis.

CCCLVIII. *Vincetoxicum.*

Ἀσκληπιὰς, *Dioſcor.* Hirundinaria *Schvvalbenvvurtz.*

Aſclepias C. B.
1. albo flore & Gerard. *Hæc vſualis.*
2. nigro flore
3. Cretica
4. Virginea
(2–4: *minus vſualis.*)

Inſignitur Hirundinaria, *Brunf. Trag. Lon.* Vincetoxicum, *Matth. Dod. Caſt.* Aſclepias, *Fuchſ. Cord. hiſt. Lob. Tab. Cam.*

Creſcit in ſyluis, lociſque petroſis atque arenoſis: Floret Iulio ac Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Radix, raro *Semen*.

Vires. *Calfacit atque ſicc. moderatè, atten-*

atten. alexipharmaca ac ſudorifera eſt inſignis. Vſus præcipui in peſte, aliiſque venenoſis affectibus, in obſtructionibus menſium, in palpitatione cordis, ac lipothymia, in Hydrope. Semen *commendatur ad calculum.* Extrinſecus *vſus tàm florum, quàm radicum ac ſeminis eſt in vlceribus ſordidis ac malignis purificandis, ad ictus inſector. venenator. in vlceribus mammarum, &c.*

Doſis rad. ʒj.

PRÆPARATA.

1. 🜄. Ex integra planta.

2. *Extract.* cum S.V.

CCCXLIX. Viola purpurea.

Ex variis violarum claſſibus, quæ apud Botanicos occurrunt, tres officinis potiſſimum conſiderandæ veniunt. Viola purpurea Martia, de qua hîc. Viola lutea, de qua in Cheiri, ac Viola tricolor, de qua in Iacea.

E violis purpureis martiis inferuntur in officinas odoratæ, neglectis inodoris.

Inſignitur Viola, *Lon.* Viola ſatiua, *Brunf.* Viola Martia odorata nigra ſeu purpurea, *Trag.* Viola purpurea, *Fuchſ. Matth. Caſt.* Viola nigra, *Dod. Cord. in D. Ger. Cluſ. hiſt.* Viola martia purpurea, *Tab.* Viola præcox. *Lob.* Viola martia purpurea flore ſimplici odoro, *C. B.* 1. aliis violaria, German *Violenkraut, Veilkraut, braune Violen, Mertz. Violē.*

Eligatur odora.

Solo gaudet vmbroſo ac aſpero iuxta vias, ſepes & muros, &c. Floret circiter finem Martij ac initium Aprilis.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Semen.

Vires. *Violaria (præcipue flos) refrig. 1. hum. 2. (flores exiccati refrigerant imbecillius ſiccatque) emollit, laxat, cordialis eſt ac pectoralis, expectorationem promouet. Vſus præcipui ac creberrimi in bile præcipue atra mitiganda, in feruore febrium compeſcendo, doloreque capitis inde nato, in tuſſi, aſperitate gutturis, catarrhis acribus, pleuritide, &c.*

N. 1. *Flores aluum leniter ſubducunt. Extrinſecus adhibetur herba crebrò in lotionibus, cataplaſmatis, clyſteribus, & ſim.*

Seminis *vſus rarus eſt, iſque in obſtructione Renum, vbi emulſioni potiſſimum inſeruit, de qua nota, quod plerumque vomitum ac ſeceſſum moueat.*

Doſis ʒß. ad ʒj.

N. *Flores locum ſibi vendicant inter flores illos cordiales famoſos.*

PRÆPARATA.

1. *Syrupus violar. ſolutiuus.* Ex multip. infuſione florum recentium in 🜄.

Vires. *Ex viribus ſupra enumeratis, maximè lenit aluum.*

Doſis ℥ij. ad iij.

2. *Syrupus ex ſucco violar.* (*ſyrupus violar. ſimpliciter dictus.*)

3. *Syrupus violarum compoſitus Meſua.* Ex decoct. flor. ℥j. ſem. Cidon. Maluæ, iuiub. ſebeſt. añ. N. xx. in 🜄 cucurb. ℔. vj.

Syrupus violatus regius, i. e. Iulep. violar. ex 🜄 flor. & ſacchar.

5. *Conſeru.* Ex floribus ſelectis à parte herbacea (alabaſtris.)

6. *Acetum.* Ex infuſione florum.

7. *Oleum.* Ex floribus infuſis in oleo omphacino.

8. 🜄 *ſtillat.* Ex floribus.

9. E tota herba.

10. *Tinctura.* ℞, flores macera in propria 🜄, leuiter exprime & colo.

N. *Addi hic poteſt ſpir.* 🜈*i vt in Tinctura*

Tinctura Roſar.ait Blückradt: verùm vereor, ne color inde mutetur, quod tamen viribus nihil derogat.

N.2. *Elegantur quoque violarum Tinctura conficitur, ſi flores phlegmate* ⊕ *i.(N.pluries,8.vel 9.ſuper* ☉ *cohobato) irrorantur, digeruntur ac exprimuntur.*

11.*Extractum.* Ex ſucco lentiſſimo igne inſpiſſato.

℞.*Flor.* violar. ℔ß. inde cucurbitæ etiam ſine conquaſſatione, affuſaque ▽æ ℔j pone in MB tepidum, vt coloretur: exprime ac procede vt moris: nimirum expreſſum ſuccum nouis floribus affunde, macera, exprime, inſpiſſa.

Doſis ℥j. *Sala.*

N.1. *Gemmas integras non reiectis alabaſtris((foliis exterioribus(adhibere licet. 2 Etſi color vltra ſemeſtre ſpacium non durat, nihil tamen inde viribus decidit. 3. Si ex floribus exiccatis idem conficere volueris, ad eundem illum modum id præſtare poteris, præterquam quòd maior aquæ copia requiratur.*

12.*Trochiſci.* Vide Diſp.

CCCLX. *Vitis.*

Ἄμπελος οἰνοφόρος, Vitis Vinifera. Arab. Harin. *VVeinſtock, VVeinreb.*

Loca amat aprica: Flore Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia, quibus adiungi poterit *Succus*(lacryma)ex amputatis palmitibus extillans, ſic & *Vinum*, *Omphacium*, *Tartarus*, *Vuæ*, *Acini* vuarum *Vuæ paſſæ*, *Vinacea*, quippe hæc omnia abſque operatione officinali ſuppetunt.

Vires. Folia (*pampini*) capreolique *refrigerant, aſtringunt valide. Vſus præcip. in dyſenteria, vomitu, pica, expuitione ſanguinis aliiſque hæmorrhagiis ſiſtendis, (ſuccus expreſſus aſſumitur.) Extrinſecus refrigerant ac leniunt capitis dolores ac æſtum, conciliant ſomnum in lotionibus pedum, vt & ipſi capiti adhibita.*

Succus *ex amputatis, palmitibus extillans. (Aqua vitis, Lachryma Vitis.) Intrinſecus vim habere creditur atterendi & expellendi calculum: oculorum caligini medetur ac rubodini, (oculis inſtillata) impetigines ſanat, ſi locus affectus nitro antea fricatus, ea lauetur.*

N. *De Vino Omphacio, aceto ac Tartaro vide ſuis locis infra.*

Vuæ immaturæ, (Agreſtæ.) *Refrigerant & ſiccant, aſtringunt. Proin poterit eſſe vſus earum in febribus ardentibus, excitant ſcil. appetitum, fluxum ventris ſedant, aſt ſanguinem indigeſtum procreant. Vide etiam omphacium.*

Vuæ maturæ. *Calfac. & hum.* 1. *recenter deglutitæ generant inflationes & cruditates ventriculi, diarrhæam, & ſim. magis tamen id faciunt albeſcentes, minus rufeſcentes. Exiccatæ vuæ ventriculo commodiores ſunt, appetitumque excitant, aluum laxant.*

Vuæ paſſæ ſunt vuæ maturæ vi caloris exiccatæ, ſiuæ calore ſolis exiccatio illa peracta ſit, vnde paſſulæ dulciores reſultant: ſiue calore clibani, vnde dulcoacidæ. Proſtant vuarum paſſularum potiſſimum genera tria. Paſſulæ ſcil. maximæ, ſeu Damaſcenæ Zibebæ dictæ. 2. Paſſulæ maiores Germanicæ *Roſinlein*, è quibus ſunt, quas vuas Maſſilioticas vocant Germ. *blavv Roſinen* 3. Paſſulæ minores ſeu Corinthiacæ, *kleine Roſinlein*, *Corinthen.*

Vires. *Omnes calidæ ſunt ſeu temperatæ, leniunt, aluum laxant, acrimoniam hebetant, ventriculo, pulmonibus ac Epati gratæ ſunt, tuſſim mitigant. Zibebæ*

dictæ exemptis acinis, (gigartis) in ▽ *fontan.vel ſtillat.conuenienti infuſæ, potum ægrotis exhibent ſat gratum ſitique conuenientem. Acini vim habent aſtrictoriam, conueniuntque in vomitu, aluique fluxu, ſiue intrinſecus, ſiue extrinſecus adhibeantur (torrentur ſcil. ac teruntur.)*

Vinacea, *i. e. ſiliquæ cum acinis in expreſſione muſti reſiduæ, magnarum virium perhibentur in arthriticis doloribus ſedandis. Si membrum affectum Vinaceis per ſe caleſcentibus imponatur.*

PRÆPARAT.

1. *Conis ſarmentor.*

Vires. *Adhibetur ad cauteria, & furfures capitis extergendos.*

2. *Loch. paſſulatum.* Vid. l. 2.

3. *Mel paſſulatum.* Vid. l. 2.

4. *Condit. paſſulæ laxatiuæ.* V. A.

CCCLXI. *Virga aurea.*

Virga aurea *C. B.* eſt
- 1. V. A. maior ſeu Doria.
- 2. V. A. latifolia ſerrata. *Huius loci.*
- 3. V. A. anguſtifolia ſerrata. *Hæc & ſarracenica dicitur.*
- 4. V. A. anguſtifol. minus ſerrata. *Hæc Serratæ ſurrogari apta eſt.*

Secunda dicitur Virga aurea, *Cam. Epit. Ger.* V. A. ſerratis foliis, *Tab.* V. A. altera *ſerrato folio, Lob.* V. A. margine crenato, *Dod.* V. A. minor laciniatis foliis, *Cam.* Germ. *guldẽ VVundkraut, ein ander HeydniſchVVundkraut.*

Quarta dicitur V. A. *Matth. Dod. Lon. Caſt.* Villanouani, *Lob.* V. A. foliis non ſerratis. *Cam. Epit.* V. A. maior, anguſtifolia, *Cam.* Symphytum petræum 3. *Tab.*

Creſcit anguſtifolia vt plurimum in ſyluis: latifolia in collibus, agrorumque marginibus & vineis. Floret Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia & Flores.

Vires. *Vtraque calf. & ſicc. 2. aſtringit, vulneraria eſt celeberrima, intrinſecus & extrinſecus adhibita, nec non & lithontriptica diureticaque non è poſtremis. Confert itidem diarrhææ & dyſenteriæ, ſanguinis expuitioni medetur, mucilaginem Renum & Vreterum efficaciter abſtergit, putredinem gingiuarum, dentiumque vacillationem curat.*

PRÆPARATA.

▽ *ſtillat.* Ex herba cum flor. Iulio & Auguſto collecta.

CCCLXII. *Virga aurea*, aliàs *conſolida Sarracenica.*

Solidago Sarracenica. *Trag. Fuchſ. Dod. Lon. Lob.* Conſolida aurea, *Tab.* Herba Doria, *Ger. icon.* Virga aurea anguſtifolia ſerrata, *C. B.* 5. *Heydniſch VVundkraut.*

Creſcit in locis montanis, ſed magis vdis & depreſſis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Aſtringit, amara eſt ſiccatque euidentiſſime, vulneraria eſt inſignis vſu interno & externo adhiberi apta, medetur & fiſtulis, vlcera maligna mundificat ac ſanat.*

CCCLXIII. *Vlmaria.*

Barba Caprina 1. *Lon.* Barbi Capra, *Lob.* Barbula Caprina 1. *Trag.* Medeſuſium, *Cord. hiſt.* Regina prati, *Dod. Ger.* Vlmaria, *Cluſ. Tab.* Barba capræ floribus compactis, *C. B.* 2. Germ. *Geisblat.*

Geisblat.

Creſcit locis vdis iuxta flumina,& ſim.Floret Iunio,Iulio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus & nonnunquam radix.

Vires. *Refrig.ſiccat,aſtringit, ſudorifera & alexipharmaca eſt, proin conuenit in fluxibus omnis generis, in diarrhæa,dyſenteria,fluxu menſtruo nec non in expuitione ſanguinis, reſiſtit peſti. Extrinſecus ſunt,qui radicem recentem contuſam vulneribus imponunt, tum ad ſiſtendum ſanguinem, tum ad conſolidanda vulnera.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex foliis cum floribus.

2. *Extract.* Quod admodum Quercetano probatur in peſte. *Ph. Reſt. cap.* 26.

CCCLXIV. Vrtica.

Ἀκαλήφη Vrtica *C. B.*
- Vrens
  - Maxima
  - Minor
  - Romana
  - } *Hæ vſuales.*
- Fatua eſt Cannabis ſyluestris.
- Mortua, *vide infra.*

Maxima dicitur Vrtica major, *Brunſ. Fuchſ. Lon. Tab.* Vrtica vulgaris Vrens, 1. *Trag* Vrtic. 2. *Matth. Caſt.* Vrtica, *Cord. in D* Vrt. vrens, *Ger.* Vrt. vrens altera, *Dod.* Vrt. ſylueſtris aſperior, *Lob.* Vrt. communis ſeu maior & fœmina, *Lob.* Vrtica vrens maxima, *C. B.* 1. Germ. *groſſe heiſſe Brenneſſel.*

Minor inſignitur Vrtica minor, *Brunſ. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon. Tab. Ger.* Vrtic. 3. *Trag. Matth. Caſt.* Vrtica vrens minima, *Dod.* Vrtica minor acrior, *Lob.* Vrtica vrens minor, *C. B.* 3. *heiter Neſſel.*

Romana dicitur: Vrtica legitima, *Cluſ. hiſt.* Vrt. Rom. *Trag. Fuchſ. Matthiol.* Romana vel maſcula, *Lob. Cam. Tab. Ger.* Vrt. 1. *Dauth. Caſt.* Vrtica vrens, 1. *Dod.* Germ. *Rœmiſche VVelſche Neſſel.*

1. & 2. Creſcunt paſſim locis arenoſis iuxta ſepes ac muros, &c. Prior potiſſimum ſyluas amat. 3. colitur in hortis. Omnes vigent æſtate.

OFFICIN. NAT.

Vrticæ maximæ *Radix, Semen*) Iulio & Auſtuſto colligendum,) *Folia,* minor. *Herba,* Romanæ, *Semen.*

Vires. *Vrtica omnis calf. moderatè & ſicc. 2. partium tenuium eſt, aperit, incidit, abſterg. emollit, diuretica eſt, & lithontriptica, peculiariterque cicutæ aduerſatur, vt & Hyoſcyamo. Radix (vrticæ maximæ) commendatur maximoperè ad Ictorum. Herbæ vſus in gangræna (decocta & propinata.) Eadem in olere ſumpta ſoluit aluum, abſtergit Renes, calculos expellit, expectorationem, morbillorumque eruptionem promouet. Semen (Romanæ.) Vſus crebri eſt in Pulmonum affectibus, aſthmate, tuſſi contumaci, pleuritide, peripneumonia. Extrinſecus reprimit vrtica vuam inflammatam (in gargariſ.) ſedat hæmorrhagiam narium (vrtica minor ſcil. contuſa vel & ſuccus eius expreſſus naribus inditus,) gangrænam mundiſ. cat.*

N. 1. *Nouerunt & Chirurgi vrentis vrticæ fricatu ſanguinem allicere, adeoque atrophiæ ſubuenire.*

N. 2. *Prurigini ab vrtica introductæ medetur oleum oliuarum.*

CCCLXV. *Vrtica mortua ſeu Galiopſis.*

Varia genera & vrticæ mortuæ paſſim obſeruantur, colore, odore, figura, & ſim. differentia. Datur fœtida & non fœtida: maculata & non maculata: flore purpureo, albo, luteo. *Primas* autem præcæteris dant fœtidæ ac præcipue maculatæ, quam genuinam ſuſpicantur Galiopſin Dioſcoridis, ex lacteo ſcil. ductu, qui folia media in longum interſecat. Huic ſurrogari tamen non nequit & fœtida non maculata.

Maculata inſignitur Lamium alba linea notatum, *C. B.* 5. Vrtica lactea, *Matth.* Galiopſis Dioſcoridis, *Cam.* Milzadella *vulgo* ſeu Lienaria (quòd lieni conueniat.)

Non maculata eſt, quæ inſcribitur Lamium purpureum fœtidum folio ſubrotundo, ſeu Galeopſis Dioſcoridis, *C.B.* 1. Vrtica labeo mas, *Brunf.* Lamium, *Trag.* (vel vrtica 8. 9. 10.). *Fuchſ.* Galeopſis, *Cord. hiſt. Lon.* 2. *Tab.* purpurea, *Caſt.* Vrtica iners altera, *Dod.* non mordax. *Lob.*

Creſcunt iuxta ſepes, parietes, vias, in ruderibus, &c. magna ex parte tota æſtate florent.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires, *Calfac. & ſiccat. præcipuè commendatur Galiopſis fl. purpureo ad dyſenteriam (decoctum propinatum) flores albi ad fluorem album ſpecifice celebrantur. Extrinſecus medetur vrtica pano, &c.*

PRÆPARATA.

Conſerua. Ex floribus albis.

Z.

CCCLXVI. *Zedoaria.*

Zedoaria *Zuvver, C.B.*	1. longa 2. rotunda 3. tuberoſa	*Hæc promiſcuæ vſuales,*
	nigricans 4. Geiduar	*inuſitata,*

1. Inſignitur Zedoaria, *Lon. Matth. Lob.* Zed. radice longa, *Cluſ. in Caroll.* Zedoaria & veterum Arnabi, 2. ſpecies radice longa, *Cord. hiſt. C. B.* Zadura, Zaduar, Zudar, &c. *Fuchſ. in comp. med.*

2. Dicitur Zerumbet Serapionis, *Lob.* Zurumbethum, *Cord. hiſt.* Zerumbeth & Zedoaria rotunda, *Fuchſ. comp.*

N. 1. *Datat has Zedoarias non differre inter ſe, niſi ſola forma, adeoque einſdem radicis partes eſſe, videre licet apud Lobelium in aduerſ. & obſeru.*

N. 2. *Tabernæmontanus & Matthiolus Zedoariam Auicennæ nihil aliud eſſe, quam Antoram modernorum, probare nituntur, Dodonæus Zedoariam officinarum pro Zerumbeth Auicennæ & Serapionis, habet.*

Aduehitur è Sinarum regione & ab extremis Indiæ finibus.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Eligitur odorata, albida, amara, ponderoſa, non carioſa.

Vires. *Calfac. & ſicc.* 2. *incid. flatus diſcutit, amariſſimi eſt ſaporis ac alexipharmaca. Vſus præcip. in doloribus colicis atque ventriculi: animalium venenatorum morſibus opitulatur, lienteriam riam ſiſtit, vomitiones reprimit, menſes ciet, ſuffocationi vteri efficaciter ſuccurrit, aluit in eas quaſcunque enecat, antidotis permiſcetur.*

PRÆPAR.

1. *Condit. Zedoria.* Conditur vt

Zinziber.

Zinziber.

2. *Confect. Zedoariæ.* Fit l. comm.

3. *Extract.* Fit cum ∀.

N. *Subſtitui poterit decoctum inſpiſſatum.*

4. *Oleum ſtillat.* cum ▽ aſcendit.

5. ▽ *ſtillat.*

6. *Balſamus.* Ex oleo & corpore olei nuciſtæ.

CCCLXVII. Zinziber. Zingiber.

Ζιγγίβερ, Ζιγγίβερις, Γιγγίβερις, Zingiber, *Lob. Monard.* Zingiber & eius ſiliqua, *Matth.* Zinziber, *Lon.* Gingiber, *Garz. ab H.* Arab. Zingibel ſeu Lengibel, Germ. *Imber*, *Ingber.*

N. *Reperiuntur apud Aromatarios radices albis & rubentes: hæ rubrica, illæ ſæpè creta infectæ, quo a teredinibus quibus candidiores & molliores magis obnoxiæ, præſeruentur.*

Aduenitur copioſum ex Calecut Indiæ Emporio, atque ex Troglodi-tica Arabica.

Vires. *Calfac. potenter, ſed non primo ſtatim occurſu, adeóque partium eſt craſſiorum, earumque non terreſtrium, ſed aquearum, & conſequenter humectantium: aperit, incidit, attenuat. Confert ventriculo, thoraci, aliiſque viſceribus, appetitum proſtratum excitat, putredini ac malignitati humorum reſiſtit.*

PRÆPAR.

1. *Zingiber in India ſeu China conditum.* Conuehitur ad nos ex India, conditum ſc. recenter ſaccharo, vel quodam mellis genere, quod quibuſdam è ſiliquis exprimunt.

2. *Conditum noſtrate.* Fit lege commun. Vide l. 2.

3. *Confectio Zingiberis.* Macera radices aliquandiu in ▽ vel lixiuio, poſtea ſcinde in tenues & oblongas particulas, exiccaque: hinc confice l. c.

4. *Zingiber laxatiuum.* V. Auguſt.

5. *Spec. DiaZingiber.* V. Diſp.

6. o°o *ſtillat.* Fit lege commun. V. l. 2.

CLASSIS II.

De Alterantibus ſecundariis, quæ ſunt Succi, Olea, Lachrymæ, Reſinæ, Gummi Reſinæ, Gummata.

CCCLXVIII. Acetum.

Acetum eſt liquor aciditate terreſtriori ac fixiori (⊕licam vocant) imprægnata.

Delectus: Acetorum maxima diuerſitas eſt, variantque naturâ, viribus ac præſtantiâ, pro varietate rerum ex quibus confecta ea ſunt. Sunt enim aceta ex Vino, Cereuiſia, ex ſuccis fructuum (pomaceis, pyraceis) ex melle, &c.

Vſitatiora autem ſunt vinacea, quæ recipienda quoties aceti ſimpliciter fit mentio.

Hæc itidem variantia occurrunt. (Etenim vt vinum differt præſtantia, ita & aceta exinde confecta.) Eligantur igitur quæ ex meliori ac generoſiore vino, vtpote omnium vegetabilium principe & maximè omnium vitriolato, confecta

confecta ſunt.

N. *Ad menſtrua metallis ſoluendis deſtinanda, eligenda ſunt inprimis aceta hydromelitum vinoſorum, vtpote quæ cum manna cœleſti (melle) naturam animalem præter vegetabilem ex floribus induerunt, atque ita alia menſtrua ſoluendi potentia ſuperant. Et hæc ſunt aceta illa Philoſophis vſitata, vnde & philoſophica dici ſolent, de quibus amplius in menſtruorum deſcriptione, l. 2. c. 57.* Vide etiam Quercet in Tetrad.

N. *De reliquis acetis cereuiſiarum ſucc. pomaceorum aut pyraceorum immaturorum, viliorumue vinorum, notetur, quòd rerum metallicarum ſolutionibus minus ſufficiant.*

Vires. *Subſtantia acetum eſt mixtæ, frigidæ ac calidæ (ſuperat tamen frigiditas caliditatem) in reliquis ſiccat: partium eſt tenuium atten. penetr. aſtring. putredini reſiſtit, ſudorem ciet.*

N. *Acetum accedit proximè ad naturam* ⊕ *i, primaſque tenet præ cæteris correctiuis, quorum opera gummi calfacientia, ſucciue venenati corriguntur. Per ſe quoque ſingulare eſt remedium aduerſus ictus ſerpentum, etiam venenatiſſimorum, quales ſunt aſpides.* Quercet. in Pharm. reſt. c. 24.

PRÆPARATA.

I. ACETA DESTILLATA.

1. *Acetum deſtillatum commune.*

℞. + fortiſſimum, deſtilletur ex cucurbita vitrea in B. M. vel cineribus leniſſ. calore: primo aſcendit phlegma inſipidum (fermè quarta pars liquoris,) quod phlegma vbi extillaverit, (acido odore & ſapore id deprehenderis) muta recipiens, colligéque ✕ (ſpir. +,) ſeorſim, continuando deſtillationem, donec ſpiritus omnes aſcenderint.

N. 1. *Si ad extracta vſuſque medicos* ✕ *deſtinetur, cauto opus eſt, ne nimium vrgendo ἐμπύρευμα concilietur: ſin vero ad metallicos labores; vrgendum erit donec rubri ſpiritus adtollantur, nihilque amplius ſpirituum exeat: id felicius fiet in arena.*

N. 2. *Aliy rectificant aliquoties cohobando, tandemque partem aliquam phlegmatis lento* MB *calore abſtrahunt* Sen. inſtit.

Vires. *Phlegmatis vſus eſſe poteſt in Extractionibus quibuſdam, E. g. viridis æris pro conficiendo* ⊕ o ♀ *is & aliarum Tincturarum.*

2. *Acetum ex fecibus.*

℞. Feces +, (*die Mutter vom VVeineſſig,*) deſtilla per veſicam cum refrigeratorio ac prodibit ✕ igneum.

Vires. *Soluit metalla, &c.* Keſler. 4. c. 65.

3. *Acetum Radicatum*, ſeu alkaliſatum.

℞. Fecum, ex ✕ deſtillatione relictarum ℔ 3. vel 4. calcina ad ſiccitatem, dein affunde ✕, idque iterum abſtrahe in arena, toties cohobando, donec omnis ⊖ cum ✕ aſcenderit. *Sennert. Inſtit.*

Aliter ℞. ⊖ +i volatilis (vide infra) p. j. ✕ q. 4. confunde & deſtilla per arenam in Retorta, dando in fine ignem ſatis fortem. Deſtillatum deſtilla iterum ſupra ⊖ fixum cohobiis toties repetitis, donec omnes cum ✕ aſcenderit. *Be[illegible]ain. l. 2. c. 5.*

℞. ✝i menſ. 1. affunde ſupra ♀ calcin. ℔. ß. ⊖ ℥iiij. deſtilla, cohobaque aliquoties, [illegible]que ſupra recentem ♀ calcin. & ⊖ funde, deſtillationemque reitera. *Vide Keſler. 4. cap. 78.*

4. *Acetum mellitum.*

℞. Mell. ℔. 4. + ad emin. 4. digitor.

tor. deſtilla ex arena. Exit aqua acerba, quam rectifica.

Vires. *Soluit Corallia, Margaritas, & reliquos lapides pretioſos.*

5. *Acetum Terebinthinatum.*

Fit ex aceto & Terebinthina per ♌ ſimul deſtillatis, hinc oleo & ſpiritu ab ▽ ſeparatis. *Hartman.*

6. *Spiritus Aceti S. Cloſſ.*

Deſtillentur ℔ vi. + in MB paulò vltra tepidum incaleſcente, donec ſexta tantùm pars reſtet lbj. vix excedens, quæ vnà cum cucurbitâ & ✕ in cineres tranſportetur, & deſtilletur ad ſiccitatem vſque cum cohobio ter & quater ſuper fæces repetito. Quod ſi adhuc fortiorem exoptes, tunc ex cryſtallis fecum + cum boli ſ. q. globulos concinna, qui per ♌ acti △ nudo in Recip. quod prædictum + ſpiritum contineat, rectificatique igneum atque corroſiuum ♒um dabunt, metallorum ſolutionibus aptiſſimum.

N. *Sal* ✖ *euaneſcit ab Extractis & Tincturis quibuſlibet per putrefactionem cum* ▽ *& abſtractionem fortem in cineribus, Sic enim Sal fit volatile & ʒß. illius qualibet vice aſcendit.*

II. CRYSTALLI EX ACETO.

℞. ✝ ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatum, repone ad cryſtalliſandum ſ. artem. Cryſtallos purifica ſoluendo (e. g. in phlegmate + abſtracto,) & cryſtalliſando. *Libanius.*

CCCLXIX. Gummi Ammoniacum.

Ἀμμωνιακὸν, ἁρμονιακὸν, vel ἀμμωνιακὸν Dioſcoridi Hammoniacum, Ammoniacum, Thymiama, Gutta ammoniaca, *Cord. hiſt.* Ferulæ lacryma, *Galeno.* Ammoniaci lacryma, *Matth. vulgò* Armoniacum. Arab. Altathut, Raxach, Aaſſach, &c. *Ger.* Gummi *Armoniac.*

Gummi eſt ſtillans ex ferula quadam, quam ad differentiam aliarum Ammoniaciferam vocant, alij Metopion. Dicitur autem *Hammoniacum* ab Hammonis oraculo, iuxta cuius delubrum colligitur.

Eligendum eſt ſincerum, inſtar Thuris in grumos condenſatum, odore Caſtoreum vtcunque æmulans, ſapore amarum, digitis tractatum molleſcens, bene coloratum (exterius flauum, interius candidum.) Et hoc θραῦσμα, (thrauſton Plinio, i. e. fragmentum) appellatur: ſicut id quod terræ, calculorumve particeps eſt, φύραμα, (Phyma Plinio, i. e. mixta) dicitur.

Vires. *Calfac. 2. ſicc. 1. emollit, attenuat, reſoluit, digerit, maturat, attrahit valide, vt quoque ſpinas carni infixas eliciat, aluum mouet, ſplenicum eſt. Vſus præcipuus eſt in doloribus arthritidis, in reſoluenda mucilagine* ♀ *ea viſcoſa, craſſa ac contumaci Pulmonum, Meſenterij & hinc in obſtructionibus contumacibus Lienis, Epatis, Vteri, in calculo. Extrinſecus in ſcirrhis, panis, tophiſque iuncturarum, in ſcrophulis, aliiſque tumoribus durioribus reſoluendis, &c.*

Doſis à ℈j. ad ʒj.

PRÆPAR.

1. *G. Ammon. depuratum.* ℞. Gummi, q.v. ſolue, cola ac exprime, hinc inſpiſſa.

N. *Soluitur in quocunque liquore aqueo* +, *Vino, ſucco, &c. Vſitatius tamen per* + *depuratur.*

2. *Ol. ſtillat.* Fit per ⚹, veſicam vel Retortam. *Vide ſupra.*

Vires. *Omnibus confert affectibus, quibus Gummi Ammoniacum.*

3. *Oleum cæruleum S. Cloſſ.*

Feliciter eliciuntur huiuſmodi olea per ☊ tribus fulcris è luto ſicco ſtatuminatam in capella ſabulo & cineribus vacuâ, coopertâ tamen, dando △ lentum. Rectificentur.

N. *Simili modo eliciuntur olea ex Galbano & Sagapeno.*

4. *Pilulæ de Ammoniaco.* Vide l. 2.

N. *Ibidem deſcribuntur Pilulæ* ♀*reæ diuerſæ, quarum non minima portio Ammoniacum exiſtit.*

5. *Extractum Reſinoſum ſeu Reſina* Vide l. 2.

N. *Conuenit viribus cum ipſo G. Ammoniaco.*

6. *Extractum viſcoſum.* Vid. l. 2.

Vires. *Lenit aſperitatem aſperæ arteriæ, incraſſat acres ac tenues catarrhos, vnde & vtiliter linctibus commiſcetur.*

CCCLXX. Gummi ſeu *Reſina* Animæ.

G. Animæ:
- 1. fuluescens & pellucidum.
- 2. nigricans & taurino glutini vel colophoniæ ſimile.
- 3. pallidum & retorridum.

1. Animæ eſt Reſina pellucida ex albo citrineſcens, in noua Hiſpaniola ſeu America ex arboribus quibuſdam proceris inciſis extillans, Thuri ſimillima, quo tamen maiora grana refert. Et hæc nobis vſualis eſt.

N. *Veteribus incognita ſtatuitur. Amatus tamen pro cancamo veterum habet, cui conſentit* Garzias.

Eligenda eſt albida ſeu flaueſcens, granulata oleoſa, ſi frangatur Citrina, fragrantiſſima ac gratiſſimi ſaporis, carboni impoſita facile liqueſcens

2. Myrrhæ quodammodo aſſimilatur.

Hanc eſſe Minæam Galeni vel Ammineam Dioſcoridis & Serapionis idem vult Amatus, adeoque Animum Luſitanis dici. *Vide Myrrha.*

3. Ex ea ſpecies, quam ex India Orientali afferunt, granis minoribus granulatam. Hæc vt colore ac pelluciditate priori cedit: ita & viribus minor eſt.

Vires. *Calfac. 2. hum. 1. atten. reſolu. aſtring. diſcutit, cephalica eſt. Vſus præcipuus eſt externus in capitis ac neruorum affectibus frigidis, dolorificis, catarrhoſis, flatulentis, in affectibus articulorum, paralyſi, contractura, laxationibus, contuſionibus, &c.*

N. *Soluitur vt aliæ Reſinæ in oleo, tum quoque in* 🜅 *rectificatiſſimo.*

PRÆPARATA.

Ol. ſtill. Fit vt ex aliis Reſinis, per Retortam ex arena. *Vide l. 2.*

N. *Colligi poſſunt ſigillatim oleum tenuius ac craſſius.* Sala in Hydrolog.

CCCLXXI. Gummi Arabicum.

Gummi ſimpliciter, Gummi Thebaicum, Gum. Babylon. Gum. Saracen. Gum. Acanthin. ex arbuſcula quadam manat, quam Dioſcorides Acaciam vocat. Eſtque Gummi naturæ prorſus aqueæ.

Eligendum

Eligendum vitri modo pellucidum, ſyncerum, in vermiculorum ſpeciem contractum, candidum vel ad flauedinem inclinans. Reprobandum ſordidum, reſinoſum, adulteratum. Adulteratur enim admixtione gummi caraſor. prunor. & ſim. vel ex reſinarum quarundam, id quod cognoſcitur ſolutione in ∇, quia ſyncerum liquidiſſime ac limpidiſſime ſoluitur, adulteratum non item.

Vires. *Calf. & hum. 1. inſpiſſat, poros cutis obſtruit, acrimoniam medicamentorum obtundit, aſperitati aſperæ arteriæ ac tuſſi confert, ocularibus medicamentis & arteriacis commodiſſime adhibetur.*

PRÆPARATA.

1. *Puluis.*

N. *Vt bene pulueretur, calfiant mortarium ac pila.*

2. *Depuratum.* Soluitur in ∇ colatur ac inſpiſſatur.

CCCLXXII. *Aſa fœtida.*

Ὀπὸς μηδικὸς, Συριακὸς, (olin κυρηναϊκός.) Laſer medicum, fœtidum, Arab. Altit, *vulgo* Aſſa fœtida. Germ. *Teuſfelsdreck.* Succus eſt ſiue Lacchryma Laſeris ſiue Sylphij in Media, Lybia ac Syria creſcentis. (non Laſerpitij Dioſcoridis, cuius ſuccus modernis incognitus eſt.) Et ex illius radice ac caulibus inciſis colligitur.

Eligenda eſt ſyncera allij odorem ferè æmulans, viſcida: reprobanda adulterata. Adulteratur enim permixtione farinæ, furfuris, ſagapeni.

Vires. *Calf. 3. incidit, &c. Vſus internus præcipuus, in ſuffocatione vteri, peripneumonia ac vulneribus, aliàs rarò adhibetur. Extrinſecus in tumido Liene, Vteri ſuffocatione, paneritio (cum allio oui alb. ſuſcepto.)*

Doſis à ℈ß. ad ʒj.

N. 1. *Soluitur ſuper prunis coquendo in ∇, aceto aut vino.*

N. 2. *Si quis Epilepſiæ obnoxius ſenſerit ſuffitum ex Aſa fœtida ac cornu caprino, paraxyſmo actutum corripitur.*

PRÆPAR.

1. *Pilulæ de Aſafœtida.* ℞. Aſæ fœtid q. v. humecta, vel ſolue cum ⚹ ac redige in maſſam.

2. *Pilulæ fœtidæ.* Vide Diſp.

B.

CCCLXXIII. *Balſamum verum.*

Balſamum Syriacum, Ægyptiacum, Balſamelæum, Opobalſamum, Balſ. de Mecha; eſt liquor Balſameus, flauus inſtar Terebinthinæ, odoris fragrantiſſimi, ſaporis ſubamari & acris, ſudans ex balſami tum fruticibus, quoad corticum vulneratis, tum ex ramuſculis amputatis.

N. 1. *Si guttula aquæ tepidæ immittatur, per totam ſuperficiem ſeſe extendit, ac rurſum aquâ refrigeratâ ſeſe contrahit, lacti inſtillatum idipſum coagulat, in veſtem laneam effuſum non linquit maculam, ſecùs ac alia.*

N. 2. *Tantæ æſtimationis eſt, vt Princeps Arabiæ Felicis, cui etiam Mecha paret, ſingulis annis inter alia munera tres quatuórue libras Turcarum Imperatori honorarij loco tranſmittat. Cayri itidem Præfecto unam. Quin & Ducibus peregrinis idem ceu maximum honorarium præſentat.*

Vires. *Inter olea quæuis & balſama omnium eſt laudatiſſimum, præſtantiſſimum, ac toto orbe maximè celebratum, vtpote quod vires habeat abigendis morbis*

bis tam internis quàm externis, nulli medicamento ſecundas. Confert febricitantibus, aſthmaticis, iecoris obſtructiones ſoluit, menſes mouet, ſtomachi dolores ſedat, phthiſicos iuuat, appetitum excitat. Vide prolixiùs Balſamum de Tolu, *& Cluſium in Monard. vt & Petrum Bellonium in Obſeruationibus ſuis. Alpinum de plantis Ægypti, vt & in Dialogo de Balſamo peculiariter conſcripto.*

CCCLXXIV. Balſamum de Tolu, ſeu Tolutanum.

Balſamum de Tolu eſt liquor Balſameus, coloris rubei ad aureum tendentis, mediæ inter liquidum & denſum conſiſtentiæ, valdè glutinoſus, & vbicunque reponatur firmiter inhærens, ſaporis dulcis & grati, non nauſeabundi (ſecùs ac reliqua balſama) odoris excellentiſſimi, Limoniorúmque fragrantiam, vel Iaſmini quodammodo referentis, præſertim ſi pauxillum in volâ manus fuerit fricatum.

Aduehitur ex Continentis quadam Prouinciâ, inter Catthaginem & Nomen Dei ſitâ, Tolu ab Indis appellatâ: vbi colligitur ex arboribus Pino pumilæ ſimilibus, iiſque tum domeſticis, tum ſylueſtribus, quæ vulnerato cortice præſtantiſſimum hunc liquorem fundunt.

Vires. *Antecellere videtur facultatibus ei, quod è noua Hiſpania adducitur (Peruuiani nomine) efficáxque eſt ad omnia, ad quæ Balſamum illud Ægyptiacum. Calfac. & ſicc. atten. reſoluit, vulnerarium eſt, pectus expurgat, &c. Vſus præcip. in aſthmate, phthiſi, in ventriculi cruditate & dolore. Extrinſecùs doloribus à cauſa frigida quibuſcunque, & inprimis capitis, arthriticis & nephriticq; in defluxionibus ad oculos cohibendis, in paralyſi, in ventriculi imbecillitate, dolore, inflatione (inunctum cum oleo nardino) in Hydrope (illitum cum Vnguent. aperitiuo,) in Lienis imbecillitate, in tumoribus quibuſcunque, ac œdematibus, in contractura: parotides inſuper ſeu ſcrophulas cæcas curat. Inprimis autem celebratur in vulneribus conſolidandis, defendendis, præſertim ſi oſſa quoque ſint confracta, (quippe fragmenta expellit) in vulneribus articulorum, ſectionibus neruorum, puncturis, contuſionibus, &c.*

Doſis gr. iij. iiij. &c. Nicol. Mon.

N. *Balſamum hoc illud eſſe arbitror, quod noſtratibus Balſamum de Honduras dicitur.*

CCCLXXV. Balſamum. Indicum.

Balſamum Indicum nouum, *Matthiol.* Balſami genus nouum, *Fragoſ.* Balſ. Peruuianum, Germ. *Indianiſch. Balſam.* Eſt liquor fragrans arboris cuiuſdam Indicæ, Balſami dictæ (Indis xylo) coloris ex tum albo tum nigro rubentis, odoris ſuauiſſimi, ſaporis acriuſculi & aliquantulum amari. Affertur ex America ſeu noua Hiſpania Indiæ Occidentalis. *Monard.*

Eſt

Eſt { Limpidum ſubalbidum: Ex cortice arboris ſauciato ſtillans: opobalſamum vocant, noſtratibus officinis dicitur Balſam. Indicum verum. Germ. *Der vveiſſe Indianiſche Balſam.*
Craſſius. Ex ſegmentis trunci ramiſque cum ∇ coctis ſupernatans: dicunt Xylobalſamum: noſtratibus appellatur Balſamum Indicum, ſeu Balſamum Indicum vulgare, nigrum. }

Prius præſtat limpidius; poſterius eligatur purpureum, ſuaueolens (vt vel optimo Styraci calamitæ nihil cedat) cuius guttula, carboni inſtillata ſuauem ſuffitum præbeat. Reiiciatur nigrum, craſſum, odoris grauis.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. diſcut. emol. ſubaſtring. Vſus præcip. in aſthmate, phthiſi, nephritico dolore, menſibus obſtructis, ventriculi debilitate ac dolore, Epate obſtructo, vtero ſqualido, atque inde ad concipiendum inepto, ſuffocatione ex vtero, &c. Extrinſecùs lenit dolores ex humoribus frigidis ortos, diſcutit humores aqueos, roborat caput ac neruoſas partes, contractionésque ſanat, ventriculi flatus diſcutit, cruditates tollit, lienem durum emollit, nephriticum dolorem mitigat, vrinam remoratam promouet, arthriticis doloribus ſummè confert: in Chirurgia, proficuum eſt vulneribus recentibus (tum conſolidando, tum noxia diſcutiendo:) inueteratiſque, necnon & neruorum prodeſt contuſionibus: febricitantibus confert, ſpinam ante paroxiſmum inungendo, atque cum Vino guttulas aliquot exhibendo, idque iteratis vicibus.*

Doſis gr. 4. 5. 6.

N. *Tantæ cenſetur efficaciæ, vt ſint qui Opobalſamo ſeu Balſamo Syriaco ſubſtituere non vereantur.* Nicol. Monard.

PRÆPAR.

Spiritus ac ol. ſtill. Fit per arenam ex Retorta l. △. Sic extillat poſt roridam ∇ oleum clarum inſtar ſacchari candi coagulabile (Spiritus.) 2. pòſt flaueſcere incipit igne fortiori, (oleum:) 3. in retorta manet materia inſtar colophoniæ.

CCCLXXVI. *Bdellium.*

Βδέλλιον, Bolchon, Malathram, Maldacon ſeu Madelcon, Lachryma eſt arboris cuiuſdam ſpinoſæ naſcentis in Arabia, India, Media. *Videatur Matth. Cord. hiſt. Cæſalp. Frag.*

Probatur guſtu amarum, tranſlucidum cùm frangitur, pingue cùm fricatur, odoratum, ſubamarum, facilè molleſcens, ſyncerum (Parthicum nominant.) Reprobatur ſordidum, nigrum, in offas conuolutum, quod Adrobalon nuncupatur.

N *Sunt qui Anime legitimum Bdellium eſſe putent.*

Vires. *Calf. & ſicc. (N. aliis calfac. 3. ſicc. 2. aliis calf. 2. hum. 1.) digerit, diſcutit, ſudorem mouet. Vſus præcip. intern. in tuſſi ac pulmonum apoſtemate, calculo atterendo, vrina cienda, menſibus immodicè fluentibus, vt & in fluore vterino ſiſtendo, fœtu expellendo. Extrinſecùs diſcutit hernias, mollit durities ac neruorum nodos, adeóque creberrimi vſus eſt in Emplaſtris ſticticis.*

N. *Contuſum ſoluitur affuſo vino, aut aquâ calidâ.*

PRÆPAR.

Pilulæ de Bdellio. Ex Bdellio & Myrobalanis.

N. *Siſtunt fluxum hæmorrhoidum ac menſium.*

menſium.

. *CCCLXXVII. Benzoin.*

Beniui, *Garz.* Beniuinum, Belzoinum, Benzoinum, *Matth.* vulgò Aſa dulcis, *Cord.hiſt.* Germ. *vuolriechend. Aſand.* Reſina eſt citrineſcens vel flaua, ceu variis ex fruſtulis diuerſorum colorum in maſſam redacta, bene odorata, facilis liquatu ac fractu. Stillat ex arboribus certis, magnitudinis proceræ, quoad corticem ſauciatis.

Amygdaloides, quod maculas candidas refert inſtar amygdalar. delibratar. colligitur in Sion & Samaria.

N. *Hanc Myrrham Troglodyticam Dioſcoridis, Amatus cenſet.*

Nigrum odorem ſuauiſſimum ſpirans. Exudat ex nouellis arboribus. Dicitur Beniui de Bonias, q. de floribus.

Nigrius parum fragrans, quod vilius.

N. *Commiſceri ſolent, vt vnà commodiùs vendantur*

Optimum cenſetur pellucidum, globulis candidis refertum, Thuris æmulum, ſuauiſſimè ſpirans, nec heterogeneis inquinatum.

Vires. *Calf. & ſicc, 2. incid. atten. pulmonicum eſt. Vſus præcip. intrinſecus in affectibus pulmonum, catarrhoſis, tuſſi, aſthmate. Extrinſecùs in cerebro per ſternutationem expurgando, in odontalgia, (maſticando) in tuberculis ac rubore faciei abſtergendo: ob ſuauem inſuper halitum creberrimè ſuffumigiis commiſcetur.*

N. 1. *Si ſuffitus ex ſolo Benzoino paretur, tuſſis excitatur.*

N. 2. *Soluitur in oleaginoſis ac ſpiritu vini rectificatiſſimo, vt & in oui albumine aëri humido ad liqueſcendum expoſito.*

PRÆPAR.

1. *Magiſterium.* ℞. Benzoin. ſolue in 🜈 rectificatiſſimo. (NB. niſi 🜈 fuerit omnis phlegmatis expers, nihil effeceris) ſolutioni affunde ▽, & præcipitabitur lacteſcens Benzoin: laua ▽ roſar. ac exicca.

N. 1. *Vnius horæ ſpatio ſolutio hæc abſolui poteſt, calore* 🝫 *ſaltem adhibito.*

N. 2. *Poteris itidem* 🜈 *abſtrahere ſine affuſione.* ▽ *æ.*

N. 3. *Magiſterium hoc non eſt niſi depuratum Benzoin.*

N. 4. *Solutio quam Tincturam nonnulli vocant, manus abſtergit candidáſque reddit.*

2. *Flores.* ℞. Benzoin trit. q. v. inde ollæ vitreatæ, deſuper ponendo pyranidem ex charta duplici formatam, admouéque paulatim ignem lenem carbonum vel cinerum: ſic ſublimabuntur flores, chartæque adhæreſcent, quos ſæpius exime, ne turſum decidant.

Doſis à gr. iij. ad ℈ß.

N. *Sunt qui flores in* 🜈 *rectificatiſſ. ſoluunt, ſolutionémque pro Tinctura venditant.*

3. *Liquor.* Fit in albumine oui cocti, vt ſuprà. Abſtergit maculas, ſtigmatáque è lue venereâ contracta.

4. *Oleum.* ℞. Benzoin pulu. ℔j. ſpir. Vini lbiij. (vel iiij) digere ♉ (4. 5. 6.) dein adde ſabulum purum vel ſcoriatum ♂ ℥iiij deſtilla per Retortam ex arena vel cinere, igne gradatiuo: hinc ſepara oleum à Spiritu, *Panth, hygiaſt. Deodat.*

N. *Spir. Vini leniter abſtracto, aſcendet materia gummea, candida, ſolida,*

quam

quam vocant Mannam Benzoin. Hæc albificat cuprum.

Alij.

℞. Benzoi pulu. ℔ij. affundun + roſ. in olla benè clauſa, committúntque igni vt fluant (odore id cognoſces) Hinc affundunt nouum ⊥ flueréque ſinunt continuò agitando; tandem inſpiſſari paulatim permittunt, immiſcendo pro libitu flores Roriſmar. Lauend. Roſ. Spic. Ind. vt & ſant. citr. in fine ſuperfundunt. 🜄 rectif. ac deſtillant ex arena vel cinere.. *Med deſtill.*

Alius modus optimus.

℞. Benzoin pulu. q. v. miſce cum ſabulo, ac imple Retortam ad medietatem: deſtilla gradatim ex arena, & nanciſceris liquorem ac oleum craſſum inſtar butyri. ℞. huius (à liquore ſeparati) p. j. ▽ pluu. p. xij. deſtilla in cinere per, ⋈, & extillabit oleum clarum & flauum, ad fundum ſubinde ſecedés. Poſtquàm pars media ▽ extillarit, extinguatur ▽, effundatúrque materia in cucurbita relicta, in lebetem æneum, calfiátque optimè ſuper ▽, affuſo ſubinde ▽æ calidæ quadruplo: filtretur per panum, reponatúrque filtratura ad cryſtalliſandum. Cryſtallos collecta exicca lento △ calore.

N. 1. *Oleum illud rectificari poterit ſemel ac iterum ex* ⋈ *cum* 🜄 ♀ *ſato, & euadet odore ſaporéque gratius.*

N. 2. ℔ j. *Benz. prabet ol.* (℥ ß.) *cryſtall. ſeu florum* (℥ j.)

Modum hunc cum aliis non paucis acceptum refero viro ſolertiſſimo, Iohan. Caſp. Sparre, Pharmacopœo huius Reip. Seniori, Affini meo, colendo.

N. *Sunt qui Beniuinum ſoluunt in ol. nucl. ceraſor. expr. ſolutionique admiſcent ambram, muſcum & Zibettam & exprimunt ad perfumandas, vt aiunt chirothecas.*

C.

CCCLXXVIII. *Camphora.*

Κάφουρα, Camphora ſiue Caphura, *Matth. Caſt.* Vrab. Capur & Cafur. Lachryma eſt reſinoſa proceræ cuiuſdam ac peregrinæ arboris, (non bituminis genus.) Germ. *Kampffer.*

Differentiæ duæ. 1. Caphura de Burneo, (Inſulæ Oriental.) quæ rarò adfertur, & omnium nobiliſſima. 2. Ex Sina in Europam adfertur, in panes orbiculares coacta, *Gartz. Acoſt. Fragoſ.* (cui hæc Chinæa dicitur Chinichis, à China vnde aduehi ſolet.) Sic alia rudis eſt ignem non experta: alia elaborata, quæ ſolis aut ignis calore cocta atque purgata, album colorem contraxit. *Matth.*

Seligenda eſt alba, pellucida inſtar. Cryſtalli, ſyncera (non maculata) odora, digitis friabilis, quæ accenſa vix extinguibilis.

Diſtinguitur à ſuppoſitiâ, quòd hæc calido pani triticeó (vti ex clibano extrahitur) diſſecto impoſita torreatur; vera autem liqueſcat.

N. *In tritura, mortarium ac piſtillum oleo aliquo e. g. amygdal. &c. eſt inungendum.*

Vires. *Reſiſtit putredini ac venenis, vnde frequens eius vſus in peſte maligniſque morbis, febribus, &c. Veneris quoque ſtimulum arcere, conceptúmque impedire creditum eſt; verùm ſi experientia ac obſeruatio Scaligeriana fidem meretur veritatem, (niſi vſu continuato id experiri quis velit) ſuffocationi vterinæ, ſubuenit (ſcil. ▽ meliſſ. in quâ Campho-*

ra extincta fuerit propinata.) Vſus externus crebrior eſt, iſque potiſſimùm in Epithematis,ſ. Frontalibus refrigerantibus & paregoricis, quibus commiſceatur, ſolui ſolet in 🜈, *vel conteri cum nucleis ſ. ſemine aliquo oleaginoſo, e.g. pineis,ſem. citrull.& ſim.*

De qualitatibus primis diuerſitas haud leuis. Maiores ad gradum vſque 3. frigidam ſtatuunt. Recentiores è contra calidam: vtrique non ſine ratione. His inſeruit 1. inflammabilitas, vtpote quæ aëreis non aqueis ac terreſtribus propria. 2. Odor aromaticus ac ſapor acris. 3. facilis euaneſcentia, quâ vel ſponte aërem ceu chaos ſuum repetit. Illis vis venerem ac libidinem compeſcendi, inflammationésque extinguendi. Verùm triumphare videntur recentiores. Etenim quantum ad prius, poſito quòd venerem arceat, non tamen propterea neceſſariò frigiditatem concludi poſſe, argumento ſunt Ruta, Vitex, & ſim. Nec firmior ratio poſterior, vtpote ab operatione quæ per accidens fit, deſumpta. Quippe inflammatio aut mitigatio eo in caſu non à qualitate frigida introducitur, ſed a ſubtili penetratiua, exhalationibus calidis exitum reſerante, atque per ſudorem inſenſilémque tranſpirationem diſcutiente.

PRÆPARATA.

1. *Oleum Camphoræ.* ℞. Camphor. ℥iv. Terræ argillaceæ, vel boli armen. M. ij. (alij. ℞. Camph part. j. Argill. p. iij.) Miſce diligenter, & ex Maſſa mixta forma globulos, quos in ſole vel vmbra exiccatos, deſtilla in arena ex Cucurbita vel Retorta vitrea, (in excipulum, quod contineat, ſi libet, aliquid aquæ pluu. deſtillatæ.) Sic prodit primùm quiddam album, mox aqua perſpicua, tandem igne fortiori, oleum fragrantiſſimum. Ol. hoc cum 🜈 bis rectificatum, aureum colorem acquirit.

N. 1. *Eodem modo deſtillari poteſt cum terra communi.*

N. 2. *Album illud ſublimatum liqueſcet in Alembico, & defluet in Excipulum.*

N. 3. *Non opus eſt formare globulos, ſufficit enim materias ſolùm miſcuiſſe.*

Vires. *Vires ex ſuperiorib. collige. Optimum inſuper remedium eſt in gangrænis. Hoc oleum affuſum ſuper Talcum ſubtiliſſ. puluериſat. (meliùs calcinatum) biduanâ in* MB *maceratione albeſcet, virginibúſque ad nitorem faciei egregiè inſeruit.* Senn. in Inſtit. Hartm. in pract. Tentz. Sala.

2. *Ol. Comph.* Paulò aliter.

℞. Camph. p. 1. Boli p. 2. Puluериſata miſce, & deſtilla ex Retorta vitrea loricata, l. △. arenæ, & prodibit Camphora inſtar butyri. Huius ℞. part. 1. ♀ optimè calcinati p. ij. 🜈 ad eminent digit. 3. Deſt per MB, donec Camphora incipiat aſcendere: quo dato ſigno, ſubtrahe △m, & effunde 🜈 qui extillauit, in vitram anguſti orificij, affundéque 🜄 fontanæ quantitatem, ſic lacteſcet 🜈, oleúmque Camphoræ ſupernatabit, quod ſepara. Materiæ in Cucurbita relictæ affunde denuò 🜈, & deſtilla, ſeparáque vt antea, ídque toties reiterando, donec nihil Camphoræ vlteriùs aſcendere conſpiciatur, ſic habes oleum Camphoræ quantitate quidem paucum (!) viribus verò efficaciſſimum.

N. 🜈 *rectificari poterit ad vſus alios.*

Ex communicatione Ioh. Caſp. Spar. Pharmac. huius Reip. primatij.

Aliter.

Solue Camphoram in ſp. ⊖ i Antepileptico

ſpileptico Hartmanni, (vel etiam in 🜅.) & Camphora eleuabitur in formâ 🝆 1 ad ſuperficiem. Hoc ſeorſim collige, atque cum terra ſigillata, & pauco 🜺 forma globulos. Deſtilla per 🝬m, & prodibit ⏜ ſeu 🝆 valde fugax. *Hartm. in pract.*

Aliter.

℞. Camphor. el. ℥ij. 🜿, ℥ij. Sal. ♀, ℥iij. terantur ſubtiliſſ. cum lacte in formam pultis. Hanc macera in 🝗 ♂ 3. dein affunde vini Maluat, ℥iij. deſtilla per 🝪 humilem recipienti firmiter annexum, idque l. △, prodibit aquoſa & oleoſa ſubſtantia, quam vtramque rectificare poteris.

2. *Liquor.*

℞. Camphoræ q v. inde vrinali, ac impone deſuper aliud vrinale inuerſum, iuncturis bene clauſis, ſublima ex cinere, toties vrinalia illa inuertendo, donec Camphora in 🝆 abeat, *Keſler.* 4. c. 66.

N. *Sunt qui in* 🜆 *camphoram diſſolutam pro oleo vendunt, cuius equidem vſum internum nemini ſuadeo. Extrinſecùs autem adhiberi ſolet in dolore dentium. Hoc* 🝆 *tempore rurſus in camphoram coaleſcet.* Med. diſtill.

Nonnulli in peſte hoc deprædicant.

℞. Camph. el. ℥iß. Sal. abſint. ℥iiß. Ol. amygdal. ℥iij. M. diligenter, & macera per diem vnum ac alterum, vaſe cl. Hinc deſtilla per 🝬m, iterum Sal. abſinth. ℥iß. admiſce, 🝆 rurſum affunde per ♂ 3. dig ere, atque hinc denuò per 🝬m deſtilla.

Doſis gut, iiij. v. vj.

Alij.

℞. Camph. p. 1. Spir. Terebinth. p. ij. 🜍 antque bis cohobando.

3. *Eſſentia Camphoræ alexiteria.*

℞. Camphoræ q. ſ. ſolue, cum 🝆 amygd. dulc. ſcil. digerendo; colaturam cum 🜅 aliquamdiu circulatam deſtilla denuò, vt abſtrahatur 🜅; reſiduo adde tincturam croci, ad aureum colorem vſque inducendum.

Vires. *Mirabilis eſt ad præcauendam & curandam peſtem: item in ſuffocatione Matricis & Febribus.*

Doſis gut. 1. ac altera. *Tentzel.*

N. 1. *Spiritus ille abſtractus haud minori cum ſucceſſu in vſum accerſiri poterit.*

N. 2. *Quercetanus elici ex camphora eſſentiam cum* 🜄 *vitæ tartariſata,* Pharm. Reſt. c. 26.

CCCLXXIX. *Cancamum.*

Κάγκαμον, Dioſcoridi eſt Arabicæ arboris lacryma, Myrrhæ quodammodo ſimilis, viroſi guſtus: ad ſuffimenta vſurpant.

Quoad vires, eidem ſplenetica, emmenagoga, & opthalmica habetur.

N. *De hoc Dioſcoridis Cancamo diuerſæ hoc tempore Opiniones. Laccam dicunt alij, alij Reſinam Animæ faciunt, alij Beneuinum, nonnulli prorſus incognitum putant.* Videatur Matth. Garz. Cluſius in Garz, Amatus in D. & ſimil.

CCCLXXX. *Caranna.*

Caragna, Carana eſt Reſina duriuſcula, tenax, ſiue multa agglutinatione, Tacamahacæ ſimilis, niſi quod ſit paulò odoratior, ſplendidior, liquidior & denſior. Affertur ex Carthagine Indiæ Occidentalis ſeu nouæ Hiſpaniæ Prouincia, vbi ex vlneratâ arbore elicitur, atque illinc foliis tatis ac neruoſis, inſtar arundinaceo-

rum foliorum inuoluta ad nos peruenit.

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. viribuſque pollet iiſdem, quibus Tacamahaca, qua tamen operando citior & efficacior eſt, præcipue in tumoribus, omniſque generis doloribus, maximè iuncturarum, tumores inueteratos diſſoluit, defluxiones frigidas aut mixtas ſiſtit, neruorum ac cerebri dolores ſedat, vulnera recentia præſertim neruorum & iuncturarum ſola ſanat, defluxiones in oculos & alias partes reprimit, (pone aures vel temporibus impoſita.) Manard.*

Soluitur in Oleo.

Præparatur inde Emplaſtr. antipodagricum inſigne.

℞. Carannæ ℥j. ceræ. flau. ℥ß. cum Ol. verbaſc. F. Emplaſtr.

CCCLXXXI. Colophonia.

Colophonia Officinarum, *C.B.* Pix græca, *Matth. Cord.* eſt ſubſtantia naturæ oleaginoſæ, flaueſcens, arida ac friabilis, reſidua ex reſinis abietina, ſtrobilinaque coctione dum purgabantur, inſpiſſatis ac frigore induratis:

Eligenda eſt pellucida, odorata, quæ Thuris fumum accenſa æmulatur.

N. 1. *Dicitur Colophonia, quod ex Colophone olim aduehebatur.*

N. 2. *Friabilem illam flauamque ſubſtantiam in Reſinarum ſingularum deſtillatione reſiduam, alij Reſinam frictam appellant; alij eidem colophonia nomen imponunt.*

Vires. *Siquidem Colophonia portio eſt Reſinarum, Reſinarum quoque vires retinet, ſed minus penetrabiles, calfacit itaque & ſiccat, mollit, glutinat, vſuſque eius, quia pinguibus ſoluitur, commodiſſimus eſt in Emplaſtris.*

CCCLXXXII. Reſina Copal.

Pancopal. Copal. Reſina eſt duriuſcula, admodum candida, vel ex albo flaueſcens, pellucida, bene odorata, in maſſam redacta. Aſportatur ex India Occidentali, ſiue noua Hiſpania, vbi ex vulnerata arbore guttatim ſtillat. *Monard. Cluſ. in Monard. Fragoſ. Cæſalp.*

Vires. *Calfac. 2. hum. 1. emollit. reſolſoluit. Vſus præcipuè in affectibus cephalicis.*

PRÆPAR.

Oleum tenuius & craſſius. Eodem modo elici poteſt vtrumque, quo ex Reſina Anime.

N. *Cæpit ab annis aliquot ex eadem India Occidentali, liquor quidem adferri olei de Copalyra appellatione, quod an ex Reſina iam deſcripta ſit, in dubio relinquit Cluſius in Monard. commendari id ait ad vulnera recentia curanda: noſtratibus ignotum eſt.*

CCCLXXXIII. Elemi.

Gummi Elemi, Elemnij, Helenij, Reſina eſt, ſiue lachryma pellucida albicans, cum flauis particulis intermixta, in maſſam redacta, ſuauem accenſa halans ſuffitum. Aſportatur ex Æthiopia, vbi ſtillat ex arbore, quam oleam nonnulli volunt (quod negat Matth.) alij Cedrum.

N. *Dioſcoridi flauum eſt ac ſcammonio vtcunque ſimile, mordaxque: noſtrate non item, quare an verum habeamus, dubium. Damnatur Ammoniaco vel Gummi Arabico ſimile, colore nigricans.*

Vires. *Calf. temperatè, emollit, digerit, reſoluit, maturat, dolorem ſedat, capitis ac neruorum affectibus eorundemque vulneribus, ac inprimis caluariæ*

vulneratæ

vulnerata ſpecifice confert, contuſionibus articulorum prodeſt, menſes ac vrinam ciet.

Soluitur in oleaginoſis, vt reliqua reſina.

PRÆPAR.

1. *Oleum ſtillat. Elemi.* Fit ex Retorta per ∴ vel veſicam vt ol. Animæ. *Vide ſupra.*

Vires. *Specificum præ aliis (vt & ipſa Reſina) cenſetur in affectibus neuriticis, paraliſi, contractura.*

F.

CCCLXXXIV. Fuligo.

Fuligo eſt pars rerum combuſtibilium leuior, à partibus craſſioribus ſub ſpecie fumi eleuata, inque ſubſtantiam craſſam nigricantem, vi frigoris compacta. Germ. *Roſt.*

Delectus. Fuligo eligatur ſplendens inſtar ſuccini nigri, quæque fumarij parietibus proxime adhæreat (quo fornaci propior, eò melior) imo nec abs re foret, delectum quoque inſtituere, ratione materiæ combuſtæ, quæ quanto Medicæ intentioni conuenientior, tantò quoque fuligo præſtantior cenſenda eſt.

Vires. *Acris eſt, exterget, rarique vſus per ſe, nec adhiberi eam memini, niſi quod intelligam, in ſuffocatione matricis à mulierculis plebeis cum ſucceſſu eſſe propinatam. Quin & cum aliis mixta carpis imponitur ad arcendam febrim.*

PRÆPARAT.

1 *Spiritus.* 2. *Oleum.* & 3. *Sal.*

℞. Fulig. el. q. v. imple ad collum vſque Retortam vitream lutatam & deſtilla ignis aperti gradibus ſucceſſiue adhibitis, in Receptacul. capaciſſ. vt prodeant cum phlegmate ſpiritus albicantes, ac oleum flauum, vltimoque rubeum. Spiritum cum oleo aliquandiu digere, poſtea affunde medietatem 🜄 & deſtilla ſæpius prodit cum 🜄, Spir. fuliginis & ſimul ol. rectificatiſſ. Caput mortuum incinera & extrahe ſal more ſolito cum +.

Vires. *Spiritus ac Oleum confortatiua ſunt inſignia, mirabiliter agoniſantes exhibita refocillant.*

Doſis Spiritus gr. vj. ad ℈ß.

Olei gr. 2. 3. in Vino vel alio vehiculo conuenienti.

Vires. Salis. *Præſtantiſſimum curatiuum eſt in cancro exulcerato, ſi in cella ſolutum cancroſis vlceribus ſemel ac iterum inungatur, venenoſitas inſtar vaporis viſibiliter extrahitur. Tandem oleum (craſſius) leni aſpergine ſæpius illitum, cruſtam inſtar cuticulæ ſuperinducit, quæ ſponte ſpacio 5. vel 6. dierum decidens, vlcus conſolidatum eſſe indicat.* Hartm. in Pract.

G.

CCCLXXXV. Galbanum.

Γάλβανον, χαλβάνη, Galbanum, (*Matth. Cord. hiſt. Caſ.*) Eſt gummi (ſeu ſuccus) ferulæ Syriacæ, (quam Metopium vocant, quo nomine aliis gummi idem venit,) intenſe flauum vel albidum inflammabile; odore Opopanacem referens, colore Tacamahacam.

Optimum cenſetur cartilaginoſum (alij granulatum volunt, ſed rariſſimè, ob molleſcentem naturam in granis inuenitur,) flauum, ſyncerum, pingue non lignoſum, quod inde retineat nonnihil ex ſuis ſeminibus, & ipſis ferulæ ſarmentis, grauis & ingrati odoris, nec nimis humidum, nec nimis aridum, cũ accenditur flammam nutriens.

Vires. *Calfac. ſicc. 2. completè, emollit. reſoluit, extrahit.*

Vſus præcipue intrinſecus in menſibus ac partupellendis, in tuſſi inueterata oc Aſthmate: Aduerſatur toxicis.

Extrinſecus prodeſt in partu ac menſibus, ſuffocatione vteri, vertigine, in furunculis ac lentiginibus: quin & glandi impoſitum Emplaſtri vice Vrinam prouocare dicitur.

PRÆPARATA.

1. *Galbanum depuratum:* ſolue in liquore, exprime ac inſpiſſa.

N. 1. *Soluitur vt alia gummata ferulacea, in quolibet liquore aqueo, +o, ſucco, vino.*

N. 2. *Galenus ſuſpendit in linteo ſuper* VB *atque puram extillare facit.*

N. 3. *Dioſcorides dimittit in ∇m ferventem, impuritateſque ſupernatantes reiicit.*

2. *Oleum ſtillat.* Fit l.a. per 🝭 m ex ∴ addito ſabulo, vel ſilicibus contuſis.

N. *Sunt qui Galbanum cum +o in formam mellis miſcent atque deſtillant. At exit primo liquor. dein* °o*, adeoque opus protrahitur citra neceſſitatem.*

Vires. *Maximarum eſt virium in paſſione hyſterica, intrinſecus exhibitum vel extrinſecus vmbilico illitum. Maturat bubones & anthraces.*

Oleum aliud Sam. Cloſſ.

Solutio Galb. in + non eſt de nihilo, præſertim vbi ſpiritus Galb. ;expetitur, omnium optimè fit oleum cæruleum ex catino ferreo ad latus inclinato, cum 🝭 ſuper tripodem terreum imponitur, deinde pertuſo operculo obturatur, ita ſeruantur gradus △, exitque primo ſpiritus, mox, oleum, & balſamus expyreuma redolens.

3. *Galbanetum, i.e. Balſamum Galbanetum, ſeu ſpiritus Terebinth. Galbanetus.*

℞. Galban. trit. ℔. ß. Spirit. Terebinth. ℔. 1. Digere ♉ aliquot, dein deſtilla ex cucurbita humili, vel 🝭.

Vires. *Summarum virium cenſetur in contractura ex colica, extrinſecus illitum.*

N. *Eſt & aliud Galbanum Theophraſti dictum.*

℞. Galb. ℔. ß. Gumm. Hederæ ℥iij. trita ſeorſim, miſce ac deſtilla per 🝭 m in ∴, ♌ ato adde Terebinth. ℔. 1. Ol. lauor. ac ſpic. añ. ℥j deſtilla denuo.

Vires. *Cephalicum eſt ac neutriticum inſigne, contracturas ac morbos ſimiles curans.* Med. deſtill. part. 1.

4. *Cerotum de Galbano, ſ. Ceratum Matricale.* vide Auguſt.

Gummi Hederæ.

Vide Hedera, Claſſ. 1.

H.

CCCLXXXVI Hypociſtis

Hypociſtis, germen ſeu plantula eſt, è radice ciſti fruticoſi dum floreſcit, ceu viſcum ex quercu, proſiliens: Dicitur & Limodorum, aliis Robethron. Ex hac itaque plantula, cum floribus ſucculenta ſit, exprimitur ſuccus, qui in ſole exiccatu Glycyrrhizæ ſucco non abſimilis euadit, atque ad nos, ſed raro, aſportatur. Diciturque Hypociſthis vel ſuccus Hypociſtidis. *Videatur Matth. Dod. Cord. in D. Lon. Caſt. Cluſ. hiſt. Lob. Tab. Ger.*

Vires. *Refrig. (3.) ſiccat, potentiſſime aſtringit, condenſat. Vſus præcip. in quibuſcunque fluxionibus ſiſtendi, Diarrh. Lienter. Dyſent. profluuio vteri, vomitu, &c. Vti & in excretione Sanguinis*

guinis ex lapſu caſune orta. Extrinſecus roborat viſcera humidiora, ventriculum, epar, &c.

N. *Quia rara eſt, eius loco ſuccus Acaciæ recipi poteſt, quippe quæ analogas vires habet, quamuis imbecilliores.*

PRÆPARATA.

Hypoc. depurata.

℞. Solue in ▽, aut ſucco appropriato, cola & inſpiſſa.

L.

CCCLXXXVII. Lacca.

D Lacca diuerſæ Opiniones. 1. Fit Laccæ cuiuſdam mentio apud Arabes, quam Cancamum Dioſcoridis eſſe volunt, quod inodorum planè & nobis incognitum eſt. 2 Lacca eſt vulgaris ſeu officinar. quam Garzias ab horto fieri ſcribit ex ſucco arboris cuiuſdam proceræ familiaris in Pegu, Bengala ſeu Balagvvate & Martaba, Malauar Prouinciis ſcil. Indiæ Orient. Nimirum à formicis alatis ſuccum quendam exugi ait, cumque in Laccam, (non ſecus ac mel ab apibus) redigi, ramiſque arborum induci, vnde poſtmodum cum ramis ad nos tranſportetur. Alij ſponte exudare volunt, atque circa ramos concreſcere. Eſt autem reſina ſicca, Myrrhæ rubræ ſimilis, maſticata ſaliuam rubro colore tingens, accenſa vel tuſa, ſuaue olens. Dicitur Lacca Sumetri, à loco natali ſcil. Inſula Sumetra, ſicut ea quæ in glebis ſine ſurculis affertur, Lacca comberti vocatur.

N. *Eſt & genus laccæ factitiæ terreſtris, pictoribus familiare, quibus ad conficiendos inde colores inſeruit. Laccam vocant globulatam ſeu rotulatam, quippe globorum plerunque venit formulis, colore minij, &c. Duplicis id generis eſt, alterumque vulgarē Laccam infectoriam appellant: alterum Florentinam, quæ carior & coloris ſaturatius rubri.*

Vires. *Calfac. (aliis temperate, aliis 2.) atten. aperit, ſanguinem purificat, ſudorem ciet, diuretica eſt, Vſus præcip. in obſtruct. Lienis, Veſicæ fellis, Epatis ac pulmonum, & hinc in hydrope, Ictero, Aſtmate, apoſtemate pulmonum: in expellendis variolis, morbillis atque peſtilent. contagio, inciendis menſibus, &c.*

PRÆPAR.

1. *Lacca lota ſeu præparata.* Tota lacca lauetur in Decocto Ariſtoloch. & Scœnanti, quoad clareſcat: hinc collige quod reſederit.

2. *Trochiſci de Lacca.* V. D.

CCCLXXXVIII. Ladanum.

Labdanum, Laudanum eſt liquor ex Ciſti (Ledon appellati) foliis exudans, ſeu eſt maſſa non abſimilis maſſæ pilularum, (in pilulas vel ſola manu formabilis:) friabilis, colore opaca cinerea, inflammabilis, accenſaque gratum ſaporem halens, in ſuffitibus vſitatiſſima.

Ciſtus illa familiaris eſt in Cypro, Lybia, Arabia. Videatur *Auctor*, Ledum, *Matt. epiſt. Caſt. Tab.* Lada & Ladon, *Cord. in D. & hiſt.* Ladanũ *Lon.* Ciſtus Ledon latifolium, *Lob.* Ledũ latiore folio Italicum, *Cam.* Ciſtus Ledum Matthioli, *Ger.* Ciſtus ladanifera, *C.B.* 1.

De origine Ladani ſcribit Dioſcorides, quod hirci, frondes Ciſti depaſcentes, ſuccum illum barbis ſuis colligant, vnde poſtea pectine decerpatur.

Laudatur odoratum, ſubuiride, leue, facile molleſcens, pingue, reſinoſum, arenularum, aliarumque ſordium expers, quale in Cypro gignitur, quod plerumque ceu ex gyris coagmentatum, aſportatur. Arabicum vilius

vilius habetur, afferturque in maſſa vniformi.

Vires. *Calf. ſicc. emollit, digerit, maturat, attenuat. aperit, orificia venarum reſerat, inſpiſſat. Vſus pracip. in capite humido ac catarrhoſo, in dyſenteria, &c. Extrinſecus eius vſus eſt in Emplaſtris emollientibus, anodynis, tuſſim ſedantibus, in Alopecia (inunge vel coque in vino & laua) in odontalgia, in cardialgia, doloreque ventriculi, (cum modico Bdelli faciunt pilulas dandas Num. 1. & 2. hora 1. ante paſtum. Crato.) in ſuffocatione vteri (introrſum adhibitum:) cicatrices curat.*

PRÆPAR.

1. *Ol. ſtillat.* Vide Medull. deſtillat. lib. 1.

2. *Pilulæ de Ladano.* V. l. 2.

N. 1. *Sala purificare docet in ▽ id ſoluendo atque colaturam inſpiſſando, Verum me hercle minus commode. Etſi enim coctione nonnihil in aqua ſoluatur, id tamen non niſi portiuncula minima eſt, relinquitur pars maior intacta, quæ non minus quam illa commoda eſt,*

N. 2. *Etſi inflammabile ladanum ſit, non tamen pinguibus ſolui poteſt.*

CCCLXXXIX. *Liquidambra.*

Liquidambar, Liquidambra, (q. liquica ambra, ob odoris ſuauitatem,) Reſina eſt oleaginoſa ſuauiſſimi ac fortiſſimi odoris, effluens ex arbore quadam procera ac venuſta, Ococol ſiue Ocoſolt Indis dicta. Eſt que partim ſiccior, partim liquidior. Liquidior pars vel ſeorſim collecta, vel expreſſione, à ſicciore ſeparata, ſigillatim venditur, dicta eodem nomine; Liquidambar, ſeu oleum liquidambar, oleumue de Ambra. *Videatur Monard. Ceſalp. Lugdunenſ. in hiſt. Mexic.*

N. 1. *Effluxio hæc inciſione corticis promouetur.*

N. 2. *Arbor Ococol familiaris eſt in India Occidentalj, ſeu noua Hiſpania, vnde paucos ante annos in Europam transferri cœpit.*

Vires. *Calf. 2. (oleum 3.) hum. 1. reſoluit, obſtructiones expedit, emollit, maturat. Vſus præcep. in vtero obſtructo ac indurato, tumoribus duris, &c. in ſuffitibus, & ſim.*

N. *Adhibetur mechanicè in perfumandis (vt aiunt) coriis ac chirothecis.*

PRÆPAR.

1. *Oleum,* (vt dictum) vel ſeorſim collectum, vel expreſſione à ſicciore parte Reſinæ ſeparatum.

2. *Coctione ex ramis elicitum.* Coquunt enim Indi ramulos in ▽, ſupernatantemque pinguedinem nomine olei colligunt. Et hoc eſſe oleum illud officinarum noſtratium, color arguit, rubro purpureus, quippe natiua albicantiora eſſe ſolent.

N. *Reſina noſtratibus in vſu non eſt.*

CCCXC. *Lycium.*

Λύκιον, Lycium Dioſcoridi eſt ſuccus extractus (coctione ſcil. & inſpiſſatione) ex ramis ac caudice arboris eiuſdem nominis. Hanc deſcribit titulo Lycij, *Matth. Tab. Ger.* Lyc. alpini, *Lugd.* Pyxiacanthæ, *Dod. Lon.* Verum cum modernis incognitum ſit, factum eſt, vt diuerſæ inde ſubortæ ſint opiniones, *Lob.* ſubſtituit ſuum ex Lucio Narbonenſi extractum, *Garz.* ſuum Cate dictum; habet & ſuum proprium *Rau-VVolfius* in Itinerario, *Officinæ* ſuum Lycium communiter ex Perycllimeni

baccis

baccis grauiſſimo errore conficiunt: alij ex Liguſtri fructu: alij ex prunis ſylueſtribus. Præſtaret tamen, monente id etiam *C.B. in Matth.* ſuccedaneum ex Oxyacantha aut Rhamno, aut Rhois ſucco compilare.

M.

CCCXCI. Maſtiche.

Maſtiche eſt Gummi-Reſina ex albo citrina, pellucida, granulata, bene odorata, ex Lentiſco arbore exudans.

N. *De Lentiſco.* Vide claſſ. 1.

Delectus.

Optima cenſetur quæ in Inſula Chio prouenit, odorata, candida, inſtar ceræ albæ, ſplendens, adulta, retorrida, friabilis, ſyncera, ſtridens. Reprobatur nigra bituminis ſimilis, viridis, liuida, impura. Adulteratur Thure & Reſina pini, ſed odore fraus ſtatim deprehenditur.

N. *Quanto vetuſtior, tanto intenſiùs citrina agit.*

Vires, *Calf. & ſicc. 2. ſubaſtr. emollit ventriculum roborat. Vſus præcip. in vomitu, nauſea ac fluxu alui compeſcendo. Obtundit ac corrigit purgantium acrimoniam, reprimit exhalationes ventriculi, quæ caput alias ferire ſolent, (grana aliquot poſt paſtum deglutita.) roborat caput, neruosúmque genus, expuitionis ſanguinis ac tuſſi medetur, emendat oris halitum, pituitam è cerebro elicit (maſticando.) Extrinſecus Vſus eius creberrimus eſt in dentifriciis, emplaſtris ac cataplaſmatis ſtomachicis.*

N. *Coquitur* ℥ß. *in* ▽ ℔ *iij. vel iiij, daturque pro potu ordinario in Diarrhæa.*

PRÆPAR.

1. *Oleum ſtillat. ſ. flauum.* 2. *Oleum rubrum ſeu Balſamus.*

℞. Maſtich. q. v. ſalis parum, (⁝.) ſilic. contuſ. ana, deſtilla per O)m, primo extillat liquor albus cum 🝆, flauo, tandem △e fortiori, 🝆 rubrum, rectifica per retortam paruam: flauum 🝆 ſerua ſeorſim, rubrum deinde & Balſamum nigricantem itidem ſeorſim.

Aliter.

℞. Maſtich. ℔. ij. Boli pulu. M. ij. 🜈 q. ſ. impaſta, digereque ♉ (14.) dein deſtilla per retortam △e nudo, & prodibit 🝆 leue ſupernatans, tum quoque graue & ad fundum ſecedens, vtrumque rectifica cum bolo ac ſale.

N. 1. *Habes egregium modum Olei albi flaui & rubri in prima parte Glauber, p. 36.*

N. 2. *Et aliud ſub titulo Quintæ Eſſentiæ cum ſpiritu Tereb. in Myroth. Fabri. Per ſe autem factum Oleum præbet in copiâ, quod ſi ſuper* ☉ *m rectificaueris, acredinis alicuius erit particeps, additâ verò* ▽ *font. per B. habebitur Oleum flauum S. Cloſſ.*

3. *Oleum per deliq.*

Fit ic albumine oui cocti, aëri humido expoſito.

3. *Oleum Maſtichinum.*

Fit coctione maſtich. in Ol. Roſat. omphac. *Vide Diſp.*

4. *Spiritus Maſtichis.*

Eſt liquor albus, (qui in 🜊 atione olei prodit,) rectificatus.

5. 🜈 *Maſtichatus.*

℞. Maſtich. el. lb. 1. 🜈 rectif. lbß. digere ♉ (14.) poſtea affunde 🜄 anat. & deſtilla in MB, 1. prodit ∽. dein ▽, quæ nullius vſus, ∽m in MB rectifica & ſerua.

N. *Quod remanſit* 🝪 *ari poteſt per retortam, vt profundat* 🝆.

Vires. *Maximè prodeſt in ventricu-*

li imbecillitate ac cruditate, in colico dolore,&c.

6. *Aqua Maſtichina F.F.*

℞. Maſtich. ℔ ß. Cariophyl ℥ß. Macis ℥j. vini albi generoſi ℔iij. deſtilla per 🝪.

7. *Pilulæ Maſtichinæ.* Vide Diſp.

CCCXCII. *Myrrha.*

Σμύρνα, *Dioſcor.* Bola Indis, Myrrha, *Matth. Cord. in D. Carz. Frag. Cæſ. Lob.* Eſt reſina gummea (concretus, gummi reſinoſus ſuccus, cuiuſdam arboris exoticæ, quæ cortice vulnerato, Myrrham profundit, partim in ſubſtratas tegetes deſtillantem, partim circa caudicem concreſcentem. Plurima affertur ex Arabia, tum etiam ex Regione Alexim, quæ Æthiopia eſt.

Delectus.

Laudatur friabilis, leuis, vndiquaque concolor, minutis glebis, amara, acris, odorata, & quæ confracta, venas vnguium modo candidas & leues oſtendit. Omnibus autem anteferetur, quæ à loco vnde conuehitur, Troglodytica nuncupatur, colore palleſcens, ſeu ſub viridis, ſplendens ac mordax. Inutilis eſt ponderoſa & coloris picei ſ. nigra, (hæc myrrha animinea. Amati.).

N. *Statim nihil aliud eſſe quam myrrham liquidam, teſtatur Dioſcorides. Eius autem colligendi diuerſos deprehendimus modos.* 1. *Sponte ex arbore non vulnerata exudat.* 2. *Exprimitur ex myrrha, vt oleum Liquidambar ex Reſina eiuſdem nominis*

Vires. *Myrrha calf. & ſicc.* 2. *(al. 3.) aperit, ſubaſtr. atten. maturat, diſcutit, putredini reſiſtit. Vſus præcip. in vteri obſtructione, fœtu expellendo, in pulmonum & inteſtinorum mucilagine, ac inde nata raucedine, tuſſi & angina, pleuritide, colica, lumbricis: compeſcit diarrhœam ac dyſenteriam, febrium rigorem, præcipuè quartanæ arcet. Extrinſecus prodeſt in igne ſacro, gangrænæ, tumoribus, vulneribus inueteratis ac recentibus, imprimis capitis, vnde in Emplaſtris ſticticis, vt vocant, vſus creberrimus eſſe ſolet. Maſticata ac ſubinde deglutita halitus fœtorem emendat, coryzamque curat, &c.*

Doſis à ℈ß. ad ℈ij. vel ʒj.

PRÆPAR.

1. *Myrrha Depurata*

Depuratur more ſolito: Myrrhæ ſubtiliſſ. tritæ affunde expreſſum ſuccum, decoctum, vel infuſum (intentioni tuæ appropriatum,) vel vinum ad eminen. digit. 2. digere in MB, vt molleſcat, dein calide exprime & inſpiſſa lente. *V. de Querc. Ph. Reſt. c.* 15.

2. *Myrrha Extracta.*

Extrahitur cum 🜈 rectificatiſſ. ſ. a. abſtrahitur 🜈, inſpiſſaturque extractũ vlterius in vitro, vel vitreato vaſe ad conſiſtentiam olei

3. *Oleum Myrrh.*

Deſtilla per 🝭m ex 🝗.

N. 1. *Sunt qui myrrham cum ſerratura abietina macerant, ac poſtmodum per veſicam oleum eliciunt. Verum id aliqua ex parte abietinum eſt.*

N. 2. *Alij liquori myrrhæ* 🜈 *affundunt, digerunt, ac per* 🝪 ꝭ *ant.* Med. deſtill.

N. 3. *Alij digerunt myrrham puluariſat. cum* +. *atque hinc* ꝭ *ant.*

N. 4. *Neque per ſe, neque cum ſilicibus, arenâ, bolo aut farina laterum Ol. profundit, ſed ſolùm* ⌓*um grauem & acidam aq. fœtentem. Fiat igitur vtroque modo, vt dixi de Maſtiche S. Cloſſ*

4. *Liquor.*

4. Liquor Myrrhæ.

Impone Myrrham pulueriſ albumi-bi oui cocti adhuc calido, ac repone in cellam ad liqueſcendum, vel mixtam cum eodem albumine repone ſupra tabulam vitream vt liqueſcat, deſtillet in vitrum ſuppoſitum.

Vires. *Abſtergit maculas cutis, ſtigmataque ex lue venerea contracta.*

5. Trochiſci de Myrrha. Aug.

O.

CCCXCIII. *Omphacium.*

Agreſta, *Agreſt, Gall.* du Verius. Eſt ſuccus ex vuis immaturis expreſſus colatus, inque doliis repoſitus, & vaſe clauſo aſſeruatus.

N. 1. *Præſtat vuas adhibere dies aliquot (4. 5.) ſoli expoſitas.*

N. 2. *Tempore Dioſcordis inſpiſſabatur calore Solis ad conſiſtentiam Rob.*

N. 3. *Oleum acidulum ex oliuis immaturis expreſſum, ob ſaporis affinitatem, itidem* Oleum Omphacinum *appellari ſolet*, de quo vide ſupra Olea, claſſ. 1.

Vires. *Inſeruit tàm Eſculentis, quàm Medicamentis. Refrig. 2. ſicc. 1. ſubſtantiæ eſt craſſioris, ſaporis acido-acerbi. Vſus præcipui ad hypochondria ardentia, ſtomachi ardorem, (orificio impoſitum) imo calidis morbis omnibus feliciori iuuamento eſt, quam acetum, quod præter refrigerandi vim & caliditate acri pollet, ſecus ac omphacium.*

PRÆPARATA.

Syrupus de Agerſta, vide Diſp.

CCCXCIV. *Opium.*

Sunt, qui Opij ac Meconij nomina confundunt, & pro vno eodemque habent, ſed male.

Opium enim lachryma eſt, quæ ſtillauit ex capitibus papaueris, dum matureſcebant, leuiter inciſis.

Meconium è contra ſuccus eſt ex iiſdem expreſſus, *Videatur Matthiol. Cord. Garz. Frag. Bellon. Cord. in hiſt.*

Opium triplex eſt:
- 1. Album, affertur ex Cairo, fortè eſt Thebaicum.
- 2. Nigrum & durum, ex Aden.
- 3. Flaueſcens magis & mollius, ex Cambaia & Decan.

Colligitur Plinio & Auicennæ ex pap. nigro, at Turcæ ex albo (docente Bellonio, *lib. 3. obſ. c. 15.*) leuiter inciſo eliciunt, quotidianoque vſu ad ʒ´. vel ʒj. nomine Maſlac aſſumunt, ad conciliandam ſcil. animoſitatem. Verum quia hoc opio caremus (flaueſcens enim id eſſe leoninorum pilorum modo, ait Bellonius) de opio agemus nobis vſitato, quod vel adulterum, vel meconium, potius quam opium.

Præſtantiſſimum habetur nobis vſitatũ opiũ Cambaiſanum, quod ponderoſum, denſum, inflammabile & ardens (non atra tamen flamma) odore ſoporiferum (inſtar papaueris,) ac graueolens, ſapore amarum & acre, colore ad aloen accedens, cum frangitur, ſplendore quodam nitens, facile ſolutu.

N. 1. *Dignoſcitur ab adulterato, quod hoc ſi diluatur, liquorem croceo colore tingat, ob Glaucium admiſtum.*

N. 2. *Opium ſeu Meconium noſtrate, ſecundum Quercetanum, ex papau. noſtrati Extractum.* Vide ſupra in papau.

Vires Opij. *Vim poſſidet ſpiritus commotos, inquietos, ſeditioſoſque compeſcendi, facultatique animali peculiari quadam proprietate torporem inducendo.*

Vnde ſomnus, ſenſibilitatis imminutio, &c. media ſane maximi ſolaminis, in vigiliis, doloribuſque intenſis. Verum enim verò, nec & ſuis incommodis opium caret, nimirum, præterquam quod excretiones vrinæ & fœcum ſupprimat, malignitatem quoque exercere aptum eſt. Hac videlicet liuorem artuum, frigidoſque ſudores, reſpirationem paruam, ac difficilem, mentis alienationem, &c. inducit. Scribonius.

N. *De caliditate & frigiditate maximè controuertitur. Plurimi tamen cum recentioribus calidum id probant, inducti à mærore, inflammabilitate acredine, vi exulcerandi, &c. Alij cum maioribus frigidum id demonſtrant, virtuti ſcil. inſiſtentes narcoticæ, quam obtinet. Diſputatio, me hercle, citra neceſſitatem. Etenim ſtatuatur calidum, reputetur frigidum, quid inde? nec enim in copia adhibetur tanta, vt metuenda inde inferre poſſit incommoda. Verumtamen calidum potius dicendum eſſe quam frigidum, potiores euincunt rationes: nec obſtat vis narcotica, vtpote quæ non à frigiditate, ſed occulta qualitate procedit. Similẽ enim* [illegible] *obſeruare licet in nõnullis correptis peſte, febribuſue malignis & ardentibus. In quibus ſane quicunque narcoſin ad frigiditatem referre voluerit, igni frigiditatem attribueret.*

PRÆPAR.

1. *Extractum Opij Quercetani.*

℞ Opij tenacis (non emarcedi,) q. v. ſcinde in bracteolas tenues & exiguas ac in patina vitreata moderato calore (arenæ) exicca (cauendo fumum) donec in puluerem digitis comminui poſſit & fœtorem amittat. Sic 🜍 fœtidum diſcuſſum, in quo omnis vis narcotica.

℞. Opium hoc 🜍e ſuo narcotico exutum, extrahe ſ. a. Tincturam cum 🜊 fortiſſimo, (vel ſucco Limoniorum) abſtrahe dein menſtruum in MB ad melliginem ſeu extracti formam. *Hartm. in Croll.*

N. *Feceſque poſt Tincturam extractam remanent inſeruire poſſunt anodynis externis inde concinnandis, e. g. in Podagra, &c.*

2. *Aliud Quercetani Extractum Opij & Hyoſciami*, quod placet appellare.

Extractum Olij ſuccati.

℞. Succi ſeu Extracti Hyoſciami ℥x. (vide Hyoſciam.) opij præpar. i. e. ad ignem exiccati, vt dictum ℥x. vel vj. Digerantur lento calore cinerum. Sic attrahit opium tantum ſucci, quantum ſufficit, quod reſiduum erit ab attractione, ſeorſim ſeparabitur per inclinationem & exhalationem. Ex eo autem quod coagulatum eſt extrahe Tincturam cum ſucco Limoniorum ſ. a. donec animaduerteris ſuccum non amplius colorari. Tinctos liquores decantatos digere denuo, vt craſſiores feces ſubſideant, quas ſecerne.

N. *Laudanum opiatum maius Quercetani ingreditur.*

3. *Extractum Opij Angeli de Sala.*

℞. Opij in fruſtula conciſi ℔. ß. humectetur aceto roſ. ℥ij vel iij. atque exponatur igni & ſartagine ferrea, continuo agitando vt liqueſcat, vaporque opij 🜍reus ac noxius vna cum + in auram abeat, opiumque refrigeratum friari ac pulueriſari queat.

N. *Ignis caute adminiſtrandus, ne* ἐμπύρευμα *contrahat.*

Hinc ℞. opium illud puluerisatum roſ. lbiij. ſtent in calore arenæ (ſaltem aliquot horis) vt ſoluatur, dein

cola

cola per colum linteum, cum expreſſione ac coagula. Hinc ſolue denuo in Qu.E. Sambuci rectificatiſſima: clarificâ cum album.oui ac inſpiſſa ad conſiſtentiam pilulis aptam.

N. *Sal + reſ. operationem opij (cum quo iungitur) non modo mitiorem reddit, ſed & vim eius diaphoreticam confortat, vt vel ſudor haud ſine leuamine ſubſequatur.*

4. *Extractum Opij Crollianum.*

℞. Opij (purgati prius in liquore hiſſopi, vel aqua ♋ ata,) q.v. extrahe ſ.a. cum ▽ decanta & abſtrahe.

N. *Crolliana hæc extractio non ſine ratione reprehenſionem incurrit, quia 1. ♁ illud, in quo vis narcotica latitat, humanæ naturæ inimica, per ▽ tenuius, ſubtilius, adeoque ferocius redditum, Laudani compoſitionem deteriorem facit. 2. Spiritus vini ſuâ natura nihil præter ♀ extrahit, ſale intracto, quod potiſſimum tamen requirimus. Præſtat itaque cum aceto extrahere, quam cum ▽.* Hartman. in Croll. Brendel.

5. *Laudanum opiatum.*

Laudanum opiatum, nihil aliud eſt quam Extractum Opij admixtione alexipharmacorum, cordialiumue, & ſim. correctum. Dicitur autem Laudanum, quaſi laudatum medicamentum, ob inſignes operationes, quas vel in grauiſſimis morbis præſtat, quales ſunt 1. dolores ſedare. 2. ſomnum inducere. 3. omnes fluxiones ſiſtere. 4. ardorem mitigare. 5. Naturam confortare, Inquietos ſpiritus in Phrenitide, Arthritide, Epilepſia, & ſim. compeſcere. Variæ porro laudani huius deſcriptiones circumferuntur, quarum tamen præcipuæ ſunt ſequentes.

6. *Laudanum Opiatum.*

℞. Extr. Opij (Quercet. vel Sale) liquidi adhuc inſtar mellis ℥j. Magiſter. vel ſal. corallor. perlar. an. ʒß. Extract, croci (cum ▽ facti) ʒij. M. omnia diligenter & ſerua. In fine addi poſſunt aliquot guttulæ ol. caryophyllorum.

N. *Alij ſpir.* ⊕ *admiſcent.*

Hoc Laudanum eſt pene inculpabile & ſecure ſine omni alicuius peregrinæ affectionis metu poteſt adminiſtrari.

Doſis à gr. iß ad iij. *Hart. in Croll.*

7. *Laudanum Opiatum Querc.*

℞. Extr. ſeu Eſſent. Opij, ℥ij
Extr. Croc. (cum aq. Limon. fact.) ℥j.
His confuſis adde.
Pulu. Hyacinthor.
Corallor. an. ʒiß.
Terræ ſigill. ver. ʒj.
Bezoard. ver. (ſ. Extracti Bezoardici. *V. l. 2. c. 57.*
Vnicornu.
Ambr. gryſ. an. ℈ij.

M. exacte, continuo agitando ad ▽ lentum, donec ex materia frigefacta pilulæ formari poſſint.

Vires. *Inſignes ac ſuſpiciendas percipies huius anodyni effectus, quod te ſpe nunquam fruſtrabit. Nam confert citra moleſtiam & cerebri vllam perturbationem, aduerſus omnis generis dolores, à quacunque cauſa ſubortos, contra omnes hæmorrhagias, in quacunque corporis parte fuerint, contra omnes defluxiones & fluores ventris, dyſentericos, hepaticos: lientericos, & ſim. & ad inducendam gratam tranquillitatem in febribus ardentibus, in quibus ipſi rationis ſenſes læditur, & in phrenesin æger plerunque delabitur.*

Doſis pilula vna ac altera magnitudine grani piperis. *Querc. in Pharm. Reſt. c. 25.*

8. *Aliud, Laudanum Opiatum Quercetani*, quod libet appellare.

Laudanum Opiatum maius Querc.

℞. Extract. Bezoard. Quercet. (nondum inſpiſſat.) *Doſi vt l. 2. c. 57.*

Extr. Croci ex croc. ℥iiij. cum ▽ 🜊 at. ex ſucco limon. vel pomor. redolent. acuata cum ♌u ⊕, vel 🝆 🜁.

Extr. Myrrhy ac mumiæ, (vt ſequitur)

Extr. Opii ſuccati (quale & quantum ſupra paratum,) ſc. ℥vj.

Miſce & lento ▽e religantur ad conſiſtentiam mellis.

Dein adde:

Succin. Citrin. præparat. (i. e. ſuper quo 🜅 opt. aliquoties (4.) deflagrarit.) ℈iiij.

Sal. Perlarum.
Corallorum. añ. ʒij.
Terræ ſigill. opt. ʒiß.
Pulu Bezoard. ver.
Off. de C. C.
Vnicorn. ver. añ. ʒj.
Ambr. gruſ. ʒß.

Miſc. opt. in fine addendo 🝆 Aniſ.
Fœnic. añ. gr. xij. vel xv.
ſerua pro vſu.

Doſis, eſt magnitudo piperis, vel *gr. ij. iij.*

Extractum Myrrhæ ac Mumiæ fit:

℞. Vtriuſque añ. ℥ß. diſſolue in hydromelite vinoſo ad 🜂m, traiicéque calide per chartam, quia viſcoſa eſt ſolutio.

9. *Aliud Laudanum Opiatum, Anodynum ſpecificum Paracelſi.*

℞. Opii Thebaic. ℥j.
Succ. aurant. acid.
Cydon. añ. ℥vj. (alii addunt & ▽ ſpermat. Ranar. tantundem.
Cinamom.
Cariophyll
Croci or. añ. ʒß.

F. digeſtio leni calore Solis vel fornacis per ⊠m, dein exprimantur & imponantur iterum:

Moſchi ℈ß.
Ambræ ℈iiij.
Magiſt. Corall.
Perlar. añ. ʒß.

Miſce. digereque iterum per ⊠m poſtea adde
Quint. Eſſent. auri. ʒß.
Miſce exacte.

N. *Hartmannus omiſſa Q. E. auri remanentiam incinerare, atque Sal inde extractum priori mixturæ admiſcere iubet.*

Vires. *Anodynum ſpecificum eſt Paracelſi ad auferendum quoſcunque dolores internos & externos.* Hartman. in Croll. Sala in Opiolog.

10. *Aliud.*

Nepenthes aureum Angeli Salæ.

℞. Extr. Opij (Salæ) ʒß.
Croci (vt in laudan. opiat. maior.) ℥ij.
Lap. Bezoar. ſeu Tinctura. auri, ℈ij.
Reſin. ligni aloes.
Ambr. gryſ. opt. añ. ℈j.

Miſce & incorporentur ſimul in vaſe vitreo, eoque bene clauſo ſeruentur. *Sala in Opiologia.*

11. *Laudanum Opiatum Crollij.*

℞. Opii Thebaic. ℥iii. purgetur in ▽ hyſſop. dein extrahatur cum 🜅.

℞. Succ. Hyoſcyam. debito tempore collecti, & in ☉ inſpiſſat. ℥iß.
F. Extractio cum 🜅.

℞. Spec. Diambræ.

Diamoſch.

Diamoſch. an̄. ʒii.ß.
F. Extract.

Hiſce Extractis per ⊠ſes 2. digeſtis admiſce.

Mumiæ tranſmar. ʒß.
Sal. Perlar.
Corall. an̄ ʒiij.
Liquor. ſuccin. per alcohol. vini extract.
Oſſ. de Corde Ceruí.
Lap. Bezoard.
Vnicor. animal. vel mineral. an̄ ʒj.
Moſchi.
Ambræ, an̄. ℈j.

Eſt in defectu genuini auri potabilis, nullis corroſiuis inquinati, addantur in fine.

🝆 Aniſi.
Carui.
Arantior.
Citrior.
Nuciſt.
Caryophyll.
Cinamom.
Succin. an̄. gr. xij.
F. Maſſa pilularis.

N. 1. *Radices & Cortices Hyoſcyami iuniores recentes, (abiecto interno trunco lignoſo,) colligantur* ☉ *&* ☽ *exiſtentibus vel in* ♈*, vel in* ♎*, ante plenilun. Alij colligunt, ſi fieri poſſit, in ipſa hora, quando* ☽ *in dictis ſignis renouatur. Expreſſus ſuccus depuratus inſpiſſatur ad conſiſt. mellis, dein extrahitur cum* ℣ *inſpiſſaturque l.* △.

N. 2. *Succus Hyoſcyami & Opium (antequam reliquis miſceantur,) prius reiiciant ſua* 🜍*a, & venena noxia, (quæ ſpumæ inſtar ſuperficiem petunt.)*

N. 3. *Pro muliebribus propter ſuffocationem matricis omittantur Moſchus & Ambra, vel corrigantur adiectione granorum aliquot Caſtorei.*

N. 4. *Ex remanentia incinerata Sal extractum mixturæ miſceatur.*

N. 5. *Extractiones illæ digerantur per menſes 2. dein abſtrahatur* ℣*, addanturque pulueres.*

N. 6. *Oleis, quia difficulter extracto miſcentur, prius in vicem mixtis, aliquot guttæ* ℣ *affundi ſolent, & diligenter commiſceri, ita facile compoſitioni miſcentur.*

N. 7. *Compoſitio leniſſimo calore per menſem fermentari poterit.*

Doſis è gr. ij. ad iiij.

12. *Laudanum Opiatum Clar. Sennerti.*

℞. Opii purific. ʒj. F. Extr. cum ℣.
℞. Spec. Diambr. ʒj. F. Extr. itidem cum ℣.

Hinc affundatur Extracto Opii, (ad ſyr. conſiſtent. inſpiſſato,) Tincturæ Diambræ pars dimidia & ſucc. extr. rec. purific. ʒvj. ſtent in digeſtione ♂ 20 ſæpius agitentur, vbi ℣ maxima pars exhalauerit.

Adde

Extr. Caſtor.
Solut. Corall.
Perlar. an̄. ʒß.
Eſſent. Croci ℈j.

Affund. Tincturæ Diambræ reliquum, lentoque ▽, ℣ exhalet.

Sub finem adde:

🝆 Citri.
Cinamom.
Caryophyll. an̄. gr. iij.
F. Maſſa inſtar Extracti.

Dimidiæ parti adde.

Moſchi.
Ambræ an̄. gr. vi.

Reliquum reſeruetur pro fœminis.

13. *Laudanum ſimplex Plater.*

Laudanum ſimplex habetur in obſeru. Plateri p. 455. ex ʒj. bdell. in ſucco

ſucco plantag. emolliti & ℈j. opij in ∇ ſoluti F. maſſula,cuius doſis gr. vj.

14. *Aliud.*

♃. opij ſuper laminâ ferreâ exiccat ʒij.
Styrac. calamit.
Labdan.añ. ʒß.
Ol.garyoph. gutt. iiij.

Malaxentur in mortario calido & formentur pilulæ magnitudinis *piſi* pondere gr.4. aut 5. detur vnica.

15. *Laudanum liquidum.*

Fit ex opij deſiccat, ſuper laminâ ferreâ ℥ß.
∇ opt. rectific. ℥vj.
♌, opt. ℥ß.
Croci Anglic.
Specierum diambr.
Diaromat. roſ.añ. ℈iiij.
Ambr. griſ. ʒß.

Infundantur ſimul matracio clauſo, digerantur calore lento per 20. ☉ continuos,coletur per chartam & colatura ſeruetur. Eſt iis accommodatum, qui pilulas ſumere nequeunt.

Doſis à gr.4. ad 8. &c.

16. *Laudanum ſolidum S. Cloſſ.*

Totum Laudanorum artificium conſiſtit in correctione opij. quæ fit per diutinam digeſtionem in ✕ (ſp.8.dierum) quæ ter cum nouo ✕ repetenda venit, abſtrahatur poſtea ✕. à tincto liquore ad conſiſtit. Extracti.
♃ extracti Opiatici ℥ij.
Croci (in p. 8. aq roſ.& ſpir. vin. parte vnâ facti) ℥ß.
Caſtor. eodem modo parati ℥j.
Extr. ſpec. Diabr,
Diamarg. frig. &
Diamoſc. dulc. in ✕ mixtim parat. ℥iiij.
Magiſterij corallini ⊕ lati ʒvj. M. vt artis eſt. Seruetur in vitro ad dimidias ſolum pleno quia poſt paucas horas fermentari incipit, quod dum fit, agitetur ſæpè ſpatulâ ligneâ.

Doſi gr. iij.

N. *Eſſentia & cariora omnia quæ vulgariter Laudanis adduntur, pretium potius, quàm virtutes augent.*

17. *Laudanum pectorale valdè excellens Ang. Salæ attributum.*

℞. Extracti Opii liquidi in part. iij. ∇, & parte 1. aq. roſ. per digeſtionem ʒ ☉ in B. parati ℥. Croci.
Florum △ Benzoinat.
Aloës lucid.
Myrrh. el. añ. ʒii. pulueriſentur & M. calidè, addendo ſpiritus ⊖ ʒi. (ad promouendam fermentationem.)

Hoc Laudanum tutiſſimè exhibetur phthiſicis à Catarrho, Aſthmaticis tuſſientibus, cum extracto ſucci glycyrrh. In Epilepſiâ aërea cum ſanguinis efferueſcentiâ, hæmorrhagiâ, capitis dolore. In dentiũ dolore diſſoluitur in + & applicatur denti. *Doſ. eadem cum ſuperiori.*

N. *Plures inſuper Laudanorum deſcrptiones paſſim reperiuntur, vt in Alchymia Libauit, l. 2. cap. 1. in Opiolog. Cl. Dn. D. VVinckleri, Freytagij, & ſim. quo curioſum Lectorem remittimus.*

12. *Pilula Narcoticæ Plateri.* Vid. lib. 2. c. 74.

CCCX CV. *Opopanax.*

Ὀποπάναξ, *Dioſcor.* Opopanax. Gummeus eſt ſuccus ex panacis heraclei ſauciata radice effluens ac concreſcens.

Dicitur Opopanax & Opopanacum,

cum, *Cord.hiſt. Cæſ.* Planta autem inſignitur, πάνακες ἡρακλεῖον, *Dioſcor.* Panaces Heracleum, *Math. Caſt.* Panax Heracleum, *Lob. Dod. Ger. Pan.* Hercleum, *Cæſ.* primum, *Tab.* Panax Sphondylii folio, *C.B.*3.

Vires. *Calf.3.ſicc.2.emollit, digerit, flatus diſcutit, purgat pituitam, craſſam & lentam, à partibus remotis, cerebro, neruis, ſenſoriis, iuncturis, Thorace, (de quo Claſſ.4.). vuulæ delapſæ opitulatur, (ſuffitu in os immiſſo.)*

N. *Signa bonitatis, color extus flauus, intus albus, aut ſubflauus, ſapor valdè amarus, odor grauis, conſiſtentia pinguis, facile in aqua ſolubilis, leuis, tenerus, friabilis, galbani inſtar lacteſcens, dum reſoluitur ad lacteum liquorem propius accedens, Improbatur Opopanax niger ac mollis.*

PRÆPAR.

Opopanax, ſtyrax calã, bdell. labdan. parum admodum olei profundunt.

P.

CCCXCVI. *Piſſaſphaltos.*

Πισσάσφαλτος } Natiuum *Eruuuachs.*
Πισσάσφαλτον } Factitium.

Natiuum deſcribitur à Dioſcoride, quod naſcatur in Apollonia Epirotar. Item quod ex Cerauniis montibus deuoluatur, & impetu fluminis raptum rurſus æſtu in littus expuatur, ibique concreſcat. Hac ratione nihil aliud eſſe videtur quam ἄσφαλτος, de qua l.3.

Factitium, eſt compoſitum quid ſeu mixtura ex pice ac bitumine (vnde & nomen accepit,) videturque id eſſe, quod noſtrates ἀσφαλτὸν vocitant ſeu bitumen Iudaicum.

N. *Sunt qui Piſſaſphalton mumiam Arabum dicunt, de quo lib.5. in homine.*

Vires. *Calf.3.& ſicc.2. dolori capitis, aliiſque eius morbis à frigiditate obortis medetur.*

CCCXCVII. *Pix.*

Πίσσα. Pix, *Pech.* Eſt pars Reſinoſa ex accenſis tædis, i.e. arboribus reſinoſis per ſenectutem nimiâ pinguedine q.ſtrangulatis, colliquata.

Modus fiendi ruſticis committitur, qui in nonnullis locis, vbi arbores reſinoſæ abundant, inde victum lucrantur: fitque ad modum quo deſtillatio per deſcenſum feri ſolet. Rogus ſcil. tedarum reſinoſarum contegitur vndique termitibus, & terra, ne qua exhalatio fieri queat: hinc ſubdunt ignem per foramen relictum, quo fit vt reſinoſa pars colliquata in canales affabre ſubditos effluat, initio liquidior, hinc craſſior, vltimo craſſiſſima. Affertur autem copioſe ex Finlandia, vbi rogos eiuſmodi plures non citra oblectationẽ vice|vna & eadem conſpexi, abietem enim ac Pinum copioſe illa alit.

Dicitur Pix liquida, Piſſelæon, *Dioſcor.*

N. *Arbores reſinoſæ ſunt inprimis Pinus, Abies, Larix, Terebinthus, Cedrus.*

Pix illa vbi denuò coctione purgatur, ſeu ſi mauis dephlegmatur, craſſeſcit magis ac magis, diciturque Pix ſicca, Palimpiſſa, Pix naualis (quod nauibus picandis adhibeatur, non quod à nauibus maritimis deraſa ſit, quippe hæc appellatur Zopiſſa.

Vires. *Vt reſinam ſapit, ita & reſinarum Vires obtinet, idque eo magis, quo liquidior pix fuerit, ſicca enim exiccat fortius: facultatis itaque pix liquida eſt calfacientis, diſcutientis, mollientis, digerentis,*

gerentis, anodynæ, &c.

PRÆPAR.

Ol. ſtillat. Fit l.c. per Ret. per ſe, vel addito ſabulo.

Vires. *Maxime prodeſt ad vulnera capitis, & ad puncturas ex cauſâ frigidâ egregiè facit.*

N. *Multum olei fundit.*

R.

CCCXCVIII. *Reſina Terebinthi ſ. Terebinthina Cypria*

Terebinthina in officinis Reſina eſt liquidiuſcula, referens balſamum ſiue oleum craſſiuſculum, colore ex albo flaueſcens, ſapore acris, lenta, cutique tenaciter adhærens. Eſtque duplicis generis. Reſina ſcil. Terebinthi & Reſina Laricis. Reſina Terebinthi ῥητίνη τερμινθίνη. Reſina Terebinthina (Auicennæ gluten Albotin) eſt ea quam Officinæ Terebinthinam Cypriam Venetam, Paracelſus Lorchet appellant. Terebinthina Reſina. *Matth.* Ter. vera, *C. B.* 1.

Optima cenſetur clara, pellucida alba, vitrei coloris in cæruleum vergentis, acris & odorata. Præfertur item quæ ex Cinio Inſula affertur, poſt hanc Lybica, tùm Pontica; tandem Cypria, Syriaca, Iudaica. Arabica Terebinthus arbor eſt mediocris magnitudinis, in plurimis regionibus ſponte familiaris, v. g. in Hiſpania, Syria, Siciliæ, &c.

N. *Terebinthinam veram officinis eſſe ignotam autumat Cluſius, officinalemque eſſe reſinam abiegnam è nouellis abietibus collectam.* Videſis claſſ. 1. in abiete.

Vires. *Facultates Terebinthinæ ex lib. 2. ſub titulo de Reſinis huic referre licet. Excellit enim Terebinthina, præ reliquis Reſinis, vnde & facultatibus præpollet. Confert intrinſecus præcipue in tuſſi aliiſque pulmonum affectibus (cum melle,) in vrina ac aluo cienda: conuenit Epati, Lieni, Renibus, Veſicæ, expectorationi purulentæ ac phthiſi incipienti ſuccurrit, calculum pellit, arthriticos affectus iuuat, vterum à ſaburra liberat. Extrinſecus vſitatior eſt terebinthina laricea, quæ huius vicaria in defectu eſſe poteſt, viribus iiſdem pollens, ſed imbecillioribus.*

N. 1. *Lauari ſolet in aqua appropriata, & hinc exhiberi.*

N. 2. *Exhiberi poteſt 1. per ſe, placentulis quas oblatas vocant, inuoluta. 2. In aqueo liquore, adiecto tantillo Vitelli oui, ſic lacteum ſcil. exhibet liquorem. 3. Inſpiſſata aliquantulum & in pilulas redacta. Verum ob euaneſcentiam ſpiritus præſtant modi priores, vel ſi placet, formentur modo ſequenti.*

Pilulæ de Terebinthina cum Rhab.
Pilulæ Podagricæ.

℞. Terebinth. Cypr. ℥j coq. in ▽ chamæpyt. dum albeſcat hinc adde Rhab. opt. pulu. ʒvj.
Iv. arthetic.
Succin. alb. añ. ʒij.
Glycyrrhiz. ʒj.
M. & F. Maſſa.

Vires. *Faciunt ad remouendam materiam calculi & podagræ.*

Doſis ℥ß. ad ℥j. &c. *Greg. Horſt. part. 1. lib. obſeru.*

N. *Crato eaſdem habet, ſed paulo ſecus, conſ.* 143.

CCCXCIX. *Reſina Laricis. ſ. Terebinthina vulgaris.*

Reſina Laricis eſt, quam Terebinthinam vulgarem, ſeu Terebinthinam ſimpliciter

ſimpliciter ita dictam, vocant. Hæc quanto Terebinthinæ priori ſimilior, tanto quoque præſtantior æſtimatur, adeoque optima, quæ puriſſima, odoratiſſima, aliquantum tranſlucida, & quæ ab intincto digito contumaciter & æqualiter diffluit.

Vires. *Calfac, emollit, abſtergit, Vſus præcipuus intrinſecus in pulmonibus expurgandis, in gonorrhæa ſiſtenda (cum ▽ plantag. ac ſuccino,) vrinam ac aluum ciet. Extrinſecus Chirurgis vſitatiſſima eſt, fereque in Emplaſtris omnibus adhibetur, mouet enim pus, maturat, ſcabiei cutis medetur.*

N. *Sunt qui Therebinthinam, in cereuiſia infundunt atque ſimul deferuere ſinunt, pro potu ordinario in præſeruatione calculi, viſcerumque obſtructionibus.*

PRÆPARATA.

Ex Terebinthina ſola vulgari fieri ſolent, ad quem modum tamen & reliqua tractari poterunt.

Suntque 1. *Spiritus Terebinthinæ.*
2. *Oleum Terebinthinæ.*
3. *Balſamus Terebinthinæ.*
Horũ præparationes. Vide. l. 2. de oleis.

N. *Oleum ac balſamus rarò ſeorſim, crebro coniunctim extant.*

4. *Colophonia.*

Vires. *Spiritus calfacit, ſiccat, attenuat, vrinam ciet; tartaream mucilaginem reſoluit. Hinc confert in tuſſi, aliiſque Pulmonum affectibus tartareis, in Lienis & vteri obſtructione, in calculo Renum & Veſicæ, in ſtranguria, gonorrhæa virulenta, vlceribus penis ex lue venerea.*

Doſis à gr. iij. ad vj. & vltra.

N. *Vrinæ odorem Violaceum conciliat.*

Balſamus calfacit, attenuat, mundificat, conſolidat. Hinc adhibetur feliciter membris frigore rigidis, tumoribus ſcirrhoſis, vulneribus inueteratis ac putridis, gangrænæ, fiſſuris pedum à frigore oriundis (pernionibus) quas efficaciter curare creditur.

N. *Conrad. Ruztath commendat ſummè ſpiritum Terebinth. mellitum, cuius guttulas 4. 5. 6. in liquore conuenienti quotidie exhibet ad calculum Renum & Veſicæ atterendum, Para mellis puri part. 2. & Terebinth. p. 1. mixtis exacte, & per Ret. vel 🝬 deſtillatis.*

5. *Oleum cœruleum Terebinth.*

Fit S.S.S. in Veſicâ cupreâ ex ſcobe radicum pinguium abietinarum cum flore chamom. affusâ aq. q. ſ. fermententur per dies aliquot, donec Thereb. abieti inhærens tincturam ♀ is ad ſe attraxeri, quam in olei eius prolectatione ſecum in 🝬 rapit, ſibique per omnia miſcet. *Eſt vulnerarium incomparabile, ſi Thurnheuſero creditur.*

6. *Tinctura Therebinth.*

Euaporet ol. flauũ illius leniter in ſcutellâ, dũ reſtet Colophonia rubentiſſima è quâ tincturâ cũ 🜈 trahitur, eoque remoto balſamus relinquitur quo renes inungũtur in doloribus Nephrit.

7. *Sal volatile Thereb. purgans.*

Deſcrib. in Myroth. Fabri.

8. *Pilulæ de Therebinthina cum Rhabarb.*

Terebinth. cypr. ℥j.

Coq. in aq. chamæpytios dum albeſcat.

Hinc adde Rhabarb. opt. pulu. ʒvj.
Iuæ arthetic.
Succin. alb. añ. ʒij.
Extr. Glycyrrhiz. ʒj.
M. F. Maſſa.

N. *Crato aliquot huiuſmodi deſcriptiones exhibet, atque Rhabarbarum in minori quantitate immiſcet.*

Vires. *Commendantur in præſeruatione arthritidis, calculi,&c. Aſſumuntur ſingulis trimeſtribus,&c.*

Doſ.ad.℥j.

Greg. Horſt.*lib.*1.*obſeru.*

S.

CCCC. *Saccharum.*

Helmontius in tractatu Pharmacopo=lium modernum num. 30. Willis in tractatu de Scorbuto c. 10. Ettmuller in Commentario super hanc præsentem Pharmacopæiam Schroderi omnino damnant Saccharum et asserunt semper esse perniciosum.

Σάκχαρ, σάκχαρον, μέλι καλάμινον, ἅλς Ἰνδικὸς, Sacchar, Saccharum, Zuccharum, Zacchar, Zaccharum, Succharum, mel Harundinaceum, mel Cannæ. *Arabib.* Zazar, Sudut, Sutter. German. *Zucker. Vid. Matthiol.*

Succus eſt plantæ cuiuſdam arundinaceæ, non ſolum in India, ſed in multis Aſiæ & Africæ locis, quinimo & in Europæ quibuſdam Regionibus vernaculæ.

Exhibet autem Saccharum, partim inciſione Trunci, vnde Saccharum inſtar Lachrymæ extillat, quod rarum eſt, partim elixatione potiſſimum medullæ ac radicis, donec ſ. ſaccharum in fundo inſtar ſalis concreuerit.

Planta illa ſaccharifera inſcribitur Arundo ſaccharifera, *C.B.*2. ſcil. inter arundines Indicas. Arundo ſaccharata, *Dalech.in D.* Arundo ſaccharina Indica, *Lob.* Ar. & Calamus Saccharinus, *Lob.*

N. *Sunt qui ſaccharum Veteribus incognitum fuiſſe ſtatuunt, ſed falſo. Mentionem enim ſacchari faciunt ſub nomine mellis in cannis concreti, mellis arundinacei,* Galen.8.Meth.& 7.ſimpl. Dioſcor.l.2.c.75. *Hinc* Paulus Ægineta, l.7.c.3. *Salem Indicum vocare videtur, quod interdiu ſuperueniente Solis calore induretur & concretum Salis effigiem referat. His* 3. *adſtipulatur Plinius* l.14.c.18. *Sic & Auicenna* Fen. 1.Can.4.tert.2.c.23. *ſalem ſcil. appellat, qui ex India aduectus, colore ſal. dulcedine mel. repræſentet.*

Denominationes ſacchari ſumuntur tùm à locis, vnde plerunque aſportatur, tùm ab elaboratione, qua depuratur, Officiniſque communicatur.

A loco natali dicitur 1. Saccharum Madarienſe, vel Medetienſe, à Medera Inſula. 2. Saccharum Canarienſe, Canarium, à Canariis Inſulis. 3. S. Thomaſinum ſeu Thomæum, ab *Inſula* S. Thomæ. 4. Sacchar. Maltanum, Meliſium, ſiue Melitheum, Cibale, à Maltha, ſeu Melitha Inſula. Sic dicitur & 5. Valentinum à loco refinationis, qua Valentia Hiſpaniæ celebris eſt.

N. *Madera, Canaria, S. Thomæ Inſula, ſunt Inſulæ in Athlantico mari ſita, Africæque vicina.*

Ratione elaborationis, ſaccharum, vel eſt non finum, vel refinatum, ſeu finum, vel Candiſatum, vulgo ſaccharum Candi ſeu Candum, Non finum quod ſola coctione in ▽ depuratum eſt. Adfertur ad nos partim in Pyramidales metas fuſum, partim in formam pulueris ac grumorum craſſiorum redactum. Non finum in puluere Materialiſtis Caſſonada vel Caſtonada vocari ſolet, forſan, à Ciſtis, quibus incluſum ad nos aduehitur, Ciſta enim Germanis inferioribus *Kaſt* appellatur. Aliis ſaccharum miſcellaneum, quod ex diuerſis ſaccharis commiſceatur. Eſtque hoc ſaccharum tum minus excoctum, tum quoque minus purgatum, vnde & minus candidum, quippe quo magis depuratur, eo magis albeſcit. Hinc diuerſi coloris exhibetur album, gryſeum,

Seneca Epist. 84. de Sacchara loquitur quasi Romanis incognito.

gryſeum, pallido citrinum, citrinum purpureo-nigricans, &c.

Non finum in metis, eſt pulueratum illud ſaccharum, vlteriori coctione in 🜄 excoctum, deſpumatione (citra refinationem) clarificatum, in formulas pyramidales vſitatas effuſum, qua ratione à ſordibus feculentis per foraminula formularum *illarum* deſtillantibus *ſequeſtratur*.

Refinatum ſeu finum eſt, quod lixiuio (ex calce viua cum 🜄 facto) ſolutum, excoctum, deſpumatum, & poſtmodum inſpiſſatum, inque formulas effuſum eſt, inferiori parte perforatas, vt feculentus glutinoſus ſuccus defluat.

Saccharum candiſatum, vulgo ſaccharum candi ſ. candum, ſaccharum candium, ſaccharum cryſtallinum, ſaccharum lucidum, Germ. *Zucker. Candit.* Eſt ſaccharum depuratum, candiſando in cryſtallinam formam ſ. a. redactum, ad modum quo folia cryſtalliſari diximus. Eſtque album vel rubrum: album fit ex Canarienſi; rubrum ex Tomaſio.

Delectus 1. Ex loco natali optimum habetur Mederienſe, hinc Canarienſe, tertium locum ſibi Meliſium vendicat, vltimum Tomaſium. 2. Ex colore, purius æſtimatur album, hinc gryſeum & denique rubrum.

N. *De Saccharo refinato, vtrum non refinato præſtet, dubium mouetur. Negatiuam habet Tabernæmontanus, Herbar.* l. 1. c 41. *Affirmatiuam tuetur Angelus Sala in ſua Saccharologia,* l. 1. c. 4. *Verum mallem ex Scopo rem decidere, quo refinatum, quia aliquantulum acrius eſt, præſtat in attenuatione, inciſione, abſterſione; non refinatum in lenitione, lænigatione, adeóque in pulmonum vitiis, & cæt.*

PRÆPARATA.

1. *Saccharum Penidium.* Hoc fit. ℞. ſaccharum q.v. diſſolue & clarifica per alb. oui. Hinc cola ac inſpiſſa lentè, donec bullæ magnæ apparuerint. Hinc retrahe ab 🜂, vt bullæ reſideant, effundeque in tabulam oleo amygd. illitam atque vbi nonnihil indurruerit, de vnco ſuſpende, manibus celeribus (amylo conſperſis) diſtrahe in formam debitam ac repone.

2. *Saccharum Roſatum.* Fit ex ſacchar. in ſucc. roſ. ſoluto.

3. *Saccharum Violatum.* Fit eodem modo cum ſucco violar.

4. *Aqua ſeu ſpiritus acidulus.* ℞. Sacchari (℔ij.) deſtilla ex cucurbita vitrea ſat alta & ampla (quippe facile in altum attollitur,) △ arenæ per gradus (*NB.* vel Retortam adhibere poteris,) ſic extillat aqua acidula, cum oleo ſupernatante: Rectifica 𝔅 ſi placet, oleumque à ſpiritu ſepara.

Vires: *Spiritum hunc in diſſolutione lapidum, aliorumque cruſtaceorum adhibere licet, & eſt inſtar ſpiritus Guaiaci.*

5. *Oleum.* Ex prioribus patet.

6. *Sal.* Ex relicto capite mortuo, vlterius incinerato elixiuiatur.

7. *Liquor ſeu ſyrupus.* ℞. Sacchar. cand. q.v. affunde 🜄 ad eminen. digit. 1. accendatur, efflagretque ad conſiſtentiam ſyrupi.

Vires. *Prodeſt in tuſſi, aliiſque affectibus pulmonum, inciſione ac lænigatione opus habentibus.*

N. *Liquor hic apud vulgum vſitatiſſimus eſt, magnæque æſtimationis.*

8. *Liquor* alius. Inde Saccharum candidum albumini oui cocti ad duritiem, repone ad liqueſcendum.

 Vires.

Vires. *Exhibetur ad tuſſim & aſperitatem gutturis infantum. Extrinſecus confert oculorum rubedini.*

9. *Eſſentia & cryſtalli Sacchari.*

Eſſentiam & cryſtallos Sacchari parauit, vt reperies publicatum centur. 3. artic. 20. Keſleri. Addidi autem paſtæ ex ſacch. & 🜹 factæ cochleare vnum aut alterum ol. 🜿ri, materiam relinquo indigeſtione cinerum' per 24. horas, poſtea pro ℔j. ſacch. affundo ∇ non rectif. menſ. ß. digeratur, denuò, habebis Tincturam corroborantem.

Doſ. cocl. ij. Sam. Cloſſ.

CCCCI. *Sagapenum.*

Σαγαπηνὸν, Dioſc. Sagapenum, Saconium, *Offic.* Serapinum, *Matth. Cord. hiſt. Caſ. Sirapinſaſſt.* Eſt lachryma ſeu Gummi arboris cuiuſdam ferulaceæ, eiusdem cum ſucco nominis, ex qua ſauciata educitur.

Naſcitur in Media Regione, vnde Alexandriam, ac hinc Venetias atque in alia Europæa loco tranſportatur.

Optimum cenſetur ſyncerum tranſlucidum, foris colore fuluo vel ruffo intus albido, guſtu acre, odore graui, porriunque æmulans.

Vires. *Calf. 3. ſicc. 2. attenuat, aperit, ſubſtantia eſt tenuis: tanta extrahendi vi pollere dicitur, vt quoque ſpicula ex carne eliciat: purgat lentos & craſſos, imò & ſeroſos humores, ex ventriculo. inteſtinis, vtero, renibus, cerebro, neruis, iuncturis, pectore. Hinc prodeſt in hydrope, tuſſi inueterata, aſthmate, cephalalgia, ſpaſmo, epilepſia, paralyſi, tremore artuum, in obſtructione & tumore ſplenis, febribus intermittit, dolore colico, menſes ciet, (ſed fœtum enecat) vrinam mouet. Extrinſecus conuenit in pleuriſi, aliiſque tumoribus ac doloribus. mitigatione ac reſolutione opus habentibus. Fumus excitat Epilepticos, hordeola Ciliorum ſanat.*

Doſis à ʒß. ad ʒj.

N. 1. *Ventriculo ac Epati quia nõ adeo familiare eſt, corrigitur tertia parte Maſtiches, Cinamom. Zinziber. &c.*

PRÆPARAT.

1. *Sagapenum depuratum.* Fit vt depuratum ammoniacum:

2. *Pilulæ de Sagapeno.* Vide Diſpenſ. Auguſt. & Cordi.

3. *de Sagapeno Camilli.* Videſis apud Quercet. & ſupra l. 2.

4. *fœtidæ.* Vide Diſp. Aug. &c.

5. *Oleum ſtillat.* Fieri poterit vt ol. Gum. Ammoniac. per 🝭 in ∴.

CCCCII. *Sanguis Draconis.*

Αἷμα δρακόντιον, Dioſcor. Sanguis Draconis eſt Lachryma arboris cuiusdam, inſtar ſanguinis exiccati, concreta. Soluitur quidem in ∇, quam lacteum quaſi reddit, ſed ſine mixtione, quippe refrigerata ∇ ſubſidet iterum, parietibuſque vaſis adhæreſcit, *videatur Cord. hiſt. Matth.*

Cluſ. Acoſta, C. B. 7. (inter gumi *Drachenblut.*

Aduehitur ex noui Orbis Inſula, cui nomen portus ſanctus, vbi partim ſpõte, partim vulnere caudici illato, profluit, arboris illius fructus ceraſis ſimiles ſunt, detractaque pelle dracunculũ exactiſſimè repræſentant, vnde & nomẽ lachrymæ ſucco huic impoſitũ eſt.

N. *Sunt qui Dioſcoridis cinnabarim eſſe velint.*

Vires. *Refrigerat (aliis caliditate & frigiditate temperatus eſt,) exiccat ſtrenue,*

nue,aſtringit,repellit, Vſus eius eſt præcipuus intrinſecus in exiccandis catarrhis,(impoſitus capiti)in hæmorrhagia ſiſtenda,vulneribus glutinandis,donibus laxis ſtabiliendis.

N. *Vmbilico impoſitus quoque dyſenteriæ prodeſſe dicitur.*

PRÆPAR.

Nulla inde proſtant, depurari tamen poteſt, ſi in aqua decoquatur, à fecibus decantetur, & denuo inſpiſſetur.

CCCCIII. Sarcocolla.

Σαρκοκόλλα eſt lachryma gummea in granulis, mannæ ſeu pollini Thuris ſimilis,colore ſubrufa, (vel flaua) ſapore amara, dulcedinemque (Glyzyrrhizæ æmulam,) poſt ſe relinquente. Profluit ex arbore quadam exotica, ſpinoſa ac nodoſa, eiuſdem cum lachryma nominis, quæ tùm ſponte, tùm ſauciata lachrymam illam profundit.*Videatur Matth.Cord. in D.& hiſt.Caſ.*

Eligenda recens, coloris ad pallorem vergentis(vetuſta enim rubeſcit,) ſaporis amari,ſubſtantiæ poroſæ,viſcoſæ,glutinoſæ, & quaſi ſpumoſæ, faciliſque in ▽ ſolutionis,&c.

Vires.*Calfac.& ſicc* 1. *aſtringit,conſolidat,glutinat,coquit, maturat. Vſus præcipui in vulneribus extergendis conſolidandis,cicatrice ol.ducendis,vnde & nomen adepta eſt,&c. Mirifice prodeſt, & in oculorum fluxionibus,albugine,nubeculis,(maceratur in lacte aſinino vel humano ♂ (5) poſtea cum ▽ Roſar. mixta,ciliis imponitur, addito ſi libet, tantillo ſacchari,) in hæmorrhagia narium.(anacollematis immiſcetur.)*

N.*Sunt qui propinant purgandi gratia, craſſoſque & viſcoſos humores, ex partibus diſſitis,e.g.ab articulis,pulmonibus illa retrahi ſcriptitant:*

Doſis ℥j.corrigenda eſt, vt ſagapenum.

PRÆPARATA.

Pilulæ de Sarcocolla compoſ. Vide Diſpenſ. Auguſt.

CCCCIV. Succolata.

Succolata eſt maſſa in placentas ſat craſſas formata,rubra ſaturatè, friabilis,ſine odore, non abſimilis ſanguini Draconis, præterquam ſit coloris lucidioris.

Dicitur Chucalate, Chocolate. *Lenſcotus part.9.l.4.c.22.Ind.Occid.* Caca vate,*Benzon. part.5.l.* 2.*c.16.& 17.Ind.Occ.Cluſ.exot.l.2.c.28.*

Fructus ex quibus Chocolate conficitur,dicitur Cacao,*Cluſ.Tab.* Amygdalis ſimilis fructus Guatimalenſis ſ. Auellana Mexiocana,*C.B.6.*Iaco. *Bertio, Mercatori in Hiſpaniola.*

Fructus hic arboreus ſiliquis incluſus,amygdalarum ſpeciem refert colore fuſcus. Adfertur copioſus ex Guatimala, adhiberurque loco monetæ, pauperibuſque eleemoſyna datur. Parant ex hoc tum potum Indis vulgarem, tum maſſam hanc chocolaten dictam (& potus hoc nomine venit)quæ fit ex dictis granis contuſis,& cum aromatibus mixtis.

N. *Primus honor debetur ei quæ in America paratur,poſterior, quæ in Hiſpania ex granis ad vectis conficitur,vetuſtate paulatim vileſcit.*

Vires. *Conferre dicitur ventriculo frigido,pectori,adeóque tuſſi,purulentoque inprimis,ſcreatui, vertigini. Quin & commendatur ſummè ad roborandum*

dum

dum vitæ Balſamum , veneremque proritandam.

Vſus eſt , vt manè cum ſaccharo in vino vel cereuiſia calida diluta abſorbeatur.

Doſis ℥ij.ad ℥ß.& vltra.

N. *Fructus huius participem me fecit.Ioh. Petræus. Materialiſta huius Reip. celeberrimus.*

CCCCV. Styrax ſeu Storax calamita.

Στύραξ Styrax, duplicis generis in Officinis proſtat,ſiccus & liquidus.

Siccus Officinis Storax calamita, (à Cannarum calamis ſic dicta,in quibus olim ex Pamphilia apportabatur,) eſt arboris cuiuſdam gummeus,reſinoſuſque ſuccus concretus,aridus, odoris ſuauiſſimi, *videatur Matth.Cord.hiſt.*

Creſcit arbor illa Storaciflua , in Syria,Silicia,Pamphilia.

Præfertur Styrax pinguis,lentus,fragmentis albicantibus ruffeſcens , vel flauus odore perſeueranti, qui dum mollitur , melleum liquorem reddit. Improbatur furfuroſus,niger,cano ſitu obductus,inodorus.

Vires. *Calfacit,exiccat, emollit, concoquit, Cephalicus inprimis eſt & neruinus:medetur tuſſi,catarrhis,raucedini, grauedini, vulnæ præcluſæ duritiesuè laboranti,extra & intra datus conuenit: immiſcetur cardiacis & lætificantibus, aluum leniter mollit,ſi cum Terebinthina in forma catapotij aſſumatur.*

Extrinſecus ſuffitu capiti adhibetur.

PRÆPAR.

1. *Oleum ſtillat.* Fit ſi Styrax cum ▽ Roſarum digeratur, poſtmodum ⊢Ere ex ⋌ ♁etur primum △e leni, dein, quando ꝏ ſtillare incipit, fortiori.

Vires. *Iiſdem confert, quibus Styrax ſed maiori efficacia: gutta auribus inſtillata ſibilum diſcutit.*

2. *Oleum coctum.* Vide Auguſt.

N. *Occurrunt deſcriptiones medicamentorum in quibus & Storax calamita & rubea diſtinctim præſcribuntur, vti ſunt Diacaſtoreum Nicolai, Trochiſci Alipta moſcata. In his igitur quid per Styracem calamitatam à rubea diſtinctam intellectum velit Nicolaus, diuerſæ ſunt opiniones : Sunt qui Thymiama per Styracem rubeam innui volunt, vt Fuchſ.in compoſit. Medic. & Bauhinus in Pinac. Alij Styracem optimam,quæ in grana confluxit , vt Auguſtani & Cordus. Alij Styracem vetuſtate rubefactam. Verum enimvero cum in præſcriptionibus optima quaque eligenda ſint,adeoque & Styrax in granis recipiendus , vbi calamitæ ſtyracis ſit mentio , per rubram aliud quid intelligere vtique oportet.*

CCCCVI. Styrax liquidus.

Eſt Liquor pinguis , inſtar Balſami craſſus, graueolens.

N. *De Styrace liquido,magna inter Authores diſſenſio. Aliis videlicet nihil aliud eſt,quam ſtacte , i.e. myrrhæ colamen.* [a] *Aliis factitium quid ex ſtyrace calamita in oleo ac vino ſoluta admiſtaque reſina laricea,excocta,* [b] *quæ decoctio vbi refrixerit,ſtyrax liquidus ad fundum ſecedere dicitur, ad ſuperficiem mittens oleoſam ſubſtantiam liquidiorem,(alij expreſſu idem moliuntur.)Serapioni ſtyrax liquidus,eſt oleum ex nucleis arboris ſtoraciflua expreſſum;at cortex,fructus , ex quo oleum expreſſum eſt,ſtyrax ſicca eidem dicitur.*

Auicenna

Avicenna ſtyrax humidus fit per decoctionem corticis, eſtque colore nigro. Fex remanens eidem ſtyrax ſicca dicitur, lib.6. c.32. *Dioſcorides oleum ſtyracinum appellat, quod ait componi in Syria ex Styrace. De hoc refert quod calfaciat vehementer & emolliat, verum caput dolore afficiat grauetque, & ſaporem adferat. Quæ facultates in ſtyrace liquido deprehenduntur.*

a] *Matth. in Dioſc. lib.1.c.62. Bauhin. Pinac. lib.12. ſect.6.*

b] *Fuchſ. de comp. med. l.1. c.11.*

T.

CCCCVII. Tacamahaca.

Reſina eſt, ex iis, quæ ex noua Hiſpania non ita pridem adferri cœperunt. Colligitur ex vulnerata arbore inſtar populi procera, admodum odorata, cuius fructus ruber eſt, Pœoniæ ſemen æmulans. Reſina autem colore accidit ad Galbanum, vnguibus eſt albis, vti ammoniacum, odorem ac ſaporem grauem refert, cutique tenaciter adhæreſcit. *Vid. Frag. Monard.* & Indiæ Occid. *part.9. l.4.c.29.*

Vires. *Calfac. in princip. 3. ſicc. 2. validæ aſtrictionis particeps, digerit, reſoluit, maturat, tumores emollit, dolores ac flatus diſcutit: vterina inprimis eſt, neruina ac cephalica. Vſus præcipuè externus eſt. Prunis iniecta naribuſque admota, mulieres vteri ſuffocatione laborantes illicò liberat. Vmbilico Emplaſtri modo impoſita merum ſuo loco retinet (vſu familiariſſimo.) Ventriculum roborat, defluxiones quaſcunque à capite defluentes reprimit, (linteo excepta, & poſt aurem alteram ſaltem vel vtramque applicata, ſuffituue attracta.) Temporibus adhibita (cerati modo) defluxiones in oculos aut alias faciei partes reuellit, dolorem dentium ſedat, (dentibus etiam corruptis indita:) abdomini Emplaſtri inſtar impoſita vteri fluxum cohibet: magnæ eſt efficaciæ in doloribus articulorum (coxendicis) iuncturarum ac neruorum vulneribus impoſita eadem curat, nimirum ſtatim ſuppurare facit & ſpaſmum prohibet.* Monardes.

N.1. *Adeo celebris eſt apud Indos, vt ad qualemcunque dolorem adhibeatur, nec aliud remedium norint, modo non adſint inflammationes admodum calidæ.*

N.2. *Inueteratos cruris dolores Tacamahaca Emplaſtri loco impoſita curatos vidi.*

PRÆPAR.

Empl. Stomachicum. Vide l.2.

CCCCVIII. De Tartare.

Tartarus in Medicina pathologica eſt res naturæ lapideſcentis, i. e. in lapides coagulari apta, vel iam demum coagulata: potiſſimum tamen viſcoſam ac lentam mucilaginem denotat, quæ nondum induritiem lapidis conuerſa eſt. Hinc deducitur quoque ad officinam, denotatque ſal terreſtre ex vegetabilibus certis, vel per ſe, vel artificio ſeparatum.

N. *De Tartari origine non poſſum quin animi ſenſa communicem: Rerum principia primitus indigeſta ſunt, ac veluti, in choatica ſua diſpoſitione ſimplicia: hinc ſubinde cum maturitate in partes ſecernuntur craſſiores & ſubtiliores. Craſſiores ad elementalem vergunt ſtatum, ſcil. aqueo terrenum: Subtiliores & potiores exaltantur ſubinde ſeu (vti dicitur,) ſpiritualiſantur, i.e. in*

ſtatum ſpiritus euehuntur. Hæ ergo vbi ad ſtatum deductæ fuerint ſummum, quem natura intendit, exhibent ſpiritualem partem, ſin minus eadem ſint digeſtæ, vel cum tempore retrogreſſæ ad ſtatum crudiorem, exhibent Tartarum, conſtantem ſcil. ex partibus potioribus aquæ, terræ & ſalis, adeóque Tartarus pollet viribus inſignibus, ſpiritus vires æmulantibus.

PRÆPAR.

Præparationes Tartari 1. *Depuratio*, 2. *Deſtillatio*, 3. *Salificatio*.

I. DEPVRATIO.

Depuratio vel fit à ſordibus externis, vel parte magis arenoſa ac minus ſolubili: illa lotione peragitur, hæc ſolutione ac coagulatione.

Lotio ſeu ablutio: vnde ♀ lotus.

℞. □ triti ac cribrati. q.v. affunde ▽ fontanam, calidam (vel lixiuium forte, e.g. ex cineribus clauellat.) agitaque optime, hinc ſine reſidere ac refrigeſcere, poſtea decanta aquam vna cum imputitatibus, idque repete aliquoties, donec ♀m ſit inſtar arenæ.

N. *Si lixiuium adhibueris, edulcorare ♀m oportet.*

Solutio & coagulatio, vnde

1. *♀us depuratus Acidum ♀i, Cremor & Cryſtalli 卅.*

℞. ♀i optime loti, q.v. affunde ▽æ feruentis bonam quantitatem, agita ſpatula lignea, & ſoluentur particula ♀i, cola per(manicam Hippocrat. dum adhuc calet (aliàs coagulatur rurſus, quod ſolutum erat:) reſtanti o affunde aliam ▽m feruentem, agita & cola, idque reitera tantiſper, donec nil niſi arena irreſolubilis reſtet. ▽s has 古 o impragnatas repone vt refrigeſcant, & videbis ♀m putum, partim ſupernatare inſtar cuticulæ, partim inſtar cryſtallorum vel ad fundum reſidere, vel parietibus ac bacillis immiſſis adhærece (vtrumque cuticulam ſcil. & cryſtallos collige, exicca atque ſerua.

N. 1. *Si nimia ▽æ quantitas coagulationem impedierit, euaporare aliquantulum ſine.*

N. 2. *Sunt qui cuticulam ſupernatantem ſeorſim colligunt (nomine cremoris) & cryſtallos itidem ſeorſim (titulo cryſtallorum 卅i) verum cum vtrumque eiuſdem ſit naturæ & efficaciæ, diſtinctionem hanc parui momenti autumo.*

N. 3. *Felicius adhæreſcent cryſtalli vaſi ligneo.*

N. 4. *Si depuratum hoc ♀m haud ſatis candidum ſit, ſolue iterum in ▽ feruente, filtra & repone vt ante, ad coagulandum.*

Vires. *Vſus huius ♀ depurati eſt, craſſos tartareoſque humores, præcipuè autem in prima ventris regione ſtabulantes incidere ac attenuare: commodè itaque adhibetur in obſtructione Epatis, Lienis, Meſentery, Renum, in affectu Hypochondriaco, &c. Hinc quoque ſibi primas vendicat inter Digeſtiua vniuerſalia, cuius rei gratia & catarcticis præmitti plerumque ſolet. Quinimo ad laxandam aluum commodiſſimum medicamentum eſt, ſi ſaltem grano vno ac altero Diagridis vel Gummi de Gamandra acuatur.*

Doſis à ʒß. ad ʒj. vel ʒij.

2. *Cryſtalli ♀ chalybeati, Acidum ♀ chalybeatum* ¡Sale.

℞. Acidi ♀ ℥iiij. Magiſter. chalyb. i.e. cræſtall. ♂ per ſpir. ⊕. (Vige in ♂) ʒij.

Cryſtallos ♂ ſolue in ▽ fumar. ſolutionem incorpora cum acido Tartari in mortario lapideo. Exicca iterum ac puluetiſa: aromatiſetur aliquot

quot guttis ol. Cinamomi.

Vires. *Vtiliſſimum medicamentum eſt morbis chronicis, vt ſunt obſtructio Lienis, quartana, icterus vterque, cachexia virginum, hypochondriaca paſſio,*

Doſis à ℈j ad ℈ij.

3. *Cremor* 🜿 *chalybeatus compendioſior S.Cloſſ.*

Vbi; 🜄 impragnata 🜿 puluerisat. ℔j. ſoluitur in ℔xv. aq. fluuial. *)per ebullitionem* fuerit reſoluta, & ad decidentiam vnius quartæ euaporata, iniice in vas ℥iiij. limat. ♂ tis moxque ab 🜂 remoue & cola calidè. Habebis cremorem præſoidem & ſummè deoppilatiuum.

N. *Iniiciatur limitatura dum* 🜄 *feruet nec diu relinquatur, ne cremor reddatur vomitorius.*

II. DESTILLATIO vnde

1. Spiritus ac oleum.

℞. 🜿 albi crudi loti (vel quod melius depurati,) q.v. deſtilla ex Retort. vitrea in arena (vel igne nudo) 🜂 e gradatim adhibito: primò extillat phlegma, dein ſpiritus in forma nebulæ & tertio oleum pingue. Separa oleum à ſpiritu, vel beneficio chartæ ac filtrationis, vel tritorij goſſypiiue auxilio.

N. *Sunt qui ſpiritum* 🜿 *terna vice ſupra colchotar rectificant.*

Rectificatio ſpiritus 🜿*i.* Deſtilla ex MB tertiâ vel quartâ vice ſemper viſa deſtillationi inſeruientia optimè lixiuio forti eluendo.

Rectificatio ol. 🜿*i.* Affunde quantitatem magnam 🜄 (vel ✕ ac deſtilla per MB ſepara oleum ab 🜄 vt moris idque rectifica 🜄 m ſcil. fragrantem aliquam addendo ac denuo deſtillando.

N. *Ex reſiduo capite mortuo extrahi poteſt ſal. Vide ſuo loco.*

Vires. Spiritus *vim habet, incidendi, attenuandi, reſoluendi, diſcutiendi. Hinc reſerat obſtructiones viſcerum, purgátque per ſudorem ac vrinam, ideóque vtiliter adhibetur in Hydrope, Tympanitide, Arthritide, Paralyſi, Scorbuto, lue venerea, impetiginibus, ſcabie, contractura artuum (ex materia flatulenta & humoral. fluida, non* 🜿 *ea coagulata & fixa.*

Doſis à ℈j ad ℈ij.

Oleum intrinſecus adhibitum prodeſſe creditur aduerſus dolorem colicum, ſuffocationem vterinam, &c.

Doſis gr. iij. iiij.

Extrinſecus, admiſceri poteſt vnguentis contra ſcabiem communem vel luis venereæ, &c. *Vide Crollium, Sennert. in Inſtitut. Salam. in Tartarologia.*

N. *Spiritum* 🜿 *ex muſto parat Forſterus p.1000. de morb.* 🜿*reis, collectis ſcil. cryſtallis euaporatione lentâ in quibus ſpiritum* 🜿*i primaterialem remanere credit.*

2. Spiritus Tartari compoſitus.

℞. 🜿 purum, deſtilla vt moris, prodeatque phlegma ſpiritus ac oleum. Ex capite mortuo extrahe 🜔 quod ſolutionibus ac coagulationibus purificatum coniunge cum phlegmate ſpiritu ac oleo: Hinc digere in MB vaſe clauſo, donec ⊖ totus ſolutus ſit, cum hoc liquore impaſta argillam ſiccam formaque globulos & deſtilla ex Retorta, igne nudo (vt deſtillatur ſpiritus ⊖i,) prodibit cum ſpiritu & oleo, Sal totus ſpiritualiter in poſterum à ſpiritu 🜿i inſeparabilis: Oleum fœtens ſepara à ſpiritu, vt moris.

Vires. *Penetrantior & efficacior eſt priori.*

3. Spiritus 🜿*i* 🜖 *latus ſeu ſpiritus.*

♀i aperitiuus compoſitus.

℞.Spir. ♀i (ſimplicis) ℔j. 🜄 ℥iiij. Miſce & affunde colchotari: digere in MB (♂ ♀ 8.) ac deſtilla per Retort. adhibitis ignis gradibus omnibus. Totum deinceps quod prodiit funde ſuper caput mortuum nigrum ♀i, ex quo nimirum ſpiritus ille ſimplex eſt prolectus. Digere ☋ 24. Tincturam decanta, reſiduum calcica ad albedinem, atque ex eodem extrahe Sal, cum Tinctura illa decantata, in calido S. (hor. 24.) relinquendo: △m hanc per filtrum purifica.

Vires. *Exhibetur magno cum ſucceſſu ad contumaces obſtructiones viſcerum, ad fœdos colores, febres diuturnas, Hydropem.*

Doſis à ℈j. ad ℈ij. in aquis appropriatis.

Spiritus ♀ Philoſophicus ad aurum potabile, S. Cloſſ.

Reuerberetur Sal ♀ ſuper teſtâ probatoriâ (*in einer flachen Scherben,*) abſque fuſione tamen, per horas 24. ita cæruleum euadet ſal, affunde ✕ quouſque non tumultuet amplius, & ✕ 3. digitos ſuper materiam emineat, digere, tingetur ✕ ſaturato rubore filtra & coagula. Hoc quater cum nouo ✕ repete. Permixtis his 4. ſalibus 🜄 rectif. ſuffunde & tincturam extrahe toties, dum colorari deſinat, ſale reſtantem ſolue iterum in ✕ iterumque cum 🜄 attrahe tincturam. Iam omnes 🜄 tinctos, & in vnum collectos ☋a per MB in cucurb. cui ✕ infundibulo inſtruct⁹ imponatur, extillatum 🜄 ie affunde per infund. ſali tincto & cohoba totiens (14. vicibus ad minus) donec videas guttas rubentes decidere, tùm ceſſa, & liquorem ex ∴ per ♌ leniter ☋a, ita tranſibit ſpiritus ſalis ♀, nebuloſis cum guttis rubris, ſuperſtite infundo ♌ pulu. rubro. Illo vtere ad extractionem ☉ is.

Vires. *In obſtructione meſenterij, & arthritide, dantur gutt. 4. 6. in vino, in retentione menſium, ſi doſis ter aut quater iteretur, certò fluent menſes.*

III. SALIFICATIO vnde

1. Sal Tartari.

Sal Tartari elixiuiatur ex ♀o ad albedinem calcinato, (i.e. combuſto,) non ſecus ac ex aliis cineribus Sal extrahi ſolet.

N. 1. *Ex capite mortuo in deſtillatione ſpiritus reſiduo, itidem Sal elixiuiari poteſt, ſi vlterius comburatur. Prompte enim ignem concipit, atque etiam extra ignem comburi poteſt.*

N. 2. *Communiter calcinatur ♀ in fornace figulina.*

2. Ol. Tart. p. d.

Pone ☐ calcinatum in cella ad liqueſcendum, vel diſſolue tartarum calcinatum in ∇ communi, filtra & coagula.

Vires. *Optimum eſt remedium in ſerpiginibus, vlceribus, tinea, ſcabie, &c.*

N. *Eſt porro huius olei eligans vſus in Extractis vegetabilium purgantium conficiendis. Eius enim guttæ aliquot cum menſtruo mixtæ, tum extractionem facilitant, tum catharſin ipſam promouent.*

3. Magiſterium ♀i ſeu ♀ ♀i alcoholiſatus.

Impræagna ⊖ ♀ cum Sale volatili Vini, v.g ℞. Salis ♀ puriſſimi, q. v. affunde 🜄 ad eminent. digit. 1. digere ac deſtilla leniſſimo calore, iterumque 🜄 affunde, idque repete toties, donec Sal ♀ totam ſpirituoſam Vini ſubſtantiam, ſeu omne ſal volatile Vini

ni

ni imbibetit, quod vbi factum, ſublima, habebiſque ſal vini ſublimatione ab omni phlegmate & aquoſitate ſeparatum. *Sennert.in Inſtitut.*

4. *Magiſterium* 🜿*i purgans.*

℞. ⊖ 🜿i, q.v. impregna aceto optimo, donec 🜿 nihil amplius aciditatis retinere velit (vide correctionem flor. ♁ij. Crollianam l.3.) dein affunde 🜈, eumque abſtrahe aliquoties cohobando: tandem repone ☿ ad liqueſcendum & habebis oleum rubrum.

Vires. *Purgat per inferiora, vtile in omnibus morbis deploratis.*

Doſis à gr.v. ad ℈ß.

N. *Sal illud* ☿ ⚹ *ſufficienter impregnatum ſi in* ▽ *deſtill. (e. g. Borraginis) ſolutum atque ſ.a. cryſtalliſatum ſit, conueniens medicamentum euadit in morbis* ☿ *reis.*

5. *Tinctura ſeu* ♃*i* ☿*i.*

℞. Sal ☿ optime purificatum, calcina igne violentiſſ. ad cærulitatem: dein affunde 🜈, extrahe rubedinem ſ.a. decanta, abſtrahe ad conſiſtentiam olei. Sic hebes Tincturam ☿, quam ſi placet exaltare, digere aliquamdiu cum 🜈 recenti ad emin. dig. 1. affuſo.

N. 1. *Sunt qui ex* ☿ *cum* ⊖ *an. calcinato, Tincturam hanc extrahunt, ſed praualet modus prior.*

N. 2. *Maxima pars* ☿. *decedit.*

Vires. *Vrinam largiter ciet, confertque in Melancholia hypochondriaca, Scorbuto, Hydrope, aliiſque Meſenterij ac Lienis morbis & obſtructionibus.*

Doſis gutt. aliquot 4.5.6.7.8.

6 *Tartarus* 🜊 *latus.*

℞. Ol ☿ puriſſimi per deliq. ℥iiij. affunde guttatim Spir. 🜊 ℥ij. vel q.ſ. donec ſtrepitus ceſſet, idque in vitro capaci: ſic fiet coagulum: ſedata ebullitione euaporare ſine humiditatem lento calore ad ſiccitatem.

Vires. *Digeſtiuū eſt præſtantiſſimū, Tartarum in corpore humano efficaciſſimè reſoluens. Hinc vtiliſſime exhibetur in obſtructionibus viſcerum, venarum meſaraicarum, in omnibus febribus, precipue in quartana, in obſtructionibus menſium.*

Doſis à ℈ß. ad ℈j. in conuenienti liquore, conuenientiſſimè autem propter ſaporis emendationem offertur in Hydromelite.

N. *Eodem modo fieri quoque poterunt ſalia vegetabilium* 🜊 *lata. Sic ſal (e.g. abſinthij) depuratum ſolue in* ▽ *abſinthij, inſtilla ſpiritum* 🜊 *li, procedeque, vt cum* ☿ 🜊 *lato.*

Tartarus 🜊 *lat. alius.*

℞. Magiſterium Tart. purgans ad ſiccitatem euaporatum, affunde guttatim ♌um 🜊 li, donec ſtrepitus omnino ceſſet, abſtrahe phlegma in ⁖, coagulum ſuperſtes reuerbera per triduum, ita tamen vt ſal non fundatur, ſed in continuo iſto calore velut fixetur. Vocatur à Parac. *lib.* 7. *Archidox.* ſpecificum purgatiuum.

Vires. *Purgat benignè per inferiora, & ſudores mouet in peſte, ſcorbuto, hydrope.*

Doſ. ℈ß. in ſyr. de roſ. de rhamno, &c. Excommunicatione S. Cloſſ.

7. *Tart.* 🜊 *latus cryſtalliſatus.*

℞. Crem. Tart. ℥iiij. ſpir. 🜊 ℥ij. digerendo ſoluantur. Hinc affunde ▽ calid. vt penitus ſolutio fiat, abſtrahe aliquantulum, & repone ad cryſtalliſandum.

8. *Sal* ☿ *volatiliſatum.*

℞. ⊖ Tartari purificat. q.v. affunde 🜈 rectificatiſſ. ♌a ex ☿ per ⚹ cohobando aliquoties (3) & adhæreſcet ⊖ ☿ lateribus ⚹bici.

N. *Si per* MB 🝞*aueris, non ſublimabitur, ſed exhibebit. Menſtruum corallijs ſoluendis idoneum.*

Vires. *Inſigne eſt lithontripticum.*

Doſis gr. v. vj. &c.

9. *Liquor Tartari ſpleneticus.*

℞. Tartari ℔j. ⊖tt ß. (al. ℔j.) Miſc. exacte, imponeq; mortario, ſartagini vel laminæ ferreæ ignitæ vt calcinentur: Hinc puluerisa ac affunde aquæ feruentis ℔iiij. digere in loco calido ♉♀(6) quotidie agitando, poſtea colentur, vt omnis ſalſedo inſit aquæ. Huic aquæ imprægnatæ tandem adde Tartari el. ℔j. digerantur, °℘(8) filtrenturque pro vſu.

Vires. *Inſigne eſt de oppilatiuum Lienis, aliarumque tartarearum obſtructionum, meſenterium maximè infeſtantiũ, adeoq. vtile in hypochondriaca, ſcorbuticaque affectione ac menſium obſtructione.*

Doſis cochl. ſ. ad 1. cum aliis appropriatis vehiculis.

Terebinthina.

Vide Reſina.

CCCCIX. *Thus.*

Λίβανος, *Dioſcoridis*, Λιβανωτὴν Olibanum, Arab. Louan. Conder. German, *VVeyrauch*. Reſina eſt duriuſcula, pellucida, profluens ex arbore Arabica Louan. *Arab.* dicta. *Vide Thus, Matth. Cord. hiſt. Caſ.* Louan. & Conder, *Garz. C. B. 7.* (inter gummata.)

Genera Thuris traduntur duo, maſculinum ſcil. quod propriè Olibanum dicitur, ſeu Melax. (Arab. Melaſon.) & fœmininum.

Maſculum ex albo flaueſcit, ſuapte natura rotundum eſt, guttarum formam referens, candidum intus & pingue.

Fœmininum, reſinoſum magis eſt, ac molle, cito ardens, flauum.

Præfertur maſculum, vt quod ex arboribus montanis colligitur.

Vires. *Calfac. 2. ſicc. 1. ſubaſtringit. Vſus præcipui intrinſecus ad varios capitis & pectoris affectus, vt & ad alui, vterique profluuia, ad tuſſim, (deglutitur veſperi fruſtatim,) vomitum, ſanguinis exſcreationem, diarrhæam, dyſenteriam mitigandam. Extrinſecus inſeruit ſufficibus pro capite roborando, catarrhos diſcutit, caua vlcera carne replet, & ad cicatricem perducit, cruenta vulnera cephalica inprimis glutinat, perniones (cum ſuillo adipe aut anſerino) ſanat, vlcera cacoëthea, tum ſedis, tum reliquarum partium demulcet, (tritum cum lacte in lenimentum:) oculorum rubendini ac lippitudini medetur, (ſcil. ▽ Roſarum multiplici extinctione Thuris imprægnata, lactique muliebri poſtmodum commixta, pro collyrio liquido verrucas incipientes & impetigines abigit, (cum pice & aceto impoſitum.*

Cortex Thuris in Officinis corticoſum illud vocatur, quod Thymiama ſupra appellauimus. Cortex hic præfertur craſſus, pinguis, odoratus recens, læuis minimè ſcaber. *Vide ſupra.*

Manna Thuris ſunt micæ, fragmenta, (pollen ac farina) Thuris, quæ ex colliſione, dum in ſaccis vehitur, colliguntur.

PRÆPAR.

1. *Liquor.* Fit in albumine oui cocti, ſummeque prodeſt ad maculas abſtergendas, cauitateſque cicatricum explanandas.

2. *El. Diaolibanum.* Vide Diſp.

CCCCX. *Tragacanth.*

Tragacanthum, Tragacantha, corrupte Tragaganthum, vel Dragagantum, *Tragant*. Eſt gummi fruticis eiusdem nominis pellucidum, album ſubdulce, leue ac ſyncerum, in granis plerunque fragmentisuè contortis.

N. ∇ *calida ſoluitur, mucilaginemque exhibet aliis Medicamentorum formulis, e.g. trochiſcis formandis conuenientem.*

Dicitur Spina hirci, Arab. Chitinæ. Germ. *Bocksdorn.*

Exudat hoc gummi radice inciſa, vel vt alii volunt ſponte ſua.

Præſtat pellucens, gracilis, leuis, ſyncera & ſubdulcis.

Vires. *Refrig. 2. (aliis temperata eſt) hum. 1. (aliis ſiccat.) lenit, cutis ſpiracula obſtruit, acrimoniam mitigat, incraſſat. vſus præcip. ad tuſſim inueteratam, ad fauces exaſperatas, retuſas voces, cæteraſque deſtillationes, (cum melle inde fit linctus, ſubditurue linguæ, vt liqueſcat,) contra renum dolorem & veſicæ roſiones, (in paſſo vel brodio,) in dyſenteria. Extrinſecus ad dyſenteriam (inclyſteribus,) ad rubedinem & acres deſtillationes oculorum (ſoluta in* ∇ *roſar. vel lacte.) ad palpebrarum ſcabritiem.*

Doſis ℥j.

N. *Tragacantha quo vetuſtior, eò calidior.*

PRÆPARAT.

Spec. Diatragacanth. calidæ } Vide
Diatragacant. frigidæ } Diſp.

CCCCXI. *Tubera Ceruina.*

Fungus Ceruinus, Ceruiboletus, *Matth. Cam. Lon. Tab. Cord. in D. C. B. 2.* German. *Hirſchbrunſt, Hirſchſchvvamm.*

Creſcit in ſyluis, vt vulgo creditur ex libidine ceruorum, quippe nonnunquam formâ genitalis ceruini reperitur. Verum teſtibus Lonicero & Cordo, nec iis denegatur locis, ad quæ nec cerui, nec Damæ vnquam preuenerint. Inhiant autem iis Cerui ob odorem fortem, quo delectantur.

Vires. *Rari vſus eſt, nec adhibetur, niſi quod nonnulli ad libidinis ſtimulum, lactiſque incrementum id commendent, cui Lonicerus contradicit, qui è contra naturæ frigidæ & humidæ ſtatuit, adeoque ad ſtimulum ineptæ. Extrinſecus commendatur ad vterinas aſcenſiones compeſcendas.*

N. *His ſubiungi poterit & Fungus Chirurgorum, videlicet Fungus orbicularis, ouatus, puluerulentus.* Crepitus Lupi, Germ. *Bubenfiſt. VVeiberfiſt, VVolffsfiſt, Pofiſt.* Videatur *Lon. Tab. Caſt. Dod. Matth. Cam.*

Huius vires ſunt adſtringere, ſiccare, adeóque puluis eius ad intertigines, & abraſa non inutiliter adhibetur. Chirurgi fructum imponunt ſectæ venæ ad ſiſtendum, ſanguinem vulnusque ſolidandum.

CCCCXII. *De Vino.*

Anatomia Vini.

Vinum eſt ſuccus vitis, fermentatione exaltatus.

Dicitur *Paracelſo*, Sanguis Terræ, *Querc.* Omnium vegetabilium Princeps, & maxime vitriolatum.

Eligatur generoſũ, beneque maturum.

PRAEPARATA VINI SVNT varia, pro diuerſis ſcil. partibus. variantia.

Nimirum.

Vini

Vini partes ſunt:

1. Eſſentia ſubtiliſſima, incorruptibilis, vulgo ▽ vitæ, ▽ ardens, 🜈, 🜂 Cœleſte, 🜂 Bezoardicum vegetabile, menſtruum cœleſte, ▽ cœlica, Lullij cœlum, clauis philoſophorum, corpus æthereum ex △ & ▽ conſtans, Balſamus volatilis liquoris catholici. 2. Magna copia ▽ inſipidæ corruptibilis. 3. Hanc ſequitur Ω quidam fumidus, *qui nihil aliud* eſt, quam ⊖ vini volatile craſſius, in forma fumi aſcendens. 4. Huic mox ſubiungitur 🝆 quoddam vere pingue & vnctuoſum combuſtile, ſed paucum. 5. Ex 🜿 extrahitur ⊖ quoddam corroſiuum. 6. Poſt extractionem ⊖is relinquitur 🜃 limoſa inutilis. *Sala in Anatomia* ♁ *ij.*

Hinc 1. 🜈 *ſ.* ▽ *vitæ. Q. E. Vini.*

℞. Vinum generoſum, ℨetur per veſicam, donec pars optima ℨarit, (quod guſtu facile cognoſcitur,) deſtillatum rectificetur aliquoties per B. M. abſtrahaturque ſaltem pars dimidia, tertia aut quarta, vt nihil humiditatis relinquat combuſtibilis.

N. 1. *Rectificatio felicius peragitur.* 1. *Si in rectificatione orificium cucurbitæ charta ſubtili triplici vel quadruplici, vel panno ſpiſſiori tegatur, quippe hac ratione penetrat ſolum pars ſpirituoſior, aquoſiore in cucurbitam relabente.* 2. *Si rectificatio ex cucurbita colli longi, vel per phiolam ſerpentinámue perficiatur.*

N. 2. *Nonnulli obſtruunt cucurbitæ vel phiolæ orificium, ſpõgia oleo imbuta: qua ratione ſolus* Ω *tranſit,* ▽ *in ſpongia remanente.* Senn. Inſtit. Libau. in Alchym. *Verum nemini ſuaſero hunc modum, inficitur enim ab oleo aſcendente ipſe* 🜈.

N. 3. *Eodem modo paratur &* 🜈 *ex fecibus vini, vt & ex ſiliquis vuarum, ex quibus vinum fuit expreſſum.* Keſl. 1. cap. 70.

2. *Aliter* 🜈, *ſubtiliſſ.*

℞. Vini generoſ. q. v. digere (14.) δ℘, in fimo, vel alio leniſſimo calore, poſtea per phiolam deſtilla, deſtillatumque aliquoties per eandem phiolam rectifica, donec ad ſummam ſubtilitatem peruenerit.

℞. Huius Ω ℔ ij. miſce cum recentis vini ℔. vj. deſtilla iterum per ɤm, ac prolice ſaltem ℔. ij. affunde iterum recentis vini ℔. vj. ac deſtilla denuo, vt dictum, idque repete ſepties vel plures ad ℔. ij. colligendas

N. *Hic* Ω *adeo ſubtilis ac fugax eſt, vt guttatem* ℨ*ando ne* 🜃*m quidem attingere poſſit, quin in auram euaneſcat.* Tentzel. Glückrath. in Beguin. l. 3. c. 2.

Vires. 🜈 *calidus eſt & ſiccus, penetrantiſſimus, incorruptibilis, reſiſtit putredini, refocillat apoplecticos, comate oppreſſos, &c. Extrinſecus reſoluit tumores, frigidos ac ſcirrhoſos, arcet coagulationem ſanguinis in contuſionibus, cruoremque reſoluit ac diſcutit.*

N. *Sunt qui* 🜈 *circulatum ac toties deſtillatum, vt in oleaginoſam abeat conſiſtentiam,* Circulatum *Paracelſi autumant, ſed malè* Alij 🜈 *cum proprio ſale, interuenientibus tamen digeſtionibus aliquoties deſtillant, vt ſal tandem cum* 🜈 *per Alembicum transferatur, vocantque* Circulatum *Maius.* Libau. tract. de Igne Naturæ. Verum fallunt & falluntur.

3. *Spiritus Vini alcaliſatus.*

℞. Vini generoſi Hiſpanici vel Hungarici, q. v. elice ſpiritum ac phlegma: ſepara eadem ab inuicem: ex fecibus

cibus calcinatis cum phlegmate extrahe ⊖, idque per cryſtalliſationem purifica, in ſpiritu ſolue ⊖ & habes 🜈 alcaliſatum.

4. *Spiritus Vini acuatus Tart. ſeu ſpir. Vini Tartariſatus.*

℞. 🜈 ℔.ij. Tart. alb. crudi puriſſ. groſsè contuſi ℥j. deſtilla in balneo pleno ſcobe ligni ſerrati, madefacta leniſſimo ▽ vt ad quartum ferè pulſum guttula cadat: quando phlegma ſtillare inceperit, ceſſa, vel ſi phlegma quoque prodierit rectifica.

N. 1. *Si ſubtilior adhuc expetatur, denuo ad huius ℔ij addatur Tartari ℥j. deſtilleturque vt ante.* Sennert. in Inſtit. Tentzel. in Exeg.

N. 2. *Ad cognoſcendum, vtrum ſpiritus prodeant necne, obſeruentur ſtriæ, quippe quo ſpiſſioribus ſtriis* XX *bicus refertus fuerit, eo vberior ſemper ſpirituum fit euaporatio & è contra.*

N. 3. *Oleum, quo lenta hac deſtillatione peracta, guttis quibuſdam ennatare videbitur (quamuis vina in hoc valde inter ſe diſcrepent) vera vini eſſentia æſtimatur.* Tentzel.

5. *Aliis.* 🜈 *Tartariſatus ſiue* 🜈 *Tartara caliſatus.*

Hic ſpiritus ſi ſuper eundem Tartarum per Retortam cum cohobus rectificatur & in fine (phlegmate intermedio abiecto) fortiori igne vrgetur, ſpiritus vini Tartariſatur acquiritur. *Sennert. Inſtit.*

6. *Spiritus Vini Tartariſatus ſeu* ▽ *philoſophica.*

℞. Tartarum in præcedenti ſpiritus Tartariſati præparatione poſt cohobia relictum (vel & Tartarum recentem) calcina ad viriditatem (cærulitatem,) dein affunde ſpiritum illum Vini Tartariſatum, deſtilla & tandem propelle igne fortiori. *Tentzel.*

Vel: Ex ⊖ Tartari ad cærulitatem calcinato extrahe eſſentiam digerendo cum 🜈, (🜈 habeat aliquid phlegmatis, cuius beneficio ſal arripit) deſtilla gradatim, ad ignem fortiſſimum ſubinde progrediendo.

Vires. *Spiritus hic longe præſtantiſſimus eſt ad Tincturas & Extracta omnium purgantium in genere elicienda, ad conſeruandas metallorum & vegetabilium, animaliumque facultates*

In ὑπερτελῆ arcanum eſt ad plurimos affectus, inprimis tartareos, & vbi ſal fixum ex deficiente coctionis πληρωμάτων abundat, vt in Scorbuto, Tartareo Hypochondrio, Aſthmate, Cachexia Epatis aut reliquorum viſcerum obſtructionibus, conciliat inſuper ſomnum cum eſſentia croci propinatus.

N. 1. *Spiritus vini hoc modo rite præparatus, eſt Ros Iouis amphibij vegetabilis ad parandum illud Biolychnium Burggrauij. Eiuſdem beneficio fit & perpetuum mobile & καλὸν criterium.* Hartman. in pract. Tentzel. in Exeg. *Qui plura de* 🜈 *facultatibus voluerit, conſulat Lemmium, Euonymum, Geſnerum, Libauium, Medull. deſtill.*

N. 2. *Hic* 🜈 *tartariſatus in ſpagyrica cochlea Hermet. Cl. circulatus, è mero ſpiritu euadit Balſamus, è fragrante fragrantior, è cryſtallino carbuncularis, haud ſecus ac cor ſanguinem Epatis, continente pulſuum circulo, in auream vitæ Balſamicam, viuidamque ſpirituum vitalium naturam exaltat.*

Vires & Doſis. *Huius eſſentiæ guttæ 3. vel. 4. calidum natiuum in Eclampſin euocant. Cum Croci eſſentia ſomnum conciliant, reſtaurationemque membrorum conantur.*

7. *Spiritus Vini microcoſmicus, i. e.*

cum ſale vrinæ volatili acuatus.

℞. Spiritus Vini ſubtiliſſ. ac ⊖is vrinæ ad ſummam puritatem deducti (vide in vrina) añ. mixti ponantur in locum frigidiſſimum. Hinc digerantur per lentum calorem VB in Phiola H. Cl. ſpatio 20. vel 30. δ♀ & convertentur in liquorem, qui ſi luber per MB ſemel ac iterum rectificetur. *Beguin. l. 3. c. 2. Hartm. in pract. & in Croll. Senn. in Inſtit.*

Vires. *Menſtruum eſt* ☉ *potabilis præparationi inſeruiens: poterit quoque intrinſecus adhiberi, ad reſerandas obſtructiones viſcerum, vt & extrinſecus ad dolorem compeſcendum.*

8. *Spiritus Vini* ⊕ *latus.*

℞. Spiritus vini opt. & ſpir. ⊕i rectificati añ ℥iij. M. & deſtilla per ✕ in cinere, primo lento igne, dein fortiori, vt ſimul alembicum tranſeant: reitera deſtillationem vice tertia: poſtmodum circula per menſem ſimul, habebiſque ſpiritum odore & ſapore ſat gratum.

9. *Quinta Eſſentia Vini.*

℞. Vini generoſ. alb. vel rub. q. v. 🜍la ex MB rectificando donec ▽ euadat quaſi igneus (fit rectificationibus ſæpius iteratis ſcil. 12. &c.) Spiritus hic indatur vitro, quod bono luto vel maſtiche ♆e & album, oui optime claudatur. Hinc circuletur VB per menſem, Poſtmodum aperi ſenſim & ſi mirum oleat ſaporem, aſſecutus ex vini V. Eſſentiam; ſin minus, claude denuo vitrum & repone in VB donec dictum ſignum ſenſeris, ſaporem ſc. ſiue odorem εὐώδη.

N. *Acquiritur ſcopus beneficio ſalis proprij.* Popp. in Hodoget.

Vires. *Balſamus eſt efficaciſſimus, noſtroque balſamo naturali roborando conuenientiſſimus. Inſuper antidotus eſt certiſſima aduerſus peſtem intra 6. horis ſanandam, ſi in primo illius inſultu guttæ xij. exhibeantur ad mouendos ſudores, Epilepticum paroxyſmum annihilat eadem doſi fœtum mortuum expellit, in partu difficili illicò, & ad miraculum vſque operatur ſi cochleare integrum illius exhibeatur.*

10. *Alud opus vegetabile ex communicatione S. Cloſſ.*

Cohaba ✕ ſuper ſal ♀ proprium tantiſper, donec tàm acidum egrediatur, ac fuerat affuſum, cumque ſufficienter ∽ibus ſuis acidis fuerit imprægnatum. ℞. Illius ℥vj. ▽ 7es. ſuper ſal ♀ proprium rectificati ℥j Digere per menſem △ lampadis, vſque dum corpus, ſuam receperit animam, imbibatur rurſus eadem quantitate olei æthærei & deſiccetur per quindenam, his imbibitionibus ad ſufficientiam factis, detur △ ♎is, eleuabitur Sal candidiſſimum, relictis terreis aliquot impuritatibus. Sublimatum reconde in aliâ phialâ H. C. & △ eodem lampadis decoque ad albeninem vſque perfectam. Quo viſo imbibatur fixiſſima hæc materia ∽u æthereo ſuo ſiue animâ, idque toties intercedente digeſtione fixatiuâ iteretur, donec in igneum ruborem eleuata fuerit, ſummam corporis noſtri medicinam.

11. *Magiſterium Vini ſ. Lapis vini vegetabilis.*

℞. Vini generoſi Hiſpanic. vel Vngaric. q. v. putreſcat 40. δ♀ in fimo equino. Hinc deſtilla in MB, & prodibit ſpiritus, ac tandem oleum: hæc ſepara ab inuicem, ſpiritumque dephlegma. Oleum denuo in fimo equino δ♀ 40. putreſcat ac deſtilletur. Ex remanentibus fecibus beneficio

phlegmatis

phlegmatis extrahatur ſal volatilius ſine calcinatione. Vtrumque coniunctim ſ.a. purifica. Poſtea impraegna ſal ſpiritu ſuo ac digere: hinc adde & oleum, digereque donec coloris tandem rubei puluerem nanciſcaris.

Vires. *Grana (vel guttæ aliquot, ſi manis liquidius) integra menſuram aquæ vinoſis qualitatibus per fundunt.*

12. *Menſtruum Baſilij Valentini, Aqua temperata, Temperatum Extractiuum.*

℞. Spiritus vini ſubtiliſſ. q. v. eumque cum ſpir. ⊖ digere ac terna deſtillatione per alembicum, vni. Sic dulceſcit, acrimoniamque amittit. *Vide ſpir. ♃ dulcem.*

Vires. *Soluit* ☉ *non radicaliter, ſed tincturam eius extrahendo.* Vide de ☉ Baſil. in repetit. magni lapidis veterum. Senn. Inſtit.

N. 1. *Alij* ℞. 🜈 *optimum, eumque cohobant multoties (12.) ſupra* ⊖, *vt eſſentiam* ⊖*is ſecum euehat. Huic* 🜈 *eſſentiâ* ⊖*is impraegnato affundunt tantundem ſpir.* ⊖*i rectific. digeruntque.*

N. 2. *Tenzelius* ℞. 🜈 *rectific. q.ſ. ſuperfundit Sali Tartari philoſophico ad emin. 3. digit. digeritque in Phiola longiſſ. colli aliquamdiu l. calore: poſtmodum deſtillat.*

13. *Sal. Tart. philoſophorum.*

℞. Sal ex Cineribus Sarmentor. Extractum. reuerberetur △ aperto (hor. circiter 3.) donec albeſcat. Dein ſolue in △ & ſepara feces filtrando & coagulando. Sic habes Sal Tartari philoſophorum. *Tenzel. in Exeg. de* ☉ *potabili.*

14. *Cinis clauellatus.*

℞: 🜿 ex deſtillatione fecum reſiduum, combure & elixiuia.

CLASSIS III.

De Purgantibus primariis.

CCCCXIII. *Agaricum.*

Agaricus ſ. Agaricum fungus eſt albicans trunco laricis adnatus. *Vid. Brunſ. Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Ger. Cam. Lon. Porta. Bellon.* Germ. *Lerchenſchvvamm.*

Eſtq; *Dioſc.* { Mas, *hic reprobatur.*
& Plin. { Fœmina, *hæc præfertur.*

Mas rotundus eſt, & vndique ſibi ſimilis (Plinio) criſpior amariorque. Fœmina rectas intus habet pectinum modo venas, & q. diuiſuras (Plinio.) Fœmina ſolutior eſt, initio dulcis mox in amaritudinem tranſit.

Eligatur itaque Agaricus albus, leuis, valde rarus, velociter friabilis, ſapore primum dulcis, mox amarus & ſtypticus. Reprobatur lignoſus, longus, durus ac grauis.

N. 1. *Pars exterior præſtat interiori*

N. 2. *Multos in annos durabilis eſt, ſine virium iactura.*

N. 3. *Adnaſcitur itidem Fungus Abieti, Piceæ ſylu. Tedæ & Larici, ſed ſolum Larignus intra corpus ſumitur.*

Vires. *Pituitam educit tenuem aquoſam, ſeroſam & viſcoſam totius corporis, & inprimis excrementa meſenterij, tum capitis ac pulmonum. Vrinam*

*clet ac menſes,calf.*1. *ſicc.*2.

N.1.*Quia ventriculo nauſeabunbus eſt,corrigitur ſtomachis, e.g. Zinzib. garyophyll.Spica Celtica, &c.*

N.2.*Quia tardè operari ſolet, additur ſtimulus ex ſale gemmæ, cryſtallis* ♀ *& ſimilib.*

Doſis à ℨj.ad ℨij.In infuſione à ℥ij. ad ℥v.

PRÆPAR.

1.*Extractum Agarici.*

℞.Agarici, q.v. Extrahe cum ▽, &c. *Auguſt.*

N.*Sala adhibet Agaric. Trochiſcarum, extrahitque cum* 🜄.

Alij aquam adhibuiſſe malunt, ac præ aliis aquam Aniſi vel Cinamomi in qua Agaricum macerant (hor. 24.) exprimunt ac inſpiſſant. Verum enimuero quia Agaricus nonnihil reſinoſi quoque in ſe continet, præſtat 🜈 adhibere.

Doſis à ℈j.ad ℨß.vel ℈ij.

2. *Agaricus Trochiſcatus.*

℞. Agaric. limat. cum vino in quo maceratum Zinzib. additoque tantillo Tragacanth.vel Gummi Arab.F. Trochiſci.

3.*Trochiſci de Agarico.*

℞.Agar. lim. ℥iij. ♉, ℨß. Zinzib. ℨiij.cum Oxymell.q.ſ.F.Trochiſ.V.D.

4.*Pilulæ de Agarico.* V.D.

Doſis à ℨß.ad ℨiß.

5. *Pilulæ Hieræ cum Agarico.* V. Diſp.

Doſis à ℨj. ad ℨij.

CCCCXIII. *Aſarum.*

Ἄσαρον, *Dioſc.*Aſarum, *Brunſ.Trag. Matth.Fuchſ.Dod. Cord.in D. & hiſt. Lon.Caſt.Tab.Ger.Cam.C.B.*1.Aſarum baccaris ſeu baccatus, *Lob.aliis.* vulgo, *Haſelvvurtz.*

Solo gaudet montano opaco, Viciniáque corylorum. Viret perpetuo, noua folia tamen vna cum floſculis vere promit.

OFFICIN. NAT.

Radix colligitur vere, & *folia.*

Vires. *Craſſam pituitam, bilemque vtrumque per vomitum ac nonnunquam per ſeceſſum violenter expurgat. Calf.& ſicc.*3.*diureticum eſt, ac emmenagogum inſigne, Epar, Lienem, veſicamque fellis aperit. Hinc vtile in arthritide, hydrope, febribus præcipue tertiana & quartana, in ictero,&c.*

Doſis Rad. à ℨß.ad ℨj. in ſubſtantia, à ℨj.ad ℨiij.in infuſo.

*Folia exhibentur.N.*6.7.8.9. *infuſa, cocta & expreſſa.*

PRÆPARATA.

1. *Extractum alcaliſatum* quod venit nomine *coaguli Aſari*, ℞. Rad. ac folia Aſari, extrahe cum 🜈 ac filtra. Hinc adde ſal ex incineratis fecibus elixiuiatum, & ad ignem fuſionis calcinatum, ſolitione ac inſpiſſatione purificatum, abſtraheque Vini ſpiritum ad conſiſtentiam mellis. *Vide Sennert. in Inſtit. Hartm. in Pract.*

Doſis ℈j.ad ℈ij.

2. *Diaſarum Fernelij.* Vid. lib. 2, cap. 51.

Doſis à ℨj.ad ℨß.

B.

CCCCXIV. *Bryonia.*

Ἄμπελος λευκὴ, *Dioſcor.* Bryonia, *Trag. Lon.Tab. Cam.*alba, *Dod. Ger.* Vitis alba, *Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lob.Caſt. C.B.*1. German, *Zaunrübe, Schmeervvurtz, Stickvvrtz, Scheiſzvvrtz.*

Eſt

Eſt baccis rubris & nigris, *vtraque vſualis, præfertur tamen prior.*

Creſcit in dumetis; Floret Maio.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta verno tempore.

Vires. *Purgat validè ſeroſos & pituitoſos humores. Splenetica & Iecoraria eſt, vtpote quorum obſtructiones aperit. Calfac. & ſicc. 2. Hydropicorum aquas per vomitum ac ſeceſſum educit, menſes ciet, fœtum eiicit, ſuffocationes vteri arcet, aſthmata ſanat,* podagricis conuenit (*intus & extus.*)

Doſis in ſubſtantia ab ʒj. in Infuſo ad ℥ß. vel vltra.

Extrinſecus confert Hydropi, abdomini emplaſtrata cum ſterc. caprillo, quin & quartanam curare dicitur arteriis temporum & brachiorum affixa.

PRÆPAR.

1. *Fecula Bryoniæ.* Vide l. 2.

Vires. *Vterina eſt, menſes ciens, ſed non citra nauſeam.*

Doſis ad ℈j.

2. *Nectar ſucceſum S. Cloſſ.*

Fit ex ℥j. ſucci bryon. per expreſſionem facti, & ʒj. ol. ⊖ vel ♀ M. Doſ. ʒj. in vino albo.

N. *Purgat aliquando per vomitum, aluum & vrinam.*

3. *Vnguentum Agrippæ.* V.D.

CCCCXV. *Carthamus.*

Κνίκος, *Dioſcor.* Κνῆκος, *Plinij,* Arab. Karten. Cnicus, *Matth. Dod. Lob. Caſt.* vulgaris, *Cluſ. hiſt.* ſatius, *Cord. in D. & hiſt. Lob.* Cnicus vrbana & ſatiua, *Theophr. & Plinij.* Carthamus, *Brunſ. Trag. Fuchſ. Lon.* flore Crocco. *Cam.* Cnicus ſatiuus ſeu Carthamum officinar. *C.B. 1. aliis,* Crocus ſylueſtris, Cnecus, Germ. *wild Saffran.*

N. *Floribus eſt croceis, varius albidis illorum admiſtione adulterant Crocum*

Colitur in hortis Italiæ, Galliæ. Floret Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Semen pituitam viſcoſam ac aquas vomitu ac deiectione purgat: confert maximè pectori: Calf. & ſicc. 1. Stomacho aduerſatur, ideoque corrigitur ſtomachichis, aniſ. galang. Zinzib. &c.*

Doſis in ſubſtantia à ʒj ad ʒij. ß. (ſed raro ita exhibetur ob viſcoſitatem) in infuſo à ʒiij. ad vj. vel. vltra.

PRÆPAR.

1. *Extract. Diacartham. ſ. Cnicopharmacum.* Vide D.A.

Doſis à ʒß. ad ℈iiij.

2. *Syrupus de Carthamo.* V.D. Doſis ab ℥j. ad ℥ij.

3. *Electuar. Diacartham.* Doſ. ℥j.

4. *Species Diacartham.* Doſ. ʒj.

CCCCXVI. *Caſsia.*

Caſſia, (Caſia) fiſtula, *Arab. & Alpin.* Caſſia nigra, *Actuario, Dod. Cord. in D. Caſt. Fragoſ. Tab. Ger.* Caſſ. laxatiua, *Lon.* Caſſ. ſolutiua, *Bell. Monard. Garz.* Siliqua aut Caſſia purgatrix Arabum, *Lob.* Caſſ. Ægyptia ſ. purgans, *Cam. aliis.* Canna fiſtula, Siliqua Indica Caſſ. ſolutiua ſeu Ægyptia, ſiliqua, *Matth.* Caſſ. F. Alexandrina, *C.B. 1.*

N. *Aduehi cepit & ex Braſilia, Caſſia purgatrix, cuius* ℥j. *plus purgat quam* ℥ij. *Caſſiæ illius Ægyptiacæ.*

Caſſia Arbor procera eſt, inſtar iuglandis ferens ſiliquas ſeu cannas longas, rotundas, exterius lignoſas, intus ſeminibus ac medulla prægnantes.

OFFICIN. NAT.

Siliquæ ſ. Cannæ medullam inclu-

dentes. Hæ eligendæ ponderoſæ, recentes, plenæ, quæque minime commotis intus ſeminibus reſonent, ſplendentes, foris etiam ac in pulpa pingues.

Vires medullæ. *Aluum lenit, clementerque ſine torminibus feces educit, caliditate ac frigiditate temperata (Fernel. cal. j.) cætera humidior, vnde nec humido ventriculo nec hypochondriacis ac flatulentis niſi ſtomachichis & carminatiuis, (E. g. Cinam. Maſtich. ſem. aniſ.) correcta conuenit. Potio eius grata correcta conuenit. Potio eius grata eſt pleuriticis.*

PRÆPAR.

1. *Caſſiæ flos ſ. pulpa Caſſiæ. Caſſia extracta.* Fit traiectione medullæ exemptæ per cribrum.

N. *Vapor aquæ cribro ſubditur, vt medulla in cribro agitata eò facilius tranſeat: debet autem fieri extractio actutum quando vſus poſtulauerit, aceſcit quippe pulpa cum tempore.*

Doſis. Infantibus ad ʒiß. adultis ad ℥iß. in clyſteribus ad ℥ij.

2. *Caſſia extracta ſeu Caſſia extracta communis ſiue pro clyſterio.* Fit pulpam cum decocto. herbar. mollientium & melle ad conſiſtentiam Electuarii coquendo. Vide Diſp.

3. *Elect. Diacaſſia cum Manna.* Electuarium eſt & paratum ex pulp. Caſſiæ, p. vj. Tamarind. j. Mannæ ij. Sacchar. Cand. j. Penid. j. Sacchar Violar. iiij. quæ ſuſcipiuntur decocto prunor. & ſyrupo violar. V. D.

Doſis ab ℥j. *ad* ℥ij.

4. *Caſſia Extracta ſine foliis ſenæ.* Electuarium eſt ex pulpa Caſſ. ℔ij. Tamar ℥j. ſacchar. ℔ij. ſuſceptis decocto expreſſ. polypod. ſem. cartha, herbar. pectoral. Vid. Diſp.

5. *Caſſia Extracta cum foliis ſenæ.* Fit ex prioris Electuarii p. xij. pulu. ſen. p. j. Vide Diſp.

3. *Extractum Caſſi,* Vide Quercet. in Diæt. & Ph. Reſt.

Doſis ad ʒiß.

7. *Aqua Caſſiæ.* Fit ex pulpâ additis limon. paruis & ſer. lect. q. ſ. Extrahitur aq. per B. M. dantur ℥vj. in nephrit. & inflammatione Renum.

8. *Syrupus de Caſſ.* Deſcribitur à Renod.

CCCCXVII. Cataputia minor.

Λαθυρίς, *Dioſcor.* Latyris, *Brunfelſ. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Cam. Caſt. Ger. Tab.* Lathyris ſeu Cataputia minor, 2. *Trag.* Cataputia minor, *Lob. Tab.* Lathyris minor, *C. B.*

1. Granum regium minus, *Meſ.* German. *Springkœrner.*

Ratione ætatis latiora vel anguſtiora folia habet, hinc apud Tab. Lathyris duplex, latifolia ſcil. & anguſtifolia, quæ promiſcue vſuales.

N. *Recenſetur inter genera Tithymallorum, vt pote tota candido & lacteo ſucco turgens*

Colitur in hortis: Floret Iulio, fert ſemina Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen (ſ. grana) rariſſimè Folia.

Vires. *Purgat cum violentia per vomitum ac ſeceſſum, humores inprimis ſeroſos & bilioſos, hinc phlegmaticos, calf. & ſicc. 3. Doſis à baccis vi. ad xij. Folia Num. 4. vel. 5. ſed eſt rari vſus. Extrinſecus veſicatorium exhibet & pſilothrum, præcipuè ſuccus eius lacteus.*

CCCCXVIII.

CCCCXVIII. *Colocynthis.*

Colocynthis, *C.B.* *eſt*	rotunda	maior.	
		min. *hæc vſualis*	
	oblonga.		
	pyriformis.		
	pomiformis.		

Dicitur Κολοκυνθὶς *Dioſcor.* Colocynthis fructu rotundo minor, *C. B.* 2. Fœmina, *Tab.* Coloc. fungoſa & leuis, *Cord. h.* *aliis* cucurbita ſylueſtris, fructu rotundo minor, *vulgo* Coloquinthis Sicyonia. Arab. Chandel, Handel & Handhal. Videatur & Colocynthis, *Matth. Cord. in D. Lon. Lob. Dod. Caſt. Cam. Ger.* Vera, *Trag.* prima f. mas, *Tab.* Germ. *Coloquinth.*

OFFICIN. NAT.

Fructus ſeu poma ac præcipue medulla eius arida affertur autem ex Ægypto.

Vires. *Pituitam craſſam ac glutinoſam ex profundioribus & remotioribus partibus expurgat, vt ex crebro, neruis, iuncturis, pulmonibus, vnde cum commodo exhibetur Vertiginoſis, Hamicranicis, Epilepticis, Apoplecticis, Scabie, Lueque Venerea afflictis. Calida eſt & ſicc.* 3. *verum ob vehementiam ac amarorem, & quia ventriculo ac inteſtinis noxia eſt, rariſſime in ſubſtantia, & non niſi robuſtis, imo decenter correcta exhibetur. Corrigentia illa ſunt cuminum, tragacantha, maſtiche, bdellium, & ſim. cardiaca, hepatica, ſtomachica.*

Doſis in ſubſtantia à gr. vij. ad ℈j. in clyſteribus (in petia) ad ʒß.

PRÆPARAT.

1. *Trochiſci albandal.* V. Diſp.

2. *Infuſum Trochiſc. alhand.* Ω *vitæ aureus Rulandi (nonnullis.)*

℞. Trochiſc. Alhand. ʒß. 🜈 Maluar. ℥v. vel ℥xij. Digere aliquandiu filtra & ſerua ad vſum.

Vires. *Purgat per aluum abſque periculo omnes humores viſcoſos, bilem vtramque ac ſerum ſi tertio quoque die mane propinetur.*

Doſis à ʒij. ad ℥j. vel ℥iß. vel ſi placuerit inſpiſſare ad conſiſtentiam extracti, detur à ℈ß. ad ℈j.

3. *Extract. Colocynth.*

℞. Colocynth. pulpæ (reiectis ſeminibus) pulueriſatæ, extrahe digerendo. vaſe clauſo cum 🜈, aliquot ſeptimanis (3) quo temporis ſpacio totam acrimoniam amittet;) filtra & ſi dulcius deſideras, iterum digere, & dulceſcet, Medicamentum euadés optimum, ad pituitam & alios humores craſſos à remotioribus partibus attrahendos, idque ſine noxa. Corrigitur oleo Maſtich. Nuciſt. Cinam. *VVecherus ex Querc.*

N. *Sala.* ℞. pulpæ coloc. ſine ſemine q. pl. eamque ſubinde irrorando ∇ plantag. incidit, dein extrahit cum ∇ plantag. part. ij. 🜈 p. j. filtrat, defecat & inſpiſſat ad conſiſtentiam mellis.

Menſtruum ex ∇ plantag. & 🜈 commiſcet, ne quid ex parte reſinoſa ac viſcoſa, quibus Colocynthidem conſtare ait, intactum maneat.

Doſis à gr. iiij. ad. x. cum corrigentibus.

N. *Præſtat Extractum hoc cum aliis purgantibus miſcere, vt illis ſtimulo ſit quam ſolum exhibere.*

CCCCXIX. *Ebulus.*

De Ebulo actum eſt ſupra claſſ. 1. Hoc loco ergo ſolum Ebuli partes purgationi inſeruientes, perſtringimus. Hæ ſunt *Cortex* & *Acin.* ſ. ſeminula baccarum.

Vires. *Ebuli cortices & ſeminula vim habent educendi* ∴∇*m, conferunt*

igitur

igitur in Hydrope, Arthritide, cæteriſque morbis à ſero natis.

N. *Eliguntur cortices medij ac potiſſimum radicis.*

Semen Ebuli ſolutorium acquiritur hoc modo.

℞. Bàccar. Ebuli quantitatem magnam, exprime ſuccum, (quem in Extractum redigere poteris ad normam datam l. 2. (acinuloſque reſtantes à ſiliquis ſepara, aliquoties lauando, ſemperque quod ſupernatat reiiciendo, donec ſolos acinulos eoſque puros nactus fueris. Hos ſicca ac ſerua pro vſu.

N. 1. Doſis à ʒj. ad ʒij. vel fiat emulſio in doſi maiori. *Sala.*

N. 2. *Ex hoc ſemine exprimitur* 🝆 *quod ventri inunctum aluum laxare dicitur.*

Aqua ſtill. Sambuci aut Ebuli radicum, cuiuſque ad ℥iij. ſumpta per 30. dies, confert Hydropi.

Arcanum Chamæactes S. Cloſſ.

Semina contuſa pone in cucurb. affunde aquā limpidam, agita materiam in calore remiſſo, donec in pultem tenuem euadat, digere per 3. ♂ deinde cola torculari fortiter. Oleum mixtum erit cum aqua. Digere & quod ſupernatabit ſerua, in fundo habebis eiuſdem ſem. vnguentum.

Vires. *Oleum hoc intus ſumptum purgat egregie pituitam ſi eius* ʒß. *cum far. amyli incorporetur, vel in iuſculo exhibeatur. Extus podagræ materiam influentem abigit, ingreſſam diſcutit, dureſcentem emollit, in omnibus doloribus ſalutare eſt.*

CCCCXX. *Elleborus niger.*

Vtimur non omnibus Ellebori nigri ſpeciebus, ſed (*monente Matthiolo.* Helleboro nigro, flore roſeo, *C. B.* 4. cui tamen alii ſubſtituunt Helleborum nigrum hertenſem flore viridi. Alii eius loco cum ſucceſſu vtuntur Elleboro nigro tenuifolio, Buphthalmi flore, *teſte Bauhino in Matth.* Germ. *ſchvvartz Nieſzvvrtz.*

Prior inſignitur Elleborum nigrum, *Matth.* (cui & Helleb. purpureo flore,) *Caſt. Cam.* Helleborus niger, *Lob.* 2. *Dod.* verus. *Ger.* Veratrum nigrum, *Dod.* Legitimum, *Cluſ. hiſt.* Styriacum, *Tab. C. B.* 4.

Poſterior nominatur Helleborus niger, *Brunf.* alter, *Matth.* 3. *Dod.* noſtras, *Cord. hiſt.* Helleb. niger adulterinus domeſticus, *Trag.* hortenſis, *Fuchſ.* Helleboraſtrum, *Lob. Ger.* Veratrum nigrum, *Cord. in D. Cluſ. pan. & hiſt. Tab. C. B.* 2.

Tertius dicitur Elleborus niger verus, *Trag. Lon.* Pſeudo Elleborum, *Matthiol.* Buphthalmum, *Dod. Cluſ. Cam.* Helleborine tenuifolia, *Cord. h.* Elleboraſtrum nigrum, *Cam.* Helleb. niger ferulaceus Theoph. *Lob.* Elleb. alterum, *Caſt.* Hellebor. Hippocratis, *Tab. C. B.* 9.

Prior creſcit copioſe in Auſtria. Floret Ianuar.

OFFICIN. NAT.

Radix ac præcipuè *Cortex.*

N. *Colligendi tempus referunt* ☾ *in aſpectu felici cum* ♃ *aut* ♀ *exiſtente ſub ortu* ☉, ☾ *creſcente ac peragrante ſignum Capricorni, Leonis aut Sagittarij.* Heurnius.

Vires. *Purgat potenter humores melancholicos, vtile per conſequens medicamentum eſt, omnibus affectibu inde Originem trahentibus, quales, Mania, inſania, Hypochōdriaca, paſſio, Elephātiaſis, Herpes, Cancer, Quartana, Vertigo,*

tigo, Epilepſia, Apoplexia, Scabies. Sed cautè & non niſi robuſtis ob violentiam quam exercere aptus natus eſt, exhibere conducit. In decocto tamen minus periculi. Corrigitur maſtiche, cinam. aniſ. fœnicul. & ſim.

Doſis à ℈j.ad ℈ij.in infuſione dant à ʒj.ad ʒß.

PRÆPAR.

1. *Præparatio Ellebori officinarum.*

Maceretur(reiecta medulla lignea) per ♂ 5. in Vino citonior. (alij in Maluatico)poſtea exiccetur. *Aug.*

Quercetano ſufficit 24. hor. in + roſ. maceraſſe, Ph. Reſt.c.26.

N. *Alij radicem ita præparatam vlterius pomo cidonio infigunt, idque pacta panis obuolutum in clibano coquunt, poſtmodum radicem exemptam exiccant.*

2. *Præparatio Recentiorum.*

℞.Rad.Elleb.nigr.pulueriſ.q v.irrora phlegmate ⊕ i, & ad lenem calorem continuo lignea ſpatula agita, iterumque irrora & agita, donec fœtor omnis exhalarit, radiceſque gratum odorem & colorem nigricantem acquiſiuerint.

Doſis ℈ß.ad ℈j. cum corrigentibus. *Hartmann.in Croll. Sennert. Inſt. Tentzel.*

N.1. *Alij irrigant aliquoties(3.)ſucco roſar. & in vmbra exiccari ſinunt, dantque ad gr.10.vel.12. imo ad ℈j.*

N.2. *Non minoris virtutis ſunt aliæ correctiones, quæ per macerationem radicum ſeu fibrarum helleb. teretum & minutularum ex Oriente allatarum ſiunt in lacte caprino, ſero lactis, melitrato, & Oxymel.per tridium, vel etiam modo ſequenti.*

3. *Extractum Ellebori nigri.*

℞.Corric.rad.& fibrar.q.v.coque in Vino albo generoſo leni calore hor. 3.in fine △ m augendo vt bulliant.Dein exprime, & coagula ad conſiſtentiam Extracti.

Doſis à gr.x. ad xv. vel xx. cum ol. maſtich.& ſim.

N. *Alij loco vini ſolâ aquâ pluuiali vtuntur, vt* Auguſt. *Alij aqua aniſi, de qua oleum ſeparatum, vt* Heurnius in Meth. pract. *vide &* VVecker. *vel aq. maior. aut Meliſſ. cum ol.* ♀ *per d.* Hartm, in pract. *alij* 🜈, *vt* Beg. lib.2. cap.9.

4. *Extractum Ellebori nigri Quercetani.*

℞.Rad.& fibrar.(cum + roſar.præparat.) q. v. extrahe digerendo, cum ſucc.Limonior. part.1. & ſucc. pomor. redolen.part.ij. (ſucci prius ſint bene depurati & clarificati, exprime.Fecibus affunde nouum ſucc. Roſar. pallidar. clarificatum, ac denuo digerendo extrahe colando & exprimendo. Vtramque Tincturam coniunctam digere in MB & defeca. Defecatam Tincturam l. △ coagula ad formam extracti.

Doſis ad ℈j. cum ſtimulo aliquo vim ellebori vomitoriam obtundente, e.g. Extract. diagrid. & ſim. *Querc. in Pharm. reſt.c.26.*

5. *Aliud Quercet.*

℞.Extr.elleb.nigr. (cum ▽ Aniſi factum)affunde 🜈 digerendo, extrahe, filtra, coagula. *VVecker. ex Quercet.*

N. *Si viridem habueris Elleborum, extractum quoque parare poteris cum ▽ eius ☿ ata, ad modum in Eſulæ extracto delineatum.*

6. *Extractum Elebori nigri Salæ.*

℞.Cort.ellebori nigri, ℔ ß. ▽ borrag.℔iij. 🜈 ℥iij.digerendo extrahe, vel e cl.decanta, ex fecib. combuſtis extrahe Sal, idque Tincturæ admiſce, di-

gere per ♂ 1. ac coagula. Doſis ad ℈ß. & ℈j.

7. *Extractum helleb. nigri* 8. *Cloſſ.*

Deſicca fibras, helleb. nigri flore purpureo in patellâ ferreâ, admoto ſubtus △ lento, quaſi animus eſſet aliquid frigere, agita frequenter, vt vapor malignus, qui conuulſionis cauſa eſt, inde exhalet, hoc facto tere radiculas, & cum *phlegmate* 🜍 tincturam extrahe, filtra & coagula.

Balſamus Elleboratus.

Herbas & rad. elleb. nigri mundentur, conquaſſentur & ponantur in Vinum moſchatellinum rubr. menſur. 4. vaſe vitreo benè clauſo per menſes duos, poſtea exime & ſuccum exprime, expreſſum filtra, filtratum pone ſuper herbas & radices recentes añ. m. j. roſ. rubr. m. v. garyoph. ʒvj. Ponantur ad digeſtionem per aliquot ♂, adde 🜄 octauam partem, deinde exprimatur, expreſſum ſeruetur. Tandem remanentiā combure in cinerem, & ſ. a. ſalem præpara, liquorem abſtrahe in B.

℞. Salis præparati ℥ß.
Croci ʒj.
Ambar. griſ. ℈ij.
Moſch. ℈j.
Aloës epat. ℥ß.
Spec. diambr.
Diagrid. añ. ʒj.
Ol. garyoph. ʒß.

Soluatur extractum, deinde admiſceantur hæ ſpecies, iterumque ad formam inſpiſſentur, daturà ℈j. ad ℈ß. & vltra. *Ex communicatione Greg. Horſtij habuit S. Cloſſ.*

Syrupus Helleboratus Vlmenſis.

℞. Myrobalan. omn. ℥iiß. contun. dantur craſſiori modo & fricentur manibus cum ol. amygd. Deinde infundantur per diem & noctem in aq. fumar. ℔. xij. Poſtea coque ad conſumpt. tertiæ partis.

Adde cort. rad. helleb. nigr. præpar.
Glycyrrhiz, mund.
Polypod. q. à. ℥j.
Sem. citr. ʒß.
Caryophyll. ℈iß.
Sum. fumar.
Fl. Cichor. mß.
Borrag.
Bugloſſ. añ. p. j.

Bulliant omnia ad remanentiam ℔. v.

Poſtea adde. Fol. ſen. el. ℥iiß.
Epithym. cort. ℥ij.

Iterum bulliant, donec maneant ℔. iij.

Addito ſacch. ℥xxxij. coque ad conſiſt.

Greg. Horſt. in obſeru. lib. 1.

N. *Syrup. Helleb. Quercetan.* Vid. l. 2.

7. *Syrupus Elleboratus*: In hoc continentur	Cort. Elleb. 3. Rhabarb. 8. Fol. Senæ. 16. Polypod. 16.	partes.
9. *Oxymel. Elleboratum*: In quo	Helleb. alb. 3. Helleb. nig. 3. Eſulæ. 2. Agaric. 2. Turbit. 8	partes.

Fit ex foliis helleboraſtri menſe Septembi vel Octobri collectis, ☾ à decreſcente, quæ in vmbrâ per ſe exiccanda, vel in pane ſiliginoſo.

Doſ. à ʒß. ad ʒj. in vino albo.

CCCCXX. *Elleborus albus.*

Elleborus albus flore ſubuiridi, *C. B.* 1. Ellebor. alb. *Brunf. Trag. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon. Cam. Cluſ. hiſt.* Helleborum album, *Matth. Lob. Caſt.* Veratrum album, *Cord. in D.* mas

&

& fœmina, *Tab.* Germ. *vveiſz Nieſzvvurtz.*

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Ob violentiam purgationis, quam per ſuperiora & inferiora exercet vſum purgandi internum ſoli ferè Elleboro nigro linquit. Ingreditur tamen ceu baſis vomitorium Conradinum. Extrinſecus ſternutationes mouet, ſcabies, impetigines & ſerpigines mundificat & ſanat, Lethargicos excitat, (naribus indita) menſes proritat (ſubdita.)*

PRÆPARAT.

1. *Vomitorium Conradini.*

℞. Rad. Bryon.
Cyclamin. ā ℥ij.
Helleb. alb. ℥j.

Radices has probè mundatas, lotas & exiccatas pulueriſa, affundeque V/ ad eminent. dig. 2. ſtent in MB. dein 8la per XX, feces exime & comminue, ſpiritum abſtractum reaffunde, ſtentque aliquandiu vaſe clauſo. Poſtea filtra & habebis verum vomitorium.

Vſus. *Penna extremas plumas intinge & immitte in hauſtum Vini maluatici, eumque bibe & euomes.* Vid. Hartmann. in Croll.

2. *Vinum vomitorium.*

Fit vinum ex elleb. albo. ſi radicum illius craſſe contuſ. ℥ß. maceretur in ℔j. Vini Hiſpan. exponaturque Soli.

Vires. *Eſt ſingulare Heurnij Experimentum pro mouendo vomitu cochleare vnum, ad aluum vero ciendam detur cochl. ß cum aliis laxantibus.*

CCCCXXII. Epithymum.

Ἐπίθυμον, *Dioſcor.* Epithymum, *Matth. Lob. Caſt. Tab.* Caſſutha minor, *Dod. C. B.* 1. Germ. *Tymſeid.*

OFFICIN. NAT.

Integra Planta.

Vires. *Purgat blande melancholicos & ſeroſos humores, calf. & ſicc. 3. Vſus præcip. in ſcabie, vlceribus, affectibus melancholicis, in hypochondriorum & lienis paſſionibus & obſtructionibus.*

PRÆPAR.

Syrupus de Epithymo. V. Diſp.

CCCCXXIII. *Eſula.*

Eſula herba eſt Linariæ conformis, niſi quod hæc lacteo ſucco careat, quo illa grauida eſt, iuxta verſum:

Eſula lacteſcit, ſine lacte Linaria creſcit.

Diuerſa ſunt eius genera iiſdem qualitatibus prædita. Ex his eligere monent pineam, i.e. quæ foliis pinum æmulatur.

Dicitur Eſula vulgaris maior, 5. *Trag.* Eſula minor Officinar. *Lob.* Eſula minor, *Dod.* Tithymalus cupreſſimus, 2. *Tab.* Tithymalus foliis pini, fortè Dioſcoridis Pityuſa, *C. B.* 1. Germ. *VVolffsmilch.*

N. *Eligenda non nimis recens.*

OFFICIN. NAT.

Cortex præcipue radicis, hinc & folia, quibus addi poteſt & ſuccus, ſed rariſſimi vſus eſt.

Vires, *Pituitam validiſſime, præcipue per inferiora purgat, vnde & Ruſticorum Rhabarbarum Eſula audit. Eſt autem acris, ignea & erodens adeo vt impudentium mendicorum fraudi inſeruiat, qui eius ſucco cutem ſibimet exulcerant ſcabritiei ſpecie.*

Corrigitur eius feritas Bdellio, Tragacantho, mucilagine Pſyllij.

Quinimo miteſcit præparatione, i. e. triduana in + acerrimo roſ. infuſione ac exiccatione. *Vide Auguſt.*

N. *Quercetanus contentus eſt infuſione 24. hor. in Pharm. Reſtit. Alij ſingulis diebus nouum acetum affundunt. Nonnulli perficiunt eandem macerationem in decocto myrobalanor. cum modico cinamomi vel ſpicæ.*

PRÆPAR.

1. *Extractum Eſulæ minoris. Salæ.*

℞. Cortic. radicis (in principio veris quando prodire incipit collect.) q. v. coque cum Vino albo generoſo in diplomate: Exprime ac inſpiſſa: Inſpiſſatum liquorem ſolue iterum, in ▽ plantaginis, maceraque in MB 3. vel. 4. decanta, filtra, vel ſi opus, clarifica cum albumine oui, & coagula.

Doſis à gr. xij. ad xx. vel plura.

2. *Aliud Extractum Eſulæ, quod Rulandinum exiſtimatur.*

℞. Rad. Eſul. min. vt in officinis veneunt, q. v. coque lento △ cum ▽ ſimpl. ſemper deſpumando, dum ſpumat, ▽m inde cola & ſerua, aliamque ſuperfunde & coque collectam ▽, leniter coagula ad ſpiſſitudinem mellis, poſtea affunde 🜈 ad eminent. digit. j. & vaſe clauſo in loco calido, aliquandiu aſſerua. Tandem abſtrahe leniter 🜈. Et relinquetur Extractum.

Vires. *Feliciter ▽ intercutem pellit, &c.*

Doſis à ℈j. ad ℥j. *Hartman. in Croll. Senn. in Inſt. Tentzel.*

VVeckerus deſcribit & Extract. Eſulæ ex foliis ſiccis cum 🜈 factum, idque per vomitum ac aluum expurgans.

3. *Extractum Eſulæ Quercetani*

Exprime ſuccum ex radice & foliis, fecibus remanentibus affunde ſerum lactis (vel ▽m lactis ȝatam) digere ☌ aliquot, dein exprime. Expreſſiones vtraſque confuſas digere in MB vt defecentur, nec quicquam amplius craſſamenti deponant. Liquorem defecatum lento MB calore coagula ad conſiſtentiam Extracti.

Doſis ad ʒß. in forma pilular. vel in liquore diſſoluta.

4. *Aliter eiuſdem Quercetani.*

℞. Eſulæ viridis contuſ. q. v. deſtilla in VB (non tamen comburatur) fecibus affunde deſtillatam illam ▽m, digere, vt extrahatur Tinctura. Tincturam decantatam ſepara ab aqua ſua in ME: abſtractam aquam reaffunde fecibus prioribus, ex quibus paraſti extractum, idque toties repetendo, donec non amplius tingatur: Vltimò exprime; expreſſionem prioribus Extractis adde.

N. 1 *Si ex fecibus vtriuſque præparationis (præcedentis atque huius) combuſtis Sal cum ſua propria aqua extraxeris, idque extracto, proprio addideris eius purgandi vim & efficaciam validiorem reddes.*

N. 2. *Ad hunc modum Extracta præparabis ex Thymelæa, Mezereo & reliquis omnibus Tithymali ſpeciebus, & ex ipſo quoque Elleboro nigro, ſi in loco eo habitaueris, vbi recens colligi poteſt.*

5. *Pilulæ de Eſula Fernelij.* V. l. 2.

CCCCXXIV. Frangula.

Alnus nigra, baccifera, *C. B.* 1. frangula, *Matth. Dod.* Alnus nigra, *Lob. Cam.* Alnus baccifera, Arbor fœtida, *Lon. Trag.* Auornus *Creſcentio*, Herm. *Faulbaum, Zapffholtz.*

OFFICIN. NAT.

Cortex interior, potiſſimum radicis.

Vires. *Purgat humores noxios omnes, maximè*

maximè ſerum, tàm per vomitum, quàm per ſeceſſum, idque ſat violenter. Ea propter corrigi ſolet Cinam. Zinzibere ſem. aniſ. fœnic. & ſim. Extrinſecus coquitur cum butyro, ad ſcabiem & ſimiles morbos.

Doſis ad ʒij.

N. *Ruſticis familiare exhibet purgans in hydrope & ſim. morbis.*

CCCCXXV. *Gratiola.*

Gratiola, *Matthiol. Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Limmeſium ſ. centauroides, *C. B. aliis*, Gratia Dei. Germ. *vvild Antin.*

N. *Veteribus ignota videtur, quamuis, aliqui papauer ſpumeum Dioſcor. alij Eupatorium Meſuæ, alij Beon album eſſe velint. Centaurida alij faciunt, nec male, cum centaurij minoris ſpecies eſſe videatur, & inter ſpurias Centaurij minoris appellationes quoque Helleborine extet, quæ ob vires cum Gratiola eadem eſſe videtur.*

Creſcit in Campeſtribus & pratis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Efficax remedium eſt in humoribus aquoſis, lentis, bilioſiſque ſpecificè euacuandis, quos vel ex remotiſſimis partibus trahit, atque tum per ſeceſſum, tum per vomitum expurgat. Hinc magnus eius vſus eſſe poterit in Hydrope, Ictero flauo, &c. Et quia amaritudine inſuper dotata eſt inſigni, fugat lumbricos, eorumque ſaburram expurgat.*

Corrigitur Cinamom. ſem. aniſ. Glyzyrrh. &c.

Doſis foliorum puluerisatorum, ʒj. vel in infuſo ad ʒij.

N. *Matth. exhibet folior* Num. x.

PRÆPARATA.

Extractum ſeu ſuccus inſpiſſatus Gratiolæ.

℞. Fol. Gratiolæ, (Maio vel Autum. collect.) exprime ſucc. clarifica & inſpiſſa.

Doſis à ℈j. ad ʒß.

CCCCXXVI. *Hermodactylus.*

Hermodactylus eſt vel:
- Iris tuberoſa. *Hermodactylus verus, Matth. & Tab.*
- Colchicum:
  - perniciosum. *Jnuſitatum.*
  - non venenatum. *Hoc vſuale & huius loci.*
- Satyrum, Cyclamen: *Hæc Officinis ignota ſunt.*

Dicitur Colchicũ radice ſiccata alba, *C. B.* 2. Colchicum album, *Cord. hiſt.* Hermodactylus legitimus, *Dod.* Hermodactyli non venenati Offic. *Lob.* Hermodact. Offic. *Cam. Lon.* Hermodact. albus, *Serapioni*. Hermodact. Orientalis, *Cæſalpino.*

N. *Matthiolus & Tabernamontan. Hermodactylum in Officinis vſitatum eſſe volunt, radicem Iridis illius tuberoſæ, à quibus diſſentiunt Dod. Lob. & alij.*

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ ad nos ex Syria affertur.

Reperitur Hermodactyli Radix alba, ruffa & nigra, ſed eligenda quæ foris & intus verè albo, grauis, compacta, quæ leni contuſione in puluerem farinæ triticeæ ſimilem facile redigitur, ſapore ſuaui ac dulci.

Vires. *Pituitam craſſam, lentam,*

alioſque humores viſcidos peculiariter à iuncturis efficaciter trahit, ob id articulorum affectibus, chiragræ, podagræ, &c. conducit.

Doſis à ℈iß. ad ʒiß. in infuſione à ℥ij. ad ℥ß.

PRÆPAR.

Pilulæ de Hermodactylo. Vide apud Auguſtanos.

Doſis à ʒj. ad ℈iiij.

I.

CCCCXXVII. *Ialapa.*

Ialapa radix eſt, exterius nigricans, interius ruffeſcens, radici Mechoacæ ſimilis.

N. *Incognita fuit maioribus, & non niſi paucos ante annos ex India ad nos tranſportari cepit.*

Dicitur Gialappa, Chelopa, Celopa, Ialapium, vel Gelapo, (à Maſſilienſibus,) aliis Mechoacanna nigra, quod Mecchoacannæ aſſimiletur, *C.B.* Bryonia, Mechoacanna nigricans. Num. 7.

Vires, *Expurgat valide humores noxios omnes, inprimis autem ſeroſos, idque citra moleſtiam.*

Doſis à ℈ß. ad ʒß. in infuſione à ʒiß. ad ʒij.

PRÆPAR.

1. *Extractum Ialapæ.*

Extrahe cum ▽, ſ.a. decanta & abſtrahe ad conſiſtentiam.

Doſis à ℈ß. ad ℈j.

N. 1. *Extractum hoc quia reſinoſum eſt, in aqueo liquore diſſolui nequit.*

2. *Magiſterium.*

Extrahe cum ▽ optimo, hinc affunde aquam & præcipitatur.

Doſis ad gran. xviij.

N. 2. *Vis purgatrix potiſſimum in reſina Ialappa conſiſtit. Ideoque ſi Ialappam adhibere volueris, vel in ſubſtantiâ, vel in Extracto aut magiſterio vtere, vino enim ſi infundatur, vires ſuas pro voto non communicat.*

CCCCXXVIII. *Mechoacanna.*

Mechoacan, *Mon. Dod. Lon. Frag.* 1. & 2. *Tab. Ger.* Mechoaca peruuiana, *Lob. Ger.* Rhabarbarum Indicum, *Caſt.* Bryonia, Mechoacana alba, *C.B.* 6. *aliis* Rhabarb. album, *vveiſz Rhabarb.*

OFFICIN. NAT.

Radix ex Prouincia nouæ Hiſpaniæ Mechoacan nomine ad nos allata.

Duplex habetur ratione loci: Prima ex Mechoaca Inſula affertur, altera vero ex continente circa Nicaragua nata, quæ priore longe præſtantior eſt. Eligatur recens intus albicans, extus cortice cinereo veſtita, minus carioſa.

Vires. *Pituitoſos, aquoſos, ſeroſoſque humores, ex toto corpore, ac inprimis ex capite, ac neruoſo genere, pectoreque blande ac ſine moleſtia educit. Vtiliſſimum itaque Remedium eſt in Catarrhis, ac inde ortis affectibus, in Hydrope, in omnibus arthritidis ſpeciebus, Lue Venerea, & ſim. Quia tamen calida & ſicca eſt, in calidis conſtitutionibus eius vſus ne ſit continuus.*

Doſis Infantibus ℈j. præter propter, Adultis à ʒj. ad ʒij. in infuſione ad ℥ß.

N. *Conducit maxime infantibus in cruditate ventriculi ac pectoris viſcoſa mucilagine expurganda.*

PRÆPARATA.

1. *Extractum Mechoacannæ.*

Extractum vt alia extracta parari poteſt

poteſt cum 🜈, vel ſecundum Quercetan. (*in Pharm. Reſt. c. 26.*) cum ▽ aliqua Epatica, e.g. Endiuiæ, ſucco Limoniorum vel Citriorum acidula reddita. Alii parant cum +. *Hartm. in pract.* verum minus recte, quippe vis purgatrix hac ratione obtunditur.

Doſis ad ℥j.

N. *Nihil. lucri in hoc Extracto præ puluere habes, præterquam quod diſſolui in liquoribus poſſit.*

2. *Extractum Mechoacannæ compoſitum.*

℞. Rad. Mechoac. el. non carioſæ ℥iij

Turpeth. gummoſ. & alb. ℥j.

Zinziberis albi ʒij.

Polypod. querni ʒß.

Inciſis groſſo modo, extrahe digerendo cum 🜈 opt. & ▽ Beton. (quæ ab Aloe eſt abſtracta, ſi adſit) añ ℔ß. exprime fortiſſime, fecibus relictis aliam affunde ▽m Betonicæ, macera iterum ac exprime, expreſſis liquoribus adde.

Mannæ puriſſ. ʒij.

Scammon. mund. ʒj.

Agitando miſceantur, adde

♎ ⊕ i. g. v.

oo Cinam. gr. iij.

Redige ad conſiſtentiam extracti.

Vires. *Panchymagogon eſt omnes humores noxios ſimul educens, præcipue autem ſeroſos.*

Doſis ℈j. plus minus. *Hart. in Croll.*

CCCCXXIX. *Mezereum, Laureola ſ. Daphnoides,*

Frutex eſt Mezereum Officinarum, cuius baccæ Officin. Cocci gnidii, ſ. grana cnidia vocantur.

Dicitur Chamelæa ſ. Mezereon *Trag.* Germanicum, *Lob.* Chamelæ. Germanica, *Dod.* Daphnoides, *Fuch. Cam.* (*Epit.*) flore purpureo, *Tab.* Laureola maior, *Caſt.* Thimelæa, *Cord. in D.* Daphnis alterum, *Lon.* Laureola folio deciduo, flore purpureo Officin. Laureola fœmina, *C. B.* 2. Germ *Kellershals.*

N. *Sunt qui Chamædaphnen Dioſcoridis faciunt. At alij Dioſcoridi ignotam fuiſſe volunt.*

O f f i c i n. N a t.

Cortex, Folia & Grana.

Vires. *Mezerei vis eſt ignea, acerrima, exulcerans, mordens, febres accendens, cordis principumque partium vires exoluens, validiſſimè bilem, bilioſaſque ſeroſitates purgans. Corrigitur macerando hor. 24. in aceto (vt elleborus ac Eſula) ſucco mali punici aut Cydonij, portulacæ, mucilagine ſem. pſylli.*

N. *Alij corrigunt infundendo in Vino. & iterum exiccando. Alij triduanam macerationem in + requirunt, ſingulis diebus nouum + affundendo & tandem ▽ bene eluendo.*

Doſis, *Fol. ac Cortic.* Mezerei optime præparatorum & correctorum (ſine correctione exulare debent,) eſt gr. viij. ad xv. Grana à gr. vj. ad xv.

N. 1. *Reiiciantur fibræ, dum teritur.*

N. 2. *Ob malignitatem rariſſimè in vſum venit.*

P r æ p a r.

Pilulæ de Mezereo. Videſis apud Auguſtan.

N. Eſt & Mezeræum Chamelæa Tricoccos, *C. B.* 1. Chamelæa foliis magnis & tenuibus, *Meſuæo.* Cham. latif. vel alba, *Serapioni.* Chamelæa. *Matth. Dod. Cord. in D. Bellon. Lon. Cluſ.* Tricoccos, *Lob. Caſt.* Mezereon Arabum, *Lob.* Tricoccos, *Tab.* Chamelæa

melæa vera, *Cam.* Germ. *Seidelbaſt.* Verum officinis noſtratibus non adeo vulgare, quamuis ſint qui pro Mezereo officinarum habeant.

CCCCXXX. *Myrobalani.*

Myrobalani fructus ſunt ex numero prunorum exoticorum, veteribus Græcis incogniti, ab Arabibus primum inuenti.

Suntque Myrobalani { Chebuli, Citrini, Bellyrici, Indi, Emblici } *omnes ſunt vſuales.*

Myr. *Chebuli* dicuntur Quebolia & Quebuli, *Arab.* Mirobal. Cepula, *Meſ. Cluſ.* Chepulæ, *Actuario. Matth. Garg. Lob.* Chebuli, *Cord. h. Lon. Caſt.* Chebulæ, *Tab. Ger.* Myrobal. maximi oblongi, anguloſi, *C.B.* 1.

Citrini dicuntur Azafar, *Arab.* Myrob. lutei, *Actuar* flauæ, *Garz. Lob.* flaua, *Matth.* & lutea, *Cluſ. in Cord.* Myrob. citrea maſ. citrini. *Cord. hiſt. Lon. Lob. Caſt. Ger.* flauæ citrinæ luteæ, *Tab.* Myrobal. citrin. *Bellon.* Myrob. teretes citrini, *C.B.* 2.

Bellirici: Belleregi, Bellilegi, Bellegu, *Arab.* Myrob. belliricæ, *Matth. Cord hiſt. Cluſ. in Cord. Garz. Lob. Tab. Ger.* Bellirici, *Lon. Caſt.* Myrob. rotundæ belliricæ, *C. B.* 3.

Indi: Aſuar. *Arab.* Myrob. nigra, *Actuar. Meſ.* nigri, *Lob.* M. Inda & Damaſonia & nigra, *Cluſ. in Coroll.* Indicæ, *Lob. Tab. Ger.* ſ. nigræ, *Garz.* Indi, *Cord. hiſt. Caſt.* Myrob. nigræ octangulares, *C.B.* 4.

Emblici: Embelgi, Emblegi, Ambegi, *Aſab.* Myrob. de Seni, *Serapioni.* Seniticæ, *Auicennæ.* Myr. Empelica, *Matt.* Empelitica ſ. Emblica, *Cluſ. in Cor.* Emblici, *Cord. hiſt. Lon. Caſt* Emblicæ, *Lob. Tab. Ger. C.B.* 5.

Eligendi ſunt carnoſiores, craſſiores, ponderoſiores.

Vires. *Myrobalani citrini ſeu flaui bili flaua educenda apti nati ſunt. Indi ſ. nigræ, bili atra, chebuli, pituita ac poſtea bili, Emblici ac Bellyrici, itidem pituitæ,*

Doſis à ʒvj. ad ℥iß.

OFFICIN. NAT.

1. *Pilulæ de* 5. *generibus Myrobal.*
2. *Extractum Myrobalan.*

℞. Genus Myrob. quodcunque volueris exemptis nucleis, tere partem carnoſam ſubtiliſſ. Macera dies aliquot cum ▽ dein exprime & inſpiſſa. *Sala.*

N. *Alij adhibent ſuccum pomorum redolentium, indéque conficiunt Extractum Myrobalanorum pomatum.*

CCCCXXXI. *Polypodium.*

Polypodium { vulgare. *H. vſuale.* / minus. *Dod.* 2. *Matth.* 1. *Tab. &c.* }

Dicitur πολυπόδιον *Dioſc.* Polypodium, *Brunſ. Trag. Matth. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* maius, *Dod. C.B.* 1. Germ. *Engelsüſz.*

Reperitur in Fago, Corylo, in antiquis & cæduis ſaltibus, in ruderibus ſaxoſis, præfertur tamen omnibuss quod in Quercu naſcitur.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Educit bilem aduſtam & pituitam lentam, Hinc vtiliſſimum in obſtructionibus Meſenterij. Epatis ac Lienis, & inde natis paſſionibus hypochondrior. ſcorbuticis. Raro autem ſolum datur, ſed aliis purgantibus fere admiſcetur,*

tur, & quia ſegniter lurgat, plerunque in decoctis vel infuſionibus, raro in aliis formulis adhibetur.

CCCCXXXII. *Pſyllium.*

Ψύλλιον Pſyllium *C. B.*
- Dioſcorid. ſ. Indicum crenatis foliis.
- Maius
  - ſupinum, 2. *Matt. Caſt. Tab. &c.*
  - erectum, *hoc vſuale ſolum.*
- Minus.

Dicitur Pſyllium, *Trag. Matth. Fuchſ. Cord. in D. & hiſt. Dod. Lob. Caſt. Ger. 1. Tab.* Germ. *Pſilien raut.*

Creſcit ſponte in Italia, lociſque nonnullis Germaniæ, ſolo gaudens aſpero, nobis non niſi in hortis colitur. Floret Iulio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen collectum Octobri.

Vires. *Euacuat bilem flauam, mucilagineque ſua acrimoniam humorum obtundere aptum eſt. Hinc conuenit maximopere in Dyſenteria & Corroſione inteſtinorum*

Doſis à ℥iij ad ℥vj. ſcil. ex his ▽ conuenienti extrahitur mucilago propinanda, ſed raro.

N. *Semen pſylli hoc peculiare præ cæteris purgantibus habet, quod qualitate refrigerandi ſit præditum, ſecus ac Meſue ſtatuit. Verumenim vero nec tamen extra reprehenſionem poſitum eſt, quam incurrit ratione virulentiæ ſuæ.*

PRÆPAR.

Electuarium de Pſyllio.

Doſis ad ℥j.

R.

CCCCXXXIII. *Rhabarbarum.*

Ῥᾶ ἢ ῥῆον, *Dioſcor. Arab.* Rauid, & Rhabarbarum, Romanis Raponti cum Rhabarbarum, Officin. *C. B.* 1. Rhabarbarum. *Carz. Acoſt. Fragoſ. Lob. 3. Tab. 2. Ger.* Rhabar. Americanum. *Monard.* Rhabarbarum ſ. Indicum, *Cord.* Rheum ſ. Rha. *Dod.*

In China prouenit, vnde in Turciam, hinc Venetias defertur, & quidem vel nauibus, quod citius corrumpitur, vel itinere terreſtri, quod durabilius.

Duplex venale proſtat: alterum dicitur Rhabarbarum de Leuantes, quod flauius & melius: alterum Muſcouiticum, quod obſcure flauum & vilius eſt.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Purgat benigne bilem flauam, pituitamque viſcoſam ac tartaream in ventriculo, primaque regione ſtabulantem. Epati ſpecifice confert, adeo vt cor Epatis dicatur, curat Icterum, & quia vim quoque aſtrictoriam obtinet in omnibus morbis diſſolutis, Dyſenteria, Diarrhœa præ aliis commendatur.*

Corrigitur ¦ Cinam. Shænanthos. Santal. Citrin.

N. 1. *Partem tum purgantem, tum aſtringentem obtinere creditur, quarum prior facilius eximitur, poſterior difficilius. Hinc pro diuerſa intentione, diuerſimode quoque tractatur. Nonnulli leui toſtione vim purgantem minui & aſtringentem augeri ſibi imaginantur, quod alij improbant, nec immerito, etenim cum vis purgans fixior ſit, quam vt leni toſtione in auram euaneſcat, toſtio illa vix ſatisfaciet. Præſtat itaque ſi aſtrictoriam vim auctam velimus, reiecta prima decoctione, denuo id coquere, ac fortiſſima expreſſione exprimere.*

N. *Radix Rhabarbari Monacho-*

rum(alias Lapathi domeſtici, hortenſis ſatiui,) eandem purgandi facultatem, cum vero Rhabarbaro habere creditur, modo in duplo vſurpetur. Hinc ſunt qui pro Rhapontico illud habent, ſed male, Rhaponticum quippe verum & à Rhabarbaro Monachorum & à vero Rhabarbaro diuerſum nonunquam ad nos tranſportatur. VVeckerus.

Doſis Rhabarbari veri à ʒj. ad ʒiß. in infuſo ad ℥ß.

N. 3. *Rhabarbarum ex omnibus catarcticis eſt vſitatiſſimum, ſine vllo periculi metu omni ætati, atque ideo etiam pueris & prægnantibus conueniens.*

PRÆPAR.

1. *Rhabarbarum conditum.*

Cuius doſis paulo maior eſt crudo.

2. *Syrupus de Cichorio cum Rhabarb.* (in qua ſolum Rhabarbarum,) V D.

3. *Syrupus de Rhabarb. ſolutiuus*, in quo part. æqu. Rhab. & fol. Sonæ.

4 *Syrupus Diaſereos*, in quo partes { Rhabarb. 5. / Carthá. 4. / Agaric. trochiſc. 2. / Fol. Sen. 1. }

5. *Trochiſci de Rhabarb.* V. D.

6. *Pilulæ de Rhabarbari.*

7. *Extractum Rhabarbari.*

℞. Rhabarb. el. q. v. extrahe ſ. a. digerendo cum ▽ deſt. Epatica. (Endiu. Cichor. Agrimon.) affuſis aliquot guttulis ol. ♃ per d. decanta ac exprime, coagulaque ad formam Extracti.

Alij addunt quoque corrigentia, eaque ſimul extrahunt. Sic. Quercet. ℞. Rhabarb ℔ß. addit Cinamo. ʒß. Santal. ʒj. Extrahitque cum ▽ Endiu. ſucco Limonior. vel Cittiorum acidula reddita. *Pharm. Reſt. c.* 26. Fit quoque Extractum per ▽. *Vide VVeckerum.*

Doſis ℈j. ad ʒß. ʒj. Acui tamen poteſt Diagrid. præparat. Gummi gutt. Elater. &c.

N. *Melius eſt extractum ſimpliciter ſine corrigentibus conficere, cui ſi opus ſit pro intentione Medici oleum aliquod conueniens. E. g. Macis, aniſi, & ſim. admiſceri poteſt.*

CCCCXXXIV. *Ricinus.*

Ricinus { Vulgaris. *Huius loci.* / Americanus. *De hoc infra.* }

Dicitur *Κίκι, Dioſc. Plin.* Ricinus. *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. Lon. Lob Caſt. Tab.* vulgaris, *Cam. C. B.* 1. Cataputia maior, *Fragoſ.* Granum regium maius, *Meſuæ, aliis*, Palma Chriſti. *Arab.* Alkatoa & Kerua. German. *VVunderbaum.*

Colitur in hortis, tùm ob raritatem, tùm ob talpas, quæ eius præſentiam fugere dicuntur.

OFFICIN. NAT.

Semen ſeu *Nuclei* cortice ſuo triquatro echinato exuti.

Vires. *Potenter bilem & pituitam ἄνω ϗ κάτω pellit, calf. & ſicc.* 3.

Doſis Nuclei N. xij. plus minus.

N. *Rariſſimi itidem vſus eſt.*

PRÆPAR.

Oleum ex ſemine expreſſum, quod dicitur oleum de Kerua. V. D.

N. *Oleum hoc dicunt oleum ficus infernalis.*

CCCCXXXV. *Ricinus Americus.*

Eſt & genus Ricini, quod ante annos aliquot ex America adferri cepit, vulgari paulo maius, cuius operimentum ſeu ſiliqua, quæ ſemina continet, tuberculis aſperis non eſt obſi-

ta,vtin vulgari, ſed leuis & cinerei coloris: ipſum granum ſiue ſemen vulgari ſimileeſt, nigrum tamen & non maculoſum, nucleumque continet ſolidum.

Nominatur Ricinus Americus, *Lob. Tab. Cluſ. in Monard.* Ricinus Americanus, *C.B.2.* aliis curcas. *Vulgo* Grana tiglia. Vbi tamen notandum Granadillam Monardo grana eſſe ab his diuerſa & granati ſeminibus ſimilia.

Vires. *Valenter supernè ac infernè purgat.*

Doſis. Nucleus vnus excorticatus, vel ſolum dimidium nuclei.

S.

CCCCXXXVI. *Senna.*

Senna C. B.
- Alexandrina ſ. foliis acutis. *Hæc præſtantiſſima*
- Italica ſ. foliis obtuſis. *Hæc priori ſubstituitur.*

Priori inſcribitur Senna Alexandrina, *Trag. Cam.* Orientalis, *Bellon, Lob. Tab. Ger. aliis* Ægyptia, Syriaca.

Altera dicitur Senna, *Hermolao.* Sena, *Matth. Fuchſ Dod. Cord. h. Lon. Lob. Caſt.* Italica, *Trag. Ger. Cam.* altera media dicta, *Bellon. aliis* noſtras.

N. *Veteribus Græcis indicta videtur, primumque à Serapione deſcripta.*

OFFICIN. NAT.

Folia, tùm quoque *folliculi*, ſed raro.

N. *Folia præſcribuntur vtplurimum ſeſt. i. e. ſine ſtipitibus, à quibus eligendo ſeligendoque ſeparantur.*

Vires. *Senna inter purgantia vſitatiſſima eſt, aduſtos ac ſeroſos humores & hinc flauam bilem pituitamque ex Capite, Epate, Liene, continuatoque vſu iuncturis ſine noxa ſat benigne educens. Excitat tamen nonnunquam tormina, id quod ex abundantia pituitæ vitreæ ſeu mucilaginis acris euenire nonnulli volunt. Verum rectius ſentire videntur, qui id crudiori ac magis terreſtri ſenæ particulæ, forti expreſſione prolectæ, adſcribunt. Quia autem calida ac ſicca (1.) corrigitur flor. viol. Borrag. Prun. & quo minus ventriculo obeſſe poſſit, additur* Cinam. Galang. Zinzib. &c.

Exhiberi poteſt omni ætati & vel ipſis prægnantibus.

Doſis in ſubſt. à ʒß. ad ʒiß. in infuſ. à ʒij. ad ʒß. vel ad plures vices ℥j. ij.

N. *Adhibetur & extrinſecus ad melancholiam capitis arcendam (in lotionibus capitis.*

PRÆPAR.

1. *Puluis ſenæ Moni. g.* V. D.
2. *Syrupus folior. ſenæ* V. D.
3. *Syrupus de pomis Reg. Sabi.* V. D.

N. *Poteſt Syrupus ſenæ parari cum fructu, vt eſt in Pharmac. Poterii p. 122. Acui poteſt aquæ extrahens aliquot guttis ♎us, ⊕li aut ♀ri.*

4. *Electuar. Diabel Zemer.* ſ. Sennatum Renod.
5. *Paſſulæ laxatiuæ.* V. D.
6. *Extractum.*

℞. Fol. Senæ Alexand. ℥j. affunde ▽ ſimpl. feruentem (acuatam ſi libet aliquot guttis ol. ♀ per d.) ℥viij. Extrahe, exprimeque leniter, clarifica, inſpiſſa ad conſiſtentiam iuſtam.

N. 1. *Alij extrahunt macerando cum ▽ ſtillat. pomor. redol* Beguin Quercet. *Alij cum ▽ Luputi Scolopend. Borrag. Fumar. addita portione alia Caryophill. Zinzib. ſem. fœnic.* Auguſt.

Doſis à ℈iß. ad ʒj. & vltra.

N. *Extractionem ex iiſdem foliis ſecundum ne repetas: grauia nimirum tormina excitare ſolet.*

7. *Tinctura Sen. aut Rhabarb. ex communicatione S. Cloſſ.*

℞. Fol. Orient. vel Rhabarb. ℥ß. ⊖ tantundem, reduc. in pulu. qui accens⁹ cum carbone ignito detonet in + lo, cinerem ſolue in ✕ aut 🜄, ſolutum filtra & euapora, ſoluatur denuò in aqua roſ. filtreturque addendo ℥ij. rhei aut fol. Sen. in pulu. redact. digere per 4. aut 5. horas.

Doſ. huius tincturæ ſint cochl. ij. in iuſculo. Ita reliqua purgantia in Tinctura adducuntur.

CCCCXXXVII. *Soldanella.*

Κράμβη θαλασσία, *Dioſc.* Soldanella, *Dod. Lon. Lob. Tab.* Marina, *Ger.* Braſſica marina, *Matth. Cord. Lon. Caſt. Cam.* Soldan. maritima minor, *C.B.* 2. Germ. *Meervvinden.*

Creſcit in locis maritimis Italiæ, Galliæ, inferioris Germaniæ. Floret æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu Folia ad nos ex Gallia allata.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *Aquam valide educit, adeoque confert in hydrope, ſcorbuto, &c. Corrigitur cum ſtomachicis Zinzib. Mac. Cinam. ſem. aniſ. &c.*

Doſis in ſubſtant. à ℨß. ad ℨj.

PRÆPARATA.

Succus inſpiſſatus.

CCCCXXXVIII. *Spina infectoria.*

Rhamnus Catarcticus, *C.B.* 6. Rhãnus ſolutiuus, *Dod. Ger.* Rhamni alia ſpecies, *Trag.* ſpina infectoria, *Matth. Bellon. Lob. Caſt. Cluſ. hiſt. Tab.* Cerui ſpina, *Cord. hiſt.* ſpina alba, *Lon.* Germ. *VVegdorn. Creutzbeer.*

Creſcit iuxta ſepes in ſyluis, aliiſque locis incultis, amans ſcrobes & riuulos, familiariſque eſt tractui circa Rhenum. Floret Maio, fructus fert Autumno.

OFFICIN. NAT.

Bacc. collectæ in fine Septembris, aut initio Octobris.

Vires. *Purgant bilem, pituitam ac maxime ſeroſos humores, vnde vſus præcip. in Cachexia. Hydrope, Arthritide.*

Doſis baccar. à N. xv. ad xx. vel aridæ baccæ teruntur, daturque puluis à ℨj. ad ℨiß. in decoctione coquuntur baccæ Num. 40. vel 60.

PRÆPAR.

1. *Succus ex baccis expreſſus.*

2. *Syrupus de ſpina infectoria ſ. Syrupus domeſticus. Syr. de Spina Ceruina.* Fit ex ſucco ac melle additis corrigentibus.

Doſis ℥j. ℥iß. V.D.

N. *Ex baccis immaturis fit luteus color, ex maturis; Viridis (Safftgrün)*

3. *Extractum Rhamni & Tithymalorum omnium S. Cloſſ.*

Contunduntur Rhamni baccæ, vel Tithymali cum toto, & inter piſtandum irrorentur aceto roſat. ſuccum exprime, clarifica, tortiuæ huius materiæ retrimentum calcina, addito pari pondere ⊖, & extrahe ſalem cum ✕, quem ſucco remiſce & ad Extracti conſiſtentiam redige, quod longè purius erit, ſi denuò ſoluatur in aqua. roſ. addaturque ℨß. ol. ♀ campanarii, filtretur & euaporetur vt prius.

Doſ. gr. viij. in iuſculo.

N. *Sic quoque Cucumer agreſtis & Rad. Helleb. in Extracta redigi poſſunt,*

affuſo

affuſo vino alb. loco aceti, in quo rad. per horam vnam aut alteram decoquantur.

CCCXXXIX. *Staphiſagria.*

Staphis agria deſcripta eſt ſupra. Huius loci ſemen eſt, quod purgat per vomitum, ſed rariſſimi vſus eſt.

Doſis gr. 12. vel 15.

T.

CCCXL. *Turpethum.*

Turpethum *C. B.*
- 1. Arabum ſ. *Turbit. officinarum.*
- 2. Indicū Turbit. *Garz. Acoſt. Trag. Dod.*
- 3. Garganicum ſ. pſeudo Turpetum, *Matth.*

1. Dicitur Turbith. Meſuæi, *Matth.* Turbitum ſ. turbit Arabum, *Cord. h.* 1. Alexandrinum. *Lob. Ger. Caſt.* Thapſiæ radix, *Fuchſ.* Turpetum. *Tab.*

N. *Hoc eſſe quod in officinis vſitatum eſt, authores ſunt,* Cluſ. in Garz. Matt. & alij quam plurimi.

2. Dicitur Turpetum repens foliis Altheæ. *C. B.*

N. *Hoc eſſe verum officinarum Turbith defendit* Garzias. *& ex hoc* Dodonæus, *&c.*

3. Nihil aliud eſt, (teſte Matthiolo,) quàm radix vel Thapſiæ, vel pityuſæ, ex Gargano Apuliæ monte allatæ, vel (teſte Cluſio in Garziam,) Scāmoneæ Radix, loco veri Turbithi venundata.

OFFICIN. NAT.

Cortex ſeu *Radix* à medulla lignoſa ſequeſtrata.

Vires. *Calf* 3. *craſſos viſcoſoſque humores, ſiue pituitam, fortiter & à remotioribus partibus, iuncturiſque elicit: vnde & diuturnis morbis maximè conducit. Inprimis proficuus eius vſus eſt in Arthritide, ventriculo pituita abundante, Aſthmate, Lue venerea, Hydrope, Elephantaſi, ſcabie, &c.*

Quia ventriculo nauſeam & vomitum procreare per ſe ſolet, corrigitur Zinzibere, Maſtiche, Pipere, Cinam. Fœnicul.

Doſis à ℈ij. ad ℈iiij. in infuſione à ʒi. ad ʒiij.

N. *Infantibus ac grauidis dare caueto.*

PRÆPAR.

1. *Species Diaturbith. C. Rhab.* V. D.

2. *Puluis Stokſtaldi, dictus.* V. D.

3. *Pilulæ de Turbith ſtomachicæ Meſuæi.* V. D.

4. *Acetum de Turbith.* Varij generis.

Vires. *Commendatur in Peſte, ſitque ex Turbith, ruta, myrrha, aloe, aliiſque putredinem arcentibus in ♀ infuſis.*

5. *Extractum.*

N. *Quia Turbethum reſinoſum eſt, ſiue vt aiunt gummoſum, conuenit cum* \V. *Extractum eius conficere.*

Doſis huius Extract. à gr. vj. ad x. & plura.

CCCCXLI. *Tamarindi.*

Tamarindus *Serapioni.* Tamarindi, *Matth. Bellon. Garz. Acoſt. Fragoſ. Lob. Alpin.* Tamarindi, dactyli Indi, *Meſuæo.* Thamarindus, i. e. Acacia Indica, *Cord. hiſt.* Thamarindi, *Cam. Epit.* Palmæ ſylueſt. fructus oxyphœnica. *Lon. Caſt.* Siliqua Arabica, quæ Tamarindus, *C. B.* 3.

OFFICIN. NAT.

Dactyli acidi (ſic dicti ab Arabico Tamar quod dactylus eſt: dicuntur & ὀξυφοίνικα palmulæ acidæ, non quod fructus palmæ arboris ſint Ac-

bor enim Tamarindifera inſtar Fraxini procera eſt.)

Eligendi recentes, nigro-rufeſcentes, teneri, multis villis intertexti, pingues, acidi ſ. vinoſi.

Vires. *Refriger. & ſicc.* 2. *humorum acrimoniam & feruorem reprimunt, bilem ac aduſtos humores blande ducunt. ſiti ſuccurrunt.*

Doſis à ℥ij. ad ℥iiij. in Decocto. Alij à ℥ß. ad ℥j.

N. *Parum nutrimenti ſubminiſtrant.*

PRÆPAR.

Pulpa Tamarindor. V.D.

Doſis ab ℥j. ad ℥ij.

Sunt qui paulo aliter hanc pulpam depuratam conficiunt. Extractū Eſſentiamue Tamarindorū vocant. ℞. Tamarind. q.v. coque in ſ.q. aquæ Exprime, clarifica cum albumine oui ac inſpiſſa.

Doſis à ʒß. ad ʒj. & vltra.

N. *Fit &* □ *ex Tamarindis l.a. ſed minime purgat.* Sala.

Electuarium Diaphanicum. V. D.

CLASSIS IV.

De Purgantibus ſecundariis.

A.

CCCCXLII. *Aloë.*

Aloë eſt ſuccus ſapore amariſſimus, qui ex Arabia & Ægypto ad nos pellibus inuolutus, deportatur. Genera eius moderno tempore officinis in vſu ſunt 4. quæ tamen non niſi puritate & impuritate diſcrepant. Nam *Aloës craſſamentum* ſ. pars impurior arenoſa, ſordibus conſpurcata & idcircò nigricans, dicitur *Aloë caballina: pars paulo purior*, colorem hepatis referens, *Hepatica:* adhuc *purior*, *ſuccotrina* vocatur, quaſi ſucco citrina; quod puluis eius citrini coloris ſit, vel ſuccotrina ab Inſula Socotra, vbi copioſè creſcit: *pars puriſſima*, ſi adeô depurata vt tranſparens ſit, *lucida* dicitur, quod ſcil. radiis ſolaribus obiecta pellucida inſtar vitri appareat.

Optima lucida eſt atque ſine vlteriori præparatione in vſum medicum accerſi apta. Lucidæ ſuccedit Succotrina & Hepatica.

N. *Caballina, Caballis ſeu Equis exhiberi debet, non hominibus.*

Cenſetur Aloë bona, quæ pura, eximiè amara, ſubflaua, difficilis ſolutu ac fractu. Hinc, quantò Aloe purior, amarior, flauior, tantò quoque melior eſt: nigra enim & fractu contumax, reprobanda, ceu adulterata.

Aloe, *C.B.* eſt { 1. vulgaris. *Huius loci.*
2. folio in oblongum aculeum abeunte.

1. Dicitur Aloe, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. Lon. Lob. Caſt. Garz. Cluſ. h.* communis, *Cam.* Ex hac exprimitur ſuccus, qui inſpiſſatus Aloen huius loci exhibet.

2. Eſt ſemperuiuum illud folio mucronato, quod de tabulatis cænaculorum ſuſpenſum diutinè vireſcit, præſertim ſi luto radix circum-ligetur & ſubinde irrigetur Dicitur Aloe Americana.

Vires. *Vim præter purgantem obtinet & exiccantem (gr. 3.) calefacientemque (gr. 2.) prouitat hæmorrhoides & menſes, roborat ventriculum, enecat & expellit lumbricos, arcet putredinem, aſtringit, conſolidat, exterget, adeóque vulneraria eſt inſignis.*

PRÆPAR.

1. *Aloe depurata, ſiue lota.*

℞. Aloes q.v. puluerif. ſolue in ▽. quod arenoſū ſubſidet, abiice: pinguiſſi-

num ècontra & quod leue eſt, recipe.

N. 1. *Sunt qui ▽ Endiu. vel Cichor Acetoſæuè adhibent. Alij vt augeatur vis purgatrix, decoctum purgans loco ▽ ſubſtituunt.*

N. 2. *Aloe conſtat parte reſinoſa & aquâ: illa purgationi inutilis eſt, hac idonea. Eapropter, ſi aloen purgantem expetis, neglecta reſinoſa, aqueam collige, in ▽ ſolubilem, eamque à fecibus ſequeſtratã.*

2. *Balſamus ſiue Extractum Aloe.*

℞. Aloes ſuccotrin. q. v. extrahe rubedinem, ſ. a. cum 🜈 rectif. decanta, filtra, coagulaque ad conſiſtentiam aloe debitam, *Pharmacop. Auguſt.*

Vires. *Ex ſuperioribus collige.*

Doſis à ℈j. ad ʒß.

N. *Aliam quoque extractionem ſcil. cum* 🜊 *&* ▽ *roſar.* Vide ſi libet in Pharmaco. Auguſtan. ſub Extracto Holagogo Andernaci.

3. *Aloe violata.*

℞. Aloes puriſſ. groſsè contuſæ ℔. 1. infuſionis violarum, (ex triplici infuſione, *vide Syrup. violar.*) ℔. iij. clarifica, digere, vt ſoluatur aloe, cola ac coagula leni calore ad conſiſtentiam pilularem.

Doſis à ℈ß. ad ʒß. Sala de Eſſentiis.

4. *Aloe violata* □*ea.*

℞. Aloes violatæ ℔. j. Cryſtall. ♀, ℔. ß. miſce.

N. *Sala vocat Aloedariũ* ♀*ro violatũ.*

Doſis à ʒß. ad ℥j.

5. *Aloe Roſata.*

Fit eodem modo (quo Violata) cum ſucco Roſar. & ex eadem cum vino F. pilulæ. *Vide Pharm. Auguſt.*

6. *Aloe roſata Hieronymi ab Aqua pendente.*

℞. Aloes patræ puluериſ. q. v. impaſta cum ſucc. Roſar. Damaſc. ſeu prouincialium: exicca leni calore æſtiui ſolis; iterumque impaſta; idque toties, donec Aloe ſedecim ſucci partes imbiberit, reſeruetur dein in maſſa pilulari pro vſu.

Doſis ad ℈iß.

7. *Eadem aliter.*

℞. Aloes puriſſ. ℔. j. ſucc. Roſar. Damaſc. ℔ ß. coagulentur ad ignem, idque repetatur bis vel ter, ſic habetur Aloe roſata optima.

N. *Corrigitur quoque cum ſpir.* ⊕*i.* Vide Scammonium.

8. *Oleum Aloes purgans.*

℞. Aloe pat. ℔j.
Myrrh. ℥ij.
Thuris ʒß.

Deſtilla lento △ in cineribus ex cucurbita humili.

Vires. *Vmbilico illitum purgat & expellit lumbricos.*

E.

CCCCXLIII. Elaterium,

Ἐλατήριον. Elaterium ſuccus eſt amarus, ex fructu cucumeris aſinini expreſſus ac inſpiſſatus.

N. *Omnium ſuccor. hic maximè durabilis eſt, adeo vt vltra centum annos efficax manere credatur.*

Cucumis aſininus deſcribitur Cucumis agreſtis, *Brunſ. Cord. in D.* Cucumis ſylueſtris, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt.* Cucumer Elaterii ſylueſtr. *Lob.* Cucum. aſininus, *Tab. Ger.* Elateriũ quod leue & candidum & igne inſtar pinguedinis accenditur, *Bellon.*

Eligatur Elaterium vetuſtum, ſumme amarum.

N. *Elaterium à bimatu ad decennium colore candido, vtile Dioſcoridi, Æginetæ, quod anno antiquius non eſt, & quod vireſcit: Theophraſto optimum, quod vetuſtiſſimum.*

Vires. *Purgans eſt violentum humoris ſeroſi: mouet menſes, fœtumque interimit, vnde rarus eius vſus, præcipue*

cum

cum nec malignitate careat.

PRÆPARATA.

1. *Elaterium depuratum.*

2. *Elat. correctum.*

N. *Depurari potes, ſi in ▽ ſoluatur ac filtretur, quod facili fieri poteſt negocio, ſiquidem vt plurimum liquidum extet.*

Corrigitur cum ſpir. ⊕-i & oleis, vt de Scammoneo dictum.

3 Fit etiam *Extractum* ex depurato ſucco per ∀, vt & Fœcula ex ſucco cucumerum maturorum per ſubſidentiam, cuius vires vide in obſeruat. *Henr. ab Heer.*

Doſis gr.j. ac ij.

CCCCXLIV. *Euphorbium.*

Εὐφόρβιον, Euphorbium ſuccus eſt cõcretus accerrimus, ex ſauciata Lybica Ferula eiuſdem nominis extractus.

N 1. *Modum extrahendi docet Dioſcorid.* Videatur Matth. Dodon. Lob. Lon. Tab. Ger.

N. 2. *Dodonæus Euphorbium. (vnde ſuccus ille extrahitur,) plantam eſſe perhibet. Dioſcorides arborem: contradictione haud difficili conciliatu. Sunt enim plantæ, quæ temporis progreſſu, vel diligenti cultura arboreſcunt, cuius rei exemplum, & in hac ciuitate præbuit arboreſcens Rutæ frutex.*

Genera Euphorbii ſunt duo:

1. Sarcocollæ modo pellucidum flauum, piſi magnitudine in guttas æquales denſatum, modice cauernoſum. 2. In vtriculis, quibus excipitur, in maſſam denſatur candicantem, aut vitri colore.

Doſis à gr. v ad x.

N. *Adulteratur admixtis Sarcocolla aut Gummi atque liquore Tithymalli.*

Eligendum eſt purum, tranſlucens, candidum aut flauum & acre, quod leuilinguæ contractu os accenſum diu detinet. Annotinum, nimirum per ætatem perfectionem ſuſcipere creditur, acrimonia cum tempore mitiore reddita. Recens improbandum, ceu vitium violentia ſuſpectum.

Vires. *Inſignem quidem vim obtinet ſerum ac aquas ex toto corpere purgandi. Verum enim vero non ſine violentia ac moleſtia, quam præter ſubſtantiæ proprietatem malignam, & vi inflamamandi (calidum e. eſt gr. 4.) exerit.*

PRÆPAR.

Correctum Ephorbium.

Correctio Euphorbii conſiſtit partim in partium acrium volatilium abolitione, partim in reſiduarum malignarum ac calidarum mitigatione, quod fit.

1. ℞. Euphorb purificati ab omnibus fecibus q v. redige in exigua fruſtula ac inde pomo Citrio vel Limonio excauato, maſſaque panis obuoluto, coque in clibano: Euphorbium dein ſic præparatum, (quod albiſſimum) vaſe vitreo ſerua. *Querc. Pharm. Reſt.*

N. *Auguſtana Pharmacopœa initio Euphorbium cum Ol. Amygdal. dul. q. ſ. inſtar collyrii terere ac maſſam dein pomo imponere iubet.*

2. *Correctio Euphorbii.*

Solue Euphorbium in +o roſato, cola & inſpiſſa, ablueque ▽ Roſarum.

3. *Correctio præſtantior.*

℞. Euphorbii (præſtat quod prima correctione correctum,) q. v. affunde ſuccum Limon. vel Granat. acid. depuratum, ad eminent. digit. 3. vel 4. ſolue digerendo in MB, filtra calide ac coagula. *Querc. Ph. R.*

4. *Correctio præſtantiſſima.*

Solue

Solue Euphorbium cum phlegmate 🜊i,totali & integro ſuo ſpiritu impragnato, vel cum aquis citonior. pomorumuè curti-pendulorum, oleo 🜁is per C. vel ſpiritu 🜋i acuatis, decanta vel filtra & coagula. *Querc. dict. loc.*

5. *Extractum Euphorbij.*

℞. Euphorb. opt. depurat. (vt ſupra cum + *roſar.*) extrahe cum 🜈, *decanta*, coagula & denuo circula cum nouo alcoole (♂♀ 10.) dein ſeparato mẽſtruo coagula 🜂 lento, addendo aliquod correctorium pro libitu: fiat mixtura.

Vires. *Paralyſi, Arthritidi, Spaſmo, Hydropique conducit, pituitam neruis impactam expurgando ducit,*

6. *Ol. Euphorb. ſtillat.*

7. *Ol. Euphorb. commune.*

℞. Euphorb. ℥ß. Ol. Cheirin. ℥v. vini generoſ. ℥v. coque ad conſumptionem vini.

Præparata alia communiora, quæ Euphorbium ceu baſis ingreditur ſunt *Hiera Logadit.*

Pilulæ de Euphorbio, &c. Vid. l. 2.

G.

CCCCXLV. Ghitta, Iemou.

Gutta Gamandra, Gummi gotta, Gutta gemau, Cattagauma vel gemu, Gummi Peruanum ſ. de Peru, de Iemu, de Gemandra; aliis ſuccus Gambici vel Crambici.

Eſt ſuccus concretus aut inſpiſſatus (potius quam Gummi.) Cuius autem plantæ ſuccus ſit, nondum certò conſtat. Sunt enim qui ad Eſulam, ad catapuriam maiorem, ad flores Ricini Indi originem eius referant, coloremque aliunde, (E. g. ex Curcuma) conciliatum volunt, alij Euphorbij ſuccum cenſent aliis ex Scammonio & Tithymalo compoſitus eſt: nonnulli compoſitum ex Chelidoniæ maioris ſucco, Scammonea & Croco ſuſpicantur: alij ex ſucco corticis mediani Frangulæ. Nos præcipuè de Vſu ſolliciti, eligere ſuademus, purum, flauique coloris.

Adfertur ex Sinarum regione, primumque adferri cepit ante annos 40. *Videatur Cluſ. lib. 4. exot. cap. 8. ſucc. 11.*

N. *Videtur eſſe Gummi contra podagram Monardi.*

Vires. *Expurgat per ſuperiora & inferiora, præcipue humores ſeroſos & aquoſos, tum quoque omnem ſaburram vitioſorum humorum ex toto corpore educit. Hinc vſus eius creber eſt in hydrope, Febri, ſcabie, pruritu, & ſim.*

Doſis à gr. v. ad xiiij.

PRÆPAR.

Etſi crudum quidem, non citra commodum adhiberi queat, attamen cum nauſeabundam poſſideat qualitatem, operæ præcium duxerunt, hanc obtundere. Vnde.

1. *Ghitta Iemu correctum per ſpir. 🜊i aut ☐ Mindereri.*

℞. Ghitta Iemu q. v. diſſolue cum ſpir. 🜊: abſtrahatur dein ſpir. 🜋 reſiduumque exiccetur, lentè, ne ſcil. nigreſcat, ſed colorem ſuum retineat.

N. 1. *Edulcorare ſi volueris* 🜄 *aliquoties ablue.*

N. 2. *Procedit felicius correctio ad modum quem habes de Scammonio: vel Gummi Guttæ terna vice cum ſpir.* 🜊 *aut + imbibe, tere & exicca.*

Doſis à gr. xv. ad xx.

2. *Extractum ſ. Magiſterium.*

℞. Gitta Gemu pulu. ℥ij. 🜈 opt. ℥viij. fiat ſolutio, digerendo in MB. ☋ aliquot (2.3.4.) decanta & filtra calide, præcipita affundendo 🜄 *roſ.*) vel

 aliam

aliam aliquam,) abſtrahe 🜄 & coagula lente.

N. 1. *Melius ſuccedet proceſſus.*

℞. Ghitta Gem. ℥ij. 🜄 opt. ℥v. 🜍 ☿ i ʒj. digere, & ſoluetur in 🝐 breui tempore.

N. 2. *Sunt qui* ℞. 🜄. *Santali tinctura impregnatum.*

3. *Magiſterium G. G.S. Cloſſei, ſiue Gamandra correcta.*

Imbibatur puluis Ghittæ Iemou ol. deliquioſo, ita vt liqueſcat inſtar paſtæ, malaxetur diutiſſimè in mortario, terendo piſtillo vitreo, donec colorem mutet, affunde 🜄 ☿ ſatum, macera per 15 horas in tali calore, qui colliquando ſoluendoque gummati non ſit ſatis, decanta, malaxa vt prius, addito nouo ol. 🜔 ri, idque tertiâ vice reitera, tandem albeſcentem hanc materiam laua pluries aquaroſ. & ex illâ deſiccâ Tabellas aut trochiſcos finge.

Vires. *Leniter, & abſque vomitus prouocatione operationes ſuas in pleriſque abſoluunt.*

Integrum doctumque Tractatum de Gitta Iemou conſcripſit Clariſſ. Dn. D. Ioan-Petrus Lottichius, Marpurgi Med. Profeſſor publ. amicus meus ſingularis, ad quem Lectorem remitto.

M.

CCCCXLVI. *Manna.*

Δροσόμελι & ἀερόμελι, *Galen.* Mel ex aëre, cui cœleſtis natura, *Plinio.* Men Siracoſt & Terniabin, *Arab.* Thereniabin & Trungibin, Terengibil, *Serapioni & Auicennæ.* Manna purgatoria, *Matth.* Droſomeli, *Cord. hiſt.*

Eſt ros ſiue liquor ſuauis, qui ex aëre ſublucanis temporibus decidens arborum ramis & frondibus, hinc herbis lapidibus & ſolo interdum inuenitur inhærere, breui tempore coaleſcens, grumoſus inſtar gummi apparet.

Manna itaque tum eſt
- Liquida Tereniabin, ſtrictè *Bellon. l. b. 2. obſ. c. 65.*
- Durior
  - Granata
  - Maſtichina
  - *Hæ Officin.*

Pro diuerſitate regionum eſt Manna Orientalis ſ. Syriaca, Perſica, Calabrica, Goriciana, Tridentina, Brianſonnenſis.

N. *Meminit & Garzias Mannæ granatæ inſtar ſeminis Coriandri, quæ nobis penitus incognita, niſi intellectum velit graminis ſemen, Mannæ nomine veniens,* de quo ſupra Claſſ. 1.

Ex his etſi Syriaca laudem omnibus præripiat: attamen noſtratibus Officinis primas damus Calabrienſi & præcipue granatæ, i.e. quæ granulis minoribus conſtat, vulgus Mannam foliorum vocat, quod ſcil. de arboribus colligatur. Hac inferior eſt maſtichina i.e quæ granis maioribus & maſtichis, guttis propè æqualibus eſt. Dicunt mannam corporis, quod de ramis colligatur vel impetu ventorum in terram delabatur.

Eligenda candida, recens, anno non vetuſtior: ruffa enim & fuſca inueterata eſt. Adulteratur ſaccharo penidio, herbarum foliis circumuoluto. Sic quoque quæ Sēnæ folia granis ſuis amplectitur factitia eſt, C. *B.* Fit quoque Manna factitia ex amylo Manna, Scammonea ſemine aliquo & radice lacticinia, *Chriſt. Acoſt. cap.* 8.

Vires. *Temperata eſt ad caliditatem reclinans, guttur, aſperam arteriam, thoracemque leniens, aluum blandè mouens, bilem ſeroſoſque humores educens.*

Doſis infantibus à ʒij. ad ℥ß. adul.

tis ab ℥iß.ad ℥iiß.& ℥iij.

N. *Quia facile bileſcit, in febribus. niſi frigida admiſta fuerint, non adeo conueniens cenſetur.*

P R Æ P A R.

1. *Electuar. Diacaſſia cum Manna.* Vide Diſp.

2. *Elect. Lenitiuum de Manna.* Vide Diſp.

3. *Manna Tartariſata ſ. Tabulæ de Manna.*

Fiunt ex manna ſoluta & purgata, quæ more communi in tabula effunditur, additur ad Mannæ ℥j. Cremor. 🜿 ʒj.

4. *Manna liquida.*

℞. Mann. Calab. ℥ij.
Crem 🜿i ʒij.
aq. ſtillat. pro libitu ℥v.

Tartarum primo aquis optimè ſoluatur, hoc facto, lento igne manna, quæ omnia calidè per linteum traiicienda, & cum albumine oui clarific. in modum ſyrup. Cui ad conciliandum gratum odorem aqua cinam. vel ſimile quid affundi poteſt.

Ex Communicatione Dn. D. Iohan. Kieferi.

5. *Spiritus Mannæ.*

℞. Mannæ cl. q. v. deſtilla △ lento ex Cucurbita, & habebis ſpiritum inſipidum.

Vires. *Sudorificum inſigne eſt in febribus, tùm peſtilentialibus, tùm communibus, ſudorem propellens admodum fœtidum.*

Doſis ad cochlear. j.

Soluit itidem 🜍r, vnde Tinctura 🜍is flaua. Cl. Dn. D. Heluic. Dietericus, Medicus Electoris Brandeb. Princip. Dan & Holſat. amicus meus integerrimus.

6. *Spiritus Mannæ alius.*

Diſſoluatur Manna rore Maiali, & tam diu cohobetur, donec ſublimetur in caput ⚗ci inſtar niuis. Hic ☿s in ſpiritus fluidam naturam redactus fit ſolutiuum Solis mineralis, ſepoſitâ omni vi corroſiuâ. *Bickerus in Hermete rediuiuo.*

7. *Syr. de Manna laxatiuus.*

Dn. D. Echoldi.

℞. Polypod. q. ʒvj.
Rad. Ireos Flor. ʒß.
Paſſul. min. ping. & inciſ. ℥ij.
Fl. Violar.
Borrag.
Bugloſſ. añ p. j
Sen. ſ. ſt. ℥iß.
Cinam. ʒß.
aq. mulſ. ℔iij.

Coque omnia ſ. a. ad conſumpt. lib. 1. Coletur & exprimatur. In colatura diſſolue.

Mann. calabr ℥iij.
Sacchar. penid.
Cand. alb. añ. ℥j.

Coq. ad conſiſt. ſyrupi, addendo in fine aq. Cinamo. parum.

Doſis ℥j. ad ℥ij. & vltra.

CCCCXLVII. *Opopanax.*

Opopanacum quid ſit & quodnam optimum, vide ſupra, hoc loco illius purgandi facultatem deſcribemus, quâ educit phlegma craſſum & viſcoſum, non ſolum è meſenterio ſ. regione prima, ſed & idem allicità partibus remotis & iuncturis, adeóque mundificat cerebrum, neruos, pectus: tuſſi antiquæ confert: potum cum aceto hora vna ante acceſſionem febrilem, arcet rigorem, maxime ſi idem opopanax cum ſucco apij ac oleo anethino ſpinæ illinatur.

Doſis à ʒß. ad ʒj.

Corrigitur ſpica & maſtiche.

PRÆPAR.

1. *Opopanax depuratus*; Fit ſoluendo (in +) colando & inſpiſſando.

2. *Extractum*. Fit vt Euphorbij. Doſis à ʒß. ad ʒj.

3. *Pilulæ de Opopanaco comp.* V.D. Doſis ʒj.

4. *Oleum ſtillat.(ex* ♅ *per cinerem.)*

Sagapenum. Vide claſſ. 2.

CCCCXLVIII. Sacmmonium.

Scammonium, Scammoneum, Scammonia, Scammonea. Eſt ſuccus ex radice Scammoneæ, plantæ lacteo ſucco plenæ, extractus & inſpiſſatus. Extrahitur autem vel radicem adhuc creſcentem incidendo *(vid. Dioſcor.)* vel eandem (dubio procul cum foliis & caule,) prælo ſubmittendo.

Scãmonia planta eſt { Syriaca, *hac huius loci.* / Monſpeliaca, Valentina.

Dicitur *σκαμμωνία, Dioſc. Theophr.* Scammonia, *Matth. Lon. Caſt.* Scammonea, *Cord. in D.* Antiochena, *Cam.* Scammonium, *Cord. hiſt. Dod.* Syriacum, *Lob.* Syriaca, *C. B* 1.

Optimum eſt quod ex Antiochia affertur, dein Armenium, Europæum omnino prauum eſt. Probatur quod nitidum, ſplendidum, (inſtar gummi) rarũ, cito liqueſcens, friabile, colore cum frangitur, fuluo, non valde ponderoſũ, tactu linguæ lacteſcens, nec vehementer eam calefaciens, (nimirum hoc Tithymalli admiſti argumentum eſt.) Quod ab his notis recedit, tantò peius exiſtit, quantò longius receſſeris. Improbantur glebæ ingentes, nigræ, graues, nimirum aut adulteratæ hæ ſunt, aut ſuccus ex tota planta expreſſus.

Doſis à gr. v. ad x. vel xij.

Vires. *Expurgat valde humores bilioſos, acres, ſeroſos, adeoque creberrimi vſus eſt, non modo per ſe, ſed & cum aliis permiſtum.*

N. *Cum magnæ ſit acrimoniæ, intenſæque caliditatis & ſiccitatis, infenſæ malignitatis, mordacis flatulentiæ, exceſſiuæ attractionis, adeoque aptum natum, quod inteſtina erodat, viſcera, cor, epar, &c. conturbet, ventriculum flatibus mordacibus laceſſat, vi ſua calfactoria ac exiccatoria (quas 3. gr. obtinet) inflammet, & conſequenter febres producat, vi attractoria hypercatharſes introducat, correctione opus habet, hanc alij aliter inſtituunt. Hinc*

PRÆPAR.

1. *Scammonium correctum per Cydonium, i.e. Diagridium.*

℞. Scammonium tritum, coque in malo Cydonio excauato paſta circumdato, exemptum dein diagrydium ſerua pro vſu.

N 1. *Hæc elaboratio eſt Gal. l. 1. c. 1.* de aliment. facult. *vbi interna mali cotonij acetabula ſemini deſtinata excauat, eaque Scammonio replet ac coquit.*

N. 2. *Antiquum imbecillum eſt, ideoque flatulentum, bimum eſt optimum.*

N. 3. *Dicitur Diagridium, Diagrydium, Diacrydium.*

2. *Scammonium defecatum per ſuccum Citonior.*

Solue Scammonium (vel diagridiũ) in ſucco calido Citonior. Roſarumue pallidarum aut Damaſcenarum ſ. à decanta à fecibus ac coagula

N. 1. *Quercetanus veram Scammonij preparationem fieri cum ſucco Limoniorũ ait, cum quo proceditur dictũ.* Vide Pharmacop. c. 15. *Alij cum ſucco Citri.*

N. 2. *Crollius imbibit Diagridium puriſſ.*

puriſſ.ſucco clarificato Roſ.pallidar vel ſyluestrium,) forte Damaſcenar.ſeu Prouincialium) addit ſpir. ⊕ *i guttam vnam vel alteram, atque exiccat calore ſolis vel retro fornacem, idque repetit multoties (20. vel.30.)*

Doſis à gr.vj.ad xij.

N.3. *Bredelius Scommonium in* ▽ *destillata actu frigida. Sic ſubſidet picea quædam ſubstantia, à qua decantat liquorem ſupernatantem: idque repetit, nouam ſcil.* ▽ *affundendo, quoties* ▽ *albicantem colorem contraxerit. Coagulat dein decantatas* ▽*s leni calore ad ſiccitatem.*

Doſis ad gr.xij.&c. *Brendel.in Chym.*

3. *Extractum per ſpiritum Vini, Magiſterium ſ. Reſina Scammonij, Puluis Syrius.*

℞.Scammonij puriſſimi groſsè triti ℥ij. ℣ opt. ℥xij (vel ad eminent. dig. 4) Digerantur in MB hora vna ac altera, ſæpius agitando, vt ſoluatur: dein filtra calidè per chartam, filtraturæ affunde ▽ frigidam Roſar. (vel aliam aliquam ▽m) & lacteſcet liquor. Abſtracto ℣ repone reliquum & reſidebit Reſina quam (à ſupernatante lacteo liquore decantationis beneficio ſeparatam,) ter quaterue ▽ roſacea laua.

N. 1 *Si Scammonium purum fuerit, vix pars tertia decedit.* Sala de vegetab, Keſl.1.c.90. Tentzel. in Exeg.

Doſis à ℈ß. ad gr.xv.

Fit quoque Extractum Scammonij per ✕

Doſis gr. 8. vel.12. *Hartm. in Croll.*

4. *Extractum Diagridij aromatiſatum FF.*

℞.Cinam.
Zinzib.
Caryophyll.
Macis.
Nuciſt.
Cardamom.
Cal. Arom.
Aniſ.
Cortic.Arant.añ. ℥iß.

F.Extractum cum ℣ ℔ß.

2.℞. Diagrid. ℥iij. Extrahe itidem cum ℣ ſ. a.

Vtrumque Extractum coniunctim digere. ℣ *abſtrahe* ad conſiſtentiam Extracti.

Doſis gr.xv.ad ℈j.

5. *Extractum Scammonij Glycyrrhizatum.*

Verum Scammonij correctiuum eſt ſuccus liquiritiæ. Infundatur radic. glycyrrh. bona quantitas in aqua per 24. horas, eaque infuſio nouâ ſemper glycyrrh. additione ter repetatur, coctione leui præmiſsâ. In hoc decocto Scammon. pulueriſatum reſoluatur filtretur, exhalet aqua ſub finem leniſſimo △ (ne aduratur) vſque dum extractum in fundo reſideat. *Eſt S.Cloſſæi.*

6. *Elixir Scammonij Crollianum ſ. Pilulæ Scammonij.*

Ex Scammonio crebris imbibitionibus ſucci Roſar. (vt ſupra) imprægnato, extrahe Tincturam ſ. a. digerendo cum ℣ opt. (in quo ſem. aniſ. fœnic. cinam. & ſpica nardi macerata,) decanta & abſtrahe ℣ ad conſiſtentiam duriuſculam, vel quod melius præcipita cum ▽ Roſar. & laua.

℞.Huius Extract. ℥j.
Succi Citonior. depurati ℥iiij.
Roſ.rubr.depurat. ℥j
M. & coagula ad conſiſtentiam pilul.

Doſis à gr.10.ad 20.

7. *Alia correctio Hartmanni: Scammonium* ⊕ *latum.*

℞.Scammon.minutiſſ. triti q.v. imbibe

cum pauxillo ſpir. ⊖i vel ol. ♃is p.c. adfundendo guttas aliquot Ol. aniſ. vel fœnic. contere diligenter vt fiat maſſa inſtar picis viſcida, quam ſerua.

Vires. *Purgat leniter ſine omni moleſtia.*

Doſis à gr. xv. ad xxv. *Hartman. in Croll.*

N. 1. *Eodem modo mitigatur & vehementia omnium ſuccor. purgatiuum. Aloes, Elaterij, Gummi de Peru.* Hartmann. in Croll.

N. 2. *Quercetanus in Pharmac. Reſtit. c. 15. Chymici, inquit, qui elegantes illas & ſingulares ⦶i proprietates occulte in eo deliteſcentes eruere norunt, haud verebuntur Scammoneam, Myrrham & ipſa etiam Gummi præparare & diſſoluere cum phlegmate ⊖i, toto ſuo ſpiritu impregnato. In hoc ſolo enim ſpiritu latet vera illorum ſimplicium præparatio, quæ cum exuperante calefaciendi qualitate inſignita ſunt, & hac via exquiſitè & perfectè corriguntur.*

N. 3. *🜿us, ⦶li & 🜍is combi runt Scammon. & in picem vertunt, ac proinde multum virtutis catarcticæ deperdunt. Satius igitur erit Scammon. reſoluere in Tincturâ roſ. cum 🜈u ⦶li paratâ vt moris eſt, reſolutumque ad Extracti conſiſtentiam reducere.*

8. *Scammonium 🜍ratum.*

℞. Scamm. minutiſſ. triti, q.v. (E.gr. ℥j. vel ℥ij.) Extendatur ſupra chartam bibulam, detineaturque ſupra carbonibus viuis 🜍re ſuper iniecto fumantibus, donec Scammonium (quod continuo mouendum) liqueſcere incipiat vel albeſcat. Scammonium hac ratione optimè correctum exhiberi poteſt à gr vj. ad vij.

9. *Scammonium Roſatum.*

℞. Scammon. vel Diagrid. q.v. Extrahe cum ſpiritu Citonior, ſ.a. decanta, filtra & inſpiſſa ad conſiſtentiam mellis. Dein adde ad Scammon. ℥j. ſucci Roſ. Rub. recenter expreſſ. ℥ij. coagulentur ſimul ad ſiccitatem.

N. *Si ſpiritum Citoniorum, infuſione Santali tinctum, loco Menſtrui extractioni huic adhibueris, non modo Scammonium colore elegantius, ſed & Epati minus noxium acquires Et hoc modo paratum Scammonium roſatum extat in officina. Saltzvvedeliana, iucunda ſuâ rubedine viſum oblectans.*

Doſ. à gr. vj. ad xv.

10. *Infuſum Scammonij ſeu ſpiritus purgans.*

℞. Scammon. el. p. iiij. Succi Cydon. p. ij. mixta pone in locum calidum quotidie mouendo, donec induretur. Tunc affunde 🜇 Maluatici, q.ſ. ſtentque aliquandiu in digeſtione. Et fit ſpiritus purgans ſeu ſolutiuus.

Vires. *Purgat ſine vllo faſtidio ac moliſtia.*

Doſis, variat pro Scammonij ingredientis quantitate.

N. *Hæc infuſio ad annum circiter ſeruata, reiicit ad ſuperficiem guttulas olei rubei, inſtar picis liquidæ, in quo ferocia ſeu malignitas ſcammonij reſidere iudicatur.* Tentzel. in Exeg.

11. *Diacydonium Lucidum Scammoneatum ſeu laxatiuum.*

℞. Gelat. Diacydon. lucidi, ℔ j. Extract. Diagrid. ℥vj. coque lento igne, (NB.) optime miſcendo, ad iuſtam conſiſtentiam.

Vel

℞. Scammon. ℥iv. extrahe Tincturam cum 🜇 poſtea fiat ſ.a. Cydoniatum ex ſucci Cydonior. ℔ iij. ſacchar. ℔ j. Tincturam paulatim ſucco affunde, miſce exacte ac effunde in ſcatulas.

Doſis

Doſis à ℨj. ad ℨij. & ℨiiß.

N. *Niſi mixtio exacte fiat fieri poteſt. vt diagrydium in vno loco parcius, in alio copioſius concreſcat, inde purgatio iuſto lenior, hinc copioſior, adeoque hypercatharſis nonnunquam ſubſequitur.*

12. *Gelatina Cydoniorum Laxatiua cum Turbith.*

℞. Scammon. ℥ij.
Turbith. ℥iv.
Extrahe cum 🜄, poſtea
℞. Decoct. Cydon. ℔vß.
Sacchar. ℥xviij.

Coq. ſ. a. & F. Gelatina, cui ſub finem affunde Tincturam Diagridij & Turbit. ſpatulaque agitentur, donec 🜄 euaneſcat. Tandem repone pro vſu.

N. Communiora præparata, quæ diagridium ceu baſis ingreditur, ipſemet Tyro obſeruare poterit.

Præcipua ex his ſunt.

Confectio Aniſi Laxatiui.
Elect. Benedict. Laxatiu.
De Citro ſolutiuum.
Diacydonites Laxatiu.
El. Epiſcopi ſ. Eleſcoph.
Confect. Hamech.
Indum maius.
Diaprunis ſolutiuum.
Roſatum.
De ſucco Roſarum.
Zinziber Laxatiuum.
Pilulæ Aggregatiuæ maiores.
Aureæ.
De Fumaria.
De Hermodactylis.
Extractum Catholicum, &c.

Et hæc ſunt quæ de Vegetabilibus ſcribenda fuerunt.

PHARM-